

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

14/2018. (IX. 27.) AB határozat	a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény 95/A. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről	1704
3310/2018. (X. 16.) AB határozat	mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapításáról	1712
3311/2018. (X. 16.) AB határozat	bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről.....	1727
3312/2018. (X. 16.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	1737
3313/2018. (X. 16.) AB határozat	bírói kezdeményezés elutasításáról	1745
3314/2018. (X. 16.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1751
3315/2018. (X. 16.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1756
3316/2018. (X. 16.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1761
3317/2018. (X. 16.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1767
3318/2018. (X. 16.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1770
3319/2018. (X. 16.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1773
3320/2018. (X. 16.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1777
3321/2018. (X. 16.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1780
3322/2018. (X. 16.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1783
3323/2018. (X. 16.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1787
3324/2018. (X. 16.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1791
3325/2018. (X. 16.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1794
3326/2018. (X. 16.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1799
3327/2018. (X. 16.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1803
3328/2018. (X. 16.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1810
3329/2018. (X. 16.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1813
3330/2018. (X. 16.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1816
3/2018. (IX. 26.) elnöki utasítás	egyesbírók kijelöléséről	1818

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉTETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 14/2018. (IX. 27.) AB HATÁROZATA

a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény 95/A. § (2) bekezdése alaptörvényellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről

Az Alkotmánybíróság teljes ülése jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítása iránti bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény 95/A. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenes, ezért azt megsemmisíti. A megsemmisített rendelkezés az Alkotmánybíróság megsemmisítéséről szóló határozatának a hivatalos lapban való közzétételét követő napon hatályát veszti.

2. A megsemmisített rendelkezés a Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előtt 11.K.27.091/2018/3/I. sorszám, illetve 10.K.27.090/2018/3. sorszám alatt, valamint a folyamatban lévő más ügyekben nem alkalmazható.

Az Alkotmánybíróság e határozatát a Magyar Közlönyben közzé kell tenni.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság bírója a 2018. július 4-én kelt 11.K.27.091/2018/3/I. sorszámú végzésével az előtte folyamatban lévő per tárgyalását felfüggesztette és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. §-a alapján bírói kezdeményezéssel fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) 95/A. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, valamint a jogszabály alkalmazásának kizárását kezdeményezte a bíróság előtt folyamatban lévő ügyben. Álláspontja szerint a támadott rendelkezés ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz, illetve a XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való alapvető joggal. Az indítványozó bíró hivatkozott továbbá az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes hatósági eljáráshoz való jogra is, annak érintettségéhez ugyanakkor indokolást nem fűzött, illetve nyilvánvalóan a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jognak feleltette meg.
- [2] 1.1. Az alapul fekvő ügyben a felperes kivételes árvaellátás megállapítása iránti kérelmet nyújtott be az alperes Magyar Államkincstárhoz, mely a felperes kérelmét elutasította. Az alperes határozatában hivatkozott a Tny. 95/A. § (2) bekezdésére, miszerint a határozata ellen kezdeményezett közigazgatási perben kizárólag az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 123. §-ban megjelölt semmisségi ok fennálltára lehet hivatkozni. A felperes kereseti kérelmet terjesztett elő az alperessel szemben, melyben érdemben támadta az alperes határozatát, semmisségi okra nem hivatkozott, álláspontja szerint semmisségi ok nem is áll fenn. Az alperes a kereseti kérelem elutasítását kérte.

- [3] 1.2. A bírói kezdeményezést előterjesztő bíró hivatkozik az Alkotmánybíróság 39/1997. (VII. 1.) AB határozatára, illetve a 7/2013. (III. 1.) AB határozatra is, mely szintén hivatkozott a fenti határozatban megállapítottakra.
- [4] E határozatok szerint a közigazgatási határozatok törvényessége bírósági ellenőrzésének szabályozásánál alkotmányos követelmény, hogy a bíróság a perbe vitt jogokat és kötelezettségeket érdemben elbírálhassa. A hatékony jogvédelem megléte attól függ, hogy a bíróság mit vizsgálhat felül, a közigazgatási határozatok törvényességének bírói ellenőrzése nem korlátozódhat a formális jogszerűség vizsgálatára. A közigazgatási perben a bíróság nincs a közigazgatási határozatban megállapított tényálláshoz kötve, és a jogszerűség szempontjából felülbírálhatja a közigazgatási szerv mérlegelését is. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részét képező garanciák azt a célt szolgálják, hogy azok megtartásával a bíróság a véglegesség igényével hozhasson érdemi döntést. A hatékony bírói jogvédelem pedig attól függ, hogy az eljárási szabályok értelmében a bíróság mit vizsgálhat felül.
- [5] A 22/2013. (VII. 19.) AB határozatban foglaltak szerint a jogorvoslathoz való jog azt kívánja meg, hogy valamennyi, az érintett jogát vagy jogos érdekét (helyzetét) érdemben befolyásoló határozat felülvizsgálata érdekében legyen lehetőség más szervhez, vagy azonos szerv magasabb fórumához fordulni. Az Alaptörvény megköveteli, hogy a jogorvoslati jog nyújtotta jogvédelem hatékony legyen, vagyis ténylegesen érvényesüljön és képes legyen a döntés által okozott sérelem orvoslására. A 35/2013. (XI. 22.) AB határozat szerint vizsgálni kell a jogorvoslathoz való jog tényleges biztosítottsága vonatkozásában, hogy alkotmányjogi értelemben érdemi tárgykörre vonatkozik-e a bíróság határozata, továbbá hatékony jogvédelmet jelenthet-e a jogorvoslat biztosítása. Ezen felül vizsgálat tárgyává kell tenni azt, hogy a jogorvoslathoz való jog korlátozására alkotmányos indokkal került-e sor, továbbá azt, hogy jogorvoslathoz való jog korlátozásával járó alapjogkorlátozás arányosnak tekinthető-e. A 36/2013. (XII. 5.) AB határozat szerint a jogorvoslathoz való jog törvényben meghatározottak szerint gyakorolható, ezért az egyes eljárásokban eltérő szabályozás lehetséges. Minden jogorvoslat lényegi, immanens eleme a jogorvoslás lehetősége, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát. A 3150/2017. (VI. 14.) AB határozat szerint pedig a jogorvoslat hatékonyságának szükséges feltétele, hogy a kérelmezőnek alanyi joga legyen a jogorvoslatot igénybe venni, a jogkör gyakorlójának pedig érdemi felülbírálatra legyen lehetősége.
- [6] 1.3. Mindezeket figyelembe véve a hatékony jogvédelem követelményét a Tny. 95/A. § (2) bekezdésében foglaltak nem elégítik ki, ugyanis a bíróság kizárólag a semmisségi okok fennálltát vizsgálhatja, a kivételes nyugellátás feltételeinek fennállását, illetve azt, hogy a hatóság megfelelően alkalmazta-e a kivételes nyugellátásra vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket, nem érintheti. Ilyen formában a közigazgatási per – mint a közigazgatási jogvitákban való döntés terepe – formálissá válik, a bíróságnak – amennyiben a felperes hivatkozik rá – kizárólag az Ákr. 123. § (1) bekezdésében megjelölt semmisségi okokat szabad vizsgálnia. Amennyiben a felperes nem hivatkozik semmisségi okra, okokra, akkor pedig el kell utasítani a keresetet. Ilyen formában nem érvényesül a perbe vitt jogok és kötelezettségek „valóban elbírálásának” követelménye, hiszen sem a felperes nem hivatkozhat a kivételes nyugellátással kapcsolatos jogszabályi rendelkezések megsértésére, sem a bíróság nem állapíthatja meg a kivételes nyugellátással kapcsolatos jogszabályi rendelkezések megsértését. A Tny. 95/A. § (2) bekezdése kifejezetten kevés teret, sőt semmilyen teret nem hagy arra, hogy a bíróság érdemben elbírálja a felperes keresetét. Mivel jelen esetben egyfokú közigazgatási eljárásban keletkezett közigazgatási cselekményről (határozatról) van szó, kiemelkedő jelentősége van annak, hogy a bíróság érdemben bírálhassa el a közigazgatási határozat törvényességét. Előfordulhat olyan eset is ugyanis, hogy a hatóság nem értékelt egy felperes számára kedvező körülményt, vagy a kivételes nyugellátás feltételeit illetően helytelenül foglalt állást.
- [7] A Tny. 95/A. § (2) bekezdését beiktató 2017. évi L. törvény miniszteri indokolása nem tartalmazza a beiktatott jogszabályi rendelkezés indokát. A Tny. korábbi szövege, nevezetesen a 95. § (4) bekezdése azt tartalmazta, hogy a méltányossági jogkörben – a kivételes nyugellátás megállapítása, a kivételes nyugellátás-emelés és az egyszeri segély engedélyezése, valamint a 94. § rendelkezései alapján a tartozás mérséklése, elengedése, illetőleg a fizetési könnyítés engedélyezése tárgyában – hozott döntéssel szemben jogorvoslatnak helye nincs. E rendelkezéssel szemben a 95/A. § (2) bekezdése biztosított ugyan jogorvoslatot, ez azonban formálisnak tekinthető. A kivételes nyugellátás kapcsán ráadásul olyan személyekről beszélünk, akiknek az esetleges kivételes nyugellátásuk mellett egyéb jövedelmük, bevételük nincs. Rendkívül fontos tehát esetükben, hogy a bíróság az egyfokú közigazgatási eljárásban hozott döntést érdemben bírálhassa felül, s érdemben döntsön az ilyen személyek kivételes nyugellátását illetően. A jogorvoslat Tny. 95/A. § (2) bekezdése szerinti korlátozott biztosítása alkotmányosan nem indokolható, nem felel meg a hatékony, érdemi jogorvoslat és az érdemi felülbírálat

alkotmányos követelményének. A jogorvoslathoz való jog korlátozása nem tekinthető arányosnak sem, hiszen a kivételes nyugellátással érintett személyek úgy veszítik el az ellátáshoz való jogosultságukat, hogy érdemi jogorvoslattal nem élhetnek az ezzel kapcsolatos hatósági döntéssel szemben. Az ilyen személyeknek a kivételes nyugellátás jelentheti a jövedelmük, bevételük jelentős, ha nem egyetlen tételét.

- [8] 2. A Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság egy másik bírója a 2018. augusztus 9-én kelt 10.K.27.090/2018/3. sorszámú végzésével az előtte folyamatban lévő per tárgyalását szintén felfüggesztette és az Abtv. 25. §-a alapján bírói kezdeményezéssel fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Tny. 95/A. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, valamint a jogszabály alkalmazásának kizárását kezdeményezte a bíróság előtt folyamatban lévő ügyben (alkotmánybírósági ügyszám: III/276/2018.). Álláspontja szerint a támadott rendelkezés ellentétes az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes hatósági eljáráshoz, a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz, illetve a XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való alapvető joggal. Az indítványozó bíró szintén nem indokolta a XXIV. cikk (1) bekezdés szerinti tisztességes hatósági eljáráshoz való jog érintettségét.
- [9] 2.1. Az alapul fekvő ügyben a felperes kivételes nyugellátás-emelés iránti kérelmet terjesztett be az alperes Magyar Államkincstárhoz, amely a kérelmet sommás eljárásban hozott határozatával elutasította. A felperes kérelmének teljes eljárásban történő elbírálását kérte. A Magyar Államkincstár a kérelmet a teljes eljárásban meghozott határozatával szintén elutasította. A felperes ezt követően fordult bírósághoz. Az alperes vádiratában a Tny. támadott 95/A. § (2) bekezdésére hivatkozott.
- [10] 2.2. Az indítványban – a jelen ügyben előterjesztett indítvánnyal egyezően – foglaltak szerint a támadott szabályozás csak formálisan biztosítja a jogorvoslatot, a közigazgatási perben nincs lehetőség az érdemi jogorvoslatra, ezért a hatékony jogvédelem nem biztosított. A támadott szabályozás alkotmányosan nem indokolható és nem is tekinthető arányosnak.
- [11] 3. Az Alkotmánybíróság a III/276/2018. számú ügyet a tartalmi egyezésre tekintettel egyesítette a jelen ügghöz és együttesen bírálta el.

II.

- [12] 1. Az Alaptörvény érintett rendelkezései:

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

[...]

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

- [13] 2. A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény érintett rendelkezése:

„95/A. § (2) A kivételes nyugellátás megállapítása, a kivételes nyugellátás-emelés engedélyezése, az egyszeri segély engedélyezése, a tartozás méltányosságból történő mérséklése, elengedése, valamint a fizetési kedvezmény engedélyezése ügyében hozott döntés ellen indított közigazgatási perben kizárólag semmisségre lehet hivatkozni.”

III.

- [14] A bírói kezdeményezések megalapozottak.

- [15] 1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy a beadvány megfelel-e a törvényben előírt feltételeknek. Az Abtv. 25. §-a szerint a bíró – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – abban az esetben kezde-

ményezheti az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *b*) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását, ha az előtte folyamatban lévő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmaznia, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány az Abtv. 25. és 52. §-ában előírt feltételeknek eleget tesz {vö. 3058/2015. (III. 31.) AB végzés, Indokolás [8]–[24]; 2/2016. (II. 8.) AB határozat, Indokolás [26]–[28]; 3046/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [8]–[13]}. A bírói kezdeményezés szerint a felperes kereseti kérelmére tekintettel a támadott szabályt az eljárásban alkalmazni kell, a norma részleges vagy teljes alaptörvény-ellenessége esetén a hiánya más döntéshez vezethet a konkrét ügyben, az eljárás felfüggesztése megtörtént, és az indítvány – az alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló részében – határozott kérelmet tartalmaz.

- [16] 2. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése alanyi jogot keletkeztet a jogorvoslat igénybevételére mindenki számára, aki a döntés folytán jogát vagy jogos érdekét sértve érzi. A jogalkotó a különböző eljárásokra irányadó törvényi szabályozásokban határozza meg az igénybe vehető jogorvoslati lehetőségeket és azok igénybevételének a módját {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [95]}, azonban a jogorvoslati jog tekintetében az Alkotmánybíróság gyakorlata számos követelményt határozott meg, amelynek meg kell felelnie a jogorvoslati rendszernek. E követelmények vonatkozásában az Alkotmánybíróság gyakorlata az Alkotmány alatt és az Alaptörvény hatályba lépését követően is következetes volt. A jogorvoslat egyik elemeként az érdemi, ügydöntő döntések tekintetében a más szervhez vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetőségének biztosítását rögzítette {35/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [16]}, melyhez a közigazgatási döntések vonatkozásában társult a bírói út rendelkezésre állásának követelménye is. További elemként határozta meg az Alkotmánybíróság a jogorvoslati fórum abbéli képességét, hogy a sérelmezett döntést felülvizsgálja, és a sérelem fennállása esetén a döntés megváltoztatása vagy megsemmisítése (hatályon kívül helyezése) révén a sérelmet a döntésre visszaható módon orvosolja. Minden jogorvoslat lényegi, immanens eleme a jogorvoslati lehetőség, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát {3020/2018. (I. 26.) AB határozat, Indokolás [37], 35/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [16]}. Végezetül pedig a jogorvoslati jog a rendes jogorvoslati eszközök igénybevételét foglalja magában {9/2013. (III. 6.) AB határozat, Indokolás [28], 20/2015. (VI. 16.) AB határozat, Indokolás [16]}, vagyis elégséges az egyfokú jogorvoslat.
- [17] Ezen elemeket az Alkotmánybíróság idővel tovább részletezte. Az érdemi, ügydöntő döntések fogalma értelmezésekor a döntés tárgya és a személyre gyakorolt hatása a meghatározó, vagyis az, hogy az érintett helyzetét, jogait a döntés lényegesen befolyásolta-e {17/2015. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [85], 3223/2018. (VII. 2.) AB határozat, Indokolás [66]}. A hatósági döntések kapcsán rögzült az is, hogy valamely állami vagy nem állami szerv döntése hatóságának minősül-e a jogorvoslati jog szempontjából, azt csak a konkrét szabályozási környezetre tekintettel lehet eldönteni {17/2015. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [84]}. A jogorvoslati jog tényleges gyakorlásának feltétele az, hogy az érintett tudomást szerezzen a döntés meghozataláról {17/2015. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [85]}.
- [18] A jogorvoslati jog ténylegességének követelménye, vagyis az, hogy a jogorvoslati fórum képes legyen a jogsérelem orvoslására, két elemet foglal magában: egyrészt, hogy a jogorvoslati fórumrendszer igénybevételét nem gátolják-e jogszabályi előírások, másrészt, hogy milyen a jogorvoslati fórum terjedelme, azaz teljes körűsége, illetve korlátozottsága {2/2013. (I. 23.) AB határozat, Indokolás [35], [37], 22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [82]}. Feltétlen követelmény, hogy az eljáró fórum az eljárási szabályok által meghatározott keretek között a jogorvoslati eljárást lefolytassa és a jogorvoslati kérelemben írtakat a jogszabályban foglaltak szerint érdemben megvizsgálja {9/2017. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [21]}. E körben hangsúlyozottan jelen vannak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott tisztességes bírói eljárás követelményei.
- [19] A 7/2013. (III. 1.) AB határozatában az Alkotmánybíróság – korábbi alkotmánybírói határozatokra hivatkozva – rámutatott arra, hogy a tisztességes eljáráshoz fűződő jog körébe tartozik a hatékony bírói jogvédelem követelménye, amely szerint a jogi szabályozással szemben alkotmányos igény, hogy a perbe vitt jogokról a bíróság érdemben dönthessen. Önmagában a bírói út igénybevételének formális biztosítása ugyanis nem elegendő az eljárási garanciák teljesedéséhez, hiszen az alkotmányos szabályban előírt garanciák éppen azt a célt szolgálják, hogy azok megtartásával a bíróság a véglegesség igényével hozhasson érdemi döntést. A tisztességes eljárás követelménye tehát magában foglalja a hatékony bírói jogvédelem igényét is. A tisztességes eljárás

alkotmányos követelményrendszerét kielégítő hatékony bírói jogvédelem pedig attól függ, hogy az eljárási szabályok értelmében a bíróság mit vizsgálhat felül. A közigazgatási határozatok törvényessége bírósági ellenőrzésének szabályozásánál alkotmányos követelmény, hogy a bíróság a perbe vitt jogokat és kötelezettségeket érdemben elbírálhassa. A közigazgatási döntési jogkört meghatározó szabálynak megfelelő szempontot vagy mércét kell tartalmaznia, amely alapján a döntés jogszerűségét a bíróság felülvizsgálhatja. A közigazgatási határozatok törvényességének bírói ellenőrzése tehát alkotmányosan nem korlátozódhat a formális jogszerűség vizsgálatára. A közigazgatási perben a bíróság nincs a közigazgatási határozatban megállapított tényálláshoz kötve, és a jogszerűség szempontjából felülbíráhatja a közigazgatási szerv mérlegelését is. Nem csupán az a jogszabály lehet alkotmányellenes, amely kifejezetten kizárja a jogkérdésen túlmenő bírói felülvizsgálatot, vagy annak a közigazgatási mérlegeléssel szemben olyan kevés teret hagy, hogy az ügy megfelelő alkotmányos garanciák közötti érdemi elbírálásáról nem beszélhetünk, hanem az olyan jogszabály is, amely az igazgatásnak korlátlan mérlegelési jogot adván semmilyen jogszerűségi mércét nem tartalmaz a bírói döntés számára sem [7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]].

- [20] Az Alkotmánybíróság a 17/2015. (VI. 5.) AB határozatban a közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálata tekintetében megállapította, hogy a modern magyar közigazgatási bíráskodást létrehozó jogforrás, a magyar királyi közigazgatási bíróságról szóló 1896. évi XXVI. törvénycikk történeti alkotmányunk egyik vívmánya. A törvénycikk 131. §-a úgy rendelkezett, hogy a bíróság „érdemileg tárgyalja és eldönti az ügyet”; a 134. §-a szerint pedig „[a] határozatok hozatalánál a bíróság a bizonyítékokat szabadon mérlegeli, s a tárgyalás és a bizonyítás folyamában szerzett meggyőződésének egész benyomása alapján ítél.” Történeti alkotmányunk vívmányaira és a hivatkozott döntésre alapozva az Alkotmánybíróság megerősítette, hogy a közigazgatási határozatok törvényességének bírói felülvizsgálata alkotmányosan nem korlátozódhat a jogszerűség pusztán formális szempontok szerinti, az eljárási szabályok betartására korlátozódó vizsgálatára. A közigazgatási ügyben eljáró bíróság nincs kötve a közigazgatási határozatban megállapított tényálláshoz, és a jogszerűség szempontjából felülbíráhatja – sőt, felül kell bírálnia – a közigazgatási szerv mérlegelését is. Döntése során figyelemmel kell lennie az Alaptörvény 28. cikkére, vagyis azt kell feltételeznie, hogy a jogszabályok a józan észnek és a közjóknak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak [17/2015. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [86]–[88]].
- [21] 3. Mindezekre tekintettel a következőket kellett megvizsgálni: alkotmányjogi értelemben érdemi tárgykörre vonatkozik-e a hatóság határozata, hatékony jogvédelmet jelenthet-e a jogorvoslat biztosítása, illetve – ha szükséges – azt kell megvizsgálni, hogy az alapvető jog korlátozására alkotmányos indokkal került-e sor és az arányosnak tekinthető-e.
- [22] 3.1. A kivételes árvaellátás kérelemre induló, bizonyos esetben hivatalból is megindítható hatósági eljárás eredményeként meghozott határozattal állapítható meg, amely döntés a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) szerinti közigazgatási cselekménynek minősül, ezért közigazgatási per tárgya lehet. Az ellátás megállapítása vagy annak elutasítása az ügyfél megélhetésének befolyásolása okán alkotmányjogilag érdemi döntésnek minősül. Hasonlóképpen, a kivételes nyugellátás-emelés ügyében is érdemi döntést hoz a hatóság. A meghozott döntésekkel szemben közigazgatási úton jogorvoslatnak helye nincs, azokkal szemben közigazgatási per kezdeményezhető. Mindez összhangban van az Ákr., illetve a Kp. által bevezetett új jogorvoslati rendszerrel, melynek értelmében a határozattal szemben csak kivételesen van lehetőség fellebbezésre, ehelyett az általános jogorvoslati eszközzé a közigazgatási per vált, mely anyagi jogerőhatással ruhazza fel a végleges, vagyis a közigazgatási szerv által már nem megváltoztatható közigazgatási határozatot. A Kp. a közigazgatási tevékenység [4. § (1) bekezdés] generálklauzulájának bevezetésével, továbbá a hézagmentes jogvédelem megvalósítása céljából kiszélesítette a bírói utat, mely egyértelműen nyitva áll minden egyedi döntéssel szemben [4. § (3) bekezdés].
- [23] 3.2. A közigazgatási szervek tevékenységével kapcsolatosan a jogállamiság elvéből fakadó követelmény a közigazgatás törvény alá rendeltségének követelménye. A társadalmi viszonyokba közhatalom birtokában beavatkozó közigazgatási szervek a jog által meghatározott szervezeti keretek között, a jog által szabályozott eljárási rendben, az anyagi jog által megállapított keretek között hozzák meg döntéseiket [38/2012. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [72]].
- [24] A közigazgatási jogalkalmazás során hozott határozatok tekintetében az eljárásjog intézményrendszerének a jogállamiságból fakadó mindkét követelmény, a közigazgatási határozatok törvényessége és a jogbiztonság

követelményének érvényesülését egyaránt biztosítani kell. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése vonatkozásában az Alkotmánybíróság már többször nyomatékosította, hogy a közigazgatás törvény alá rendeltségét jogállami követelménynek tekinti, amelyet a közigazgatási határozatok törvényességi ellenőrzése folytán a bíróságoknak kell biztosítaniuk {24/2015. (VII. 7.) AB határozat, Indokolás [19], [20]; 30/2017. (XI. 14.) AB határozat, Indoklás [85]}.

- [25] Az eljárás során elkövetett jogsértés anyagi jogi vagy eljárásjogi lehet. A bíróság vizsgálja e körben a megállapított tényállást, a bizonyítékok mérlegelését, a bizonyítékokat maga is mérlegelheti, vizsgálja az alapvető eljárási szabályok betartását, illetve az anyagi jogértelmezés helyességét. A Kp. 85. § (5) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörben megvalósított közigazgatási cselekmény jogszerűsége körében a bíróság azt is vizsgálja, hogy a közigazgatási szerv hatáskörét a mérlegelésre való felhatalmazásának keretei között gyakorolta-e, a mérlegelés szempontjai és azok okszerűsége a közigazgatási cselekményt tartalmazó iratból megállapíthatóak-e.
- [26] Az anyagi jogi hiba a jogorvoslati eljárás eredményeként rendszerint orvosolható, ilyenkor a döntés képes jogi hatás kiváltására, az eljárási hibák közül ugyanakkor egyes hibák olyan súlyosnak minősülnek, ami miatt elkerülhetetlen a törvénytört döntés megsemmisítése, mert a hiba nem orvosolható – ezeket az ún. abszolút eljárási hibákat sorolja fel semmisségi okként az Ákr. 123. §-a. A semmis döntések jogi hatás kiváltására képtelenek.
- [27] A Kp. a hibás közigazgatási cselekményhez kapcsolódó jogkövetkezmények – a hiba jellegéből következő – három fajtáját különbözteti meg: megsemmisítés, hatályon kívül helyezés, megváltoztatás (90. §, 92. §).
- [28] A bíróság a jogsértő közigazgatási cselekményt megváltoztatja, ha az ügy természete azt megengedi, a tényállás megfelelően tisztázott, és a rendelkezésre álló adatok alapján a jogvita véglegesen eldönthető. Nincs helye megváltoztatásnak – többek között – a méltányossági jogkörben hozott közigazgatási cselekmény esetén (90. §).
- [29] Feltétlen megsemmisítési ok a semmisség, az érvénytelenség, illetve a közigazgatási cselekmény nem létező jellege. A semmisség az Ákr. 123. §-ában meghatározottakat foglalja magában, a közigazgatási cselekmény érvénytelensége valamely, jogszabályban meghatározott okból állhat be, míg a nem létező döntés valamely lényeges alaki hiányosság miatt tekintendő ilyennek. Feltétlen megsemmisítési ok ezek mellett a jogalap téves megválasztása, illetve a bírósági eljárásban nem orvosolható lényeges eljárási jogsértés fennállása. Ezen túl akkor van hatályon kívül helyezésnek, illetve megsemmisítésnek helye, ha a megváltoztatási jogkör nem gyakorolható.
- [30] Mindezekkel ellentétesen a támadott rendelkezés szűkíti a vizsgálható hibák és az alkalmazható jogkövetkezmények körét. Gyakorlatilag csak a fórumhibák és a Kp. révén a nem létezőség körében a súlyos alaki hibák vizsgálhatók, az ügy érdeme, a megállapított tényállás és az anyagi jogi feltételek fennállása és értelmezése, illetve az eljárási szabályok betartása – lévén ezek megsértését sem az Ákr., sem a Tny. nem nevesíti semmisségi okként – nem. A bírói felülvizsgálat semmisségre korlátozása valójában jogorvoslat nélkül hagyja a relatív eljárási szabálytalanságokat és az anyagi jogi hibákat. Ez egyszersmind magával vonja azt is, hogy az eljárási szabályok kvázi ajánlásokká degradálódnak, hiszen megsértésüknek nincs szankciója. Hasonlóképpen nincs következménye az anyagi jogi rendelkezések téves értelmezésének, félretételének sem. Mindez az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslatihoz való jog, illetve a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogból együttesen levezetett azon követelmények jelentős korlátozását jelenti, melyek megkövetelik a jogorvoslati ténylegességét, érdemi jellegét.
- [31] 3.3. Az alapjogkorlátozás vonatkozásában következő lépésként az Alkotmánybíróság annak indokoltságát, illetve arányosságát vizsgálta. Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése rögzíti az alkotmányos alapjogkorlátozás kritériumait. Eszerint alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.
- [32] A korlátozás indokoltsága vizsgálatához figyelembe kell venni azt, hogy a támadott rendelkezésben felsorolt esetek nem alanyi jogon biztosított ellátások, hanem kivételesen, méltányossági jogkör alkalmazásával megállapítható juttatások. A méltányossági jogkörnek pedig egyedi jellemzői vannak.
- [33] A méltányosság az alkalmazandó főszabályhoz képest kedvezőbb jogalkalmazási döntést eredményez a címzettek számára. Tekintettel a közigazgatás joghoz kötöttségének elvére, a méltányossági jogkör gyakorlásához is mindig szükséges valamilyen jogszabályi felhatalmazottság léte, vagyis kell egy normatív rendelkezés, ami megteremti e jogkört a közigazgatási szerv számára (jogalkotói méltányosság). Felhatalmazás nélküli méltányosság gyakorlása nem megengedett. E felhatalmazás megléte a joghoz kötöttségből fakadóan egyszersmind azt is jelenti, hogy az alkalmazhatóság anyagi jogi és eljárásjogi feltételei, vagyis az, hogy milyen esetkörben,

kinek a javára, milyen feltételek mellett hozható ilyen tartalmú döntés jogszabályban rögzítettek kell, hogy legyenek. A jogszabály által biztosított mérlegelési és méltányossági jogkör jogalkalmazói gyakorlása pedig bírósági kontroll alatt áll [Kp. 85. § (5) bekezdés]. A jogszabályban meghatározott méltányossági szempontok téves értékelése megalapozhatja a jogszabálysértés megállapítását. Hasonlóképpen, ha a mérlegelési szempontok nem derülnek ki a határozatból, akkor a döntés megalapozottsága sem vizsgálható, ami szintén jogszabálysértő. Másképpen megfogalmazva: ugyan ezek a juttatások *ex gratia* juttatások, ez nem jelenti azt, hogy ha hatósági jogalkalmazás útján rendelte érvényesíteni a jogalkotó, a jogalkalmazó mindennemű kötöttség nélkül, szabadon dönthet e tárgykorben.

- [34] Ennek megfelelően, a Tny. 95/A. § (2) bekezdésében említett esetek közül a tartozás mérséklése, elengedése, fizetési kedvezmény engedélyezése feltételeit a törvény 94. §-a, míg a kivételes nyugellátás megállapításának, továbbá a kivételes nyugdíjmelés és az egyszeri segély engedélyezésének részletes szabályait a Tny. 66. §-a, illetve a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény végrehajtásáról szóló 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Tny. vhr.) 72/B. §-a rögzíti a Tny. 101. § (1) bekezdés *n*) pontja felhatalmazása alapján.
- [35] A Tny. 66. § (1) bekezdés *a*) pontja alapján, „[k]ülönös méltánylást érdemlő körülmények fennállása esetén a kormányrendeletben meghatározott nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv vezetője az öregségi nyugdíjkorhatárt elérő személy, a megváltozott munkaképességű özvegy és az árva részére kivételes nyugellátást (a továbbiakban együtt: kivételes nyugellátás) állapíthat meg”. Ugyanitt a *b*) pont határozza meg a kivételes nyugellátás-emelés és az egyszeri segély alanyi körét és feltételeit. A részletszabályokat tartalmazó Tny. vhr. 72/B. §-a pozitív és negatív feltételeket rögzít e támogatásokra vonatkozóan. Pénzügyi korlátot rögzít az (1d) bekezdés, illetve kizáró szabály található a (2) bekezdésben. Pozitív feltételeket rögzít a (4), az (5), a (6), a (9), a (11), valamint a (15)–(17) bekezdés. A (3) bekezdés emellett rögzíti azt is, hogy a „kivételes nyugellátást minden szempontból úgy kell tekinteni, mintha az – a jogosultsági feltételek megléte esetén – jogszerűen megilletné az ellátásban részesülőt.” E rendelkezés alanyi jogi karaktert is ad a kivételes ellátásnak.
- [36] A méltányosság sajátos jellege indokolja, hogy ilyen ügyekben a Kp. kizárja a megváltoztatás lehetőségét, azonban ez nem vonja feltétlenül maga után az érdemi vizsgálat lehetőségének kizárását is. A formálissá váló jogorvoslat, különös tekintettel a kivételes nyugellátások alanyi jogi jellegű karakterére nem indokolható e sajátos jelleggel. A közigazgatás joghoz kötöttsége olyan abszolút követelmény, amiből egyenesen következik annak számonkérhetősége, hatósági eljárások esetén bíróság általi vizsgálata. A méltányosság ugyan széleskörű mérlegelést tesz lehetővé a hatóság számára, de ez nem jelentheti azt, hogy annak vizsgálata, hogy a jogszabályi keretek között maradt-e ez a mérlegelés, vagy sem, bírósági kontroll nélkül maradhat.
- [37] Mindezekre tekintettel – illetve figyelemmel arra, hogy a Tny. 95/A. § (2) bekezdésében szabályozott, az indítvánnyal nem támadott esetekre is igazak a fent írtak – az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Tny. 95/A. § (2) bekezdése szükségtelenül korlátozza az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslat-hoz való jogot, illetve a XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot, így arányosságának vizsgálhatósága fel sem merült. Az Alkotmánybíróság ezért a Tny. 95/A. § (2) bekezdésének egészét megsemmisítette és a folyamatban lévő ügyekben alkalmazásának kizárásáról döntött.
- [38] 4. A határozat közzététele a Magyar Közlönyben az Abtv. 44. § (1) bekezdésének első mondatán alapul.

Budapest, 2018. szeptember 24.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/1175/2018.
Közzétette a Magyar Közlöny 2018. évi 146. számában

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3310/2018. (X. 16.) AB HATÁROZATA

mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Dienes-Oehm Egon, dr. Salamon László és dr. Varga Zs. András* alkotmánybírók különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság – hivatalból eljárva – megállapítja, hogy mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség áll fenn annak következtében, hogy a jogalkotó nem szabályozta a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény 33. § (1) bekezdése szerint indult eljárásban a kezdeményező vallási szervezet jogállását az eljárás lezárásáig.

Az Alkotmánybíróság felhívja az Országgyűlést, hogy jogalkotói feladatának 2018. december 31-ig tegyen eleget.

2. Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.III.37.515/2015/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A Magyarországi Evangélikumi Testvérközösség (székhely: Magyarország, 1086 Budapest, Dankó utca 11., a továbbiakban: indítványozó) a Kúria Kfv.III.37.515/2015/6. számú, az indítványozónak 2015. november 2-én kézbesített ítélete ellen 2015. december 7-én alkotmányjogi panasz indítványt nyújtott be a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (a továbbiakban: közigazgatási bíróság) útján.
- [2] 1.1. Az eljárás megindításának az indítványban szereplő indokai: az indítványozó 2012. előtt nyilvántartásba vett egyházként működött. Az indítványozó a 6/2013. (III. 1.) AB határozat (a továbbiakban: Abh.) közzététele után, 2014. június 24-én kérelmet terjesztett elő az általa fenntartott idősek otthona működési engedélyében az „egyházi fenntartó” fenntartói típus visszaállítása érdekében. Érvelése szerint egyházi jogállását az Abh. indokolásának [215] bekezdése alapján nem veszítette el, ezért az általa nyújtott szociális ellátásokat az egyházi fenntartókra vonatkozó szabályok szerint kell a finanszírozási rendszerbe befogadni. Az indítványozó kérelmét mind az elsőfokú, mind a másodfokú hatóság elutasította, arra hivatkozással, hogy nem minősül a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Sztv.) 4. § *m*) pont *mb*) alpontja alapján egyházi fenntartónak, mivel nem szerepel a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény (a továbbiakban: Ehtv.) szerinti bevett egyházak listájában.
- [3] A jogerős hatósági döntéssel szemben az indítványozó által előterjesztett keresetet a közigazgatási bíróság alaposnak értékelte, az alperes másodfokú hatóság határozatát az elsőfokú határozatra kiterjedően hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú hatóságot új eljárásra kötelezte. A közigazgatási bíróság szerint az Abh. alapján a fel-

peres azonos jogállású az Ehtv. mellékletében szereplő egyházakkal, azaz az Sztv. 4. § (1) bekezdés *m*) pontjának *mb*) alpontja értelmében egyháznak minősül.

- [4] A Kúria – az alperes felülvizsgálati kérelmére, az Sztv. 4. § (1) bekezdés *m*) pont *mb*) alpontjának abban foglalt értelmezésével érve egyet – a közigazgatási bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és a felperes keresetét elutasította.
- [5] 1.2. Az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [vö. Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pont] az indítványozó azzal indokolja, hogy az Abh. mindenkire nézve kötelezően, az Alaptörvény VII. cikkének és XV. cikkének sérelme alapján kiszabott jogkövetkezményekkel összefüggésben mondta ki, hogy az indítványozó egyházi jogállását nem veszítette el, ezért az a hatósági vagy bírósági eljárás, amelyben – az Abh. ellenére – az indítványozó egyházi jogállását nem ismerik el, sérti az Alaptörvény hivatkozott rendelkezéseit, mert a jogértelmezést az Alaptörvénnyel összhangban kellene végezniük. Ez más, egyházi jogállással szintén rendelkező, és a tárgybeli eljárásokban egyházi fenntartóként elismert egyházakhoz képest hátrányosan megkülönbözteti; a megkülönböztetés vallási közösségként érinti, tehát eredményét tekintve vallási szempontú, és nincs alkotmányos indoka.
- [6] A felperes hivatkozott az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) a *Magyar Keresztény Mennonita Egyház és társai kontra Magyarország* ügyben (70945/11, 23611/12, 26998/12, 41150/12, 41155/12, 41463/12, 41553/12, 54977/12 és 56581/12) 2014. április 8-án hozott ítéletére is, amelyben az indítványozó vonatkozásában is megállapította az Egyezmény által védett egyesülés szabadságának (11. cikk) sérelmét a vallásszabadsághoz való joggal (9. cikk) összefüggésben az egyházi státusz megvonása miatt. Érvelése szerint – a 36/2013. (XII. 5.) AB határozattal összhangban – az Alkotmánybíróság által nyújtott jogvédelem szintje nem lehet alacsonyabb, mint a nemzetközi (jellemzően az EJEB által kibontott) jogvédelem szintje. Az Abh. mellett ebből is következik véleménye szerint, hogy az Alaptörvény VII. cikkét is sérti az a bírósági döntés, amely az indítványozótól az egyházi jogállás elismerését megtagadja.

II.

- [7] 1. Az Alaptörvénynek az indítvánnyal érintett rendelkezései:

„VII. cikk (1) Mindenkinek joga van a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságához. Ez a jog magában foglalja a vallás vagy más meggyőződés szabad megválasztását vagy megváltoztatását és azt a szabadságot, hogy vallását vagy más meggyőződését mindenki vallásos cselekmények, szertartások végzése útján vagy egyéb módon, akár egyénileg, akár másokkal együttesen, nyilvánosan vagy a magánéletben kinyilvánítsa vagy kinyilvánítását mellőzze, gyakorolja vagy tanítsa.

(2) Az azonos hitelveket követők vallásuk gyakorlása céljából sarkalatos törvényben meghatározott szervezeti formában működő vallási közösséget hozhatnak létre.

(3) Az állam és a vallási közösségek különváltan működnek. A vallási közösségek önállóak.

(4) Az állam és a vallási közösségek a közösségi célok elérése érdekében együttműködhetnek. Az együttműködésről a vallási közösség kérelme alapján az Országgyűlés dönt. Az együttműködésben részt vevő vallási közösségek bevett egyházként működnek. A bevett egyházaknak a közösségi célok elérését szolgáló feladatokban való részvételükre tekintettel az állam sajátos jogosultságokat biztosít.

(5) A vallási közösségekre vonatkozó közös szabályokat, valamint az együttműködés feltételeit, a bevett egyházakat és a rájuk vonatkozó részletes szabályokat sarkalatos törvény határozza meg.”

„XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

- [8] 2. Az Ehtv.-nek a bevett egyházként történő elismerésre vonatkozó releváns rendelkezései:

„6. § (1) Vallási közösség az Országgyűlés által elismert egyház és a vallási tevékenységet végző szervezet. Az Országgyűlés által elismert egyház bevett egyház.”

„14/D. § (1) A vallási tevékenységet végző szervezet a miniszter 14/B. § (2) bekezdése szerinti döntésének bírósági felülvizsgálatát a közigazgatási döntések felülvizsgálatára vonatkozó szabályok alapján kérheti.

(2) A vallási tevékenységet végző szervezet az országgyűlési határozat felülvizsgálatát az Alkotmánybíróságtól az Alkotmánybíróságról szóló törvényben meghatározott eljárás keretében kérheti.

15. § A vallási tevékenységet végző szervezet az e törvénynek az adott bevett egyház felvételére vonatkozó módosítása hatálybalépésének napjától minősül bevett egyháznak.

16. § (1) A miniszter az e törvénynek az adott bevett egyház felvételére vonatkozó módosítása hatálybalépését követő 30 napon belül a bevett egyházat nyilvántartásba veszi.”

„10. Átmeneti rendelkezések

33. § (1) Az olyan vallási közösség, amelynek vonatkozásában e törvény 2012. január 1-jétől 2012. augusztus 31-éig hatályos 34. § (1), (2) és (4) bekezdése az Alkotmánybíróság 6/2013. (III. 1.) AB határozata alapján nem alkalmazható, egyházként történő elismerését a 14/B. § és a 14/C. § szerinti eljárás keretében e rendelkezés hatálybalépésétől számított 30 napos jogvesztő határidőn belül kezdeményezheti.

(2) A miniszter az (1) bekezdés szerinti vallási közösségek nevét az általa vezetett minisztérium honlapján e rendelkezés hatálybalépésétől számított 3 napon belül közzéteszi.

(3) A kezdeményezés

a) elmulasztása esetén az (1) bekezdés szerinti határidő lejártát,

b) 14/B. § (2) bekezdése alapján történő elutasítása esetén a döntés közlését, a döntés bírósági felülvizsgálata esetén – ha a döntést a bíróság helyben hagyja – a jogerős bírósági ítélet közlését,

c) 14/C. § (4) bekezdése szerinti elutasítása esetén az országgyűlési határozat közzétételét, az országgyűlési határozat 14/D. § (2) bekezdése szerinti jogorvoslattal való megtámadása esetén – ha a vallási tevékenységet végző szervezet elismerésére irányuló eljárás törvényességét az Alkotmánybíróság helyben hagyja – az Alkotmánybíróság ezen eljárásban hozott határozatának közzétételét követő 30. naptól az (1) bekezdés szerinti vallási közösség vallási tevékenységet végző szervezetnek minősül.

(4) A bíróság az alapcélként vallási tevékenységet végző egyesületnek a civil szervezetek bírósági nyilvántartásába az egyesület formájára vonatkozóan bejegyzett adatot a miniszter értesítése alapján

a) az (1) bekezdés szerinti vallási közösség tekintetében a (3) bekezdésben meghatározott időpontot,

b) az (1) bekezdés szerinti vallási közösségnek nem minősülő, alapcélként vallási tevékenységet végző egyesület tekintetében e rendelkezés hatálybalépését követő 60. napig vallási tevékenységet végző szervezetre módosítja.

34. § (1) A vallási közösségek jogállásával és működésével kapcsolatos törvényeknek az Alaptörvény negyedik módosításával összefüggő módosításáról szóló 2013. évi CXXXIII. törvény hatálybalépésekor vallási tevékenységet végző egyesület a vallási közösségek jogállásával és működésével kapcsolatos törvényeknek az Alaptörvény negyedik módosításával összefüggő módosításáról szóló 2013. évi CXXXIII. törvény hatálybalépésétől vallási tevékenységet végző szervezetnek minősül.”

„37. § (1) A 33. § (1) bekezdése szerinti vallási közösség a lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházakról szóló 1990. évi IV. törvény alapján nyilvántartásba vett egyház általános jogutódja.”

[9] 3. Az Sztv. jelen ügyben alkalmazott rendelkezésének – 2013. augusztus 1-től hatályos – szövege:

„4. § (1) E törvény alkalmazásában

[...]

m) fenntartó:

[...]

mb) az egyházi jogi személy (a továbbiakban együtt: egyházi fenntartó)”

III.

[10] 1. Az indítvány határozott kérelmet tartalmaz.

[11] Az indítvány megjelöli az Abtv. 27. §-át, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont].

- [12] Az indítvány szerint az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntés a Kúria Kfv.III.37.515/2015/6. számú ítélete [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont].
- [13] Az indítvány szerint az Alaptörvény megsértett rendelkezései VII. cikk (1) bekezdés, XV. cikk (2) bekezdés [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont].
- [14] Az indítvány indokolása arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével: az indítványozó álláspontja szerint a Kúria ítélete sérti az indítványozókat az Alaptörvény VII. cikk (1) bekezdésében biztosított vallásszabadsághoz való jogát, valamint ezzel összefüggésben a XV. cikk (2) bekezdésében foglalt diszkrimináció-tilalmat, mivel az alkalmazott jogszabályok az indítványozó egyházi fenntartóként történő elismerését nem zárták volna ki. Az eljáró hatóságoknak és bíróságoknak az Alaptörvény-nyel és az Abh.-val összhangban olyan értelmezést kellett volna tulajdonítaniuk, amely szerint az Sztv. 4. § m) pont mb) alpontjának az alkalmazása során egyházi fenntartónak minősülnek azok a jogi személyek is, amelyek egyházi jogállásukat az Abh. alapján nem veszítették el [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont].
- [15] Az indítvány kifejezett kérelmet tartalmaz a Kúria döntésének megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [16] Az indítvány megjelöli az indítványozó nevét és székhelyét; továbbá nyilatkozik arról, hogy az indítvány köz-zétételéhez hozzájárul [Abtv. 52. § (5) bekezdés].
- [17] Az indítvány mellékleteként megküldte az indítványozó az Alkotmánybíróság részére azokat a dokumentumokat, amelyek az indítványban foglaltakat igazolják: a Kúria támadott ítéletét, valamint a közigazgatási bíróság ítéletét [Abtv. 52. § (6) bekezdés].
- [18] 2. Az Abtv. 56. § (1) és (2) bekezdései szerint az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [19] A bírói döntés alaptörvény-ellenességét amiatt állítja, hogy a Kúria az egyébként alaptörvény-ellenességgel összhangban értelmezhető jogszabályi rendelkezéseket nem megfelelően, alaptörvény-ellenesen értelmezte. Az indítványozó az egyedi ügyben érintettnek minősül, mivel ő volt a felperes abban a perben, amelyben a Kúria a támadott ítéletet hozta (Abtv. 27. §).
- [20] A bírói döntés az indítványozó állítása szerint a törvény előtti egyenlőség elvét, illetve a hátrányos megkülönböztetés tilalmát sérti a vallásszabadsághoz való joggal összefüggésben. [A 3062/2012. (VII. 26.) AB határozat szerint az Alaptörvény XV. cikkében foglalt diszkrimináció-tilalom (törvény előtti egyenlőség) a személyekre általában, így a jogi személyekre is vonatkozik. A 26/2013. (X. 4.) AB határozat és a 3176/2013. (X. 9.) AB határozat alapján a fenti alaptörvényi rendelkezésre hivatkozó alkotmányjogi panasz indítvány befogadható (Abtv. 27. § a) pont].
- [21] A Kúria támadott ítélete ellen további felülvizsgálatnak helye nincs, az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette [Abtv. 27. § b) pont].
- [22] Az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított 35. napon, a törvényi határidőn belül nyújtották be [Abtv. 30. § (1) bekezdés].
- [23] Az indítványozó által állított alaptörvény-ellenesség a bírói döntést érdemben befolyásolta, ugyanis annak tárgya kifejezetten az volt, hogy az indítványozó egyházi fenntartónak minősül-e vagy sem. Az Alkotmánybíróságnak az indítvány elbírálásának előkérdéseként meg kell határoznia az indítványozó pontos státuszát (aki az Abh. értelmében „egyházi jogállását” nem veszítette el), majd pedig erre is tekintettel megvizsgálnia, hogy a bíróságnak az Sztv. alkalmazott rendelkezését lehetett és az Alaptörvényből következően kellett volna-e úgy értelmeznie, ahogyan azt az indítványozó tette. A kérdés abból a szempontból is alapvető alkotmányjogi jelentőségű, hogy az Alkotmánybíróság által hozott határozatok megállapításai a közigazgatási hatóságokat és a bíróságokat mennyiben kötik (Abtv. 29. §).
- [24] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt befogadta.

IV.

- [25] 1. Az Alkotmánybíróság az indítványozó kérelmének megalapozott elbírálása érdekében elsőként az indítványozó jogállásának vizsgálatát végezte el a jogszabályi változásokra, az Alkotmánybíróság döntéseire, valamint az indítványozót érintő bírósági döntésekre és nyilvántartott adatokra tekintettel.

- [26] 1.1. Az indítványozót a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság a lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházakról szóló 1990. évi IV. törvény (a továbbiakban: Lvt.) alapján 1990. július 13-án jogerőre emelkedett végzésével egyházként nyilvántartásba vette.
- [27] 1.2. 2012. január 1-jén hatályba lépett az Ehtv., amely a már az Lvt. alapján is létező egyházi jogállás mellett bevezette az „alapcélként vallási tevékenységet végző egyesület” szervezeti formát is. A törvény szerint az egyházakra vonatkozó nyilvántartást az egyházakkal való kapcsolattartás koordinációjáért felelős miniszter vezeti (17. §) (a továbbiakban: miniszter). Az Ehtv. akkor hatályos 34. § (2) és (4) bekezdései kimondták, hogy – az ott meghatározott időpontig – a miniszterhez kérelmet benyújtó egyház Ehtv. szerinti elismeréséről az Országgyűlés 2012. február 29-éig dönt, és ha elismerést valamely egyház tekintetében elutasítja, akkor az egyház 2012. március 1-jétől alapcélként vallási tevékenységet végző egyesületnek minősül. Az utóbbi esetben a szervezet – továbbműködési szándék esetén – kezdeményezheti egyesületként való nyilvántartásba vételét (változásbejegyzési eljárást indíthat), a bíróság által az Lvt. alapján (tehát egyházként) nyilvántartott adatait a változásbejegyzési eljárás befejezésével egyidejűleg törölni kell [2012. március 1-től hatályos 35. § (1) és (4) bekezdés].
- [28] Az indítványozónak a fentiek szerinti kérelmét az Országgyűlés a 8/2012. (II. 29.) OGY határozatban (a továbbiakban: OGYh.) elutasította. Az indítványozó tehát 1990. június 27-től – több mint két évtizeden át, megszakítás nélkül – egyházként működött, azonban jogállása 2012. március 1-jén megváltozott, alapcélként vallási tevékenységet végző egyesület lett. Az indítványozó kérelmére az elsőfokú bírósággal eljáró Nyíregyházi Törvényszék 2012. szeptember 3-án meghozott 11.Pk.60.077/1990/118. számú végzésével elrendelte az indítványozó alapcélként vallási tevékenységet végző egyesületként történő bírósági nyilvántartásba vételét, egyidejűleg az egyház korábbi adatait törölni rendelte a nyilvántartásból. A határozattal szemben az indítványozó fellebbezést terjesztett elő, amelyben az eljárás felfüggesztését és az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezését is kérelmezte; a Debreceni Ítéletábla azonban a 2012. december 11-én meghozott Pkf.II.20.774/2012/2. számú végzésével a fellebbezést (és egyben a kérelmet) elutasította.
- [29] 1.3. Ezt követően – többek között az indítványozó által benyújtott alkotmányjogi panasz alapján – az Alkotmánybíróság Abh.-ban megállapította, hogy az Ehtv. 2012. január 1-jétől 2012. augusztus 31-ig hatályos 34. § (2) és (4) bekezdései alaptörvény-ellenesek voltak, ezért azok hatályba lépésüktől kezdve nem alkalmazhatóak. A határozat indokolása rögzítette, hogy „a rendelkezések alapján elfogadott OGYh.-hoz és az Ehtv. közvetlenül hatályosult 34. § (4) bekezdéséhez joghatás nem fűződhet, azok alapján az OGYh. mellékletében megjelölt egyházak egyházi jogállásukat nem veszítették el, vallási egyesületté történő átalakulásuk nem kényszeríthető ki” (Abh., Indokolás [215]). Az Alkotmánybíróság a határozat indokolásában az egyházakról vezetett nyilvántartás jogi jellegét és a nyilvántartásba vételnek az akkor hatályos szabályok szerinti lehetőségét is értékelte: „[a]z Ehtv. 17. §-a szerint az egyházakról a miniszter nyilvántartást vezet. Az egyházi jogállást nem a miniszteri nyilvántartásba vétel hozza létre, hanem az egyházi jogállás egyik következménye, hogy az ilyen jogállással rendelkező vallási közösségeket a miniszter köteles nyilvántartásba venni. Mivel az Alkotmánybíróság jelen határozatának következtében nem maradt hatályban az Ehtv.-ben olyan szabály, amely a miniszter általi nyilvántartásba vételt kizárólagosan az egyház Országgyűlés általi elismeréséhez (illetve az Ehtv. Mellékletének módosításához) kötné, nincs törvényi akadálya annak, hogy az OGYh.-ban elutasított, de a jelen határozat visszamenőleges hatályú rendelkezése értelmében az egyházi jogállásuktól meg nem fosztott vallási közösségek az Ehtv. 17–18. §-ának megfelelően adataikat bejelentésük a miniszternek és az nyilvántartásba vegye őket” (Abh., Indokolás [215]).
- [30] Az Abh. következtében – annak közzététele napján, 2013. március 1-jén – az indítványozó tehát 2012. március 1-jére visszamenőlegesen visszanyerte egyházi jogállását. Az indítványozó az Abh.-ra hivatkozással 2013. március 4-én a miniszterhez benyújtott kérelmében az egyházakról vezetett nyilvántartásba való bejegyzését kérte.
- [31] 1.4. 2013. április 1-jén hatályba lépett Magyarország Alaptörvényének negyedik módosítása. Míg az Abh. meghozatalakor az Alaptörvény VII. cikk (2) bekezdése a vallásszabadsághoz való joggal összefüggésben csak egyféle szervezeti jogállást nevesített, egységesen „egyházakról” szólt, addig az Alaptörvény negyedik módosítása nyomán a rendelkezés az „egyházak” mellett már a „vallási tevékenységet végző szervezeteket” is nevesítette („[a]z Országgyűlés sarkalatos törvényben egyházként ismerhet el egyes vallási tevékenységet végző szervezeteket, amelyekkel az állam a közösségi célok érdekében együttműködik”).

- [32] A miniszter 2013. április 17-én kelt, 17480-4/2013/EKEF. számú levelében arról tájékoztatta az indítványozót, hogy nyilvántartásba vételére nincs lehetőség. Az indítványozó a levél – mint közigazgatási határozat – hatályon kívül helyezése iránti keresetet terjesztett elő a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságon.
- [33] Mindeközben az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Kúria Pf.IV.24.517/2013/7. számú végzésében – az Abh. alapján, amely kimondta, hogy az OGYh. mellékletében megjelölt egyházak egyházi jogállásukat nem veszítették el, s amire tekintettel az indítványozó a változás-bejegyzés iránti kérelmét visszavonta és kérte az eljárás megszüntetését – a Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.774/2012/2. számú végzését megváltoztatta és az elsőfokú bíróság végzésével szembeni fellebbezés elutasítását mellőzte. A fellebbezés tárgyában a Debreceni Ítéltábla 2013. július 12-én kelt, Pkf.II.20.405/2013/2. számú végzésében a Nyíregyházi Törvényszék 11.Pk.60.077/1990/118. számú végzését – amely az indítványozó alapcélként vallási tevékenységet végző egyesületként történő bírósági nyilvántartásba vételét és az egyház korábbi adatainak a nyilvántartásból való törlését rendelte el – hatályon kívül helyezte és a változás-bejegyzési eljárást megszüntette.
- [34] Mindezek alapján megállapítható, hogy az Abh. közzététele és 2013 júliusa között nem következett be az indítványozó jogállását érintő konstitutív változás, továbbá, hogy a Debreceni Ítéltábla 2013. július 12-i döntése alapján a Nyíregyházi Törvényszék által vezetett nyilvántartásban az Lvt. alapján egyházként nyilvántartott adatoknak törlésére sem került sor.
- [35] 1.5. A vallási közösségek jogállásával és működésével kapcsolatos törvényeknek az Alaptörvény negyedik módosításával összefüggő módosításáról szóló 2013. évi CXXXIII. törvény (a továbbiakban: Ehtvmód.) 2013. augusztus 1-ei, illetve szeptember 1-ei hatállyal módosította az Ehtv. rendelkezéseit. A szabályozás – azon belül különösen a vallási szervezetekre vonatkozó része – jelentősen módosult. Ennek keretében a korábban egyházakat és alapcélként vallási tevékenységet végző egyesületeket megkülönböztető szabályozás – a vallási közösségek két típusaként – már bevett egyházakat és vallási tevékenységet végző szervezeteket nevesített, amelyek a rájuk vonatkozó szabályozás tartalmát tekintve is a korábbiaktól eltérő jogállással rendelkeznek. Az Ehtvmód. javaslatának általános indokolása szerint a törvény célja, hogy „összhangban az Alkotmánybíróság döntésével, az Alaptörvény negyedik módosítására tekintettel meghatározza a vallási tevékenység végzésének alanyi és tárgyi kereteit, újraszabályozza az elismerési eljárást és rendezi az Alkotmánybíróság döntésével érintett vallási közösségek jogi státuszát”. Az Abh.-val érintett szervezetek jogállásának a rendezése érdekében az Ehtvmód. az Ehtv. 33–37. §-ába új átmeneti rendelkezéseket iktatott be.
- [36] Az átmeneti rendelkezések szerint az Ehtvmód. hatálybalépésekor vallási tevékenységet végző egyesület az Ehtvmód. hatálybalépésétől vallási tevékenységet végző szervezetnek minősül [Ehtv. 34. § (1) bekezdés]. Az olyan vallási közösség azonban, amelynek vonatkozásában az Ehtv. 2012. január 1-jétől 2012. augusztus 31-éig hatályos 34. § (1), (2) és (4) bekezdései az Abh. alapján nem alkalmazhatók – ezek nevét a miniszter az általa vezetett minisztérium honlapján közzéteszi –, az Lvt. alapján nyilvántartásba vett egyház általános jogutódja, és bevett egyházként történő elismerését a rendelkezés hatálybalépésétől számított 30 napos jogvesztő határidőn belül kezdeményezheti [Ehtv. 37. § (1) bekezdés, 33. § (1) és (2) bekezdés]. A törvényben meghatározott egyes elismerési feltételek fennállásáról a miniszter dönt, amellyel szemben bírósági felülvizsgálatnak van helye [Ehtv. 14/B. § (1)–(2) bekezdés, 14/D. § (1) bekezdés]. Az Országgyűlés vallásügyekkel foglalkozó bizottsága (a továbbiakban: bizottság) a miniszter döntésének közlése alapján, a közléstől számított 60 napon belül a szervezet egyházként történő elismerésére vonatkozó törvényjavaslatot – és ha a törvényben meghatározott további, a bizottság által vizsgált feltételek nem állnak fenn, a törvényjavaslatához kapcsolódóan országgyűlési határozati javaslatot – terjeszt az Országgyűlés elé [Ehtv. 14/B. § (4) bekezdés, 14/C. § (1) bekezdés, 14/D. § (1) bekezdés]. Az Országgyűlés a benyújtástól számított 60 napon belül – elismerés esetén a törvényjavaslat elfogadásával, elutasítás esetén az országgyűlési határozat elfogadásával – dönt a szervezet egyházként történő elismeréséről [Ehtv. 14/C. § (2)–(3) bekezdés]. Az elismerés esetén a szervezet az Ehtv.-nek az adott bevett egyház felvételére vonatkozó módosítása hatálybalépésének napjától minősül bevett egyháznak; az ezt követő 30 napon belül a miniszter nyilvántartásba veszi [Ehtv. 15. §, 16. § (1) bekezdés]. Az elismerés elutasítása esetén az országgyűlési határozat felülvizsgálatát az Alkotmánybíróságtól kérheti [Ehtv. 14/D. § (2) bekezdés]. Az elismerés kezdeményezésének elmulasztása esetén a határidő lejártát, a kezdeményezés elutasítása esetén az elutasító (miniszteri, illetve országgyűlési) döntés közlését (közzétételét), illetve az elutasító döntéssel szembeni jogorvoslat igénybevétele esetén pedig a döntést helyben hagyó (jogerős bírósági, illetve alkotmánybírósági) döntés közlését (közzétételét) követő 30. naptól az érintett vallási közösség vallási tevékenységet végző szervezetnek minősül [Ehtv. 33. § (3) bekezdés]. A bíróság az alapcélként vallási tevékenységet

végző egyesületnek a civil szervezetek bírósági nyilvántartásába az egyesület formájára vonatkozóan bejegyzett adatot a miniszter értesítése alapján az előbbi időpontot követő 60. napig vallási tevékenységet végző szervezetre módosítja [Ehtv. 33. § (4) bekezdés].

- [37] 2013. október 1-jén hatályba lépett Magyarország Alaptörvényének ötödik módosítása is, amely az Alaptörvény VII. cikkét újból módosította, s megállapította a rendelkezésnek a jelen határozat meghozatalakor is hatályos szövegét. A módosítás az Ehtvmód.-hoz hasonlóan bevezette a „vallási közösség” általános fogalmát, és ennek egyik típusaként a „bevett egyházakat” jelölte meg (az Ehtvmód.-ban nevesített másik típus – a vallási tevékenységet végző szervezet – az Alaptörvény szintjén nem jelenik meg).
- [38] Az indítványozó jogállását érintette az Abh., ennek megfelelően a miniszter a nevét közzétette, ezért jogállásának rendezésére az Ehtv. 33. §-a szerinti eljárás vonatkozik. Ez alapján az indítványozó a bevett egyházként történő elismerését kezdeményezte a miniszternél, aki 2014. február 10-én kelt, 719-11/2014/EKF. számú határozatában megállapította, hogy az indítványozó megfelel az Ehtv. 14. § a)–f) pontjaiban foglalt feltételeknek, és döntését megküldte az Országgyűlés vallásügyekkel foglalkozó bizottságának az eljárás következő szakaszának lefolytatása érdekében. Az Országgyűlés Igazságügyi bizottsága 2014. július 11-én benyújtotta a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény módosításáról szóló T/794. számú törvényjavaslatot, amely – többek között – az indítványozónak az Ehtv. bevett egyházakra vonatkozó mellékletébe iktatását is tartalmazta. A bizottság a határozati javaslat indokolása szerint „azt vizsgálta, hogy a vallási tevékenységet végző szervezet megfelel-e az Ehtv. 14. § g)–i) pontjaiban foglaltaknak, és hogy az Alaptörvény VII. cikk (4) bekezdése alapján a vallási tevékenységet végző szervezettel a közösségi célok elérése érdekében az Országgyűlés kíván-e együttműködni, illetve hogy a vallási tevékenységet végző szervezet alkalmas-e a közösségi célok érdekében történő együttműködésre”, és úgy foglalt állást, hogy „az elismerés feltételei nem állnak fenn”. Az Országgyűlés azonban sem a törvényjavaslat, sem a határozati javaslat elfogadásáról nem döntött. Az Ehtv. hatályos szabályai alapján az indítványozó bevett egyháznak minősül, ha az Országgyűlés ilyenként elismeri, attól a naptól kezdve, amikor az Ehtv. bevett egyházakra vonatkozó mellékletének erről szóló módosítása hatályba lép (Ehtv. 15. §). A parlamenti elismerésre azonban nem került sor. Az indítványozó vallási tevékenységet végző szervezetnek minősül akkor, ha az elismerést az Országgyűlés határozatban elutasítja, illetve az Alkotmánybíróság az elutasító döntést helyben hagyja [Ehtv. 33. § (3) bekezdés]. A parlament azonban elutasító határozatot sem hozott. Ezzel összefüggésben a 36/2017. (XII. 29.) AB határozatban az Alkotmánybíróság mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség fennállását állapította meg amiatt, hogy az Országgyűlés nem alkotta meg az Ehtv. 14/C. §-a szerinti eljárásban előírt döntési határidő elmulasztása esetére alkalmazandó eljárás szabályát; és felhívta az Országgyűlést, hogy jogalkotói feladatának 2018. március 31-ig tegyen eleget. Az előírt jogalkotásra az Alkotmánybíróság jelen döntésének meghozataláig nem került sor.
- [39] Az indítványozó jogállását a bíróságok is ellentmondásos módon ítélik meg. Az egyházi minőséget bizonyos értelemben több esetben elismerik, de az Ehtv. szabályozási rendszerébe besorolni nem tudják. A Nyíregyházi Törvényszék 2014. február 7-én kivonatot adott ki az „egyház” akkor hatályos adatairól, amelyben az indítványozó – az Lvt. alapján nyilvántartásba vett – egyházként szerepel. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2014. február 19-én kelt, 2.K.31.968/2013/7. számú ítéletében a miniszter 17480-4/2013/EKEF. számú határozatát – amely szerint az indítványozó egyházként történő nyilvántartásba vételére nincs lehetőség – hatályon kívül helyezte és a minisztert új eljárásra kötelezte. A bírósági ítélet indokolása szerint a miniszternek a bejegyzés megtagadásáról szóló levele határozatnak minősül, amely az Abh.-ban kimondottakkal – amely szerint „nem kizárt az Országgyűlés által elismert és a Mellékletben szereplő egyházakon kívül más vallási közösségek egyházi jogállásának fenntartása sem” – ellentétes jogi állásponton volt; a megismételt eljárásban viszont az Ehtvmód. miatt megváltozott jogszabályi környezetre is tekintettel kell lenni. A Kúriának a 36/2017. (XII. 29.) AB határozatban vizsgált, 2014. május 7-én kelt Kfv.II.37.124/2014/6. számú ítélete az indítványozó jogállását az alábbiak szerint értelmezte: „[a] felperes helyesen hivatkozott az AB határozat indokolásának [215] és [217] bekezdései alapján arra, hogy az OGY határozatban megjelölt egyházak – melyek között a felperes 41. sorszám alatt szerepel – egyházi jogállásukat nem veszítették el, ezért egyesületté történő átalakításuk nem volt kikényszeríthető” (Indokolás [41]). A Nyíregyházi Törvényszék az indítványozó kivonat kiadása iránti kérelme kapcsán 2014. május 29-én kelt, 23.Pk.60.077/1991/167. számú végzésében arról tájékoztatta az indítványozót, hogy nem tud számára kivonatot kiadni, mert álláspontja szerint egyrészt az Ehtv. értelmében nem minősül bevett egyháznak; másrészt, mint „alapcélként vallási tevékenységet végző egyesületről” sem áll módjában kivonatot kiadni, mert az indítványozó az ilyenként történő bejegyzése iránti kérelmét visszavonta.

A törvényszék 2015. február 13-án kelt, 23.Pk.60.077/1991/169. számú végzésében ugyanilyen tartalmú tájékoztatást adott.

- [40] 1.6. Az Abtv. 46. § (1) bekezdése feljogosítja az Alkotmánybíróságot, hogy ha a hatáskörei gyakorlása során folytatott eljárásában a jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállását állapítja meg, a mulasztást elkövető szervet – határidő megjelölésével – felhívja feladatának teljesítésére. A törvényhely (2) bekezdésének c) pontja alapján a jogalkotói feladat elmulasztásának minősül, ha a jogi szabályozás Alaptörvényből levezethető lényeges tartalma hiányos.
- [41] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság megvizsgálta, hogy az indítványozó jogállásával összefüggésben feltárt szabályozási helyzet összhangban van-e az Alaptörvényből levezethető követelménnyel.
- [42] 1.7. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt tekintette át, hogy az Alaptörvény B) cikkébe foglalt jogállamiság elvéből – a jelen ügyet érintően – milyen követelmények erednek általánosságban a jogi szabályozással, illetve jogalanyok jogi helyzetének újraszabályozásával kapcsolatban.
- [43] „A parlamenti többséget alkotó pártok alakítanak kormányt, a parlament zömmel a kormány törvényjavaslatait szavazza meg. A »jog«, amely folyamatosan keletkezik, az élet minden területét a választáson győztes pártok politikai programjának megfelelően újra- és újraszabályozhatja” [38/1993. (VI. 11.) AB határozat, ABH 256, 261]. A jogalkotónak – hatáskörének keretei között – a kitűzött szabályozási célok megvalósítása érdekében természetesen jogában áll megváltoztatni a jogszabályokat. „Az Alkotmánybíróságnak nem feladata [...] az Országgyűlés – Alaptörvényt nem sértő – szakpolitikai döntéseinek tartalmi felülvizsgálata.” A jogalkotói beavatkozás ugyanakkor felelősséggel jár, az nem okozhat a céljával nem indokolható hátrányokat. A módosított szabályozásnak eleget kell tennie az Alaptörvényből eredő tartalmi és formai követelményeknek. „Az Alaptörvény 24. cikke [...] kimondja, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Az Alaptörvény elfogadására irányuló javaslat indokolása ezzel kapcsolatban rögzítette, hogy Alkotmányos jogállamban az Alaptörvény értékrendjének át kell hatnia a teljes jogrendszerre. Az Alkotmánybíróság az a szerv, amely végső soron felel azért, hogy a jogalkotás – mind az eljárást, mind pedig eredményét tekintve – az Alaptörvénnyel összhangban valósuljon meg” (Abh., Indokolás [67]).
- [44] „Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. A jogbiztonság az államtól, és elsősorban a jogalkotótól azt követeli meg, hogy a jog egésze, egyes részterületei és szabályai világosak, egyértelműek, hatásukat tekintve kiszámíthatóak és a norma címzettjei számára is előre láthatóak legyenek. A jogbiztonság egyik legfontosabb alapkövetelménye a jogszabályok kiszámíthatósága és az egyes jogi normák egyértelműsége {9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 59, 65.; 38/2012. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [84]; 3047/2013. (II. 28.) AB határozat, Indokolás [13] és [16]; 3106/2013. (V. 17.) AB határozat, Indokolás [8]; 24/2013. (X. 14.) AB határozat, Indokolás [48]; 33/2014. (XI. 7.) AB határozat, Indokolás [32]}. [...] [A]z alkotmánybírósági gyakorlat abban is következetes, hogy a sérelmezett jogszabály tartalmának homályossága, ellentmondásossága, bizonytalansága alaptörvény-ellenes abban az esetben, ha a normatartalom tisztázatlanságának feloldására a bíróságok jogszabály-értelmezése már nem elegendő {1263/B/1993. AB határozat ABH 1994, 672, 673–674.; 534/E/2001. AB határozat, ABH 2002, 1283, 1288–1289.; megerősítve: 4/2013. (II. 21.) AB határozat, Indokolás [59]}” {3258/2015. (XII. 22.) AB határozat, Indokolás [24]–[25]}.
- [45] Ha a jogalkotó egy jogterületet újraszabályoz, akkor ennek során – az új szabályozás céljának megfelelően – szükséges lehet jogalanyok egyes jogviszonyainak, sőt akár jogállásuknak átfogó felülvizsgálata is, ami függő jogi helyzeteket teremthet. A jogalkotónak azonban ilyen esetben törekednie kell arra, hogy a régiről az új szabályozásra történő áttérés átmeneti időszakában az érintett szervezetekre háruló jogi bizonytalanság arra a lehető legalacsonyabb szintre korlátozódjon, amely a jogszabályi változásokból természetszerűleg adódik. Ha tehát a jogalkotói beavatkozás az addig világos jogszabályi környezetben, rendezett körülmények között működő jogalanyok jogállását ellentmondásossá, jogviszonyainak meglétét (illetve tartalmát) indokolatlanul bizonytalanná teszi, az nincs összhangban az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből eredő jogbiztonság követelményével.
- [46] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében deklarált – a jogbiztonságot is magába foglaló – jogállamiság elvéből következik, hogy a korábban tartósan nyilvántartásba vett egyházként, jogilag rendezett körülmények között működő vallási szervezetek jogállása – amely belső szervezetüket, különböző típusú intézményekkel kapcsolatos fenntartói minőségüket, adójogi státuszukat, stb. is befolyásolja – nem tehető ki hosszantartó, bizonytalan kimenetelű jogvitáknak.

- [47] 1.8. Az Alkotmánybíróság a leírt vizsgálat alapján arra a következtetésre jutott, hogy az Abh. értelmében az indítványozó az Ehtvmód. hatályba lépéséig egyház jogállású volt, de a törvény módosítását követően hatályos Ehtv. szerinti vallási közösségeknek semelyik típusába – az Országgyűlés által elismert bevett egyházak, illetve a vallási tevékenységet végző szervezetek közé – sem sorolható be. Az Országgyűlés az Ehtvmód. elfogadása-kor nem alkotott arra vonatkozó szabályt, hogy az Ehtv. 33. § (1) bekezdés szerinti – a miniszter által közzétett – szervezetekre az Ehtv. mely rendelkezései vonatkoznak abban az időszakban, amely az Ehtvmód. hatályba lépésétől az egyházi elismerésre irányuló eljárás lezárásig (illetve az azt követő 30. napig) terjed. A hatályos szabályozási környezetben a fenti körbe tartozó szervezetek jogállása nem határozható meg egyértelműen; ezt az indítványozó vonatkozásában hozott, egymástól eltérő bírósági döntések is mutatják. Az indítványozó és a hozzá hasonló helyzetben lévő – az Ehtv. 33. § (1) bekezdés szerinti eljárás kezdeményezésére feljogosított – vallási szervezetek tehát korábban rendezett jogállással rendelkeztek, de a nem kellően körültekintő törvényho-zói beavatkozás jogállásukat ellentmondásossá tette. Az Ehtv. 33. § (1) bekezdés szerinti eljárás kezdeményezé-sére, a miniszternek és az Országgyűlésnek a döntéshozatalra, majd pedig a jogkövetkezmények beálltára a törvény mindösszesen 240 nap időt biztosít [Ehtv. 33. § (1) és (3) bekezdés, 14/B. § (1) bekezdés, 14/C. § (1) és (3) bekezdés] ehhez adódhat hozzá a bírósági és az alkotmánybírósági eljárás – pontosan nem szabályozott – időtartama (Ehtv. 14/D. §, Abtv. 33/A. §). Erre – a törvényi határidők maradéktalan megtartása esetén is közel egy éves vagy akár egy évnél hosszabb – átmeneti időszakra nézve a jogalkotónak az eljárásban részt vevő vallási szervezetek jogállását egyértelműen meg kellett volna határoznia már előzetesen. A mulasztás súlyát növeli, hogy a törvény az eljárás befejezését követően még csak visszamenőlegesen sem rendezi a szervezet státuszát, hanem csak az eljárás lezárásának napjától (illetve az azt követő 30. naptól) [Ehtv. 15. §, 33. § (3) be-kezdés].
- [48] A feltárt probléma nem csak a szabályozás szintjén, elvi eshetőségként jelentkezik, hanem az indítványozó vonatkozásában a jogi bizonytalanság gyakorlatilag az Ehtvmód. érintett rendelkezéseinek 2013. szeptember 1-ei hatályba lépése óta, tehát több mint öt éve fennáll. Mindez súlyosan sérti azt az Alaptörvényből levezet-hető általános követelményt, hogy kialakult, rendezett jogviszonyokba történő jogalkotói beavatkozás nem okozhat indokolatlan jogbizonytalanságot, amit az Alkotmánybíróság a vallási szervezetek jogállásának felül-vizsgálatával kapcsolatban speciálisan is hangsúlyozott.
- [49] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság a jelen határozat rendelkező részébe foglaltak szerint a jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállását állapította meg és a mulasztást elkövető Ország-gyűlést felhívta az átmeneti időszak vonatkozásában hiányzó szabályozás pótlására.
- [50] 2. Az Alkotmánybíróság az indítványozó jogállásának vizsgálatát követően, megvizsgálta a Kúria támadott íté-letének az Alaptörvénnyel való összhangját.
- [51] 2.1. Minthogy a közigazgatási bíróság és a Kúria ítéletének különböző konklúziója elsősorban abból eredt, hogy a bíróságok az Abh.-ba foglalt értelmezéseket és megállapításokat eltérően vették figyelembe, ezért a Kúria ítéletének vizsgálatához az Alkotmánybíróság áttekintette határozatai kötőerejének kérdéskörét.
- [52] Az Alaptörvény 28. cikke kimondja, hogy a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősor-ban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik; az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezé-sekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgál-nak.
- [53] Az Abtv. 39. § (1) bekezdése szerint, ha az Abtv. eltérően nem rendelkezik, az Alkotmánybíróság döntése min-denkire nézve kötelező.
- [54] Az Alkotmánybíróság a határozatainak mindenkire nézve kötelező (*erga omnes*) hatályának kérdésével leg-utóbb a rendőr képmásának nyilvánosságáról szóló 3/2017. (II. 21.) AB határozatban, illetve 17/2016. (X. 20.) AB határozatban foglalkozott részletesen.
- [55] Az Alkotmánybíróság kiemelte: nem tartozik a bíróságok mérlegelési körébe, hogy érvényt szereznek-e „az Alaptörvény 24. cikke (1) bekezdésében foglaltaknak, amely szerint »[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve«. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza: az Alaptörvény e cikke mérlegelést nem tűrően az Alkotmánybíróság kötelezettségévé teszi, hogy az Alaptörvénybe ütköző bírósági döntést megsemmi-sítse és ezáltal is érvényt szerezzen az Alaptörvény normahierarchiában betöltött legfőbb szerepének. Ezt az al-kotmányos rendben betöltött kiemelkedő szerepet bontja ki az Abtv., mint sarkalatos törvény 39. § (1) bekezdé-se, amely az alkotmánybírósági határozat mindenkire nézve kötelező erejét állapítja meg. Ezt vonná kétségbe

az, ha az alkotmánybíróági határozatot akár a jogalkotó, akár – mint jelen esetben – a jogalkalmazó szelektíven, megszorítóan alkalmazná, illetve más módon nem érvényesítené megfelelően” {3/2017. (II. 21.) AB határozat, Indokolás [27]; 17/2016. (X. 20.) AB határozat, Indokolás [29]}.

- [56] „A bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségének megítélése, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés tekintetében felvetődik, hogy az [alkotmánybíróági határozattal] elbírált ügy tényállásához és alkotmányjogi tételeihez lényeges szempontból kapcsolódó, releváns alkotmányjogi kérdést is érintő más ügyekben kellően figyelembe vételre került-e az Alkotmánybíróság korábbi határozata. Mivel az Abtv. 39. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság határozata mindenkire – így az előttük folyó ügyben eljáró bíróságokra is értelemszerűen – kötelező, az Alkotmánybíróság indítványra ellenőrzi, vizsgálja, és szükség esetén az ítélet megsemmisítésével orvosolja, hogy megfelelően érvényesítik-e a bíróságok a mindenkire nézve kötelező alkotmánybíróági határozat alkotmányos tartalmát” {17/2016. (X. 20.) AB határozat, Indokolás [19]}.
- [57] Az alkotmánybíróági határozatok mindenkire nézve kötelező erejét kimondó sarkalatos törvényi szabály elvi alapja ugyanakkor az Alaptörvény mindenkire kötelező mivolta [R] cikk (2) bekezdés], valamint az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény védelmével kapcsolatos feladata [24. cikk (1) bekezdés], s nem pedig az, hogy jogalkotó szervekhez hasonlóan az Alkotmánybíróság is hatáskört kapott volna arra, hogy feladatkörében eljárva mindenkire általánosan kötelező magatartási szabályokat alkothasson [vö. T) cikk (1) bekezdés, R) cikk (2) bekezdés].
- [58] „Az Alkotmánybíróság – a hatalommegosztás rendszerében elfoglalt helyéből következően – hatáskörének keretei között maradvá megfogalmazhat mércét, de csak az egyes alkotmányi rendelkezések értelmezésére vonatkozóan. Az Alkotmánybíróság az alkotmány – absztrakt vagy konkrét – értelmezése során alkotmányos követelményeket állapíthat meg, amelyek *erga omnes* hatályúak, ezért a törvényalkotó, továbbá az ítélező bíróságok kötelesek érvényesíteni azokat az alkotmányos jogok védelme során. Ezen értelmezések, illetve követelmények során azonban az Alkotmánybíróság nem lép túl az alkotmány írott szövegén és értékrendjén (azaz értelmezési tartományán)” {12/2013. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [36]}. Az Alkotmánybíróság a döntéseiben ugyanis az Alaptörvény normatartalmát konkretizálja {vö. 35/2014. (XII. 18.) AB határozat, Indokolás [48]}. „Az Alkotmánybíróság a bíróságok ítéleteit [...] akkor bírálhatja felül, ha azok az Alaptörvény megsabta értelmezési tartományt megsértik, és ezáltal a bírói döntés alaptörvény-ellenes lesz {3119/2015. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [22]; 3031/2016. (II. 23.) AB végzés, Indokolás [19]}” {17/2016. (X. 20.) AB határozat, Indokolás [25]}.
- [59] Mindezekből következik, hogy az Alkotmánybíróság önmagában a határozatával való ellentét miatt nem semmisíthet meg bírói döntést, csak ha a bírói döntés egyben az Alaptörvényt is sérti. Minthogy az Alaptörvény normatartalma az Alkotmánybíróság kötelező határozatába foglalt alaptörvény-értelmezésben konkretizálódik, a két feltétel (az alkotmánybíróági határozatba ütközés és az alaptörvény-ellenesség) jellemzően egybeesik. Ha azonban az Alkotmánybíróság határozatának meghozatalát követően az Alaptörvény releváns rendelkezése módosul, akkor a bírói döntés megsemmisítésére nem kerülhet sor automatikusan a korábbi határozattal való ellentét alapján, hanem figyelembe kell venni az Alaptörvény változását is. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor hangsúlyozza: az Alaptörvény valamely rendelkezésének a módosulása nem érinti a rendelkezés korábban hatályos szövege alapján meghozott alkotmánybíróági határozat által kifejtett joghatásokat, így különösen a jogszabály megsemmisítését, hatályvesztését és egyéb – már végbement – jogkövetkezményeket.
- [60] 2.2. A korábban leírtak szerint, az indítványozó 2014. június 24-én terjesztett elő kérelmet az általa fenntartott idősök otthona működési engedélyében az „egyházi fenntartó” fenntartói típus visszaállítása érdekében. Ekkor az Sztv. 4. § *m)* pont *mb)* pontjának az Ehtvmód. által 2013. augusztus 1-jével megállapított szövege volt hatályban, amely szerint „az egyházi jogi személy” minősül „egyházi fenntartó”-nak. Ugyanebben az időszakban – 2013. október 1-től – az Alaptörvény VII. cikkének az Alaptörvény ötödik módosítása által megállapított – jelenleg is hatályos – szövege volt hatályban.
- [61] Ezért az Alkotmánybíróság megvizsgálta, hogy az indítványozó ügyében eljáró bíróságok hogyan értelmezték a fenti rendelkezést, s mi az alkalmazott jogszabálynak – az Alaptörvény 28. cikkére és az Alkotmánybíróság határozataira figyelemmel – az Alaptörvénnyel, különösen is a XV. cikk (2) bekezdésébe foglalt diszkriminációtilalommal összhangban álló értelmezése.
- [62] 2.3. Az indítványozó mint felperes ügyében eljáró közigazgatási bíróság az Abh. alapján arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó azonos jogállású az Ehtv. mellékletében szereplő egyházakkal, azaz az Sztv. 4. §

(1) bekezdés *m*) pontjának *mb*) alpontja értelmében egyháznak minősül. „Jelen perben a bíróságnak arról kellett döntenie, hogy törvényes-e alperes határozata a keresettel érintett körben, azaz helyes-e az az alperesi álláspont, hogy a [...] felperes nem szerepel a bevett egyházak listáján, illetve bevett egyháznak nem belső egyházi jogi személye, az Ehtv. 10.§-a értelmében nem minősül egyházi jogi személynek, így nem minősül az [Sztv.] 4. § *m*) pontjának *mb*) alpontjában meghatározott egyházi fenntartónak. A peres iratokból megállapítható és így a bíróság osztja felperesi álláspontot, hogy alperes a döntéshozatal során teljes mértékben figyelmen kívül hagyta az [Abh.]-ban írtakat.”

- [63] A közigazgatási bíróság ítélete szó szerint felidézte az Abh. rendelkező részének vonatkozó pontjait és a hozzá kapcsolódó indokolás tartalmát, ami alapján az alábbi következtetésre jutott. „Mindezek alapján egyértelműen megállapítható, hogy alperes álláspontja nem helytálló, hiszen a fent idézett AB határozat alapján és abból egyértelműen levezethető, hogy az Alkotmánybíróságot az az elv vezérelte a fent idézett AB döntés meghozatalakor, hogy az egyházi jogállás visszaállításával érintett egyházak tekintetében őket a mellékletben felsorolt egyházakkal azonos jogállásra helyezze, azaz őket azonos jogokat illessék meg, mint a mellékletben felsorolt egyházakat. Tehát megállapítható az AB döntés alapján az, hogy felperes azonos jogállású a törvény mellékletében szereplő egyházakkal, azaz [az Sztv.] 4. § (1) bekezdés *m*) pontjának *mb*) alpontjában megjelölt, törvény szerinti nyilvántartásba vett egyházakkal.
- [64] Továbbá a hivatkozott alkotmánybírósági határozat szerint az Ehtv. 17.§-a szerint az egyházakról a miniszter nyilvántartást vezet. Az egyházi jogállást nem a miniszteri nyilvántartásba vétel hozza létre, hanem az egyházi jogállás egyik következménye, hogy az ilyen jogállással rendelkező vallási közösségeket a miniszter köteles nyilvántartásba venni. Továbbá az AB határozat külön is rögzíti, hogy az alkalmazás visszamenőleges kizárására tekintettel a 8/2012. (II. 29.) OGY határozat mellékletében megjelölt egyházak egyházi jogállásukat nem veszítették el. Mivel felperes a 8/2012. (II. 29.) OGY határozat 41. pontjában szerepel, ebből pedig az következik, hogy egyházi jogállását az AB határozat szerint nem veszítette el.
- [65] A fentiekből következik, hogy a bíróság nem osztja az alperesi álláspontot a vonatkozásban, hogy akkor járt volna el az elsőfokú közigazgatási szerv, valamint alperes jogellenesen, amennyiben a felperest a hatályos [Sztv.] és Ehtv. ellenére egyházi jogi személynek és így egyházi fenntartónak minősítette volna.”
- [66] 2.4. A Kúria a támadott ítéletében a közigazgatási bíróság ítéletével ellentétes álláspontra helyezkedett, amely egyrészt az indítványozó jogállását az alábbiak szerint értelmezte. „[A]z AB határozat rendelkezései folytán a felperes nem nyerte vissza egyházi jogállását, bevett egyházként való nyilvántartásba vételét újra kérelmezni kell. A felperes egyházi jogállása csupán az AB határozatból nem vezethető le, és az azt követően hatályos új jogszabályozás szerint is nyilvántartásba vételi eljárás szükséges az egyházi jogállás elismeréséhez.”
- [67] Másrészt, az Sztv. szerinti egyházi fenntartói minőség igazolásával kapcsolatban a Kúria ítélete a következő értelmezést fogalmazta meg. „[A] működési engedély módosításának egyik alapját képező [Sztv.] 4. § (1) bekezdés *m*) pont *mb*) alpont alapján megállapított egyházi fenntartó fogalmából következően az alkotmánybírósági határozatban írtak ellenére az [Sztv.] alapján egyházi fenntartónak csak az Ehtv. szerinti nyilvántartásba vett egyház, illetőleg annak belső egyházi jogi személye minősül. A működési engedély módosításához az egyházi fenntartói minőséget a nyilvántartásba vétellel igazolni kell – ennek azonban a felperes nem tett – nem tudott – eleget tenni.”
- [68] 2.5. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megvizsgálta a Kúria ítéletében foglalt jogértelmezésnek az Alaptörvénnyel való összhangját.
- [69] Az Kúria által elbírált jogvitában az indítványozó által fenntartott idők otthona működési engedélyében az „egyházi fenntartó” fenntartói típus visszaállításának kérdésében kellett dönten.
- [70] Az Sztv. 4. § (1) bekezdés *m*) pont *mb*) alpontja szerint az Sztv. alkalmazásában az „egyházi jogi személy” minősül egyházi fenntartónak. Az egyházi jogi személy kifejezést az Ehtv. is használja, ennek 10. §-a szerint „[e]gyházi jogi személy a bevett egyház és annak belső egyházi jogi személye”. Az Sztv. szerinti „egyházi fenntartó” fogalom tehát értelmezhető úgy – ahogy a Kúria ítélete is tette -, hogy az a bevett egyházakat és azoknak belső egyházi jogi személyeit foglalja magában. Ez az értelmezés önmagában véve nem áll ellentétben az Alaptörvénynek az állam és a vallási közösségek – közösségi célok elérése érdekében történő – együttműködéséről szóló VII. cikk (4) bekezdésével. További vizsgálatot igényel azonban, hogy – az Alaptörvény további vonatkozó rendelkezéseire, az Alkotmánybíróság tárgybeli határozataira és a releváns jogszabályi környezetre tekintet-

tel – a Kúriának az egyházi fenntartó, tehát az „egyházi jogi személy” fogalomkörébe nem kellett volna-e a fenténél szélesebb kört is bevonna.

- [71] Ahogy azt a közigazgatási bíróságnak a jelen alkotmánybírósági ügy alapját képező bírósági eljárásban hozott ítélete is felidézte, az Abh. *ex tunc* hatállyal megállapított jogkövetkezményére tekintettel a 8/2012. (II. 29.) OGY határozat mellékletében megjelölt korábbi egyházak egyházi jogállásukat nem veszítették el. Az Abh.-val érintett szervezetek jogállásának a rendezése érdekében az Ehtvmód. az Ehtv. 33–37. §-ába új átmeneti rendelkezéseket iktatott be. A rendelkezésekben szabályozott eljárást kezdeményező szervezet az eljárás lefolytatását követően bevett egyháznak vagy vallási tevékenységet végző szervezetnek minősül (lásd a jelen határozat indokolásának [62] és köv. bekezdései). Az eljárás lezárásáig azonban nem hatályosul olyan normatív, illetve nem történik olyan egyedi aktus, amely az adott vallási szervezet jogállását konstitutív módon érintené az Abh. közzétételéhez képest. Mivel az Abh. alapján az ilyen szervezet egyházi jogállását nem veszítette el, ezért nyelvtani értelmezés szerint besorolható az Sztv. 4. § (1) bekezdés *m)* pont *mb)* alpontja szerinti „egyházi jogi személy” fogalomkörbe. A törvényi rendelkezés célját vizsgálva az Sztv. 4. § (1) bekezdés *m)* pont *mb)* alpontjának jelenleg hatályos szövegét az Ehtvmód. 34. §-a iktatta be 2013. augusztus 1-jével az Sztv.-be, tehát ugyanaz a módosítás, amely az Ehtv. 10. §-ának idézett szövegét is megállapította. Ebből levonható a következtetés, hogy a szabályozás arra is irányul, hogy az Sztv. 4. § (1) bekezdés *m)* pont *mb)* alpontja végső soron az Ehtv. 10. §-a szerinti szervezeti kört fedje le. Az Sztv. nem tartalmaz speciális rendelkezést arra vonatkozóan, hogy milyen típusú fenntartónak kell tekinteni azokat az egyházakat, amelyek jogállásának rendezése az Ehtv. 33. §-a szerinti eljárásban folyamatban van.
- [72] A közigazgatási bíróság a Kúria által felülvizsgált ítéletében az Abh.-ra hivatkozással végezte el az Sztv. értelmezését. A Kúria ítélete ezzel szemben kifejezetten tagadta az Abh. fenti megállapítását [„az AB határozatban foglalt jogszabályi rendelkezések megsemmisítése ellenére a felperes egyházi jogállását nem nyerte vissza” (ítélet 4. oldal)], ugyanakkor nem foglalt állást arról, hogy az Abh.-ba foglaltakhoz képest – az időközben esetlegesen bekövetkezett más jogi tények alapján – milyen jogállásúnak minősítené az indítványozót. Az ítélet továbbá úgy alkalmazta az Sztv.-t, hogy az alkotmányossági problémával nyilvánvalóan összefüggő, alkotmánybírósági határozattal is érintett kérdés eldöntésénél az Alaptörvénynek egyetlen rendelkezését sem vonta be az értelmezésbe.
- [73] A Kúria vizsgált ítéletében foglalt több megállapítás tehát ellentétben áll az Abh.-val. Ahogy azt a jelen határozatban (indokolás [51]–[59]) az Alkotmánybíróság kifejtette, az ilyen eset főszabály szerint a bírói döntés alaptörvény-ellenességét eredményezi. Mivel azonban az Abh. meghozatalát követően az Alaptörvénynek a VII. cikke módosult, a bírói döntés megsemmisítése nem kerülhet sor automatikusan az Abh.-val való ellentét alapján. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszában érvelését lényegében a Kúria ítéletének az Abh.-val való ellentétére építette, de nem tért ki az Alaptörvény módosítására, valamint nem indokolta meg részletesen azt sem, hogy az Ehtvmód. következtében megváltozott jogszabályi környezetben mennyiben alkalmazhatóak továbbra is az Abh. egyes megállapításai.
- [74] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a jelen határozatban megállapított mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség is arra mutat, hogy az indítványozó – és az Lvt. alapján korábban egyházként nyilvántartott, az indítványozóhoz hasonló helyzetben lévő más vallási szervezetek – jogállásával összefüggő sérelmek orvosolása nem minden esetben oldható meg jogalkalmazói szinten. A mulasztást kiküszöbölő törvényhozás során az Országgyűlés feladata lesz, hogy az érintett szervezetek jogállását általánosságban és az ágazati törvényekre is kiterjedően olyan módon rendezze, hogy ne kerüljenek indokolatlanul hátrányos helyzetbe.
- [75] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem jelölt meg olyan – az Alaptörvény hatályos rendelkezéseiből levezetett – megalapozott alkotmányos indokot, amely alapján a Kúriának a Sztv. 4. § *m)* pont *mb)* alpontját az ítéletben foglaltaktól eltérően kellett volna értelmeznie, ezért az ítélet megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasította.

Budapest, 2018. október 2.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
Dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon alkotmánybíró különvéleménye

- [76] Nem értek egyet a határozat 1. pontjával és annak indokolásával. A határozat ugyanis az Alaptörvény negyedik módosítása utáni törvényi szabályozásra épül, amely már akkor sem volt és ma sincs összhangban az Alaptörvény ötödik módosításában foglaltakkal. Utóbbi valójában okafogyottá tette mindazokat a törvényi változásokat és alkotmánybírói döntéseket, amelyeken a jelen határozat által ügydöntőnek tekintett Abh.-ból eredő és a 36/2017. (XII. 29.) AB határozattal megalapozatlanul megerősíteni szándékozott érvkészlet alapul.
- [77] Nem vitatom, elvárható lenne, hogy a törvényalkotó az ötödik alaptörvény-módosításra tekintettel változtassa meg a jelenleg a negyedik alaptörvény-módosításhoz igazodó törvényi szabályozást, mert az nem tekinthető alkotmánykonformnak. Az Alkotmánybíróság azonban ilyen körülmények között sem építhet mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességet olyan jogi szabályozásra, amelyet az ötödik alaptörvény módosítás meghaladott.
- [78] Az előző pontban összegzett álláspontom releváns részleteit az Abh.-hoz fűzött különvéleményemben foglaltakkal összhangban az alábbiak szerint ismertetem.
- [79] Az Alaptörvény negyedik módosítása (2013. március 25.) során egészült ki a VII. cikk azzal a lehetőséggel, hogy az Országgyűlés sarkalatos törvényben egyházként ismerjen el egyes vallási tevékenységet végző szervezeteket, amelyekkel az állam közösségi célok érdekében együttműködik. [Az Alaptörvény negyedik módosításának 4. cikkével beiktatott VII. cikk új (2) bekezdése]. Ez a rendelkezés egyúttal az ilyen közösségek elismerésére vonatkozó sarkalatos törvényi rendelkezésekkel szemben lehetővé tette az alkotmányjogi panaszt. Egyebekben pedig a VII. cikk egy új, (4) bekezdéssel isiegészült, amely a hivatkozott vallási szervezetek egyházként való elismerése feltételül huzamosabb idejű működés és társadalmi támogatottság törvényben való előírhatóságára adott felhatalmazást (Abh., Indokolás [71]).
- [80] A vallási közösségek jogállásával és működésével kapcsolatos törvényeknek az Alaptörvény negyedik módosításáról szóló 2013. évi CXXXIII. törvénnyel, illetőleg az ennek nyomán végrehajtott további jogszabályi változások nyomán épült ki 2013. augusztus 1-jei kezdettel az a törvényi úton kialakított eljárási rendszer, amelynek jelenleg hatályos rendelkezéseit egyfelől az Ehtv. 14/B. §–14/D. §-ai, illetőleg az Abtv. 33/A. §-ában, illetőleg 41. § (4) bekezdésében foglalt rendelkezések tartalmazzák (Abh., Indokolás [72]).
- [81] Az Ehtv., illetőleg az Abtv. hivatkozott szabályai mindazonáltal nincsenek összhangban az Alaptörvény ötödik módosításával (2013. szeptember 26.) bekövetkezett új alkotmányos helyzettel (Abh., Indokolás [73]).
- [82] Az Alaptörvény ötödik módosításával ugyanis ismételtén megváltoztak és kiegészültek a VII. cikk rendelkezései, az (1) bekezdés kivételével. A jelen ügy szempontjából két érdemi módosulásnak van jelentősége. Egyrészt annak, hogy az Alaptörvény nem tartalmaz a továbbiakban felhatalmazást az Országgyűlés elutasító döntésének alkotmányjogi panasszal való megtámadására, ezáltal e döntés alkotmánybírói felülvizsgálatára. Másrészt alkotmányos szinten újdonságnak minősíthető, hogy az Országgyűlés pozitív döntése alapján állam – a közösségi célok elérését szolgáló feladatokban való részvételükre tekintettel – sajátos jogosultságokat biztosít (Abh., Indokolás [74]).
- [83] Álláspontom szerint az itt említett alkotmányos változások egyértelműen azt jelentették, hogy az alkotmányozó a törvényhozó politikai hatalom keretei között kívánta tartani az egyházi (bevett egyházként történő) elismerés döntési jogosultságát, ellentétben azzal, ahogy a negyedik alaptörvény módosítást követő szabályozásokban (Ehtv., illetőleg Abtv.) a törvényhozó korábban rendelkezett, amelyek egy különleges, a hatósági eljárás

fogalomkörébe tartozó elismerési rendszer jeleit mutatták. Ennek ellenére az Ehtv. rendszerébe továbbra is beépítve maradt az országgyűlési határozat alkotmánybírói felülvizsgálatának lehetősége [Ehtv. 14/D. § (2) bekezdése], és az Abtv. hivatkozott rendelkezései sem változtak (Abh., Indokolás [75]).

- [84] Mivel az Alaptörvény negyedik módosításához képest az ötödik módosítás már nem biztosítja az alkotmánybírói út igénybevehetőségét – az *argumentum ad contrario* értelmezési elvből kiindulva – a későbbi alaptörvényi felhatalmazás hiánya legalábbis vitathatóvá teszi a negyedik alaptörvény módosítás szerinti törvényi szabályozás legitimitását. Márpedig alaptörvény-ellenes törvényi szabályozásra nem építhet (az ebben az ügyben nézetem szerint hivatalból való eljárásban is eszköztelen) Alkotmánybíróság alaptörvény-ellenes mulasztást, miként ezt teszi a rendelkező rész 1. pontja az Ehtv. 14/C. § eljárására utalva, amely eljárás az Ehtv. 14/D. § (2) bekezdése alapján alkotmánybírói út igénybevételével is kiegészülhet (Abh., Indokolás [76]).

Budapest, 2018. október 2.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
Dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András alkotmánybíró különvéleménye

- [85] Nem értek egyet a többségi határozat rendelkező részének 1. pontjával, a mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapításával.
- [86] 1. A döntés alapja aggályos számomra, ugyanis az indítvány érvelését elfogadva nagy hangsúlyt helyez az Abh.-ra Ezzel összefüggésben már többször kifejtettem álláspontomat, miszerint az Abh.-t az Alkotmánybíróság 2013. március 1-jén hozta nyilvánosságra, ezért az általános hatáskörű bíróságok ettől a naptól kezdve kötelesek alkalmazni. Csakhogy az Országgyűlés mint alkotmányozó hatalom 2013. március 25-ei kihirdetéssel elfogadta az Alaptörvény negyedik módosítását, amelynek 4. cikke módosította az Alaptörvénynek az ügyben irányadó VII. cikkét. Az Alaptörvény 2013. szeptember 26-án kihirdetett ötödik módosításának 1. cikke pedig alapjaiban változtatta meg a VII. cikk rendelkezéseit (ekkoról kezdődően létezik például a bevett egyház minősítés). Az Alaptörvény szövege az R cikk (1) és (2) bekezdései értelmében mindenkire, még az Alaptörvény védelmének legfőbb szervére, az Alkotmánybíróságra is kötelező. Ha pedig egy módosítás folytán megváltozik az Alaptörvény szövege, akkor ez „erősebb” kötelező erővel bír, mint az Alkotmánybíróság korábbi szöveg értelmezésén alapuló határozata (megfogalmazható ez úgy is, hogy az alkotmányozó hatalom megszüntette a korábbi alkotmánybírói határozat alapját: nincs többet egyház jogállás, ezért nincs minek „visszaállnia”). Következésképpen már 2013. március 25-étől, de még inkább 2013. szeptember 26-ától az Abh. alkalmazása (figyelembe vétele) nem kérhető számon a bíróságokon, és az Alkotmánybíróság sem támaszkodhat arra. Az Alaptörvény új szövege új, önálló értelmezést kíván.
- [87] 2. Az Alaptörvény ötödik módosítása értelmében a bevett egyház minőség az Országgyűlés diszkrecionális döntése, amely nem a lelkiismereti szabadságot, illetve a vallási tevékenységet érinti, hanem csak és kizárólag azt a kérdést, hogy az állam a saját feladatai tekintetében melyik vallási tevékenységet végző szervezettel kíván együttműködni. Következésképpen sem az Alaptörvény sem a korábbi alkotmánybírói értelmezések alapján nem lehet arra a következtetésre jutni, hogy bármely vallási tevékenységet végző szervezetnek alanyai joga fűződné a bevett egyházzá minősítéshez. Az a körülmény pedig, hogy az Országgyűlés ezt a döntést magának tartotta fenn, és nem bízta bíróságra vagy közigazgatási szervezetre, egyértelműen kivonta a kérdést a hatósági jogalkalmazás, és ennek folytán a XXIV. és a XXVIII. cikk (1) bekezdése alól. Következésképpen sem a XXIV. cikk, sem a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései, sem a jogbiztonság [a B) cikkre hivatkozás] nem alkalmazható, azok alapján nem lehet az indítványozó által kívánt célt elérni (*non sequitur*). A kérdést illetően egyebekben fenntartom a 23/2015. (VII. 7.) AB határozathoz írt különvéleményemben foglaltakat. A határozat rendelkező részének

1. pontja az alkotmányozó hatalom akaratával ellentétes jogszabály-módosítást írna elő a törvényhozó Országgyűlés számára, ezért ezt nem tudtam támogatni.

Budapest, 2018. október 2.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

[88] A különvéleményhez csatlakozom.

[89] Dr. Varga Zs. András alkotmánybíró különvéleményéhez csatlakozom azzal, hogy az Országgyűlés döntésének – az Alkotmánybíróság 36/2017. (XII. 29.) AB határozattal kifogásolt – elmaradása folytán fennálló helyzetet nem tudom jogalkotásbeli mulasztásnak értelmezni; jogrendszerünkben valamilyen – legalábbis mögöttes – státusza minden törvényesen létező szervezetnek – így az indítványozónak is – van.

Budapest, 2018. október 2.

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/26/2016.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3311/2018. (X. 16.) AB HATÁROZATA

bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Czine Ágnes* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Kúria Kfv.II.37.070/2016/7. számú ítélete alaptörvény-ellenes, ezért azt megsemmisíti.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A gazdasági társaság indítványozó (a továbbiakban: indítványozó) jogi képviselője (dr. Sándor István ügyvéd, 1052 Budapest, Váci utca 24.) útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.II.37.070.2016/7. számú ítéletével szemben az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben a felülvizsgálati ítéletben megállapított tényállás szerint az indítványozó részére a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal Metrológiai Hatóság (a továbbiakban: Hatóság) engedélyezte az indítványozó által bemutatott pénztárgép forgalmazását. Utóbb a Nemzeti Adó- és Vámhivatal elektronikus levélben arról tájékoztatta a Hatóságot, hogy a pénztárgépen a típusvizsgálatra bemutatott modellhez képest – a forgalmazó hirdetései szerint – olyan funkcionalitást tettek lehetővé, amely felveti az illegális működési mód lehetőségét. A forgalmazó ugyanis a honlapján „számítógéppel is összeköthető” eszközként hirdette a berendezést. A Hatóság felszólította az indítványozót, hogy a felhasználók megtevesztésére alkalmas tájékoztatást távolítsa el a honlapjáról vagy egyéb helyen megjelent hirdetéseiből. Egyúttal végzésével elrendelte a perbeli pénztárgép etalon-példányának lefoglalását, és felhívta az indítványozót e példány átadására. Az indítványozó az etalon-pénztárgépet a Hatóságnak át is adta. Ezt követően a Hatóság szakértőt rendelt ki annak vizsgálatára, hogy a típusvizsgálatra beadott dokumentáció és a pénztárgép etalon-példányának vizsgálata alapján megállapítható-e, hogy a pénztárgép megfelel a jogszabályi követelményeknek. Megvalósíthatónak bizonyul-e a pénztárgép számítógéppel való összekötése, és a két eszköz közötti kommunikáció. Választ várt a Hatóság arra, hogy a forgalmazó meg nem engedett funkcióval rendelkező pénztárgépet forgalmaz-e, vagy a meg nem engedett funkciók kialakításában közreműködik-e. A Hatóság a szakvélemény elkészítésére 15 napot biztosított, melyet utóbb külön végzéssel meghosszabbított.
- [3] A rendelkezésére álló határidőn belül elkészített szakvélemény azt tartalmazta, hogy a vizsgálat jogsértést nem tárt fel. A szakértő nyilatkozott arról is, hogy ugyanazon gyártó másik típusú pénztárgépénél új körülmények merültek fel, és bár a két pénztárgép-típusban alkalmazott hardverek elvileg azonosak, a másik pénztárgép szerviz-üzemmódban minimális PC-kommunikációra hajlandó volt, míg a perbeli pénztárgépénél ugyanez nem volt kimutatható. A két pénztárgép közötti különbség okának felderítése további vizsgálatot igényelt. A szakértő a Hatóság hivatalos helyiségében bemutatta mindkét pénztárgépen a feltárt informatikai biztonságot érintő hiányosságokat, amelyről emlékeztető készült. A perbeli pénztárgép tekintetében is megállapítást nyert, hogy abba is ugyanolyan módon be lehet avatkozni, mint a másik pénztárgépbe. Erről kiegészítő szakvélemény készült, és a Hatóság felkérte a szakértőt, hogy azt a részére adja át. A Hatóság a pénztárgép forgalmazási engedélyét ezt követően határozatával visszavonta.
- [4] Az indítványozó az elsőfokú eljárás után tekintett be az iratokba, ennek során a szakértői véleményt és annak kiegészítését is kézhez kapta. A felperes kérte a pénztárgép naplófájlok kigyűjtését is, de ehhez a Hatóság nem járult hozzá. Egy későbbi iratbetekintés kapcsán az indítványozó a kért naplófájlok nyomtatott formátumban készült másolatát megkapta.

- [5] 1.2. Az indítványozó az elsőfokú határozattal szemben fellebbezést nyújtott be, melyhez magánszakértői véleményt is csatolt. A kezelési utasítások és a pénztárgép tesztelése alapján kialakított vélemény szerint a pénztárgép jogsértő működése nem állapítható meg. A magánszakértő a pénztárgépet nem bontotta meg.
- [6] A Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal Jogi Főosztálya (a továbbiakban: Hivatal) mint másodfokú szerv az elsőfokú határozatot helybenhagyta. Határozata indokolásában megállapította, hogy a szakértői vélemény és annak kiegészítése a jogszabálysértést alátámasztotta, ezért a forgalmazási engedély visszavonására jogszerűen került sor. A magánszakértői véleményt úgy értékelte, hogy az nem cáfolta az eljárás során beszerzett szakértői vélemény megállapításait, mivel a magánszakértő – azáltal, hogy a pénztárgépet nem bontotta meg – nem végzett teljes körű vizsgálatot. Rögzítette az indokolás, hogy az indítványozó az ellenőrzés során az iratbetekintés jogával nem élt, holott a lefoglalási végzésből tudomást szerzett az eljárás megindulásáról. Az indítványozó az eljárás során másik szakértő kirendelését nem kérte.
- [7] 1.3. Az indítványozó a másodfokú határozatot keresettel támadta meg. Az elsőfokú bíróság az indítványozó keresetének helyt adott, és a közigazgatási határozatok hatályon kívül helyezésével a Hatóságot új eljárásra kötelezte.
- [8] A bíróság súlyos eljárási szabálysértésnek minősítette, hogy a hivatalból indult eljárásban a Hatóság az eljárás megindításáról az indítványozót a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) előírása ellenére nem értesítette. Az indítványozót mint ügyfelet már az elsőfokú eljárásban megillette az iratbetekintés joga, ezért már az elsőfokú határozat meghozatala előtt a felperessel meg kellett volna ismertetni az eljárás során keletkezett szakvéleményt és az annak részét képező naplófájlokat. Ehhez képest a szakértői véleményt csak az elsőfokú határozat kézhezvételét követően kapta meg, így az elsőfokú eljárásban nem élhetett észrevételezési, nyilatkozattételi jogával, mely a jogorvoslathoz való jogát is korlátozta. A Hatóság mulasztásával megsértette a bizonyítékok megismeréséhez és az iratbetekintéshez való jogot, valamint az észrevételezési jogot is. Mindezek az ügy érdemére kihatottak.
- [9] Eljárási jogsértésként értékelte az elsőfokú bíróság azt, hogy a szakértő a szakvéleményét erre vonatkozó végzés nélkül egészítette ki, túllépte a kirendelő végzésben foglalt feladatkörét, amikor olyan körülményeket értékelt, olyan módszerrel, amelyre a kirendelő végzés nem terjedt ki. A bíróság szerint példátlan, hogy a szakértő nem szolgáltatva vissza a vizsgálat tárgyát képező pénztárgépet és dokumentumokat, hanem azokat további utasítás nélkül tanulmányozta, és így adott kiegészítő véleményt. E szakvéleményt emiatt a hatóság nem fogadhatta volna el döntése alapjául. Az alapszakvélemény nem állapított meg jogsértést az indítványozó terhére, ezért nem volt indokolt a kiegészítő szakvélemény elkészítése. A kiegészítő szakvéleménnyel két, egymásnak ellentmondó szakvélemény állt rendelkezésre, az ellentmondásokat pedig a hatóság nem oldotta fel. Az elsőfokú bíróság szerint a szakértői vizsgálat nem megfelelő eljárással folyt, mert a szakértő által alkalmazott ún. etikus hackelés a szakértői vizsgálat alapjául nem lett volna alkalmazható sem a pénztárgépekre vonatkozó jogszabályi rendelkezések, sem a Hatóság belső szabályozói alapján. A bíróság nem tartotta jogszerűnek azt, hogy a szakértő kívülről befolyásolta és fizikailag is beavatkozott a pénztárgép működésébe. A szakértői eljárás csak rendeltetésszerű használatnál előidézhető magatartásformák vizsgálatára irányulhatott volna, a plomba feltörése és a gép házának eltávolítása azonban a nem rendeltetésszerű használat körébe tartozik. Súlyos eljárási szabálysértésként vette figyelembe az elsőfokú bíróság, hogy a Hatóság a magánszakvéleményre a határozatában nem tért ki. A bíróság szerint a bizonyítás az alperest terhelte, melynek viszont nem tett eleget.
- [10] 1.4. A jogerős elsőfokú ítélettel szemben a Hivatal terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, mely alapján a Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és az indítványozó keresetét elutasította.
- [11] A kúriai ítélet indokolása szerint az eljárás megindításáról való értesítést, a bizonyítékok rendelkezésre bocsátását a Hatóság a Ket. rendelkezéseibe ütköző módon elmulasztotta, ugyanakkor ezeket az eljárási jogsértéseket nem tekintette az ügy érdemére kihatónak. A Kúria hangsúlyozta: „amennyiben ezek az eljárási jogsértések az elsőfokú eljárás során kerülnek elkövetésre, de az ügyfél a fellebbezési jogával él, élni tud, mert az elsőfokú határozat meghozatala után az iratbetekintés joga megilleti, a bizonyítékokat megismerheti, és ezáltal megalapozott jogorvoslati kérelmet tud előterjeszteni, mindezek az eljárási jogsértések ebben az esetben nem hatnak ki az ügy érdemére, hiszen azok a másodfokú eljárás során orvosolható jogsértések.” A perbeli esetben az indítványozó a másodfokú eljárásban élt iratbetekintési jogával, megismerte a szakvéleményt, a kiegészítő szakvéleményt, nyomtatott formában megkapta a naplófájlokat, azaz megismerte a bizonyítékokat, és jogorvoslati jogával élhetett, ügyféli jogaiban a másodfokú eljárás során nem volt korlátozva, érdemi jogorvoslati kérelmet

terjeszthetett elő. Megjegyezte azt is a Kúria, hogy a bíróság a másodfokú határozat törvényességének felülvizsgálatát végzi el a keresettel érintett körben, de nem gyakorol törvényességi felügyeletet az elsőfokú hatóság felett.

- [12] A szakértői véleménnyel kapcsolatban a Kúria arra a következtetésre jutott, hogy a szakértő kirendelés alapján járt el, a kirendelésben írt feladatkörét nem lépte túl, attól nem tért el. A szakértői vélemény kiegészítését a tényállás tisztázása is indokolta, mely a Hatóság kötelezettsége, és a szakértő jelzése alapján folytatható volt, ahhoz nem kellett újabb kirendelésről szóló végzés meghozatala. Legfeljebb a határidő újbóli meghosszabbítása vagy a kiegészítő vélemény hozatalára való felhívás tárgyában hozott döntés elmulasztása tehető kifogás tárgyává. Az alapszakvélemény és a kiegészítő szakvélemény között nem állapítható meg ellentmondás, mert a két szakvélemény különböző vizsgálatok alapján tett megállapításokat. A hatósági határozat említést tesz az alapszakvéleményről is, a jogsértés megállapítása azonban a kiegészítő szakvéleményen alapul. Az elsőfokú bíróság a szakértői véleményt tévesen értékelte, informatikai és műszaki szakkérdésben téves megállapításokat tett. A Kúria rögzítette, hogy az ún. etikus hackelés módszerét sem a pénztárgépekre vonatkozó rendelet, sem a Hatóság belső szabályzata nem tartalmazza, de e rendelkezések nem is írnak elő taxatív felsorolást a vizsgálati módszerekre nézve. A belső szabályzat a forgalmazási engedély megadására irányuló eljárásokra terjed ki, ezért nem kérhető számon az utólagos ellenőrzés részletes szabályozása. Az illegális működési mód lehetőségének vizsgálata során nem jogsértő, ha a szakértő a pénztárgép részeit megbontja. A szakértő nem egy jövőbeli esetleges beavatkozás lehetőségét, szimulálását végezte el, hanem a vizsgálati módszerrel azt igazolta, hogy a pénztárgép szoftvere biztonsági rést tartalmaz, ezért nem felel meg a jogszabályi előírásoknak. Emiatt került sor a forgalmazási engedély visszavonására. A Kúria megállapította, hogy a másodfokú határozat kitért a magánszakértői véleményre: e vélemény ugyanis eltérő vizsgálati módszereket alkalmazott, a pénztárgép megbontásával nem vizsgálta a biztonsági rés gyanúja miatt felmerült illegális működést. Ezáltal pedig a kirendelt szakértő kiegészítő véleményének cáfolatára nem volt alkalmas.
- [13] Az elsőfokú bíróság a bizonyítási teherről is tévesen adott tájékoztatást, mert a bizonyítatlanság terhe nem a Hatóságon volt. A kúriai ítélet indokolása szerint az indítványozó a biztonsági rés létét nem vitatta, csak a vizsgálati módszereket támadta. A magánszakértői vélemény önmagában alkalmatlan volt a bizonyítási teher megfordítására, mert az az eltérő módszerek miatt nem is vizsgálta a biztonsági rés létét. Az indítványozó csak eljárási kifogásokat tett, a biztonsági rés léte mint szakkérdésre szakértői bizonyítás lefolytatásának szükségessége fel sem merült. Emiatt az eljárás megismétlésére sem volt szükség, ezért a Kúria a rendelkezésre álló bizonyítékok értékelésével érdemi döntést hozott.
- [14] 2. Az indítványozó az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésébe és XXVIII. cikk (1) bekezdésébe ütközőnek találta a kúriai ítéletet a következő okok miatt. Egyrészt az elsőfokú hatóság a két egymásnak ellentmondó szakvélemény közül – amelyekből egyet jogellenesen, a Hatóság külön felhívása nélkül készített el a szakértő – az engedély visszavonását megalapozó szakvéleményre alapította határozatát anélkül, hogy a döntés indokolásában kitért volna arra, miért ezt a szakvéleményt tekintette mérvadónak. Másrészt, az indítványozó a szakvéleményt az elsőfokú eljárásban nem ismerhette meg, nem is volt tudomása arról, hogy kiegészítő szakvélemény született. Harmadrészt, a szakértői vélemény nem az eljárás tárgyát képező gép tekintetében vetette fel aggályait, hanem egy másik gép vonatkozásában. Negyedrészt, a szakértő eljárása jogellenes volt: többszöri próbálkozásra, külső számítástechnikai közrehatással jogsértő állapotot állított elő a gépben. Ötödészt, az elsőfokú hatóság megtagadta a szakértő eljárása során készített naplófájlok elektronikus formában való kiadását, melynek okai nem tisztázottak. A papír alapon átadott naplófájlok hiányosak. Végül, ha a pénztárgép valóban hibás lett volna, akkor a hiba kiküszöbölésére az eljárásban határidő biztosításával fel kellett volna szólítani az indítványozót. Erre azonban – jogellenesen – nem került sor. Részletes indokolásában az indítványozó azt is sérelmezte, hogy a kiegészítő vélemény nem a Hatóság által feltett kérdésekre adott választ, mert kirendelő végzés híján ilyenek nem is voltak, a szakértő az eredeti kirendelő végzésétől eltért. Továbbá, a magánszakértői vélemény értékelésének elmaradása a tényállás feltárásának hiányosságaira utal.
- [15] Az indítványozó ügyének ismertetése keretében megjegyezte: a Kúria irattalosan állította, hogy az indítványozó a biztonsági rés létét keresetében nem vitatta, és csak a vizsgálati módszert támadta. Kitért arra is, hogy mivel a Kúria az elsőfokú bíróságot nem kötelezte új eljárásra, az indítványozót elzárta a bizonyítás lehetőségétől, illetve a hatósági döntéssel szembeni jogorvoslat elől. Megítélése szerint a felülvizsgálati eljárásban a megvalósult szabálysértések nem voltak orvosolhatóak, ezért az elsőfokú eljárás megismétlése elengedhetet-

len lett volna. Ennek kapcsán utalt a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 275. § (1) bekezdésére, mely szerint a felülvizsgálati eljárásban nincs helye bizonyítás felvételének.

- [16] Az indítványozó szerint sérült a jogorvoslathoz való joga [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés] is, mivel az elsőfokú eljárásban a szakértői vélemény kézbesítésére nem került sor, a hatósági határozatot kellő terjedelemben ezért csak a jogerős ítéletet hozó bíróság előtt tudta vitatni. Sérültek azok a törvényi garanciák, amelyek lehetővé tették volna az indítványozó számára, hogy megfelelő terjedelemben bizonyítást kezdeményezzen, ez a fegyverek egyenlőségével is ellentétes.
- [17] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmét látta az indítványozó abban, hogy az ügyében a közigazgatás joghoz kötöttsége, az egyes jogintézmények kiszámíthatósága nem érvényesült.

II.

- [18] 1. Az Alaptörvénynek az alkotmányjogi panaszban hivatkozott rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„XXIV. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

„XXVIII. cikk (7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

- [19] 2. A Ket. érintett rendelkezései:

„29. § (3) Ha törvény vagy kormányrendelet eltérően nem rendelkezik, az eljárás megindításáról a) a hivatalból indult eljárásban az ismert ügyfelet az első eljárási cselekmény elvégzésétől, számított nyolc napon belül értesíteni kell.

[...]

(5) Az értesítésnek tartalmaznia kell:

- a) az ügy tárgyát, iktatási számát, az eljárás megindításának napját és az adott ügyfajta irányadó ügyintézési határidőt, az ügyintézési határidőbe nem számított időtartamokat, az ügyintéző nevét és hivatali elérhetőségét, b) az iratokba való betekintés és a nyilatkozattétel lehetőségére irányuló tájékoztatást, c) hivatalból indult eljárásban az erre történő utalást, kérelemre indult eljárásban a kérelmező ügyfél nevét.”

„70. § (1) Ha a hatóság az ügyfélnek az eljárás megindításáról való értesítését mellőzte, és az ügyben bizonyítási eljárást folytatott le, annak befejezésétől számított nyolc napon belül értesíti az ügyfelet, hogy az - az iratokba való betekintés szabályai figyelembevételével - megismerhesse a bizonyítékokat, azokra nyolc napon belül észrevételt teheszen, élni tudjon nyilatkozattételi jogával, és további bizonyításra irányuló indítványt terjeszthessen elő.”

„104. § (3) A másodfokú döntést hozó hatóság a sérelmezett döntést, valamint az azt megelőző eljárást megvizsgálja; ennek során nincs kötve a fellebbezésben foglaltakhoz.”

III.

- [20] 1. Az Alkotmánybíróság elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeit vizsgálta, és ennek során megállapította: az indítványozó határidőben benyújtott alkotmányjogi panasz határozott kérelmet tartal-

maz [Abtv. 30. § (1) bekezdés, 51. § (1) bekezdés, 52. § (1) bekezdés]. Az indítványozó ugyanis egyértelműen megjelölte

- azt a törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §), amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, és amely az indítványozó jogosultságát megalapozza;
 - az alapügy bemutatásával az elszenvedett eljárási szabálysértésekből eredő, az Alaptörvényben biztosított jogai sérelmének lényegét;
 - az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést [Kúria Kfv.II.37.070/2016/7. számú ítélete];
 - az Alaptörvény általa megsértettnek vélt rendelkezéseit [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdés, valamint az Alaptörvény B. cikk (1) bekezdés];
 - az indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel, valamint
 - a kifejezett kérelmet a bírói döntés megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés].
- [21] Az indítványozó érintett az ügyben, mivel a közigazgatási eljárásban ügyfél, a közigazgatási perben felperesként vett részt (Abtv. 27. §, Abtv. 51. §), továbbá a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeit kimerítette [Abtv. 27. § b) pont].
- [22] 2. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz befogadásának feltételei az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésére, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseire alapított egyes indítványi elemek tekintetében fennállnak.
- [23] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételek vizsgálata körében a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként, egyúttal alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként értékelte, hogy az elsőfokú hatósági eljárásában az eljárás megindításáról való értesítés, valamint a szakértői vélemény indítványozóval való megismertetésének elmaradása okozhatták-e az indítványozó tisztességes hatósági eljáráshoz, illetve jogorvoslati jogának sérelmét. Ehhez kapcsolódó kérdés a tisztességes hatósági eljáráshoz való joggal és a jogorvoslati joggal összefüggésben, hogy az indítványozó nem fért hozzá elektronikus formában a pénztárgép naplófájljaihoz. Vizsgálendő továbbá, hogy a Kúria azon jogértelmezése összhangban áll-e a tisztességes hatósági eljáráshoz való joggal és a jogorvoslati joggal, miszerint az elsőfokú eljárásban elkövetett jogsértések, ha az ügyfél egyébként fellebbezési jogával élni tud, nem hatnak ki az ügy érdemére, mert azok a másodfokú eljárás során orvosolhatóak. További vizsgálatot igényel, hogy sérült-e az indítványozó tisztességes bírósági eljáráshoz való joga amiatt, hogy a Kúria a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésével nem rendelt el új elsőfokú eljárást, hanem maga hozott érdemi határozatot.
- [24] Az Alkotmánybíróság a fentiekre tekintettel az alkotmányjogi panasz befogadásáról határozott.

IV.

- [25] Az alkotmányjogi panasz megalapozott.
- [26] 1. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés első mondata értelmében „mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék”. A tisztességes hatósági eljáráshoz való jog magában foglalja mindenkinek a jogát arra, hogy az őt hátrányosan érintő egyedi intézkedések meghozatala előtt meghallgassák, az iratokat megismerje és az igazgatási szervek a döntéseiket indokolják. Az elvek összefüggésben állnak a jó közigazgatás fogalmával, valamint a közigazgatási eljárásjog közös európai elveivel. Elvként érvényesül a pártatlan, részrehajlás nélküli ügyintézés, a jogegyenlőség, a diszkrimináció tilalma, valamint a tisztességes ügyintézés követelménye. A tisztességes hatósági eljárás alapvető követelménye, hogy a közigazgatási hatóság az eljárása során köteles megtartani és másokkal is megtartatni a jogszabályi rendelkezéseket. A tisztességes hatósági eljárás azonban nem pusztán a jogszabályok megtartásával azonos, bár az mindenképpen szükséges feltétele annak.
- [27] Az Alkotmánybíróság gyakorlata a tisztességes eljáráshoz való jogot a hatósági és a bírósági eljárásokkal kapcsolatosan nevesítette. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése eljárási természetű alapjog, amely az eljárás egészének minőségére vonatkozik. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény negyedik módosítása (2013. március 25.), valamint a 13/2013. (VI. 7.) AB határozatában a korábbi alkotmánybírósági határozatokban foglaltak felhasználhatóságát illetően rögzített szempontok figyelembe vételével alapján arra jutott, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog követelményével kapcsolatos korábbi megállapításai alkalmazható-

ságának a konkrét ügyben nincs akadály [hasonlóan lásd: 7/2013. (III. 1.) AB határozat]. A 6/1998. (III. 11.) AB határozat úgy foglalta össze a tisztességes eljáráshoz való jog lényegét, hogy az „olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembe vételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes” [ABH 1998, 91, 95]. Ez egyben azt is jelenti, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog egyes részelemei korlátozhatóak a szükségesség-arányosság feltételeinek megfelelően [17/2015. (VI. 15.) AB határozat, Indokolás [103]–[109]].

- [28] Az Alaptörvény XXIV. cikke önálló, az ügyintézés alapjogaként ismeri el a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot. Az alapjogi védelem kiterjed többek között a részrehajlás nélküli, tisztességes, észszerű határidőn belüli ügyintézésre, a hatósági aktusok törvényben meghatározott indokolására és a közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítésére. A közigazgatási szerv a jogalkalmazás során, a konkrét eljárásában nem hagyhatja figyelmen kívül az ügyfél jogait, egyidejűleg kell teljesítenie közérdekvédelmi és szubjektív jogvédelmi funkcióját. Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlatában nem azonosította a XXVIII. cikk (1) bekezdésének tartalmát meghatározó, abszolút jogot, azonban elismerte a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog tartalmához tartozó számos részjogosítvány alapjogi jellegét (pl. a hatósági eljárás időbeli dimenziója, a határozat közlése és a közlés módja, valamint a fegyveregyenlőség joga [lásd 3223/2018. (VII. 2.) AB határozat Indokolás [29], [31]–[33]).
- [29] 2. Jelen ügyben az Alkotmánybíróságnak nem a bírósági eljárásokra vonatkozó XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti mércét kellett alkalmaznia, hanem az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz való joggal összefüggésben azt kellett eldöntenie, hogy az ügyfél eljárásról való értesítéshez fűződő joga, valamint a bizonyítékok ismertetéséhez, megismeréséhez való jog visszavezethető-e az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésére, és ha igen, akkor azok korlátozása a konkrét eljárásban összhangban áll-e a tisztességes hatósági eljáráshoz való joggal.
- [30] Ezzel összefüggésben kell azt is vizsgálni, hogy a Kúria azon értelmezése, miszerint a fent említett eljárási szabálytalanságok nem hatottak ki az ügy érdemére, mert másodfokon orvosolhatóak voltak, összhangban áll-e a tisztességes eljáráshoz való jog követelményeivel.
- [31] 2.1. A Ket. 29. § (3) bekezdése alapján főszabály szerint az eljárás megindításáról a hivatalból indult eljárásban az ismert ügyfelet az első eljárási cselekmény elvégzésétől számított nyolc napon belül értesíteni kell. A Ket. ismer kivételeket ezen szabály alól, így mellőzhető az értesítés, ha az veszélyeztetné az eljárás eredményességét, ha az eljárás megindítását követően a hatóság nyolc napon belül dönt, vagy a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasítja, vagy az eljárást megszünteti, illetve ha az értesítést honvédelmi, nemzetbiztonsági, közbiztonsági okból jogszabály kizárja.
- [32] A Ket. 70. § (1) bekezdése alapján, amennyiben a hatóság mellőzte az ügyfél értesítését az eljárás megindításáról, és az ügyben bizonyítást folytatott le, annak befejezésétől számított nyolc napon belül értesíti az ügyfelet, hogy megismerhesse a bizonyítékokat, azokra észrevételt tehesen, élni tudjon nyilatkozattételi jogával, valamint további bizonyításra irányuló indítványt terjeszthessen elő. A bizonyítékok ügyféllel való ismertetése szorosán kapcsolódik az eljárás megindításáról való értesítés jogintézményéhez. A bizonyítékok ismertetése különösen garanciális jelentőségű azokban az esetekben, amikor az ügyfél nem értesül az eljárás megindításáról, illetve tulajdonképpen magáról az eljárásról. Ez a szabály elsődlegesen azokra az esetekre vonatkozna, amikor az ügyfelet jogszerűen nem értesítik az eljárás megindításáról. Ez azonban nem jelenti azt, hogy ezt a szabályt ne kellene alkalmazni akkor is, ha az eljárás megindításáról való értesítés jogszerűtlenül marad el. Fontos alkalmazási feltétel azonban, hogy a hatóság bizonyítást folytatott le. Különösen jelentős ennek a szabálynak az alkalmazása az eljárásról való értesítés jogszerűtlen elmaradása esetén, mivel a hatóság az értesítés elmaradásából eredő jogsértést éppen így tudja nagyrészt orvosolni.
- [33] 2.2. Az eljárás megindulásáról való értesítés garanciális jelentőségű az ügyféli részvételi jogok gyakorlása szempontjából, mivel az eljárás megindulásáról való értesítés minden ügyféli eljárási jognak alapvető feltétele [lásd ehhez: Európa Tanács Miniszteri Bizottsága jó közigazgatásról szóló R. (2007) 7. számú ajánlása és függeléke, 8. cikk és – nagyszámú ügyfélre vonatkozóan – a 15. cikk; az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága R. (87) 16. számú ajánlása a nagyszámú ügyfelet érintő hatósági eljárásokról; Európai Unió Alapjogi Chartája 41. cikk a megfelelő ügyintézéshez való jogról, 2. a) pontja]. Az eljárás megindításáról való értesítés tehát a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog egyik alapvető garanciája. Amennyiben az ügyfél nem értesül az eljárás megindí-

tásáról, az elsőfokú eljárásban biztosított számos ügyféli jogával nem tud élni, így például az iratmegismerési, nyilatkozattételi, indítványtételi jogával. A bizonyítékok megismeréséhez való jog szintén a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog szerves részét képezi, mert az ügyfél a bizonyítékok megismerését követően tudja kialakítani a hivatalból indított, felelősséget megállapító hatósági eljárásokban a védekezését. A nyilatkozattételhez és a védekezéshez való jog érvényesülése feltételezi, hogy az ügyfél megismerhesse a hatóság bizonyítási eljárását, az annak keretében beszerzett bizonyítékokat, amelyekre a hatóság az ügyfelet érintő döntéseit alapozza [3223/2018. (VII. 2.) AB határozat, Indokolás [36] pont]. A bizonyítékok megismertetése az ügyféllel – az eljárásról való értesítés elmaradása esetén – orvosolhatná az abból eredő hátrányokat, azonban annak elmaradása tovább fokozza az ügyféli jogok sérelmét. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az eljárás megindulásáról való értesítés joga, valamint a bizonyítékok megismerésének joga a nyilatkozattételhez és a védekezéshez való jogon keresztül a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog értelmezési tartományához szükségképpen hozzátartozik.

[34] A konkrét eljárás egészének és körülményeinek figyelembe vétele alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy sérült az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz való jog. Az eljárás megindításáról való döntés, valamint a bizonyítékok ügyféllel való ismertetésének elmaradása olyan eljárási szabálysértések, amelyek kihatnak az ügy érdemére. A tisztességes eljáráshoz való jog alapján az egyes eljárási garanciák olyan értéket jelentenek, amelyek megszegése vagy be nem tartása kihat az ügy érdemére, az ügy kimenetelétől függetlenül. A tisztességes eljáráshoz való jog sérelme úgy is bekövetkezhet, hogy nem áll fenn oksági kapcsolat a lényeges eljárási szabálysértés és az ügy konkrét kimenetele között, azonban az ügyféli jogok érvényesíthetősége olyan sérelmet szenved, amely az eljárás egészét és körülményeit figyelembe véve eléri az alaptörvény-ellenesség szintjét. A konkrét esetben az eljárás megindításáról való értesítés, valamint a bizonyítékok ismertetésének elmaradása olyan eljárási szabálysértésnek minősülnek, amelyek érdemben kihatnak – az eljárás kimenetelétől függetlenül – az alapvető ügyféli jogok (pl. az indítványozási, észrevételezési, valamint a jogorvoslati jog) gyakorolhatóságára, ezáltal sérül a tisztességes eljáráshoz való jog.

[35] 2.3. A Kúria arra hivatkozott döntésében, hogy az elsőfokú eljárásban elkövetett szabálytalanságok nem hatottak ki az ügy érdemére, mert azok a másodfokú eljárásban orvosolhatóak voltak. Ennek alapja a Ket. 104. § (3) bekezdése, amelynek értelmében a másodfokú felülbírálat teljes, azaz a másodfokú döntést hozó hatóság a sérelmezett döntést, valamint az azt megelőző eljárást a fellebbezésben foglaltakhoz való kötöttség nélkül vizsgálja meg. Ez egyben azt is jelenti, hogy a közigazgatási perben az erre irányuló kereseti kérelem esetén nemcsak a másodfokú eljárás során megvalósuló eljárási szabálysértések vizsgálhatók.

[36] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a Kúria ezen értelmezése nem áll összhangban a tisztességes eljáráshoz való jog követelményeivel. Az elsőfokú eljárásban az ügyfelet megillető jogok és az ezek megsértése miatt igénybe vehető jogorvoslati jog nem azonos jogosultságok. Az ügyfelek bevonása nélkül lefolytatott elsőfokú eljárást ugyanis önmagában nem az teszi jogszerűvé és tisztességesé, hogy az ügyfél előterjesztett fellebbezését és annak alapján sor került a másodfokú eljárás lefolytatására. A másodfokú eljárás adott esetben – a teljes felülbírálati jogkörből adódóan is – korrigálhatja az elsőfokú eljárás hibáit, tévedéseit, azonban ez nem minden hiba esetén tehető meg. A konkrét esetben a másodfokú eljárásban fogalmilag kizárt az értesítés elmaradásának korrigálása. A bizonyítékok ismertetésének elmaradása utólag korrigálható abban a tekintetben, hogy utólag is van lehetőség azok megismertetésére az ügyféllel, azonban azok a kapcsolódó ügyféli jogosultságok (az indítványozási, észrevételezési jog), nem pótolhatóak a másodfokú eljárásban. A bizonyítással kapcsolatos indítványozási és észrevételezési jog éppen azt teszi lehetővé, hogy már az elsőfokú eljárásban ütköztetni lehessen az álláspontokat. Ha ez a bizonyítékok ügyféllel való megismertetésének elmaradása miatt nem történik meg az elsőfokú eljárásban, a másodfokú eljárásban ugyan van rá lehetőség a teljes felülbírálat okán, azonban a másodfokú döntés ellen már nem lehet jogorvoslatot előterjeszteni, így a bizonyítással kapcsolatos érvelés sem kifogásolható. Az elsőfokú döntés elleni jogorvoslat pedig az alapvető eljárási jogok korlátozása miatt fogalmilag nem lehet teljes körű. Az ügyféli jogok csorbulása emellett a jogorvoslatok számának növekedésével is jár, amely a tisztességes eljáráshoz való jog immanens részét képező észszerű időn belül történő elbírálás követelménye ellen hat.

[37] 3. Mindezekre tekintettel jelen ügyben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria Kfv.II.37.070/2016/7. számú ítélete sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot, ezért azt megsemmisíti.

- [38] 4. Az indítványozó a támadott bírósági döntésnek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel fennálló ellentétét is állította. Mivel az Alkotmánybíróság a támadott bírói ítéletet a tisztességes hatósági eljáráshoz való alapjog sérelme alapján alaptörvény-ellenesnek találta és megsemmisítette, ezért – irányadó gyakorlatának megfelelően – már nem vizsgálta a támadott bírósági ítélet fent megjelölt alaptörvényi rendelkezéseivel fennálló indítványozó által állított alaptörvény-ellenességét.

Budapest, 2018. október 2.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
Dr. Dienes-Oehm Egon
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró különvéleménye

- [39] Nem értek egyet a rendelkező részben foglalt döntéssel az alábbiakban kifejtett indokok miatt.
- [40] 1. Az Alkotmánybíróság a 8/2015. (IV. 17.) AB határozatban a tisztességes eljáráshoz való jog lényegéről kialakított álláspontját úgy foglalta össze – utalva a korábbi gyakorlatára –, hogy a tisztességes eljárás (*fair trial*) „olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes.” (Indokolás [64]).
- [41] Az Alkotmánybíróság döntéseiben kiemelte azt is, hogy a tisztességes eljárás követelménye magában foglalja a hatékony bírói jogvédelem igényét is. A tisztességes eljárás alkotmányos követelményrendszerét kielégítő hatékony bírói jogvédelem pedig attól függ, hogy az eljárási szabályok értelmében a bíróság mit vizsgálhat [7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]].
- [42] Az Alkotmánybíróság gyakorlatában jellemzően rámutat, hogy az „alkotmányos előírás ugyanakkor kizárólag az eljárási törvényekben foglaltak szerint kötelezheti a bíróságot. [...] Ebből következik, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény e szabályát mindig együtt olvassa a jogvita jellege és az adott ügy típusa által kijelölt konkrét eljárásjogi szabályokkal” [7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]].
- [43] 2. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában az Alaptörvény hatályba lépését követően önálló tartalmat nyert a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés].
- [44] Az Alaptörvény normaszöveg-javaslatához fűzött indokolás utal arra, hogy az Alaptörvény XXIV. cikke az Alapjogi Chartában foglalt megfelelő ügyintézéshez való jog mintájára fogalmazza meg a hatósági eljárásokra vonatkozóan a tisztességes eljárás követelményét.
- [45] Az Alapjogi Charta hivatalos magyarázata szerint a 41. cikk az Európai Unió jogállami létén alapszik. Ezzel egyezően mutatott rá az Alkotmánybíróság is, hogy „[a] közigazgatási szervek tevékenységével kapcsolatosan a jogállamiság elvéből fakadó követelmény a közigazgatás törvény alá rendeltségének követelménye. A társadalmi viszonyokba közhatalom birtokában beavatkozó közigazgatási szervek a jog által meghatározott szervezeti keretek között, a jog által szabályozott eljárási rendben, az anyagi jog által megállapított keretek között hozzák meg döntéseiket [38/2012. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [72]]. A közigazgatási jogalkalmazás során

hozott határozatok tekintetében az eljárásjog intézményrendszerének a jogállamiságból fakadó mindkét követelmény, a közigazgatási határozatok törvényessége és a jogbiztonság követelményének érvényesülését egyaránt biztosítani kell” {14/2018. (IX. 27.) AB határozat, Indokolás [23]–[24]}.

- [46] Az Alkotmánybíróság tehát több döntésében hangsúlyozta, hogy a közigazgatás törvény alá rendeltségét jogállami követelménynek tekinti, amelyet a közigazgatási határozatok törvényességi ellenőrzése folytán a bíróságoknak kell biztosítaniuk {24/2015. (VII. 7.) AB határozat, Indokolás [19], [20]; 30/2017. (XI. 14.) AB határozat, Indoklás [85]}. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság rámutatott arra is, hogy a közigazgatási határozatok törvényességének bírói ellenőrzése alkotmányosan nem korlátozódhat a formális jogszerűség vizsgálatára. A közigazgatási perben a bíróság nincs a közigazgatási határozatban megállapított tényálláshoz kötve, és a jogszerűség szempontjából felülbíráhatja a közigazgatási szerv mérlegelését is. Nem csupán az a jogszabály lehet alkotmányellenes, amely kifejezetten kizárja a jogkérdésen túlmenő bírói felülvizsgálatot, vagy annak a közigazgatási mérlegeléssel szemben olyan kevés teret hagy, hogy az ügy megfelelő alkotmányos garanciák közötti érdemi elbírálásáról nem beszélhetünk, hanem az olyan jogszabály is, amely az igazgatásnak korlátlan mérlegelési jogot adván semmilyen jogszerűségi mércét nem tartalmaz a bírói döntés számára sem {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]}.
- [47] Az Alkotmánybíróság gyakorlatában „a tisztességes hatósági eljáráshoz való joghoz hozzátartozik annak biztosítása, hogy a közigazgatási hatóságok a rájuk vonatkozó határidőket betartsák, és a bíróságok pedig ennek túllépését ne az ügyfél terhére, hanem javára értékeljék” {3353/2017. (XII. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. Az Alkotmánybíróság a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog körébe tartozónak tekintette a fegyverek egyenlőségének elvét is {10/2017. (V. 5.) AB határozat, Indokolás [61]}. Az Alkotmánybíróság rámutatott arra is, hogy „a tisztességes eljáráshoz való alapjog gyakorlásának alapvető alkotmányossági előfeltétele, hogy mind a tág értelemben vett közigazgatási (különösen a hatósági), mind a bírósági útra tartozó ügyek köréről és az elintézésükre vonatkozó szabályokról előre, nyilvánosan megismerhető és megfelelő jogforrási szintű normákban rendelkezzen a jogalkotó” {3/2014. (I. 21.) AB határozat, Indokolás [72]}. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság számos esetben hangsúlyozta, hogy a nyilvános mérlegelési szempontok nélküli, úgynevezett „erős értelemben vett mérlegelési jogkör” közhatalmi (állami) szerveknek való biztosítása nem egyeztethető össze az alkotmányosság követelményeivel {pl. 6/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [147]; 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [32]–[34]; 3/2014. (I. 21.) AB határozat, Indokolás [75]}.
- [48] Az Alkotmánybíróság a fenti döntései révén kidolgozta a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog önálló alkotmányos tartalmát, amelynek lényege a közhatalmi jogkör gyakorlásának ellensúlyozása, és a hatósággal szemben az eljárási szabályok garanciális elemeinek kikényszeríthetősége.
- [49] 3. Az Alkotmánybíróság a konkrét esetben megállapította, hogy az eljárás megindításáról való értesítés, valamint a bizonyítékok ismertetésének elmaradása olyan eljárási szabálysértésnek minősülnek, amelyek érdemben kihatnak – az eljárás kimenetelétől függetlenül – az alapvető ügyféli jogok (pl. az indítványozási, észrevételezési, valamint a jogorvoslati jog) gyakorolhatóságára, ezáltal sérül a tisztességes eljáráshoz való jog.
- [50] A vizsgált eljárási szabálysértéseket (különösen az eljárás megindításáról való értesítés elmaradását és a szakértői vélemény rendelkezésre bocsátásának elmulasztását) a megelőző bírósági eljárásban a bíróságok is vizsgálták. A Kúria ítéletében rámutatott arra, hogy amennyiben ezek az eljárási jogsértések az elsőfokú eljárás során kerülnek elkövetésre, de az ügyfél a fellebbezési jogával él, élni tud, mert az elsőfokú határozat meghozatala után az iratbetekintési jogával élhet, a bizonyítékokat megismerheti, és ezáltal megalapozott jogorvoslati kérelmet tud előterjeszteni, mindezek az eljárási jogsértések ebben az esetben nem hatnak ki az ügy érdemére, hiszen azok a másodfokú eljárás során orvosolható jogsértések (Kúria ítéletének indokolása [32]).
- [51] A konkrét ügy vonatkozásban pedig a Kúria azt állapította meg, hogy a perbeli esetben a felperes a másodfokú eljárás során élt iratbetekintési jogával, megismerte a szakvéleményt, a kiegészítő szakvéleményt, megkapta nyomtatott formában a naplófájlokat. A Kúria ezért kiemelte, hogy az indítványozó megismerte a bizonyítékokat és jogorvoslati jogával élhetett, ügyféli jogaiban a másodfokú eljárás során nem volt korlátozva, érdemi jogorvoslati kérelmet terjeszthetett elő, így az első fokon elkövetett eljárási jogsértések ellenére nem állapítható meg, hogy az ügy érdemére kiható jogsértés történt (Kúria ítéletének indokolása [32]).
- [52] Fontosnak tartom kiemelni, hogy az Alkotmánybíróság a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog körében is érvényesíti azt a következetes gyakorlatát, amely szerint a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során tartózkodik attól, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3065/2012. (VII. 26.) AB

végzés, Indokolás [5]; 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]; 3391/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [25]; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]]. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, amely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti „szuperbíróság” szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el [3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]].

- [53] A kifejtettek alapján, úgy gondolom, hogy az adott ügyben az alkotmányossági felülvizsgálat keretei között az Alkotmánybíróság nem állapíthatta volna meg – a Kúria részletesen megindokolt döntésével szemben –, hogy a vizsgált eljárási szabálysértések kihatottak az ügy érdemére. Álláspontom szerint a Kúria döntésének a lényege, hogy az indítványozót nem érte az eljárás során olyan hátrány, amelynek az orvoslására az eljárás későbbi szakaszában ne került volna sor.
- [54] Ezzel összefüggésben, álláspontom szerint nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy a Kúria a hatósági eljárásban elkövetett eljárási szabálysértések súlyának vizsgálatánál, és annak mérlegelése körében, hogy ez mennyiben hatott ki az ügy érdemére, következetesen érvényesíti az 1/2011. (V. 9.) KK véleményben foglalt iránymutatásokat. E szerint „az ügyfelek bevonása nélkül lefolytatott elsőfokú eljárást önmagában nem teszi jogszerűvé az előterjesztett fellebbezés. Az ügy tárgyához szorosan kapcsolódó, és az ügy érdeméhez tartozó ügyféli jogosultságok figyelembe vételére, az eljárásban való részvételre vonatkozó eljárási szabályok megsértése, és annak a Ket. említett szabályainak figyelmen kívül hagyásával való értékelése a másodfokú eljárásban az ügy érdemére kiható eljárási szabálysértésre vezethetnek. Azt, hogy e szabálysértések az ügy érdemére kihatottak, továbbá, hogy azok figyelembe vétele a másodfokú eljárásban elmaradt, a felperesnek kell állítania, és megfelelő módon bizonyítania, továbbá azt az eljáró bíróság a per egyéb adatai alapján értékeli és mérlegeli.” Ezzel szemben az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az eljárás megindításáról való döntés, valamint a bizonyítékok ügyféllel való ismertetésének elmaradása olyan eljárási szabálysértések, amelyek minden esetben kihatnak az ügy érdemére.
- [55] 4. A fentiekben kifejtettek alapján, úgy gondolom, hogy az adott esetben nem sérül a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog, ezért az alkotmányjogi panasz elutasításának lett volna helye.

Budapest, 2018. október 2.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/957/2017.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3312/2018. (X. 16.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.V.35.113/2016/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A jogi személy indítványozó – jogi képviselője útján – 2017. június 19-én az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben kérte a Kúria Kfv.V.35.113/2016/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 2. Az indítványozó, egy építési tevékenységgel foglalkozó kft. (a továbbiakban: indítványozó) a panasszal támadott ítélet alapjául szolgáló bírósági eljárásban felperesként, az azt megelőző közigazgatási hatósági eljárásban pedig ügyfélként vett részt.
- [3] A Kúria támadott ítéletével felülvizsgált közigazgatási és munkaügyi bírósági ítélet által elbírált közigazgatási eljárásban az adóhatóság a későbbi panaszost adókülönbözet, adóbírság és késedelmi pótlék megfizetésére kötelezte.
- [4] A Nemzeti Adó- és Vámhivatal (a továbbiakban: NAV) Kiemelt Adózók Adóigazgatósága (a továbbiakban: elsőfokú adóhatóság) a későbbi panaszos kft.-nél a 2007., 2008. és 2009. évekre vonatkozóan bevallások utólagos vizsgálatára irányuló, az összes adónemre kiterjedő ellenőrzést végzett. Megismételt eljárásban hozott 2511707636. számú, 2014. február 26-i határozatában megállapította, hogy a panaszos fővállalkozóként végzett autópálya-építési tevékenysége során az általa igénybe vett három alvállalkozó által kiállított számlák alapján az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Áfa tv.) 120. § a) pontja értelmében áfa-levonási jogot érvényesített, ezt azonban az elsőfokú adóhatóság szerint jogszerűtlenül tette meg. Az Áfa tv. 120. § a) pontja az ún. egyenes adózásra vonatkozó szabályokat tartalmazza, miközben az ingatlanra vonatkozó építési-szerelési munkák esetén az ún. fordított adózás szabályai érvényesek; ennek alapján az ilyen munkákhoz közvetlenül kapcsolódó egyéb szolgáltatások (pl. az építéshez használt anyagnak az építési területre történő fuvarozása) az építőipari tevékenységhez szorosan kapcsolódó, annak adójogi megítélését osztó szolgáltatások, nem pedig attól elválasztható, önálló szolgáltatások, így e tevékenységek esetében is az építési-szerelési munkákra vonatkozó szabályok, azaz a fordított adózás szabályai érvényesek. Így az elsőfokú adóhatóság többek között megállapította, hogy az indítványozóval szerződött, alvállalkozóként földmunkát (azaz építési tevékenységet) végző R. Kft., valamint a szintén alvállalkozóként földmunkát végző A. Kft. által végzett, a földmunkához kapcsolódó szállítási, fuvarozási tevékenység nem önálló ügyletnek, hanem járulékos szolgáltatásnyújtásnak minősül. A B. Kft. által végzett szállítás ugyanígy minősül, ahogyan a szintén ezen B. Kft. által gép bérbeadásaként feltüntetett szolgáltatás is az építési tevékenységhez kapcsolódik, nem pedig önálló szolgáltatás, mivel a gépet az építkezéshez használták, ráadásul azt B. Kft. munkavállalói üzemeltették, így a bérleti szerződés feltételei nem álltak fent. Összességében adójogi szempontból az adóhatóság szerint nem a szerződések elnevezése, hanem a szerződések tényleges tartalma, a felek megállapítható valódi szerződéses akarata számít.
- [5] Mindezek alapján az elsőfokú adóhatóság áfa adónemben adókülönbözetet állapított meg a későbbi panaszos terhére, és 50%-os mértékű adóbírságot szabott ki, emellett késedelmi pótlékot is megállapított. Kimondta, hogy a három alvállalkozó által kiállított és vizsgált kérdéses számlák alapján az adózót az egyenes adózás

szabályai szerint, vagyis az Áfa tv. 120. § a) pontjára alapítottan adólevonási jog nem illeti meg, mivel azok az Áfa tv. 142. § (1) bekezdés b) pontja szerinti fordított adózás alá tartoznak.

- [6] Az ügyfél fellebbezett ezen döntés ellen, nem értve egyet a kérdéses számlák tekintetében a fordított adózás szabályai alkalmazását előíró adóhatósági megállapítással. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal Kiemelt Adó- és Vám Főigazgatóság (a továbbiakban: másodfokú adóhatóság) 2014. június 18-án hozta meg másodfokú, 2512544733. számú határozatát, melyben az adókülönbözlet megállapításával és a megállapított adókülönbözlet mértékével egyetértett, az adóbírság összegét azonban – mérlegelési jogkörével élve – 50%-ról 30%-ra szállította le, vagyis az elsőfokú határozatot részben megváltoztatta, annak a megváltoztatással nem érintett rendelkezéseit (vagyis az áfa adónemben megállapított adókülönbözetre vonatkozó adóbírság mértékén kívül minden mást) hatályában fenntartotta.
- [7] A másodfokú adóhatósági határozat szerint az elsőfokú adóhatóság megállapítása jogszerű volt, vagyis a tévesen áfa tartalommal kiállított számlák alapján az Áfa tv. 120. § a) pontja nem teljesült, ugyanakkor a fordított adózás miatt a felperes által megállapítandó fizetendő adó okán (bevallás esetén) a felperes adólevonást érvényesíthet az Áfa tv. 120. § b) pontja szerint, így nem adóztatta kétszeresen a felperest az elsőfokú adóhatóság, csupán a fizetendő adót állapította meg az Áfa tv. 142. § (1) bekezdés b) pontja alapján és az adólevonási jog jogcímét módosította. A másodfokú adóhatósági határozat szerint helyes volt az az elsőfokú adóhatósági megállapítás is, hogy a három alvállalkozó által kibocsátott, vizsgált számlák esetében a felperes eljárása ellentétes volt az Áfa tv. 142. § (1) bekezdés b) pontjával. E számláknak nem lehet tartalmi eleme az Áfa összeg feltüntetése. Valójában az e számlákon feltüntetett gazdasági esemény (az építéshez szükséges anyagok szállítása, illetve gép bérbeadása) osztja a földmunkák adójogi sorsát, azokat a fordított adózás szabályai szerint, áfa tartalom feltüntetése nélkül kellett volna kiállítani, vagy arra történő utalással, hogy a gazdasági esemény fordított adózás hatálya alá tartozik.
- [8] A másodfokú határozat azt is leszögezte, hogy – a későbbi indítványozó ügyfél hivatkozásával ellentétben – a fordított adózás tekintetében nem annak van jelentősége, hogy a szolgáltatás osztható-e, vagy sem, hanem annak, hogy a főszolgáltatás teljesítése, vagyis az autópálya építésének szerződésszerű teljesítése megvalósulhatott volna-e a szállítási feladatok elvégzése nélkül. Mivel az alvállalkozók ténylegesen a munkaterületen végezték az építési anyagok mozgatását, szállítását, illetőleg ezeket az építési anyagokat fel is használták az autópálya építéséhez, mely nélkül az autópálya megépítése nem valósulhatott volna meg, ezért jelen esetben nyilvánvaló, hogy e munkák az építés járulékos szolgáltatásainak minősülnek. Ebből pedig adójogi szempontból az következik, hogy e járulékos, a főszolgáltatáshoz kapcsolódó, kizárólag a főszolgáltatás megvalósulása érdekében eszközölt mellékszolgáltatások adózási mechanizmusa meg kell, hogy egyezzen a főszolgáltatás, vagyis a földmunka (azaz az építési tevékenység) adózási mechanizmusával, tehát e mellékszolgáltatásoknak is fordítottan kell adózniuk.
- [9] 3. Az indítványozó a másodfokú adóhatósági határozattal szemben keresetet terjesztett elő. Ebben elsődlegesen az alperes adóhatóság határozatának megváltoztatásával a felperes terhére megállapított adókülönbözlet, adóbírság és késedelmi pótlék törlését, másodlagosan az alperes határozatának az elsőfokú határozatra is kiterjedő hatályon kívül helyezését és az elsőfokú adóhatóság új eljárás lefolytatására kötelezését, harmadlagosan pedig a határozat akként történő megváltoztatását kérte, hogy a bíróság az adóbírság kiszabását teljes mértékben mellőzze, illetve a késedelmi pótlék megfizetésének kezdő napjaként vagy az ítélet meghozatalának napját, vagy a másodfokú adóhatósági határozat meghozatalának napját állapítsa meg. Szerinte anyagi jogi szempontból az alperes tévesen minősítette az említett szolgáltatásokat (szállítás, gépbérlet) az építési munkákhoz kapcsolódó, annak adójogi sorsát osztó mellékszolgáltatásnak, ezáltal tévesen róta fel a felperes adózónak a fordított adózás szabályai alkalmazásának elmaradását, és tévesen állapított meg ennek okán adókülönbözletet, valamint adóbírságot és késedelmi pótlékot. E munkák szerinte nem a főszolgáltatáshoz (a földmunkákhoz) kapcsolódó járulékos tevékenységek, hanem önálló tevékenységek voltak, melyekre így az egyenes adózás szabályait kellett alkalmazni, és az adóhatóság által megvizsgált alvállalkozói keretszerződések, tárgyalási jegyzőkönyvek és egyéb dokumentumok is ezt az álláspontot, nem pedig a NAV álláspontját támasztják alá. A felperes szerint továbbá a fővállalkozó részére az alvállalkozók által kiállított és a fővállalkozó által kiegyenlített áfás számlák tartalmát az alvállalkozók (a fővállalkozó részére szolgáltatást nyújtó számlakiállítók) bevallották, azt be is fizették, emiatt a költségvetést semmilyen kár nem érte. Mivel a panaszos korábban is hasonló módon (az egyenes adózás szabályai szerint) járt el, és az adóhatóság akkor ezt jogszerűnek fogadta el, ezért a felperes indítványozó jóhiszeműen feltételezhette azt, hogy eljárása most is jogszerű.

- [10] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 12.K.32.617/2014/26. számú, 2015. december 4-én meghozott, első fokon jogerős ítéletében a másodfokú adóhatósági határozatot részben – a fordított adózással minősített jogügyletekre vonatkozó megállapítások és jogkövetkezményeik körében – hatályon kívül helyezte és az alperesre tekintetben új eljárás lefolytatására kötelezte, ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Anyagi jogi szempontból a közigazgatási és munkaügyi bíróság egyetértett az alperes adóhatósággal abban hogy – a felperes hivatkozásával ellentétben – adójogi szempontból nem annak van jelentősége, hogy a vizsgált számlákban foglalt szolgáltatások alapjául szolgáló szerződések polgári jogilag minek minősülnek, vagy hogy azok fizikailag vagy jogilag oszthatóak-e, hanem annak, hogy az e szerződések alapján megvalósult szolgáltatások szorosan kapcsolódtak az építési munkának minősülő földmunkák végzéséhez, utóbbi nélkül az előbbiek sem valósultak volna meg, tehát az adóhatóság azon jogértelmezése, miszerint e további szolgáltatások (szállítás, gépbérlés) a földmunkához hasonlóan a fordított adózás szabályi szerint adóznak, helytálló volt.
- [11] Ugyanakkor a bíróság szerint az alperes adóhatóság nem vizsgálta, hogy a költségvetést érte-e kár, vagyis hogy a számlakibocsátó alvállalkozók egyébként eleget tettek-e fizetési kötelezettségüknek – ha ugyanis eleget tettek, akkor a bíróság szerint a felperes áfa-fizetési kötelezettségének előírásával az áfa kétszeresen kerülne befizetésre a költségvetésbe. Mindez pedig ellentétes lenne a Legfelsőbb Bíróság Kfv.V.35.411/2010/4. számú eseti döntésében [EBH2011. 2378 (a továbbiakban: EBH)] közétett, azóta a bírói gyakorlat által elfogadott és alkalmazott jogértelmezéssel. Ezen eseti döntés (és az EBH) közigazgatási és munkaügyi bíróság által hivatkozott indokolása szerint: „az adózó tévedése nem vezethet adólevonási jogának elenyészéséhez a következők miatt: A tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról [...] szóló 1977. május 17-i 77/388/EGK hatodik tanácsi irányelvből, és az annak helyébe lépett – közös – hozzáadottértékadó-rendszerről szóló 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv szabályaiból, és az EU Bíróság ítélezési gyakorlatából következően az érintett adóalanyok be kell tartania [a] tagállam által meghatározott formai követelményeket ahhoz, hogy a HÉA (áfa) levonási jogát gyakorolhassa, de ezek nem mehetnek túl azon a mértéken, amely[ek] a fordított adózási eljárás helyes alkalmazásának biztosításához mindenképpen szükségesek. [...] Az alperes tudta, hogy [...] a számlakibocsátók eleget tettek adófizetési kötelezettségüknek, és a felperes adólevonási jogának gyakorlásával az állami költségvetést nem érte kár, [...] mégis a felperes terhére az adókülönbözetet úgy írta elő, mégpedig kizárólag formai okokra figyelemmel, hogy a felperest nem mentesítette az [...] áfa teher alól. [...] Az alperes a határozatába foglalt érdemi döntéssel megfosztotta a felperest attól, hogy a fordított adózásból eredő adófizetési kötelezettség mellett ugyanezen adóösszeg levonására is jogosult legyen, mivel a felperes számára [...] az önellenőrzés, továbbá a számlakibocsátók tekintetében a reparáció, számlahelyesbítés lehetőségei nem álltak fenn. [...] Az alperes eljárása és határozata nem felel meg a közösségi jog szabályainak, amelyek fordított adózás esetén is lehetőséget adnak az adólevonásra [...]. Bár a számlák esetén a fordított adózás szabályai az irányadók, nem hozható olyan érdemi döntés, amely a felperest levonási jogának gyakorlásától megfosztja.”
- [12] A bíróság szerint tehát az adóhatóság nem teremtette meg ténylegesen annak a lehetőségét a felperes számára, hogy adólevonási joga ne enyészzen el, illetve ezzel kapcsolatban a közigazgatási határozat semmilyen megállapítást vagy indokolást nem tartalmaz. Az új eljárásban tehát a bíróság szerint – bár a fordított adózás követelménye kétségtelen – az adóhatóságnak azt is vizsgálnia kell, hogy az adólevonási jogával a felperes élhetett-e annak érdekében, hogy az áfatartalmat ne kétszeresen fizesse meg az államnak. Az alperesnek tehát érdemben meg kellett volna vizsgálnia azokat a feltételeket, amelyeket az EBH2011. 2378. számú döntés is felsorol, mivel ha az ott írt feltételek kétséget kizáróan teljesülnek, akkor kizárólag formai okokból, illetve a jogszabály helytelen értelmezéséből fakadó téves adózási mechanizmus (tévesen alkalmazott jogcím) választása miatt a felperes adólevonási joga nem enyészhet el. Emiatt tehát a bíróság a másodfokú adóhatósági határozatot hatályon kívül helyezte, és az alperes adóhatóságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította; egyebekben a keresetet alaptalannak találta, így ezt meghaladóan a keresetét elutasította.
- [13] 4. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ezen ítéletével szemben az alperes adóhatóság terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet a Kúriához, melyben elsődlegesen az elsőfokú ítélet rendelkező részének a hatályon kívül helyező és az új eljárásra kötelező rendelkezését, illetve az indokolásának a fordított adózással kapcsolatos tárgykörből a hatályon kívül helyezést megalapozó részek hatályon kívül helyezését és a kereset teljes körű elutasítását, másodlagosan a hatályon kívül helyezését és e tárgykörben az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását kérte. Az alperes arra hivatkozott, hogy a jogerős döntést hozó bíróság által megállapított tényállás, valamint a hatályon kívül helyezés és új eljárásra utasítás jogalapját jelentő, a bíróság által hivatkozott EBH alap-

jául szolgál tényállás nem azonos, így az EBH-ban foglalt szempontok sem alkalmazhatók jelen ügyre. Az EBH alapjául szolgáló tényállás szerint ugyanis az adózót kétszeresen sújtotta az adóhatóság. A NAV abban az ügyben egyrészt azt állapította meg, hogy a befogadott, a fordított adózás szabályai helyett egyenes adózással kibocsátott számla tartalmában helytelen volt, mert előzetesen felszámított adót tartalmazott, amelyet ezért az adózó nem helyezhet levonásba; másrészt azt is kimondta, hogy a fordított adózás miatt ugyanakkor fel is kell számítani az adót, ám a fordított adózásnak megfelelő számlával az adózó nem rendelkezett, ennek okán a már felszámított adó mellett levonható adót nem szerepeltethet. Az alperes szerint a Legfelsőbb Bíróság kizárólag ez utóbbi mozzanatot minősítette abban az ügyben jogszabálysértőnek, vagyis azt, hogy a fordított adó felszámítása mellett az adózó a levonási jogával nem élhetett. Jelen ügyben azonban az adóhatóság mind a három számlakibocsátó alvállalkozó vonatkozásában csak az egyenes adózású számlák után zárta ki az adólevonást, a fordított adózásra tekintettel felszámított adó levonását viszont megengedte, ezért csupán egyszeres áfa megállapítást tett. Mindez pedig az alperes szerint megfelel a Legfelsőbb Bíróság elvi döntésének és az Európai Bíróság joggyakorlatának is. A panaszos az adóhatósági megállapítás idején – ha jóhiszemű lett volna – gondoskodhatott volna arról, hogy az adólevonási joga gyakorlásához szükséges számlák rendelkezésre álljanak, ezt azonban meg sem kísérelte. Az, hogy e lehetőséggel nem élt, az az ő érdekkörében felmerülő körülmény, amely az alperesre nem hárítható át, ezért a felperes tartozik viselni a felelősséget.

- [14] A felperes felülvizsgálati ellenkérelme szerint a közigazgatási és munkaügyi bíróság nem azért vette figyelembe jelen ügyben is döntése alapjaként a már hivatkozott, korábban hozott EBH-t, mert a két ügy tényállása hasonló lett volna, hanem azért, mert az EBH olyan általános adóelvek értelmezését végezte el, melyek jelen ügyben is relevánsak. Így az EBH jelen ügyben az indítványozó szerint – a tényállások különbözősége ellenére – azért alkalmazható, mert annak valódi tartalma a kétszeres adóztatást eredményező eljárás elkerülésének adóhatósági kötelezettsége, függetlenül attól, hogy a költségvetésbe történő kétszeres adóbefizetést konkrétan milyen adóhatósági eljárás eredményezte. Az indítványozó szerint „effektív módon megvalósul a kétszeres adóztatás [...] azáltal, hogy az Áfa tv. 142. § (1) b) pont szerint fizetendő adót állapított meg a felperes részére az adóhatóság, emellett az Áfa. tv. 120. § a) pontja szerinti adólevonási jogot megtagadta, így azonban az Áfa tv. 120. § b) pontja szerinti adólevonási jog érvényesíthetősége kiüresedik az elévülés, illetve a számlakibocsátók időközbeni jogutód nélküli megszűnése okán (amely körülményekre azonban az adóhatóság nincs tekintettel).”
- [15] A Kúria az alkotmányjogi panasszal támadott, Kfv.V.35.113/2016/9. számú, 2016. október 27-i ítéletében a felülvizsgálati kérelemnek helyt adott, a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott részeit – a nem támadott részek érintetlenül hagyása mellett – hatályon kívül helyezte, és a felperes keresetét teljes körűen elutasította. A Kúria szerint a közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletének alapjául és ezáltal az alperes adóhatóság határozatának hatályon kívül helyezése elrendelésének jogi indokául szolgáló EBH alkalmazása téves volt, az ugyanis a jelen perben megállapítotthoz képest eltérő tényállásra vonatkozott, jelen perben tehát nem lett volna alkalmazható. Az EBH alapjául szolgáló ügyben ugyanis az adóhatóság kétszeres adófizetési kötelezettséget állapított meg, amelyről az akkori Legfelsőbb Bíróság kimondta, hogy – figyelemmel a közösségi jogi normákra és az európai bírósági gyakorlatra is – jogellenes; jelen ügyben azonban ilyen kétszeres adófizetési kötelezettség előírása nem történt, mivel az adóhatóság kizárólag az egyenes adózás szabályai szerint kibocsátott számlák után nem engedte az adólevonást, ám a felperesnek a fordított adózásból eredő levonási jogának érvényesítése ténylegesen fennállt. Azt, hogy az adóhatósági eljárás alapján a felperes e jogát nem gyakorolta, a saját érdekkörébe esik, e jogában az adóhatóság őt nem korlátozta, így e mulasztás jogkövetkezményeit a felperes viselni köteles. Mivel tehát az alperes – az EBH meghozatala alapjául szolgáló üggyel ellentétben – nem írt elő kétszeres fizetési kötelezettséget, így az EBH alapján meghozott jogerős ítélet tartalmilag téves, jogszabályellenes, ezért azt a Kúria hatályon kívül helyezte, és a felperes keresetét érdemben elutasította.
- [16] 5. Az indítványozó, a per egykori felperese az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszában a Kúria ezen, Kfv.V.35.113/2016/9. számú, felülvizsgálati eljárásban hozott ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kéri az Alkotmánybíróságtól, melyet ellentétesnek tart az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével, konkrétan a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részét képező indokolt bírói döntéshez való joggal. A panasz – túl azon, hogy ismerteti a kúriai ítélet és az az által felülvizsgált közigazgatási és munkaügyi bírósági ítélet anyagi jogi jellegű megállapításait, és röviden megismétli azoknak a pertörténetből is megismerhető tartalmi kritikáját – azon alapul, hogy a Kúria az indítvány szerint nem tett eleget indokolási kötelezettségének. Az indítványozó négy pontban foglalja össze ezzel kapcsolatos alkotmányjogi okfejtését: szerinte egyrészt az ítélet nem mutatja be kellő részletességgel a Kúria döntésének alapjául szolgáló jogi indokokat; másrészt

az ítéletből nem tűnik ki, hogy a Kúria érdemben, azaz a szükséges alapossággal megvizsgálta-e, hogy az elsőfokú bíróság álláspontja megalapozott-e a tekintetben, vajon az EBH által adott iránymutatásokra az Áfa. tv. 120. § a) pontjának alkalmazása körében az elsőfokú ítéletben rögzítettek szerint kell figyelemmel lenni; harmadrészt ha megvizsgálta, az ítéletében akkor sem ad számot arról, hogy milyen indokkal tartotta jogszabálysértőnek az elsőfokú bíróságnak a panaszos számára a kúriai döntésnél kedvezőbb jogértelmezését; negyedrészt az előbbi eredményeképpen az sem derül ki, hogy a Kúria saját jogértelmezése mennyiben felel meg az Alaptörvény 28. cikke szerinti, bíróságokkal szemben megfogalmazott értelmezési követelménynek. Mindezeket arra hivatkozással állítja az indítvány, hogy a kúriai ítélet érdemi indokolása mindössze egyetlen (a [23] számú) bekezdés, melyben a Kúria pusztán annyit állapított meg, hogy a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a jogerős ítéletében az EBH-ra – mivel az a mostanival nem analóg ügy – nem hivatkozhatott volna. Az indítványozó érvelése szerint azonban a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság nem azért ítélte alkalmazhatónak ezt az EBH-t, mert a két ügy tényállása azonos lett volna, hanem azért, mert az EBH-ban a Legfelsőbb Bíróság olyan általános adóelveket fogalmazott meg, melyek jelen ügyben – a két tényállás különbözősége ellenére is – alkalmazandóak lettek volna; arról azonban, hogy ezen adóelveket miért nem alkalmazta, a Kúria ténylegesen nem adott számot.

II.

[17] Az Alaptörvénynek az indítványban hivatkozott rendelkezése:

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

Az Áfa tv.-nek az ügyben érintett rendelkezései:

„120. § Abban a mértékben, amilyen mértékben az adóalany – ilyen minőségében – a terméket, szolgáltatást adóköteles termékértékesítése, szolgáltatásnyújtása érdekében használja, egyéb módon hasznosítja, jogosult arra, hogy az általa fizetendő adóból levonja azt az adót, amelyet

a) termék beszerzéséhez, szolgáltatás igénybevételéhez kapcsolódóan egy másik adóalany – ideértve az Eva. hatálya alá tartozó személyt, szervezetet is – rá áthárított;

b) termék beszerzéséhez – ideértve a termék Közösségen belüli beszerzését is –, szolgáltatás igénybevételéhez – ideértve az előleget is, ha az adót a 140. § a) pontja szerint a szolgáltatás igénybevevője fizeti – kapcsolódóan fizetendő adóként megállapított;”

III.

[18] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.

[19] 1. Az Alkotmánybíróságnak mindenekelőtt arról kellett döntenie, hogy az alkotmányjogi panasz befogadható-e. Ennek során vizsgálnia kellett a befogadhatóság mind formai, mind tartalmi feltételeinek érvényesülését. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság a következő megállapításokra jutott.

[20] Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett bírói döntést követő 60 napon belül nyújtották be [Abtv. 30. § (1) bekezdés]. Az indítvány tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság által az indítványozó szerint vizsgálendő bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvény megsértett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítvány tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Az indítvány tartalmaz kifejezett kérelmet a bírói döntés megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].

- [21] Az indítvány megfelel annak a tartalmi feltételnek, mely szerint – az indítványozó állítása alapján – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be [Abtv. 27. § a) pont]. Az indítvány megfelel annak a tartalmi feltételnek, mely szerint az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva [Abtv. 27. § b) pont]. Az indítványozó jogosultnak tekinthető [Abtv. 51. § (1) bekezdés]. Az indítványozó érintettnek tekinthető (Abtv. 27. §). Az indítvány felveti annak lehetőségét, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség történhetett, illetve hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdéstről van szó (Abtv. 29. §).
- [22] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz befogadható és érdemben elbírálható.
- [23] 2. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában megszilárdult gyakorlattal rendelkezik; e gyakorlatnak a jelen ügy tekintetében releváns alkotmányos szabályai a következők.
- [24] A 7/2013. (III. 1.) AB határozat szerint „[a]z Alkotmánybíróság a tisztességes eljáráshoz való jog lényegéről kialakított álláspontját elvi jelentőséggel a 6/1998. (III. 11.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh.) foglalta össze. Az Abh.-ban megfogalmazott megállapításokat az Alkotmánybíróság utóbb több döntésében is megerősítette és gyakorlattá formálta. Az Abh.-ban kimunkált alkotmányos mérce értelmében a tisztességes eljárás (*fair trial*) követelménye az eljárásjogi garanciák érvényesülését is felöleli, és egy olyan minőséget jelent, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembe vételével lehet csupán megítélni. [...] Az Alkotmánybíróság értelmezésében [...] a tisztességes eljáráshoz fűződő jog körébe tartozik a hatékony bírói jogvédelem követelménye, amely szerint a jogi szabályozással szemben alkotmányos igény, hogy a perbe vitt jogokról a bíróság érdemben dönthessen. Önmagában a bírói út igénybevételének formális biztosítása ugyanis nem elegendő az eljárási garanciák teljesedéséhez, hiszen az alkotmányos szabályban előírt garanciák éppen azt a célt szolgálják, hogy azok megtartásával a bíróság a véglegesség igényével hozhasson érdemi döntést. A tisztességes eljárás követelménye tehát magában foglalja a hatékony bírói jogvédelem igényét is” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]}.
- [25] „Az indokolt bírói döntéshez fűződő jog [...] az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás alkotmányos követelményrendszerén belül jelentkezik. Az alkotmányos előírás ugyanakkor kizárólag az eljárási törvényekben foglaltak szerint kötelezheti a bíróságot a döntésének alapjául szolgáló indokok bemutatására. Ebből következik, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény e szabályát mindig együtt olvassa a jogvita jellege, és az adott ügy típusa által kijelölt konkrét eljárásjogi szabályokkal. Figyelemmel az Alaptörvény 28. cikkében előírt jogszabály értelmezési kötelezettségre is, az Alkotmánybíróság azt vizsgálja, hogy az indokolási kötelezettséget előíró eljárási jogszabályokat a bíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott követelményeknek megfelelően alkalmazta-e. Az Alkotmánybíróság tehát a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság nem vizsgálja azt sem, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}. „Ehhez képest az Alkotmánybíróság által vizsgált, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme az eljárási szabály alaptörvény-ellenes alkalmazását jelenti. A tisztességes eljárásból fakadó elvárás tehát az eljárási szabályok Alaptörvénynek megfelelő alkalmazása, ami a jogállami keretek között működő bíróságok feladata. Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó el-

járási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket" {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}.

- [26] 3. Jelen ügyben megállapítható, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése által garantált tisztességes bírósági eljáráshoz való jogból fakadó indokolt bírói döntéshez való Alaptörvényben biztosított jogot a támadott felülvizsgálati döntést meghozó Kúria nem sértette meg, mivel az ügy lényegi részeire vonatkozó indokairól számot adott.
- [27] Az irányadó eljárás törvény, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 275. § (2) bekezdése értelmében „a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül, kivéve, ha a pert hivatalból megszünteti, vagy ha a határozatot hozó bíróság nem volt szabályszerűen megalakítva, illetve a határozat meghozatalában olyan bíró vett részt, akivel szemben a törvény értelmében kizáró ok áll fenn.” Jelen ügyben felülvizsgálati kérelmet csak az alperes nyújtott be; a felperes felülvizsgálati kérelmet nem, csak csatlakozó felülvizsgálati kérelmet és ellenkérelmet nyújtott be, a felülvizsgálati ellenkérelemben foglaltakat azonban a Kúria a régi Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban nem vizsgálhatja.
- [28] Mindezek mellett is, a Kúria eljárás szempontból kielégítő indokolást adott arra nézve, miért nem tartotta anyagi jogilag megalapozottnak a jogerős döntést, és annak a felperes számára előnyös rendelkezéseit miért helyezte hatályon kívül, és a felperes keresetét miért utasította el. Indokolásában leírta, hogy – a felperes álláspontjával szemben – a jogerős ítélet alapjául szolgáló EBH egy olyan eljárásban született, és ezáltal egy olyan jogkérdést döntött el, amely döntésnek az alapjául szolgáló tényállás alapjaiban más volt, mint a jelen ügyben megállapított tényállás. A Kúria megfogalmazásában „[A]z EBH2011. 2378. számú döntésében vizsgált jogügylet nem tény- és jogazonos a jelen perben tárgyalt adóüggyel, ezért arra az elsőfokú bíróság analóg ügyként nem hivatkozhatott volna, és a hatályon kívül helyező rendelkezését nem alapozhatta volna. A jegyzőkönyv és a határozatok is tartalmazzák minden egyes számlakibocsátóval kapcsolatos tételnél, hogy az adóhatóság csak és kizáróan az »egyenes adós« számlák után nem engedte az adólevonást, és felperesnek a fordított adózásból eredő levonási jogának érvényesítése fennáll. E joggyakorlás jogszerű feltételeinek megteremtése, és e jog törvényes gyakorolhatósága a felperesnek biztosított volt, abban a hatóság nem akadályozta, nem korlátozta, annak elmulasztása az adózó saját terhe, mulasztása jogkövetkezményeit viselni köteles.” A Kúria tehát a felperes által állított jogsérelmet a felperes által hivatkozott okok alapján a fent kifejtettek miatt megalapozatlannak találta, arra kielégítő mértékű, az adott ügy által megkövetelt részletességű és tartalmú indokolást adott; más, a felperes jogsérelmét alátámasztó érv hiányában pedig a kereset elutasításának volt helye.
- [29] Mivel az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének részét képező indokolt bírói döntéshez való jogot mindig együtt olvassa a jogvita jellege, valamint az adott ügy típusa által kijelölt konkrét eljárásjogi szabályokkal, vagyis ez esetben a régi Pp. 275. §-ával, ezért, figyelemmel az Alaptörvény 28. cikkében előírt jogszabály-értelmezési kötelezettségre is, az Alkotmánybíróság csak azt vizsgálhatta, hogy az indokolási kötelezettséget előíró eljárás jogszabályokat a bíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott követelményeknek megfelelően alkalmazta-e. Az Alkotmánybíróság tartózkodik, és jelen ügyben is tartózkodott attól, hogy a tisztességes eljáráshoz való Alaptörvényben biztosított jog vizsgálata kapcsán a bírói jogértelmezéshez és jogalkalmazáshoz tartozó szakjogi kérdések megfelelőségéről állást foglaljon; az Alkotmánybíróság csak a jogalkalmazás alkotmányosságának elbírálására jogosult, mely az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése esetében kizárólag az irányadó eljárás törvények alkalmazását követeli meg.
- [30] Megjegyzi emellett az Alkotmánybíróság, hogy az indokolás hossza önmagában nem alkotmányossági kérdés. Amennyiben az eljárás törvények szerint a bírói döntés indokolása számot adott a vizsgálandó kérelmekben szereplő érvekről, úgy pusztán az indokolás rövidege, lényegre törő volta miatt alappal az indokolt bírói döntés hiányára hivatkozni nem lehet. Jogáganként eltérő mértékű lehet az alkotmányosan elvárható bírói indokolás terjedelme, és különösen közigazgatási ügyszakban a rövid, ám az eljárás törvényeknek megfelelő tartalommal bírói indokolás sem tekinthető pusztán ezen oknál fogva Alaptörvény-ellenesnek. Ahogyan azt az Alkotmánybíróság a 3183/2017. (VII. 14.) AB végzésben megállapította „az indokolás terjedelme önmagában nem fokmérője a tisztességes eljárás követelményének, így ezen formai szempont önmagában eleve nem alkalmas alapjogi sérelem okozására. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint »[a] bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása. A jogszabályok végső soron

és kötelező erővel történő értelmezése egyébiránt a bíróságok feladata.« {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}” {3183/2017. (VII. 14.) AB végzés, Indokolás [14]}.

- [31] Mindezek okán az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.V.35.113/2016/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasította.

Budapest, 2018. október 02.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
Dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/843/2017.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3313/2018. (X. 16.) AB HATÁROZATA

bírói kezdeményezés elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítása iránti bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény 108/B. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására, valamint a jogszabály alkalmazásának kizárására irányuló bírói kezdeményezést az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére és az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdéseire alapított részeiben elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság az előtte 23.M.1088/2016. szám alatt munkaviszony jogellenes megszüntetésének megállapítása és elmaradt munkabér megfizetése iránt indított, folyamatban lévő perben az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *b*) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását és indítványozta, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a perben alkalmazandó, a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: Mttv.) 108/B. § (2) bekezdés második mondatának alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg. Kérte a megsemmisített jogszabályi rendelkezés általános és a bíróság előtt folyamatban lévő perben történő alkalmazási tilalmának elrendelését. A bíróság egyidejűleg a per tárgyalását felfüggesztette.
- [2] 1.1. A bírói kezdeményezésre okot adó ügy lényege a következők szerint foglalható össze.
- [3] A felperes munkaszerződéssel munkaviszonyt létesített operatőr munkakörben a Médiszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alappal (a továbbiakban: Alap), az alapügy alperesével. Miután a munkáltató a felperes munkavállaló munkaviszonyát a munkáltató működésével összefüggő ok miatt felmondással megszüntette, a felperes a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előtt keresetet terjesztett elő, amelyben egyéb követelése mellett túlmunka díj igénytel is élt.
- [4] Követelése alapjaként előadta, hogy 2015. április 1. napjáig a munkaidő-beosztása készenléti jellegű volt, a munka díjazása tekintetében a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) és az alperes Kollektív Szerződésének szabályai voltak irányadóak. 2015. január 1. napjával azonban hatályba lépett az Mttv. azon módosítása, amely a külön jogszabályban meghatározott munkavállalók – így az operatőrök – vonatkozásában a munkaidő-beosztásával kapcsolatosan az Mt. 96. § (2) bekezdésében foglaltaktól eltérő szabályokat állapít meg. Az Mttv. 108/B. § (2) bekezdése szerint az érintett munkakörben foglalkoztatott személy kötetlen munkarend szerint kerül foglalkoztatásra. A munkarend jellegét ugyanakkor nem érinti a munkakör sajátos formájából adódó kötelező rendelkezésre állás vagy a munkáltató által meghatározott időpontban vagy időszakban történő munkavégzés.

- [5] A felperes előadta, hogy a kötetlen munkarend ellenére az alperesi munkáltató heti rendszerességgel küldte meg számára a következő heti munkaidő-beosztást, azonban az alperes a korábbi időszakokkal ellentétben a rendkívüli munkavégzésért pótlékot nem fizetett, arra hivatkozással, hogy az Mttv. szerint a felperes munkarendje kötetlen.
- [6] A felperes keresetében kérte tehát, hogy a bíróság kötelezze az alperest a túlórák után járó, meg nem fizetett munkabér kifizetésére, figyelemmel arra, hogy a kötetlen munkarend nem valósult meg.
- [7] 2. A fenti előzmények után Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság bírása – felperesi kérelemre – egyedi normakontroll eljárását kezdeményezte az Alkotmánybíróság előtt. Tekintettel arra, hogy az indítvány nem tartalmazta az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének a lényegét, az alkotmánybírósági eljárás során, főtítkári szakban hiánypótlásra került sor. A kiegészítő indítványban foglaltak szerint az Mttv. 108/B. § (2) bekezdés második mondata sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, a XII. cikk (1) és (2) bekezdéseit, a XV. cikk (1) bekezdését, valamint a XVII. cikk (3) és (4) bekezdéseit.
- [8] 2.1. Az indítványozó bíró álláspontja szerint a támadott rendelkezés tartalma ellentétes a kötetlen munkarend fogalmát minden munkavállalóra megadó Mt. 96. § (2) bekezdésében foglaltakkal, ezért alkalmas arra, hogy az érintett munkavállalók jogait sértse. Érvéle szerint ugyanannak a jogintézménynek azonos jogágon belül csak egy definíciója létezhet jogszerűen.
- [9] Az indítványozó előadta, hogy az Mt. rendelkezései szerint a kötetlen munkarend szabályai csak akkor alkalmazhatóak, ha a munkáltató a munkaidő-beosztás jogát teljes egészében átengedi, így a munkavállaló azt maga gyakorolhatja. A munkavállaló a napi munkaidejét maga oszthatja be, de a munkáját a munkaköri feladatai sajátosságára, a munka természetére tekintettel köteles megszervezni. Ennek megfelelően megvalósul a kötetlen munkarend akkor is, ha a munkavállaló bizonyos feladatait csak a munkáltató vagy a munka természete által meghatározott időpontban teljesítheti. A munkáltató nem határozhatja meg a munkahelyen teljesítendő feladatok időpontját, illetve tartamát úgy, hogy ezzel ténylegesen elvonja a munkavállaló munkaidővel kapcsolatos rendelkezési jogát.
- [10] Ezzel szemben a kezdeményezést előterjesztő bíró szerint az Mttv. támadott rendelkezése az Mt. 96. § (2) bekezdésében foglaltakhoz képest nagyobb rendelkezési jogosultságot biztosít a munkáltató részére ahhoz, hogy a munkavállaló számára a munkavégzés időpontját vagy időszakát meghatározza. A vitatott rendelkezés szerint kötelező rendelkezésre állást vagy meghatározott helyen és időben történő munkavégzést a munkáltató anélkül rendelhet el, hogy ezzel a munkarend kötetlen jellege felbomlana, azaz az nem válik rendkívüli munkavégzéssé.
- [11] A kezdeményező bíró álláspontja szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből fakadó jogbiztonság alapelve megköveteli, hogy az Alkotmánybíróság vizsgálja felül egy olyan jogszabályi rendelkezés Alaptörvénnyel való összhangját, amelynek alkalmazása a felperes, továbbá a külön jogszabályban meghatározott munkavállalói kör alapvető jogát jelentős mértékben befolyásolja.
- [12] Az indítvány szerint sérül az Alaptörvény a XV. cikk (1) és (2) bekezdéseiben rögzített törvény előtti egyenlőség és hátrányos megkülönböztetés tilalma, mert a jogalkotó az általános Mt.-beli szabályoknál lényegesen hátrányosabb szabályokat állapított meg az Mttv. 108/B. § (2) bekezdésével, az annak hatálya alá tartozó munkavállalók részére. Érvéle alapján a 7/2015. (III. 20.) NGM rendeletben nevesített munkakörökben foglalkoztatott munkavállalók azonos foglalkoztatási körülmények mellett jóval kedvezőtlenebb javadalmazásban részesülnek a rendkívüli munka, és az ünnepnapon, pihenőnapon végzett munka pótlékának elmaradása miatt.
- [13] A kezdeményező bíró – idézve a támadott rendelkezéshez fűzött indokolást – az ágazati szabályozás indokoltságát nem vitatta, azonban úgy véli, a jogalkotó a médiaszolgáltatás területén dolgozó munkavállalókat védő garanciális szabályokat nem fektette le. A kötetlen munkarend Mttv. által felállított fogalma nézete szerint sérti a munkavállalónak az Alaptörvény XVII. cikk (3)-(4) bekezdésében biztosított jogait.
- [14] Az indítványozó előadta, hogy az Mttv. támadott rendelkezése nem áll összhangban a 2003/88/EK. irányelv kötetlen munkarendre vonatkozó rendelkezéseivel és az Európai Bíróság vonatkozó esetjogával sem.

II.

[15] 1. Az Alaptörvénynek a bírói kezdeményezésben felhívott szabályai:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, szülei vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

„XVII. cikk (3) Minden munkavállalónak joga van az egészségét, biztonságát és méltóságát tiszteletben tartó munkafeltételekhez.

(4) Minden munkavállalónak joga van a napi és heti pihenőidőhöz, valamint az éves fizetett szabadsághoz.”

[16] 2. Az Mttv.-nek az indítvánnyal érintett rendelkezései:

„108/B. § (1) A közszolgálati médiaszolgáltatási, valamint a közszolgálati médiaszolgáltató hírügynökségi tevékenységében való részvételre irányuló munkaköröket külön jogszabály határozza meg.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott jogszabály által érintett munkakörben foglalkoztatott személyt kötetlen munkarend szerint kerül foglalkoztatásra. A munkarend jellegét nem érinti a munkakör sajátos jellegéből adódó kötelező rendelkezésre állás vagy a munkáltató által meghatározott időpontban vagy időszakban történő munkavégzés.

(3) A (2) bekezdésben meghatározott kötetlen munkarend alkalmazásától a felek munkaszerződésben térhetnek el, a jövőre nézve irányadó megállapodásukkal.”

III.

[17] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt megvizsgálta, hogy a bírói kezdeményezés megfelel-e a törvényben előírt feltételeknek.

[18] 1. Az Abtv. 25. § (1) bekezdése szerint „[h]a a bírónak az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította, – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *b*) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál kezdeményezi a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását.”

[19] Emellett az egyedi utólagos normakontroll eljárást kezdeményező bírói indítványnak az Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha tartalmaz az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást, megjelöli az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmének lényegét, az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit és megfelelő indokolást is tartalmaz. Ezen kívül megnevezi a sérelmezett jogszabályi rendelkezést és kifejezetten kéri annak megsemmisítését.

[20] 2. Az Alkotmánybíróság ennek figyelembevételével megállapította, hogy a bírói kezdeményezés az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése és az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdései tekintetében megfelel az Abtv. 25. §-ában foglalt, valamint Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban meghatározott feltételeknek.

[21] A bírói kezdeményezés ugyanakkor az Alaptörvény a XII. cikk (1) és (2) bekezdései, valamint a XVII. cikk (3) és (4) bekezdései tekintetében nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást. Az indítványozó csupán hivatkozik rájuk, de nem jelöli meg, miért tartja a sérelmezett jogszabályi rendelkezést ellentétesnek az Alaptörvény nevesített követelményeivel. A bírói kezdeményezés ezért nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában megjelölt feltételnek, így az Alkotmánybíróság a bírói kezdeményezést ebben a részében az Abtv. 64. § *d*) pontja alapján visszautasította.

IV.

- [22] Az indítvány nem megalapozott.
- [23] 1. Az indítványozó bíró álláspontja szerint a kifogásolt jogszabályi rendelkezés sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, illetve a XV. cikk (1) és (2) bekezdéseit. Az állított alapjogsérelmet alapvetően arra alapozza, hogy az Mttv. megjelölt rendelkezése a kötetlen munkarend fogalmát nem az Mt.-ben meghatározott jelentéstartalommal használja és „ezzel a médiaszolgáltatásban alkalmazott munkavállalókat hátrányos helyzetbe hozza a más területen dolgozó munkavállalókhöz képest.”
- [24] Az alábbiakban az Alkotmánybíróság áttekinti a sérelmezett alaptörvényi rendelkezésekkel kapcsolatos gyakorlatát.
- [25] 1.1. Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság klauzulából fakad a jogbiztonság követelménye. E követelmény az Alkotmánybíróság következetes felfogása szerint azt kívánja meg, hogy a jogrendszer egésze, annak részterületei, valamint egyes szabályai világosak, egyértelműek, hatásukat tekintve kiszámíthatóak és a norma címzettjei számára előre láthatóak legyenek és a jogalkalmazás során felismerhető normatartalmat hordozzanak {9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 65–66.; 38/2012. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [84]}.
- [26] Az Alkotmánybíróság több határozatában vizsgálta már a törvény törvénnyel való kollíziója, illetve tágabb értelemben a jogforrási rendszerben azonos szinten szereplő jogszabályok összeütközése kérdését. Az Alkotmánybíróság kimondta, hogy „»[...] meghatározott életviszonyok, illetőleg tényállások ellentétes – vagy az értelmezéstől függően ellentétes – törvényi rendezése önmagában nem jelent alkotmányellenességet. Az ilyen rendezés alkotmányellenessé csak akkor válik, ha az egyben az Alkotmány valamely rendelkezésének a sérelmével is együtt jár, vagyis, ha az ellentétes tartalmú szabályozás anyagi alkotmányellenességhez vezet, tehát például ha a rendelkezések valamelyike meg nem engedett diszkriminációt, egyéb alkotmányellenes helyzet megteremtését, vagy alkotmányos alapjog korlátozását eredményezi. A törvényhozás valamely, az Alkotmány sérelmét nem jelentő hibáját általában jogalkalmazói jogszabály értelmezéssel kell feloldani, mert a jogalkalmazás hivatott eldönteni, hogy a konkrét jogviszonyokban az ellentétet (látszólagos ellentétet) hordozó rendelkezések közül melyik törvényhely alkalmazásával kell eljárni. Amennyiben pedig a jogszabályok értelmezésével, azok alkalmazásának mérlegelésével eredmény nem érhető el, az ellentét megszüntetése törvényhozási (jogalkotási) útra tartozik. [...] A jogállamiság elvéből nem következik, hogy az azonos szintű jogszabályok közötti normakollízió kizárt. Törvényi rendelkezések összeütközése miatt az alkotmányellenesség pusztán az Alkotmány 2. § (1) bekezdése alapján tehát nem állapítható meg akkor sem, ha ez a kollízió nem kívánatos és a törvényhozónak ennek elkerülésére kell törekednie. [...] A jogállamiság alkotmányos deklarálása [...] tartalmi kérdésekben tovább utal az egyes nevesített alkotmányos elvekre és jogokra. Alkotmányellenesség megállapítására ezért törvényi rendelkezések kollíziója miatt csak akkor kerülhet sor, ha ezen alkotmányos elvek vagy jogok valamelyike megsérül annak folytán, hogy a szabályozás ellentmondása jogszabály-értelmezéssel nem oldható fel és ez anyagi alkotmányellenességhez vezet, vagy ha a normaszövegek értelmezhetetlensége valamely konkrét alapjogi sérelmet okoz. Ennek hiányában azonban az azonos szintű normaszövegek lehetséges értelmezési nehézsége, illetőleg az értelmezéstől függő ellentéte, összeütközése önmagában nem jelent alkotmányellenességet.« [35/1991. (VI. 20.) AB határozat, ABH 1991, 175, 176–177].” {3191/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [24]; hasonlóan: 43/2012. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [54]; 3098/2016. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [16]; 28/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [34]}.
- [27] 1.2. Az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdéseivel kapcsolatos gyakorlatát az Alkotmánybíróság a 3206/2014. (VII. 21.) AB határozatban foglalta össze „[A]z Alkotmánybíróság felidézi az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében foglalt általános egyenlőségi szabály értelmezése során kimunkált gyakorlatát, amely a jogrend valamennyi szabálya tekintetében azért biztosítja az egyenlően kezelés követelményét, mert az egyenlőség végső forrása az egyenlő emberi méltóság. A jogegyenlőség klauzulája a közhatalmat gyakorlók számára tehát azt az alkotmányos parancsot fogalmazza meg, hogy valamennyi személyt egyenlő méltóságúként kezeljenek, és szempontjaikat egyenlő mércével és méltányossággal mérjék. Ez a követelmény pedig az egész jogrendre kiterjed, ugyanis a közhatalmat gyakorlók kötelesek egyenlő elbánást biztosítani a joghatósága alá tartozó minden személy számára. Ebből következik, hogy egy adott szabályozás abban az esetben nem felel meg az Alaptör-

vény XV. cikk (1) bekezdésében foglalt alkotmányos mércének, ha végső soron az emberi méltósághoz fűződő jogot sérti. Vagyis a jogegyenlőség elve nem bármifajta különbségtételt, hanem csupán az emberi méltóságot sértő megkülönböztetéseket tilalmazza. Alaptörvény-ellenes, vagyis emberi méltóságot sértő megkülönböztetés abban az esetben állapítható meg, ha a különbségtétel önkényes. A hátránnyal járó különbségtétel az általános mérce szerint akkor minősül önkényesnek, ha nincs észszerű, kellő súlyú alkotmányos indoka. Ennek ellenőrzéséhez elsődlegesen az intézkedés legitim célját szükséges vizsgálni. Ezen kívül szükséges értékelni egyfelől azt, hogy az intézkedés alkalmas-e a legitim cél eléréséhez, másfelől pedig azt is, hogy az elérni kívánt, legitim cél által kijelölt személyek köre egybeesik-e az intézkedéssel érintett személyek körével. Mindezen szempontok nyújtanak lehetőséget annak eldöntéséhez, hogy egy különbségtétel önkényesnek, észszerű indokot nélkülözőnek tekinthető-e [hasonlóan lásd: 42/2012. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [22], [24]–[27], [34]; megerősítette: 23/2013. (IX. 25.) AB határozat, Indokolás [87]].” (Indokolás [23]).

- [28] Az Alkotmánybíróság a 3206/2014. (VII. 21.) AB határozatban az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésére vonatkozóan megállapította, hogy az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése az alapjogok egyenlőségét és a diszkrimináció tilalmát tartalmazza. A tételesen felsorolt tulajdonságok mellett az „egyéb helyzet szerinti különbségtétel” fordulat nyújt garanciát ahhoz, hogy az előre nem látható, de a felsorolásban szereplő tulajdonságokhoz döntő hasonlóságot mutató helyzetben élő személyeket se érhesse hátrányosan sújtó különbségtétel. Ez a nyílt felsorolás korlátlanul nem bővíthető, nem nyújt ugyanis védelmet olyan személyeknek, akiket valamely szabály éppen hátrányosan érint, de mégsem diszkriminál. Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében garantált diszkriminációtilalom ugyanis csupán olyan élethelyzeteket ölelhet át, amelyekben az emberek öazonosságát, identitását meghatározó lényegi tulajdonságuk miatt előítéllettel, vagy társadalmi kirekesztéssel néznek szembe. Vagyis a diszkriminációtilalom alkotmányos klauzulája elsődlegesen a társadalom személyben rejlő és tetszés szerint nem változtatható tulajdonság mentén elkülönülő csoportjainak védelmét szolgálja.
- [29] Az Alkotmánybíróság következetes álláspontja szerint az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében foglalt diszkrimináció tilalma nem kizárólag az alapvető jogok védelmi körébe tartozó jogszabályokra, hanem a teljes jogrendszerre is kiterjeszhető. Ez abból adódik, hogy a diszkrimináció tilalma valójában az alaptörvényi szabályban megjelölt, az emberek öazonosságát, identitását megtestesítő tulajdonságok szerinti megkülönböztetést, vagyis a diszkriminációt tilalmazza. Ebből az is következik, hogy az ilyen különbségtétel érvényességét és igazolhatóságát az Alkotmánybíróságnak az alapjogok és nem alapjogok tekintetében egyaránt különleges szigorúsággal szükséges vizsgálnia (Indokolás [27]–[28]).
- [30] Emellett az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében foglalt klauzula védelmet nyújt a rejtett, vagy közvetett diszkriminációval szemben is. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában a közvetett diszkrimináció tilalmát sérti, ha egy látszólag általános jellegű és semleges jogszabályi rendelkezés, vagy szabály végső soron a társadalomban gyakorta hátrányos különbségtétellel sújtott, az Alaptörvényben tételesen felsorolt, illetve azzal döntő hasonlóságot mutató „egyéb helyzetben” lévő személyek kizárását, kirekesztését vagy valamely lehetőségtől való megfosztását eredményezi. Az Alkotmánybíróság felfogása szerint így az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében garantált diszkrimináció tilalma kiterjed azokra a közhatalmi intézkedésekre is, amelyek ugyan látszólag általános, semleges és mindenki egyformán érvényes rendelkezést tartalmaznak, de eredményüket vagy hatásukat tekintve valójában mégis az alaptörvényi szabályban felsorolt tulajdonságú társadalmi csoportot sújtanak további hátrányokkal. Vagyis végső soron egy ilyen tulajdonság valamelyikének jegyét hordozó csoport tagjainak kirekesztését eredményezik [3206/2014. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [29]].
- [31] 1.3. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában diszkrimináció összehasonlítható – azonos csoportba tartozó – személyi körön belül állapítható meg. A hátrányos megkülönböztetésnek tehát homogén csoporton belül kell fennállnia fogalmilag. Nem lehet hátrányos megkülönböztetésről beszélni, ha a jogi szabályozás eltérő alanyi körre állapít meg eltérő rendelkezéseket [lásd az Alaptörvény hatálya alatt először: 42/2012. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [28]; legutóbb: 3172/2017. (VII. 14.) AB határozat, Indokolás [18]]. Emiatt az Alkotmánybíróság mindenekelőtt az indítványban megfogalmazott, fentebb ismertetett csoportképzés helyességét vizsgálta meg.
- [32] Tekintettel arra, hogy az indítványozó aggályai szerint a jogalkotó az általános Mt.-beli szabályoknál hátrányosabb szabályokat állapított meg az Mttv. 108/B. § (2) bekezdése hatálya alá tartozó munkavállalók részére, az Alkotmánybíróságnak azt kellett vizsgálnia, hogy e személyek azonos csoportba tartoznak-e.
- [33] Az Mttv. által meghatározott speciális munkajogi rendelkezések jogalkotói indokolása szerint „indokolt, hogy más alkotótevékenységekhez hasonlóan a médiatartalom előállítására irányuló foglalkoztatásra is olyan szabá-

- lyok legyenek alkalmazhatók, amelyek törvényi garanciák érvényesülése mellett is figyelemmel lehetnek a speciális munkafolyamatokra és az abban foglalkoztatottak tevékenységének tényleges jellemzőire, a terület sajátosságaira, a szakmai gyakorlatokra és a foglalkoztatottak terhelhetőségére.”
- [34] Az Alkotmánybíróság számos korábbi határozatában megállapította, hogy az eltérő szervezeti struktúrában foglalkoztatottak munkaviszonya a szervezeti struktúrához kötődik, így a különböző szervezeti formában működő intézmények és munkavállalók között létrejött jogviszonyok alapján a munkavállalók jogai és kötelezettségei eltérőek is lehetnek. Önmagában a munkavállalóknak a munkaviszonyuk különbözőségére tekintettel történő eltérő kezelése nem eredményez alkotmányellenességet. [lásd például 495/B/2001. AB határozat, ABH 2003, 1382, 1386–1387.]
- [35] Az Mttv. 108/A. § szerint az Alap által foglalkoztatottakra a 108/B. §-ban is megállapított eltérésekkel kell alkalmazni az Mt. szabályait. Az Mttv. munkajogi rendelkezései az Mt.-hez viszonyítva *lex specialis* jellegűek, tehát a kötetlen munkarend jogintézményének alkalmazása során is az Mttv. 108/B. §-ában foglaltak irányadóak. „Mivel az egyes foglalkoztatási jogviszonyokról szóló törvények *sui generis* szabályozást tartalmaznak, az Alkotmánybíróság kialakult gyakorlata szerint önmagában a törvények közötti szabályozásbeli eltérés nem alapozhatja meg a jogegyenlőségi követelmény megsértését vagy a hátrányos megkülönböztetést” {3222/2017. (IX. 25.) AB határozat, Indokolás [20]}.
- [36] A fentiek szerint az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az Mttv. hatálya alá tartozó munkavállalók az indítvány által állított összefüggések tekintetében nem tekintethetők azonos csoportba tartozónak az Mt. hatálya alá tartozó munkavállalókkal.
- [37] 1.4. Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy az Mttv. 108/B. § (3) bekezdése szerint a felek a kötetlen munkarend alkalmazásától a munkaszerződésben eltérhetnek, a jövőre nézve irányadó megállapodásukkal. A (2) bekezdésben megfogalmazott főszabálytól tehát a jogalkotó a (3) bekezdésben meghatározott esetben eltérést enged, amennyiben a felek a munkaszerződés ilyen irányú módosításában állapodnak meg.
- [38] Bár az indítványozó szerint a felek között fennálló alá-fölérendeltségi viszonyból adódóan e bekezdés által megadott lehetőség a megsemmisíteni kért rendelkezés alaptörvény-ellenességét nem érinti, az indítvány még utalást sem tartalmaz arra nézve, hogy az alapul fekvő jogvita során vagy azt megelőzően a felperes akaratán kívül, a munkáltatói konszenzus hiányában nem tudott volna élni ezzel a jogszabály nyújtotta lehetőséggel.
- [39] A fentiek szerint az Alkotmánybíróság álláspontja alapján, jelen indítvány keretei között nem állítható megalapozottan, hogy az Mttv. 108/B. § (2) bekezdése sérti akár az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, akár a XV. cikk (1) és (2) bekezdéseit.
- [40] 2. Mindennek megfelelően az Alkotmánybíróság a jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására és alkalmazási tilalom kimondására irányuló bírói kezdeményezést a feljebb megjelölt alaptörvényi rendelkezések tekintetében elutasította.

Budapest, 2018. október 2.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/58/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3314/2018. (X. 16.) AB VÉGGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 132. § (1) bekezdése, valamint a Kúria Kfv.II.37.380/2017/2. számú végzése alaptörvény-ellenessége megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók jogi képviselőjük, dr. Helmeczy László ügyvéd (1054 Budapest, Szemere utca 19., II. emelet 3.) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtottak be az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban kérték a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 132. § (1) bekezdése, továbbá a Kúria Kfv.II.37.380/2017/2. számú végzése, a Nyíregyházi Törvényszék 4.Kpkf.20.236/2017/4. számú végzése és a Nyíregyházi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 17.K.27.545/2016/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel véleményük szerint azok sértik az Alaptörvény R) cikkét, T) cikkét, I. cikkét, II. cikkét, XIII. cikkét, XV. cikkét, XXIV. cikkét, XXVIII. cikkét, 25. cikkét, valamint a 28. cikkét.
- [3] 1.1. Az indítványozók 2016. október 26. napján jogi képviselőjük útján nyújtottak be keresetlevelet a bírósághoz egy ingatlan-kisajátítás tárgyában hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt.
- [4] A Nyíregyházi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2016. november 7. napján kelt 17.K.27.545/2016/3. számú végzésével a régi Pp. 394/I. § (1) bekezdés a) pontjára hivatkozva – figyelemmel a régi Pp. 397/J. § b) pontjában és a 340/B. § (2) bekezdésében foglaltakra is – a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasította, mivel az indítványozók a keresetlevelet jogi képviselőjük útján papír alapon, és nem a 2016. július 1. napjától hatályos rendelkezések szerint, azaz elektronikus formában nyújtották be az elsőfokú közigazgatási szervhez.
- [5] Az indítványozók a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasító végzés ellen fellebbezést nyújtottak be, amelyben egyebek mellett arra is hivatkoztak, hogy a kormányhivatal határozata a jogorvoslatra vonatkozóan azt tartalmazta, hogy a keresetlevelet öt példányban kell benyújtani az elsőfokú szervhez, és a határozat nem tartalmazott hivatkozást az elektronikus ügyintézésre vonatkozóan. Az indítványozók előadták továbbá, hogy a keresetlevelet időközben elektronikus úton is megküldték, és egyidejűleg igazolási kérelmet is előterjesztettek.
- [6] A megyei kormányhivatal mint I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében többek között arra hivatkozott, hogy az indítványozók a közigazgatási eljárás teljes tartama alatt jogi képviselő nélkül jártak el, a keresettel megtámadott határozat jogorvoslati tájékoztató része is ennek megfelelően került megfogalmazásra, azaz a természetes személy ügyfél felperesek számára előírt, papíralapú keresetlevél benyújtási lehetőségről tartalmazott tájékoztatást.
- [7] 1.2. A Nyíregyházi Törvényszék 4.Kpkf.20.236/2017/4 számú, 2017. február 7. napján kelt végzésével az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta. A végzés indokolásában foglalt megállapítás szerint a közigazgatási eljárás során az indítványozók személyesen jártak el, és a 2016. október 4-én kelt határozat meghozataláig nem jelentették be, hogy 2016. szeptember 30. napján a kisajátítási ügyben képviseletük ellátására ügyvédet hatalmaztak meg.
- [8] A törvényszéki végzés indokolása szerint nem következik a hatályos jogszabályokból az, hogy az I. rendű alperesnek az indítványozókat tájékoztatnia kellett volna a jogi képviselő által benyújtandó keresetlevél előterjesztésének a régi Pp.-ben előírt jogszabályi feltételeiről is. A másodfokú bíróság rögzítette azt az álláspontját, hogy a jogi képviselőnek ismernie kell a rá vonatkozó rendelkezéseket, továbbá – figyelembe véve az indítványozók

által 2016. szeptember 30. napján adott meghatalmazást – a közigazgatási határozat kézhezvételétől számított 30 nap alatt módja lett volna tájékozódni arról is, hogy a közigazgatási eljárásnak az indítványozók részére adott hatósági tájékoztatás szerint mi volt a kezdő időpontja.

- [9] 1.3. Az indítványozók felülvizsgálati kérelmét a Kúria Kfv.II.37.380/2017/2. számú, 2017. július 12-én kelt végzésével a régi Pp. 273. § (2) bekezdésének a) pontja alapján hivatalból elutasította.
- [10] A Kúria rögzítette, hogy felülvizsgálati kérelemmel kizárólag az ügy érdemében hozott és a régi Pp. 270. § (3) bekezdésében nevesített jogerős végzéssel szemben lehet élni. Az indítványozók kérelmében megjelölt, az elsőfokú bíróság által hozott – a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasító – végzést helybenhagyó másodfokú végzés ellen nincs helye felülvizsgálatnak, ugyanis a régi Pp. 394/I. § utaló rendelkezést nem tartalmaz, analógiával nem lehet élni, és a régi Pp. 270. § (3) bekezdése sem teszi lehetővé a 394/I. § alapján hozott végzés felülvizsgálatát.
- [11] 2. Az indítványozók ezt követően terjesztették elő alkotmányjogi panaszukat, amelyben az Abtv. 26. § (1) bekezdése és a 27. §-a alapján egyrészt a régi Pp. 132. § (1) bekezdése tekintetében mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítását indítványozták, másrészt kérték a Kúria Kfv.II.37.380/2017/2. számú végzése, a Nyíregyházi Törvényszék 4.Kpkf.20.236/2017/4. számú végzése és a Nyíregyházi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 17.K.27.545/2016/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [12] 2.1. Az indítványozók álláspontja szerint a régi Pp. 132. § (1) bekezdése (a keresetlevél hatályának fenntartása) kapcsán mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség áll fenn, mert a jogalkotó nem rendelte el, hogy azt a régi Pp. 394/I. § szerinti elutasítások (elektronikus kapcsolattartás szabályainak megsértése) esetén is alkalmazni kell. Érvelésükben kiemelték, hogy a Kúria Polgári Kollégiuma Tanácselnöki Értekezletének jogértelmezése, valamint a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény megengedi a keresetlevél hatályának fenntartását az elektronikus kapcsolattartás elmulasztása miatti elutasítás esetén.
- [13] Az indítványozók értékelése szerint a Kúria végzése sérti az emberi méltósághoz való jogot, a törvény előtti egyenlőséget, a tulajdonhoz való jogot, a tisztességes eljáráshoz, a bírósághoz forduláshoz, és a jogorvoslathoz való jogot is. Kifogásolhatónak tartja, hogy a Kúria 2017. július 12-én kelt végzésében nem vette figyelembe a Kúria Polgári Kollégiuma Tanácselnöki Értekezletének 2017. június 7-én kelt állásfoglalását a keresetlevél hatályának fenntartásával összefüggésben.
- [14] Az indítványozók a Kúria végzését többek között amiatt is támadták, mert a régi Pp. 394/I. §-a alapján hozott másodfokú végzést a józan ész és az Alaptörvény 28. cikke alapján az ügy érdemében hozott jogerős végzésnek kell tekinteni, ezért az ettől eltérő kúriai minősítés alaptörvény-ellenes.
- [15] A törvény előtti egyenlőség sérelmét látják abban, hogy az indítványozóknak tudomása van olyan esetekről is, amikor a támadott határozatokkal azonos időszakban, az ugyancsak papír alapon benyújtott keresetlevél alapján a bíróság tárgyalást tartott.
- [16] Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban – a támadott jogszabály és végzések vonatkozásában – az Alaptörvény R) cikkének; T) cikkének, I. cikkének, II. cikkének, XIII. cikkének, XV. cikkének, XXIV. cikkének, XXVIII. cikkének, 25. cikkének és 28. cikkének a sérelmét állították.
- [17] 2.2. Az Alkotmánybíróság főtíkára hiánypótlásra hívta fel az indítványozókat, melyben részletesen ismertette az alkotmányjogi panasz benyújtásának feltételeit. Tartalmazta a felhívás egyebek mellett azt is, hogy mikor minősül a kérelem határozottnak, rögzítette, hogy csak az indítványozók Alaptörvényben biztosított jogára hivatkozással terjeszthető elő alkotmányjogi panasz, továbbá tájékoztatást tartalmazott arra vonatkozóan is, hogy jogalkotói mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítására irányuló kérelem előterjesztésére az indítványozóknak nincs jogosultsága.
- [18] Az indítványozók alkotmányjogi panasz-kiegészítésükben egyebek mellett arra hivatkoztak, hogy mivel a kormányhivatal az átvett iratokat digitalizálta, ezért a keresetlevél elektronikus úton, a törvényes határidőn belül érkezett meg a bírósághoz. Kifejtették továbbá azt is, hogy a szakértői vélemény keltezése miatt jogi képviselőjükkel együtt alappal gondolhatták azt, hogy a kisajátítási eljárás 2016. július hó 1. napját megelőzően indult, és így papír alapú benyújtásnak volt helye. Az indítványozók a panasz-kiegészítésben hivatkoztak arra is, hogy egy más ügyben a jogi képviselőjük által képviselt gazdasági társaság esetében a jogorvoslati kioktatás tartal-

mazta azt a figyelemfelhívást, hogy a jogi képviselővel eljáró fél, valamint a belföldi székhellyel rendelkező gazdálkodó szervezet az űrlapbenyújtás támogatási szolgáltatás igénybevételével köteles benyújtani a keresetlevelet.

- [19] Végül az indítványozók megismételték a mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség megállapítása iránti kérelmüket.
- [20] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. a 26. § (1) bekezdése és 27. §-a szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz felvesse a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést tartalmazzon. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását.
- [21] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására – az Abtv. 26. § (1) bekezdésére és 27. §-ára hivatkozással – a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. Az Abtv. 53. § (2) bekezdése értelmében pedig az alkotmányjogi panasz iránti indítványt – a 26. § (2) bekezdése szerinti eset kivételével – az ügyben első fokon eljáró bíróságnál kell az Alkotmánybírósághoz címezve benyújtani.
- [22] Az indítványozók jogi képviselője a Kúria Kfv.II.37.380/2017/2. számú végzését 2017. augusztus 27-én vette át, míg az alkotmányjogi panaszt 2017. október 20-án – az 54. napon, határidőben – papír alapon nyújtotta be a Nyíregyházi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz. A Nyíregyházi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 17.K.27.545/2016/27. számú végzésével arról tájékoztatta az indítványozókat, hogy az alkotmányjogi panasz a régi Pp. 394/I. § (1) bekezdése alapján hatálytalan, és úgy kell tekinteni, hogy azt nem nyújtották be, mivel a jogi képviselő azt nem elektronikusan nyújtotta be a bírósághoz.
- [23] Az indítványozók 2017. október 31-én – a 65. napon, elkésletten – az alkotmányjogi panaszt elektronikus úton ismételten előterjesztették, mellyel egyidejűleg igazolási kérelmet is benyújtottak.
- [24] Az Alkotmánybíróság – egyesbíróként eljárva – a 2018. január 22-én hozott végzésével az indítványozók igazolási kérelmének helyt adott.
- [25] Az indítványozók a bírósági eljárásban félként vettek részt, így érintettségük a támadott határozattal összefüggésben megállapítható, úgyszintén az is, hogy jogorvoslati lehetőséget kimerítették.
- [26] 3.2. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, ennek feltételeit az 52. § (1b) bekezdése részletezi. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozók kérelme e feltételeknek csak részben felel meg.
- [27] Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozók jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog vélt sérelmének lényegét és az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Megjelöli a sérelmezett jogszabályi rendelkezést és bírói döntést, továbbá kifejezett kérelmet terjeszt elő a bírói döntés megsemmisítésére. Ugyanakkor az indítványozók alkotmányjogi panaszában szereplő, megsértettnek állított jogok egy része – R) cikk (2) bekezdés, T) cikk, I. cikk (3) bekezdése, 25. cikk (1)–(3) bekezdés és a 28. cikk – nem minősül az indítványozók Alaptörvényben biztosított jogának.
- [28] Az Alkotmánybíróság megállapítja továbbá, hogy az indítvány csak az Alaptörvény XXIV. cikke, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései vonatkozásában tartalmaz alkotmányjogilag releváns indokolást, azonban a hatósági eljárásra vonatkozó, az Alaptörvény XXIV. cikkének sérelme nem hozható összefüggésbe a támadott kúriai végzés állított alaptörvény-ellenességével.
- [29] Az Alkotmánybíróság fentiek szerint megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései tekintetében felel meg a kérelem határozottságára vonatkozó törvényi feltételeknek.

- [30] 4. Az Alkotmánybíróság így e körben, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései tekintetében vizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényi feltételeit.
- [31] 4.1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján indítványozott jogalkotói mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítására irányuló kérelem előterjesztésére az indítványozóknak nincs jogosultsága, az Abtv. 46. § (1) bekezdése értelmében – az abban írt feltételek fennállása esetében – az Alkotmánybíróság hatáskörei gyakorlása során hivatalból jogosult erre.
- [32] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján továbbá, olyan jogszabályi rendelkezés felülvizsgálata kérhető, amelyet a támadott határozatot hozó bíróság a határozat meghozatala során alkalmazott. A törvényi határidőn belül alkotmányjogi panasszal támadott kúriai végzés meghozatala során a Kúria az indítványozók által támadott szabályt nem alkalmazta, hanem a fentebb ismertetett rendelkezések alapján hivatalból elutasította a felülvizsgálati kérelmet. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúriának a régi Pp. 132. §-a (1) bekezdését és a 394/I. §-a (1) bekezdése a) pontját már nyilvánvalóan nem kellett alkalmaznia. Az alkotmányjogi panaszból, és a Kúria határozatából egyaránt kitűnik, hogy e rendelkezéseket a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasító végzésben alkalmazták, tekintettel arra, hogy korábban a felperes nem elektronikusan, hanem postai úton terjesztette elő a keresetlevelét.
- [33] 4.2. Az Abtv. 27. §-a értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó – Alaptörvényben biztosított – jogát sérti [a) pont].
- [34] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy bár az indítványozó kifejtette, hogy az álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog is sérelmet szenvedett, a kúriai végzés vonatkozásában érvei tartalmilag az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslat-hoz való jogra vonatkoznak.
- [35] Az Alkotmánybíróság – a fentiekre tekintettel – a támadott kúriai végzés vonatkozásában az alkotmányjogi panasz befogadásának az Abtv. 29. §-a szerinti feltételeit csak az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog tekintetében vizsgálta.
- [36] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz indítvány akkor fogadható be, ha az abban kifejtettek a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet támasztanak alá, vagy ha alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetnek fel.
- [37] Az Alkotmánybíróság e körben megállapította, hogy az indítvány nem felel meg ezeknek a követelményeknek. Az indítványozó ugyanis egyértelműen az ügyében eljáró bíróságok jogértelmezését tartotta alaptörvény-ellenesnek.
- [38] Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntések alaptörvény-ellenességének alátámasztására. Ezért az indítvány e vonatkozásban sem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét [3179/2016. (IX. 26.) AB végzés, Indokolás [15]].
- [39] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jog sérelmét a felülvizsgálati eljárás lefolytatásának – a bírósági jogértelmezés miatt bekövetkezett – elmaradása miatt látta megalapozottnak.
- [40] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében meghatározott jogorvoslathoz való jog csak a követelményt támasztja, hogy az első fokon meghozott érdemi bírói döntésekkel szemben magasabb fórumhoz lehessen fordulni, illetve a hatósági döntésekkel szemben biztosított legyen a bírói út [összefoglalóan: 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [60]]. A jogorvoslathoz való jog tehát nem követeli meg a rendkívüli perorvoslati rendszer létét [3202/2017. (VII. 21.) AB végzés, Indokolás [13]].
- [41] Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlatát figyelembe véve tehát megállapítható, hogy a támadott kúriai végzés tartalma és az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jog alkotmányos védelmi köre között nincs tartalmi kapcsolat, ezért nem állapítható meg az Abtv. 29. §-ban foglalt „vagylagos” törvényi feltételek egyike sem.

- [42] 5. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A bírósági döntéseket – az Alaptörvény felhatalmazása alapján – az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálata során.
- [43] Alkotmányjogi panaszában az indítványozó a támadott végzésekben foglalt jogértelmezést vitatta. Az Alkotmánybíróság az indítvány tartalma alapján ezért a vizsgált ügyben megállapította azt, hogy az indítványozó a támadott határozat törvényességi szempontú felülvizsgálatát kérte az Alkotmánybíróságtól. Az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata értelmében az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörében eljárva a bírói döntést törvényességi szempontból nem vizsgálhatja felül.
- [44] Az a tény, hogy a másodfokú bíróság az indítványozó által irányadónak tartottól eltérően értelmezte az alkalmazott jogi normát, önmagában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.
- [45] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszban nem állított olyan pontosan körülírt, releváns alkotmányjogi érvekkel alátámasztott alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vetne fel, ami a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokoltá tenné.
- [46] Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 52. § (1b) pontjában, és a 29. §-ában foglaltak, illetve az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének a), c) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2018. október 2.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2079/2017.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3315/2018. (X. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 132. § (1) bekezdése, valamint a Kúria Kfv.III.37.493/2017/2. számú végzése alaptörvény-ellenessége megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók jogi képviselőjük, dr. Helmeczy László ügyvéd (1054 Budapest, Szemere utca 19. II. em. 3.), útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtottak be az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban kérték a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 132. § (1) bekezdése, továbbá a Kúria Kfv.III.37.493/2017/2. számú végzése, a Nyíregyházi Törvényszék 2.Kpkf.20.318/2017/4. számú végzése és a Nyíregyházi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 17.K.27.544/2016/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel véleményük szerint azok sértik az Alaptörvény R) cikkét, T) cikkét, I. cikkét, II. cikkét, XIII. cikkét, XV. cikkét, XXIV. cikkét, XXVIII. cikkét, 25. cikkét valamint a 28. cikkét.
- [3] 1.1. Az indítványozók 2016. október 26. napján jogi képviselőjük útján nyújtottak be keresetlevelet a bírósághoz egy ingatlan-kisajátítás tárgyában hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt.
- [4] A Nyíregyházi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2016. november 7. napján kelt 17.K.27.544/2016/3. számú végzésével a régi Pp. 394/I. § (1) bekezdés a) pontjára hivatkozva – figyelemmel a régi Pp. 397/J. § b) pontjában és a 340/B. § (2) bekezdésében foglaltakra is – a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasította, mivel az indítványozók a keresetlevelet jogi képviselőjük útján papír alapon, és nem a 2016. július 1. napjától hatályos rendelkezések szerint, azaz elektronikus formában nyújtották be az elsőfokú közigazgatási szervhez.
- [5] Az indítványozók a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasító végzés ellen fellebbezést nyújtottak be, amelyben egyebek mellett arra is hivatkoztak, hogy a kormányhivatal határozata a jogorvoslatra vonatkozóan azt tartalmazta, hogy a keresetlevelet papír alapon kell benyújtani az elsőfokú szervhez, és a határozat nem tartalmazott hivatkozást az elektronikus ügyintézésre vonatkozóan.
- [6] A megyei kormányhivatal mint I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében többek között arra hivatkozott, hogy a keresettel megtámadott határozat jogorvoslati tájékoztató része egyediesített módon a közigazgatási eljárásban részt vevő természetes személyek jogaihoz, illetve kötelezettségeihez igazodott, ennek megfelelően került megfogalmazásra. Kifejtette a kormányhivatal azt az álláspontját, hogy a közigazgatási perben eljáró ügyvédtől elvárható lett volna a régi Pp. naprakész ismerete, továbbá hangsúlyozta azt is, hogy a kisajátítási eljárás megindulásáról az ügyfelek értesítése a jogszabály szerint megtörtént, az eljárás megindításának napja 2016. augusztus 20. napja volt.
- [7] 1.2. A Nyíregyházi Törvényszék 2.Kpkf.20.318/2017/4. számú, 2017. február 28. napján kelt végzésével az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta. A végzés indokolásában foglalt megállapítás szerint a közigazgatási eljárás során az indítványozók személyesen jártak el, a tájékoztatást ennek megfelelően adta meg az I. rendű alperesi határozat, amelynek – törvény eltérő rendelkezése hiányában – nem feltétlenül kellett kiterjednie arra, hogy a perben jogi képviselővel eljáró fél elektronikus köteles benyújtani a keresetlevelet a közigazgatási szervnél.
- [8] A Törvényszék végzésében a régi Pp. 340/B. § (1) és (2) bekezdésére, a 397/J. § b) pontjára és (2) bekezdésére, valamint a 394/I. § (1) bekezdés a) pontjára hivatkozással azt állapította meg, hogy a papír alapon előterjesztett keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül el kellett utasítani, melynek okán nem sértett jogszabályt az elsőfokú bíróság, így az elsőfokú végzést annak helyes indokaira tekintettel helybenhagyta.

- [9] 1.3. Az indítványozók felülvizsgálati kérelmét a Kúria a Kfv.III.37.493/2017/2. számú, 2017. július 4-én kelt végzésével a régi Pp. 273. § (2) bekezdésének a) pontja alapján hivatalból elutasította.
- [10] A Kúria határozatában rögzítette, hogy felülvizsgálati kérelem a jogerős ítélet, az ügy érdemében hozott jogerős végzés, továbbá a keresetlevelet a régi Pp. 130. § (1) bekezdésének a)–h) pontjai alapján idézés kibocsátása nélkül elutasító, a pert a régi Pp. 157. § a) és g) pontja, valamint a 157/A. § (1) bekezdése szerint megszüntető jogerős végzés ellen terjeszthető elő. Tekintettel arra, hogy az indítványozók által előterjesztett kérelem tárgya a pert a régi Pp. 340/B. § (2) bekezdése és a 394./I. §-ának (1) bekezdés a) pontja alapján a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasító jogerős végzés, így a régi Pp. 270. § (2)–(3) bekezdései szerint a felülvizsgálat e kérdésben kizárt – állapította meg a Kúria.
- [11] 2. Az indítványozók ezt követően terjesztették elő alkotmányjogi panaszukat, amelyben az Abtv. 26. § (1) bekezdése és a 27. §-a alapján egyrészt a régi Pp. 132. § (1) bekezdése tekintetében mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítását indítványozták, másrészt kérték a Kúria Kfv.III.37.493/2017/2. számú végzése, a Nyíregyházi Törvényszék 2.Kpkf.20.318/2017/4 számú végzése és a Nyíregyházi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 17.K.27.544/2016/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [12] 2.1. Az indítványozók álláspontja szerint a régi Pp. 132. § (1) bekezdése (a keresetlevél hatályának fenntartása) kapcsán mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség áll fenn, mert a jogalkotó nem rendelte el, hogy azt a régi Pp. 394/I. § szerinti elutasítások (elektronikus kapcsolattartás szabályainak megsértése) esetén is alkalmazni kell. Érvelésükben kiemelték, hogy a Kúria Polgári Kollégiuma Tanácselnöki Értekezletének jogértelmezése, valamint a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény megengedi a keresetlevél hatályának fenntartását az elektronikus kapcsolattartás elmulasztása miatti elutasítás esetén.
- [13] Az indítványozók értékelése szerint a Kúria végzése sérti az emberi méltósághoz való jogot, a törvény előtti egyenlőséget, a tulajdonhoz való jogot, a tisztességes eljáráshoz, a bírósághoz forduláshoz, és a jogorvoslathoz való jogot is. Kifogásolhatónak tartják, hogy a Kúria 2017. július 4-én kelt végzésében nem vette figyelembe a Kúria Polgári Kollégiuma Tanácselnöki Értekezletének 2017. június 7-én kelt állásfoglalását a keresetlevél hatályának fenntartásával összefüggésben.
- [14] Az indítványozók a Kúria végzését többek között amiatt is támadták, mert a régi Pp. 394/I. §-a alapján hozott másodfokú végzést a józan ész és az Alaptörvény 28. cikke alapján az ügy érdemében hozott jogerős végzésnek kell tekinteni, ezért az ettől eltérő kúriai minősítés alaptörvény-ellenes.
- [15] A törvény előtti egyenlőség sérelmét látják abban, hogy az indítványozóknak tudomása van olyan esetekről is, amikor a támadott határozatokkal azonos időszakban, az ugyancsak papír alapon benyújtott keresetlevél alapján a bíróság tárgyalást tartott.
- [16] Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban – a támadott jogszabály és végzések vonatkozásában – az Alaptörvény R) cikkének, T) cikkének, I. cikkének, II. cikkének, XIII. cikkének, XV. cikkének, XXIV. cikkének, XXVIII. cikkének, 25. cikkének és 28. cikkének a sérelmét állították.
- [17] 2.2. Az Alkotmánybíróság főttkára hiánypótlásra hívta fel az indítványozókat, melyben részletesen ismertette az alkotmányjogi panasz benyújtásának feltételeit. Tartalmazta a felhívás egyebek mellett azt is, hogy mikor minősül a kérelem határozottnak, rögzítette, hogy csak az indítványozók Alaptörvényben biztosított jogára hivatkozással terjeszthető elő alkotmányjogi panasz, továbbá tájékoztatást tartalmazott arra vonatkozóan is, hogy jogalkotói mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítására irányuló kérelem előterjesztésére az indítványozóknak nincs jogosultsága.
- [18] Az indítványozók alkotmányjogi panasz-kiegészítésükben egyebek mellett arra hivatkoztak, hogy mivel a kormányhivatal az átvett iratokat digitalizálta, ezért a keresetlevél elektronikus úton, a törvényes határidőn belül érkezett meg a bírósághoz. Kifejtették továbbá azt is, hogy a szakértői vélemény keltezése miatt jogi képviselőjükkal együtt alappal gondolhatták azt, hogy a kisajátítási eljárás 2016. július hó 1. napját megelőzően indult, és így papír alapú benyújtásnak volt helye. Az indítványozók a panasz-kiegészítésben hivatkoztak arra is, hogy egy más ügyben a jogi képviselőjük által képviselt gazdasági társaság esetében a jogorvoslati kioktatás tartalmazta azt a figyelemfelhívást, hogy a jogi képviselővel eljáró fél, valamint a belföldi székhellyel rendelkező gazdálkodó szervezet az űrlapbenyújtás támogatási szolgáltatás igénybevételével köteles benyújtani a keresetlevelet.

- [19] Végül az indítványozók megismételték a mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség megállapítása iránti kérelmüket.
- [20] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz felvesse a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést tartalmazzon. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását.
- [21] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására – az Abtv. 26. § (1) bekezdésére és 27. §-ára hivatkozással – a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. Az Abtv. 53. § (2) bekezdése értelmében pedig az alkotmányjogi panasz iránti indítványt – a 26. § (2) bekezdése szerinti eset kivételével – az ügyben első fokon eljáró bíróságnál kell az Alkotmánybírósághoz címezve benyújtani.
- [22] Az indítványozók jogi képviselője a Kúria Kfv.III.37.493/2017/2 számú végzését 2017. augusztus 27-én vette át, míg az alkotmányjogi panaszt 2017. október 20-án – az 54. napon, határidőben – papír alapon nyújtotta be a Nyíregyházi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz. A Nyíregyházi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 17.K.27.544/2016/30. számú végzésével arról tájékoztatta az indítványozókat, hogy az alkotmányjogi panasz a régi Pp. 394/I. § (1) bekezdése alapján hatálytalan, és úgy kell tekinteni, hogy azt nem nyújtották be, mivel a jogi képviselő azt nem elektronikusan nyújtotta be a bírósághoz.
- [23] Az indítványozók 2017. október 31-én – a 65. napon, elkésletten – az alkotmányjogi panaszt elektronikus úton ismételtelen előterjesztették, mellyel egyidejűleg igazolási kérelmet is benyújtottak.
- [24] Az Alkotmánybíróság – egyesbíróként eljárva – a 2018. január 22-én hozott végzésével az indítványozók igazolási kérelmének helyt adott.
- [25] Az indítványozók a bírósági eljárásban félként vettek részt, így érintettségük a támadott határozattal összefüggésben megállapítható, úgyszintén az is, hogy jogorvoslati lehetőségüket kimerítették.
- [26] 3.2. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, ennek feltételeit az Abtv. 52. § (1b) bekezdése részletezi. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozók kérelme e feltételeknek csak részben felel meg.
- [27] Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozók jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog vélt sérelmének lényegét és az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Megjelöli a sérelmezett jogszabályi rendelkezést és bírói döntést, továbbá kifejezett kérelmet terjeszt elő a bírói döntés megsemmisítésére. Ugyanakkor az indítványozók alkotmányjogi panaszában szereplő, megsértettnek állított jogok egy része – R) cikk (2) bekezdés, T) cikk, I. cikk (3) bekezdése, 25. cikk (1)–(3) bekezdés és a 28. cikk – nem minősül az indítványozók Alaptörvényben biztosított jogának.
- [28] Az Alkotmánybíróság megállapítja továbbá, hogy az indítvány csak az Alaptörvény XXIV. cikke, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései vonatkozásában tartalmaz alkotmányjogilag releváns indokolást, azonban a hatósági eljárásra vonatkozó, az Alaptörvény XXIV. cikkének sérelme nem hozható összefüggésbe a támadott kúriai végzés állított alaptörvény-ellenességével.
- [29] Az Alkotmánybíróság fentiek szerint megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései tekintetében felel meg a kérelem határozottságára vonatkozó törvényi feltételeknek.
- [30] 4. Az Alkotmánybíróság így e körben, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései tekintetében vizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényi feltételeit.
- [31] 4.1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján indítványozott jogalkotói mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítására irányuló kérelem előterjesztésére az indítványozóknak nincs jogosultsága, az Abtv. 46. § (1) bekezdése értelmében – az abban írt feltételek fennállása esetében – az Alkotmánybíróság hatáskörei gyakorlása során hivatalból jogosult erre.

- [32] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján továbbá, olyan jogszabályi rendelkezés felülvizsgálata kérhető, amelyet a támadott határozatot hozó bíróság a határozat meghozatala során alkalmazott. A törvényi határidőn belül alkotmányjogi panasszal támadott kúriai végzés meghozatala során a Kúria az indítványozók által támadott szabályt nem alkalmazta, hanem a fentebb ismertetett rendelkezések alapján hivatalból elutasította a felülvizsgálati kérelmet. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúriának a régi Pp. 132. §-a (1) bekezdését és a 394/I. §-a (1) bekezdése a) pontját már nyilvánvalóan nem kellett alkalmaznia. Az alkotmányjogi panaszból, és a Kúria határozatából egyaránt kitűnik, hogy e rendelkezéseket a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasító végzésben alkalmazták, tekintettel arra, hogy korábban a felperes nem elektronikusan, hanem postai úton terjesztette elő a keresetlevelét.
- [33] 4.2. Az Abtv. 27. §-a értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó – Alaptörvényben biztosított – jogát sérti [a) pont].
- [34] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy bár az indítványozó kifejtette, hogy az álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog is sérelmet szenvedett, a kúriai végzés vonatkozásában érvei tartalmilag az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jogra vonatkoznak.
- [35] Az Alkotmánybíróság – a fentiekre tekintettel – a továbbiakban a támadott kúriai végzés vonatkozásában az alkotmányjogi panasz befogadásának az Abtv. 29. §-a szerinti feltételeit csak az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog tekintetében vizsgálta.
- [36] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz indítvány akkor fogadható be, ha az abban kifejtettek a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet támasztanak alá, vagy ha alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetnek fel.
- [37] Az Alkotmánybíróság e körben megállapította, hogy az indítvány nem felel meg ezeknek a követelményeknek. Az indítványozó ugyanis egyértelműen az ügyében eljáró bíróságok jogértelmezését tartotta alaptörvény-ellenesnek.
- [38] Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntések alaptörvény-ellenességének alátámasztására. Ezért az indítvány e vonatkozásban sem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét {3179/2016. (IX. 26.) AB végzés, Indokolás [15]}.
- [39] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jog sérelmét a felülvizsgálati eljárás lefolytatásának – a bírósági jogértelmezés miatt bekövetkezett – elmaradása miatt látta megalapozottnak.
- [40] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében meghatározott jogorvoslathoz való jog csak azt a követelményt támasztja, hogy az első fokon meghozott érdemi bírói döntésekkel szemben magasabb fórumhoz lehessen fordulni, illetve a hatósági döntésekkel szemben biztosított legyen a bírói út {összefoglalóan: 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [60]}. A jogorvoslathoz való jog tehát nem követeli meg a rendkívüli perorvoslati rendszer létét {3202/2017. (VII. 21.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [41] Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlatát figyelembe véve tehát megállapítható, hogy a támadott kúriai végzés tartalma és az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jog alkotmányos védelmi köre között nincs tartalmi kapcsolat, ezért nem állapítható meg az Abtv. 29. §-ban foglalt „vagylagos” törvényi feltételek egyike sem.
- [42] 5. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A bírósági döntéseket – az Alaptörvény felhatalmazása alapján – az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálata során.
- [43] Alkotmányjogi panaszában az indítványozó a támadott végzésekben foglalt jogértelmezést vitatta. Az Alkotmánybíróság az indítvány tartalma alapján ezért a vizsgált ügyben megállapította azt, hogy az indítványozó a támadott határozat törvényességi szempontú felülvizsgálatát kérte az Alkotmánybíróságtól. Az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata értelmében az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörében eljárva a bírói döntést törvényességi szempontból nem vizsgálhatja felül.

- [44] Az a tény, hogy a másodfokú bíróság az indítványozó által irányadónak tartottól eltérően értelmezte az alkalmazott jogi normát, önmagában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.
- [45] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszban nem állított olyan pontosan körülírt, releváns alkotmányjogi érvekkel alátámasztott alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vetne fel, ami a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokoltá tenné.
- [46] Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 52. § (1b) pontjában, és a 29. §-ában foglaltak, illetve az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének a), c) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2018. október 2.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2078/2017.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3316/2018. (X. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.II.10.063/2017/7. számú közbenső ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó (Fejér Megyei Rendőr-főkapitányság; 8000 Székesfehérvár, Deák Ferenc utca 2.) jogi képviselője útján (dr. Ozsváth Zsolt kamarai jogtanácsos) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó – az Abtv. 27. § alapján – a Kúria Mfv.II.10.063/2017/7. számú közbenső ítélete és a Székesfehérvári Törvényszék 2.Mf.20.382/2016/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól.
- [3] 1.1. A perbeli tényállás szerint a hat felperes az indítványozónál állt közalkalmazotti jogviszonyban.
- [4] Az I. rendű felperes 2013. augusztus 1-jén az „A” fizetési osztály 7. fizetési fokozatába tartozott és garantált illetményét 76 400 forintban, a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészét pedig 44 400 forintban állapította meg a munkáltató, így illetménye 120 800 forint volt. Ugyanilyen mértékű juttatásban részesült 2014. évben is. 2015. január 1-jei hatállyal a munkáltató garantált illetményét az aktuális minimálbérnek megfelelő összegre, 105 000 forintra egészítette ki azzal, hogy a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészt 22 700 forintra csökkentette, így illetményének összege 127 700 forintra emelkedett.
- [5] A II. rendű felperes 2013 augusztusában az „A” fizetési osztály 11. fizetési fokozatába tartozott. Ebben az évben garantált illetménye 82 500 forintban, munkáltatói döntésen alapuló illetményrésze 39 300 forintban került meghatározásra, így illetménye 121 800 forint volt, ez az összeg 2014. évben sem változott. 2015. január 1-jével az alperes az aktuális minimálbér összegének megfelelő mértékben, 105 000 forintban határozta meg garantált illetménye mértékét, a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészt azonban 23 900 forintra csökkentette, így illetménye összege 128 900 forintra emelkedett.
- [6] A III. rendű felperes 2013. december 1-jétől került kinevezésre az indítványozóhoz az „A” fizetési osztály 8. fizetési fokozatába. 2014. január 1-jétől a munkáltató garantált illetményét 77 800 forintban, munkáltatói döntésen alapuló illetményrészét 30 000 forintban határozta meg, így illetménye 107 800 forint volt. 2015. január 1-jével garantált illetménye 105 000 forintra került felemelésre azzal, hogy a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészt 9 900 forintra csökken, így illetménye mértéke 114 900 forintra nőtt.
- [7] A IV. rendű felperes 2013 augusztusában a „D” fizetési osztály 10. fizetési fokozatába tartozott, és garantált illetményét 99 700 forintban, munkáltatói döntésen alapuló illetményrészét 57 600 forintban határozta meg a munkáltató, így illetménye 157 300 volt, ez nem módosult 2014. évben sem. 2015. január 1-jével garantált illetményét a munkáltató kiegészítette a garantált bérminimumnak megfelelő összegre (122 000 forint) azzal, hogy a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészt azonban 43 800 forintra csökkentette, így illetménye ekkortól 165 800 forintra módosult.
- [8] Az V. rendű felperes 2013 augusztusában a „D” fizetési osztály 10. fizetési fokozatába tartozott, és a munkáltató garantált illetményét 99 700 forintban, a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészét 64 700 forintban határozta meg, így illetménye 164 400 forint volt, és ez nem módosult 2014. évben sem. 2015. január 1-jével az alperes a garantált illetménye mértékét 122 000 forintra emelte, a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészt azonban 51 000 forintra csökkentette, így illetménye mértéke ekkortól 173 000 forintban került meghatározásra.
- [9] A VI. rendű felperes 2013-ban a „D” fizetési osztály 8. fizetési fokozatába tartozott és garantált illetménye 93 800 forintban, míg munkáltatói döntésen alapuló illetményrésze 56 600 forintban került megállapításra.

Ez alapján illetménye 150 400 forint volt, melynek összege 2014. évben sem változott. Az indítványozó 2015. január 1-jével garantált illetményét a garantált bérminimumnak megfelelő összegre, 122 000 forintra emelte azzal, hogy a munkáltatói döntésen alapuló juttatást 37 000 forintra csökkentette, így illetménye 159 000 forintra emelkedett.

- [10] A felperesek kereseti kérelmükben arra hivatkoztak, hogy az indítványozó munkáltatóként jogszabályba ütköző módon járt el a 2015. évi és az azt megelőző években irányadó illetményük meghatározásakor, amikor a jogszabályok szerint garantált bérminimumon, illetve minimálbéren felül korábban biztosított munkáltatói döntésen alapuló illetményrészt utóbb csökkentette, illetve megszüntette. A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.) 66. § (9) bekezdése szerint a munkáltatónak meg kellett volna fizetnie a külön kormányrendeletben meghatározott mértékű garantált bérminimumnak, illetve minimálbéren megfelelő összegű garantált illetményt, és a Kjt. 66. § (7) és (8) bekezdései szerinti munkáltatói döntésen alapuló illetményrészt utóbb csak negatív eredményű minősítés alapján vonhatta volna el.
- [11] Az első fokon eljáró Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a felperesek keresetét elutasította. Ítéletének indokolása szerint a munkáltatói döntésen alapuló illetményrész és a garantált illetmény csak az illetmény fogalmán belül egységesen értelmezhető, a munkáltatói döntésen alapuló illetményrész és a garantált illetmény összeszámítandó. Ennek megfelelően a közalkalmazott a garantált illetményen felüli munkáltatói döntésen alapuló juttatást a mindenkori garantált illetmény összegétől függetlenül a megállapításkori értékében nem követelheti.
- [12] A felperesek fellebbezése alapján másodfokon a Székesfehérvári Törvényszék járt el, amely az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta. Ítéletének indokolásában kifejtette, hogy a Kjt. közalkalmazotti illetménnyel kapcsolatos egyes rendelkezései 2013. augusztus 1. napjától módosultak, ettől az időponttól a közalkalmazottak garantált illetményének el kell érnie a kötelező legkisebb minimálbéren, illetve a garantált bérminimumnak megfelelő összeget. Az elsőfokú bíróság helytállóan fejtette ki, hogy a garantált illetmény és a munkáltatói döntésen alapuló többlet az egységes illetmény fogalmán belül értelmezendő és kezelendő. A törvényszék utalt a Kúria Mfv.II.10.043/2016/6. számú ítéletében foglaltakra is. A másodfokú bíróság megállapította, hogy az indítványozó 2013. augusztus 1-jét követően csak 2015. január 1-jétől intézkedett, illetve adott tájékoztatást valamennyi felperes vonatkozásában a garantált illetmény és a munkáltatói döntésen alapuló többlet változásairól.
- [13] A felperesek és az indítványozó is felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. Az indítványozó felülvizsgálati kérelmében előadott érvelése szerint a másodfokú bíróság nem tett eleget a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 221. § (1) bekezdésében előírt kötelezettségének, mivel ítélete indokolásában nem szerepelnek a döntését alátámasztó jogszabályi rendelkezések, és a Kjt. több rendelkezésének megsértésére is hivatkozott. Az indítványozó álláspontja szerint a másodfokú bíróság „mesterségesen megosztotta” az illetményt, és azon belül önálló jogcímként kezelte az úgynevezett munkáltatói döntésen alapuló illetményrészt és önálló fogalomként használta az „összilletményt”. A felperesek felülvizsgálati kérelme szerint a jogerős ítélet sérti a régi Pp. egyes rendelkezéseit, mivel figyelmen kívül hagyta a felperesek keresetmódosítását és a tárgyaláson ez alapján bejelentett keresetfelemelésüket, valamint a kereseti kérelemhez kötöttség elvét. A felek előadásának helytelen rögzítése alapján a tényállás sem helyes, valamint a jogerős ítélet nem terjed ki maradéktalanul a kereseti követelésre. Érvelésük szerint a jogerős ítélet érdemben helyes jogelveket alkalmazott és helyes jogkövetkeztetéseket vont le, de helytelenül állapította meg az összecszerúséget.
- [14] A Kúria közbenső ítélete szerint az indítványozó felülvizsgálati kérelme nem volt megalapozott. A Kúria szerint a törvényszék ítélete az alkalmazott jogszabályhelyek jogértelmezésére kitért, azonban valóban nem tartalmazott konkrét jogszabályhely-megjelöléseket, így a törvényszék eljárási szabályt sértett, amely szabálysértésnek azonban az ügy érdemi elbírálására nézve lényeges kihatása nem volt. A kúriai közbenső ítélet megerősítette, hogy a közalkalmazott garantált illetménye és a megállapított illetménye nem azonos fogalmak. A másodfokú bíróság helyes jogi álláspontja szerint nincs lehetőség arra, hogy a munkáltató külön intézkedés nélkül úgy tekintse a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészt, hogy az a jogszabályváltozás miatt emelésre szoruló garantált illetmény emelésének fedezetéül szolgált. A közalkalmazott garantált illetménye és illetménypótlékai jogszabályon alapuló, kötelező mértékű juttatások, amelyek a jogszabály változásakor akkor is a jogszabálynak megfelelően változnak, ha arról a munkáltató nem hoz semmilyen írásbeli intézkedést, illetve a változásról nem tájékoztatja a közalkalmazottat. A munkáltatói döntésen alapuló illetményrész ezzel szemben más jogi természetű, mivel nem alanyi jogon jár a közalkalmazottnak, hanem munkáltatói döntésen alapul, illetve ezt a jellegét nem veszíti el a garantált illetmény jogszabályon alapuló emelésekor sem. Erre tekintettel munkáltatói kifejezett döntés, írásbeli intézkedés hiányában ezen illetményrész összege változatlan marad a következő mun-

káltatói intézkedésig. Ha tehát a garantált illetmény mértéke jogszabályon alapulóan emelkedik, és a felek között nem jön létre újabb megállapodás a kinevezés módosításával az illetmény emeléséről, és a munkáltató sem hoz döntést a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészről, akkor a garantált illetmény emelése fedezetét a változatlan összegű illetmény nem biztosítja.

- [15] A Kúria közbenső ítélete szerint a felperesek felülvizsgálati kérelme részben megalapozott volt. A Kúria megállapította, hogy az elsőfokú bíróság eltérő jogi álláspontja miatt a felperesek összegszerű kereseti követelése helyességét nem vizsgálta, a felperesek kereseti kérelmének nagyobb részben helyt adó másodfokú bíróság pedig tévesen, a felperesek eredeti kereseti kérelmében megjelölt összegszerű igényéről döntött, s nem volt figyelemmel arra, hogy azt utóbb módosították, igényüket felemelték. A törvényszék a felperesek kereseti követelése jogalapjáról a jogszabályoknak megfelelően döntött, az összegszerűség vonatkozásában azonban a módosított kereseti követelések alapján kell elbírálni a felperesi igényeket és megvizsgálni azok jogszerűségét. Mindezekre tekintettel a Kúria a felperesek keresetét jogalapjában helyesen elbíráló másodfokú döntést közbenső ítéletnek tekintette és a jogalap vonatkozásában azt a régi Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta, míg az összegszerűségre vonatkozó jogerős döntést a perköltségre is kiterjedően a régi Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és e körben az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította.
- [16] 1.2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában előadta, hogy álláspontja szerint a Kúria közbenső ítélete ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, T) cikkével, I. cikk (3) és (4) bekezdésével, XIII. cikk (1) bekezdésével, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével, 26. cikk (1) bekezdésével és 28. cikkével.
- [17] Az indítványozó arra tekintettel állítja az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét, hogy a törvényszék és a Kúria az általa e körben előadottakat érdemben nem vizsgálta. A Kúria közbenső ítélete jogszabályi alapok nélkül módosította a felperes és az indítványozó között fennálló szerződést a tényleges illetmény tekintetében annak ellenére, hogy a szerződés módosított része jogszabályba nem ütközött.
- [18] A panaszban írtak szerint a Kúria és a törvényszék ítélete sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot, illetve annak részelemét, az indokolt bírói döntéshez való jogot. A másodfokú bíróság nem jelölte meg azokat a jogszabályokat, amelyekben az ítélete alapult, a Kúria más egyedi ügyben hozott ítéletére hivatkozott, azt precedensértékűnek tekintve, az indokolásában nem értékelte a peres felek jogszabályi hivatkozásait, illetve az indítványozó több beadványát. A Kúria ítélete megállapította, hogy a másodfokú bíróság ítélete nem tartalmaz konkrét jogszabályhely-megjelöléseket, azonban azt mégsem helyezte hatályon kívül. Ezen túlmenően a Kúria nem értékelte az indítványozó több beadványában is kifejtett jogi érvelését.
- [19] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben a meghallgatáshoz és a kérelem elbírálásához való jog sérelmét is állította az indítványozó. Álláspontja szerint a törvényszék és a Kúria egyes, a per érdemét érintő jogszabályi hivatkozásait nem vizsgálta, a jogszabályszövegek összevetéséből nem vont le következtetéseket. A Kúria ítéletének indokolása nem tért ki az indítványozónak a Kúria Mfv.II.10.043/2016/6. és Mfv.II.10.460/2015/10. számú ítéleteivel kapcsolatban kifejtett álláspontjának értékelésére sem.
- [20] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog sérelmét látja abban, hogy a másodfokon eljáró törvényszék ítélete nem tartalmazza a döntés alapjául szolgáló konkrét jogszabályhelyek megjelölését, valamint nem értékelte maradéktalanul az indítványozó jogi érveit, így az indítványozó nem tudta felülvizsgálati kérelmében teljes bizonyossággal megjelölni, hogy azt mely jogszabályhelyek megsértésére alapítja, illetve a jogszabálysértést nem tudta megfelelően indokolni. Az indítványozó álláspontja szerint, ha a törvényszék eleget tett volna az indokolási kötelezettségének, akkor lehetősége lett volna olyan tartalmú felülvizsgálati kérelmet előterjeszteni, amely kedvezőbb ítéletet eredményezett volna. Sértette az indítványozó jogorvoslathoz való jogát az is, hogy a Kúria felülvizsgálatra alkalmasnak tartotta a másodfokú bíróság ítéletét, és hogy az eljárási szabálysértés orvoslását nem új eljárásra utasítással tette meg.
- [21] Az indítványozó szerint az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdésének sérelmét jelenti az, hogy a Kúria ítéletében a másodfokon eljáró törvényszék ítéletének indokolását kiegészítette. Az indítványozó az Alaptörvény 28. cikkének sérelmét is állítja, mivel a Kúria eltérő álláspontra jutott a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 46. §-ának és a Kjt. 66. §-ának értelmezésekor. Az indítványozó szerint a Kjt. 66. § (9) bekezdésének helyes, a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgáló értelmezése az, hogy

a jogalkotói cél az volt, hogy a közalkalmazotti illetmény ne lehessen kevesebb a minimálbérnél, illetve a garantált bérminimumnál. Az indítványozó álláspontja szerint a törvényszék és a Kúria az adott tényállásra nem vonatkozó jogszabályi rendelkezést alkalmazott, az indítványozó jogi érvelése elutasításának indokairól nem adott megfelelően számot.

- [22] Az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése és T) cikke sérelmét állította, de ahhoz indokolást nem fűzött, valamint az I. cikk (3) és (4) bekezdéseinek sérelmét valójában nem állította, azok tartalmát álláspontja alátámasztására hívta fel.
- [23] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [24] Az Alkotmánybíróság elsőként az indítványozói jogosultság vizsgálatát folytatta le, tekintettel arra, hogy az indítványozó megyei rendőr-főkapitányság, és mint ilyen az állami szervezetrendszer része [Abtv. 51. § (1) bekezdés]. A 3091/2016. (V. 12.) AB határozat szerint az állami szervek is rendelkezhetnek indítványozói jogosultsággal az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panasz előterjesztésére, amennyiben magánjogi jogalanyként jártak el az alapul fekvő jogviszonyban. A határozat azt is megállapította, hogy ennek vizsgálatát esetről-esetre kell elvégezni [3091/2016. (V. 12.) AB határozat, Indokolás [19]–[22]].
- [25] Jelen ügyben az indítványozó rendőr-főkapitányság munkáltatóként, egy munkaügyi jogvitában, mellérendelt jogalanyként mint a polgári per alperese szerepelt. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a jelen ügyben az indítványozó indítványtételi jogosultsága erre tekintettel megállapítható.
- [26] Az alkotmányjogi panasz határidőben érkezett, mivel az indítványozó számára a támadott bírósági döntést, a Kúria Mfv.II.10.063/2017/7. számú közbenső ítéletét 2018. január 23-án kézbesítették, az alkotmányjogi panaszt pedig 2018. március 13-án nyújtotta be személyesen a bíróságon. Az indítvány az alábbiak szerint részben megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti határozott kérelem feltételeinek.
- [27] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, T) cikkének, I. cikk (3) és (4) bekezdéseinek sérelmével kapcsolatban indokolást nem tartalmaz, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével kapcsolatban állított jogsérelemmel összefüggésben releváns indokolást nem tartalmaz. Erre tekintettel az indítvány az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, T) cikke és I. cikk (3) és (4) bekezdései tekintetében, valamint a XXVIII. cikk (7) bekezdésére figyelemmel kifejtettek tekintetében nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének e) pontjában foglaltaknak.
- [28] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában egyebekben megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét és az indítványozó jogosultságát megalapozó törvényi rendelkezést, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [B) cikk (1) bekezdése, T) cikk, I. cikk (3) és (4) bekezdései, XIII. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései, 26. cikk (1) bekezdés, 28. cikk], a támadott bírói döntést, a Kúria Mfv.II.10.063/2017/7. számú közbenső ítéletét, továbbá az alaptörvény-ellenességre vonatkozó okfejtést, valamint kifejezett kérelmet a bírói döntés megsemmisítésére. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, valamint jogosultsága és érintettsége egyértelmű, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát.
- [29] Az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdése a bírói hatalmi ág függetlenségét és annak garanciáit rögzíti, alapjogot vagy Alaptörvényben biztosított jogot tehát ez a rendelkezés nem deklarálni [3031/2017. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [29]]. Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési segédszabály szintén nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani [3084/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [6]; 3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]].
- [30] A fentiekben kifejtettek tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdésével, valamint a 28. cikkével összefüggésben nem felel meg a befogadhatóság feltételeinek tekintettel arra, hogy sem az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdése, sem az Alaptörvény 28. cikke nem minősül az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának. Az alkotmányjogi panasz ebben a részben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének b) pontján alapuló feltételnek, így az alkotmányjogi panasz érdemi vizsgálatának nincs helye.
- [31] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést

vessen fel. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így fennállásukat az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.

- [32] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének sérelmével kapcsolatban az alkotmányjogi panaszban előadottak tekintetében az Alkotmánybíróság hangsúlyozza azt a következetes gyakorlatát, hogy az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az ítéleteknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálata során van jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére, azonban nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazásának felülbírálatára {3212/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [11]}. Az indítványozó panaszában felvetett kérdés nem alkotmányossági, hanem törvényességi jellegű. Az indítványozó a bírósági döntéssel szembeni kifogásait fogalmazza meg, illetve a bíróság jogértelmezését, jogalkalmazását vonja kritika alá, és a támadott ítéletben foglalt döntést magát, annak hátrányos voltát tekinti alapjogi sérelemnek, a döntés Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a XIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelme vonatkozásában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz e vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételnek.
- [33] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmével kapcsolatban az alkotmányjogi panaszban nevesített indokolási kötelezettség megsértését az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III. 1.) AB határozatában már alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként értékelte {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [21]}. Ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz befogadásának az indokolási kötelezettség vonatkozásában csak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye esetén lehet helye az Abtv. 29. §-ának megfelelően. Az indokolási kötelezettséggel kapcsolatosan az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat [lásd: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}. Az alkotmányjogi panaszban felhívott érvek alapján az indokolási kötelezettség konkrét ügyben történő megsértésének kételye nem merül fel, mivel a Kúria ítéletéből megállapítható, hogy a Kúria érdemben megvizsgálta az indítványozó érveit, a törvényszék jogerős ítéletét pedig kiegészített indokolással tartotta fenn hatályában. Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [34] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmével kapcsolatban az Alkotmánybíróság felhívja a figyelmet gyakorlatára, mely szerint „a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata következetes abban a tekintetben, hogy a bizonyítási eljárás eredményének felülmérlegelésére az alkotmányjogi panasz-eljárás nem adhat keretet, mert ebben az eljárásban csak a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség felülvizsgálatára kerülhet sor {3116/2014. (IV. 17.) AB végzés, Indokolás [54]; 3039/2014. (III. 13.) AB végzés, Indokolás [19]; 3027/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [20]}. A bíróságok mérlegelési körébe tartozik az a kérdés is, hogy a fél bizonyítási indítványának helyt ad-e. A vizsgált ügyben ezt a mérlegelést a bíróságok elvégezték, ennek felülmérlegelésére az Alkotmánybíróságnak a fentebb idézett gyakorlata alapján az alkotmányjogi panasz keretében nincsen módja.
- [35] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelme vonatkozásában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz e vonatkozásban sem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételnek.

- [36] Fentiekre figyelemmel az indítvány nem tartalmaz olyan érvet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését.
- [37] A fentiek alapján az alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében, részben az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2018. október 2.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/498/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3317/2018. (X. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Gfv.VII.30.450/2017/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Kúria Gfv.VII.30.450/2017/3. számú végzése, a Szegedi Törvényszék 2.Pf.22.146/2013/1. számú végzése és a Szegedi Járásbíróság 7.P.21.022/2013/12. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt alkotmányjogi panaszt terjesztettek elő.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és az indítványban foglaltak az alábbiak szerint foglalhatók össze.
 - [3] 1.1. Az alapeljárás I. rendű alperese és a II. rendű alperes pénzügyi intézmények között kötött kölcsönszerződést kötöttek, amely alapján a pénzügyi intézmény kölcsönt nyújtott az I. rendű alperes magánszemélynek. E szerződés megkötésével egyidejűleg az indítványozók (I. és II. rendű felperes) egyetemleges készfizető kezességet vállaltak és a tulajdonukban álló ingatlanokra az I. rendű alperes javára jelzálogjogot alapítottak.
 - [4] Az indítványozók először a Baranya Megyei Bíróság előtt indítottak eljárást szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt. A keresetükben egyebek mellett az indítványozók hivatkoztak tévedés, megtévesztés és téves feltevés miatti érvénytelenségre, illetve a szerződés több pontjának jóerkölcsbe ütköző és színlelt voltára. A felperes indítványozók mellett is érveltek, hogy az egyik szerződési pont a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 213. § (1) bekezdésébe ütközik, illetőleg e jogszabályhely megkerülésével került kikötésre. A bíróság a keresetet elutasította, a Pécsi Ítéltábla pedig az elsőfokú döntést helybenhagyta.
 - [5] A fenti előzmények után az indítványozók módosított keresetükben ismét a kölcsönszerződés semmisségének megállapítását kérték. A Szegedi Járásbíróság 7.P.21.022/2013/12. számú végzésével a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasította. Megítélése szerint ugyanezen felek között és ugyanezen jog iránt korábban már folyamatban volt perben a Pécsi Ítéltábla ítélete a jogvitát jogerősen eldöntötte. A felperesek fellebbezése folytán másodfokon eljáró Szegedi Törvényszék 2.Pf.22.146/2013/1. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta. A törvényszék megállapította, hogy a mind a Hpt. 213. § (1) bekezdésébe ütközésre irányuló hivatkozás, mind a megtévesztéssel kapcsolatos felperesi álláspont már a korábbi eljárás keretében elbírálásra került.
 - [6] Az indítványozók által előterjesztett felülvizsgálati kérelemre eljáró Kúria kifejtette, hogy a kereseti kérelem szerződés érvénytelenségének megállapítására és nem végrehajtás megszüntetésére irányult, ezért nem tudta értelmezni a felperesek azon érvelését, amely az utóbbira irányuló – szerintük el nem bírált – kereseti kérelemre vonatkozott. A Kúria megállapította továbbá, hogy az indítványozók nem jelölték meg részletesen, hogy konkrétan melyek azok a jogcímek, amelyek a korábbi eljárásban nem kerültek elbírálásra. A fentiekre tekintettel a Kúria Gfv.VII.30.450/2017/3. számú végzésével a felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasította.
- [7] 1.2. Az indítványozók álláspontja szerint a bírói döntések megsértették az Alaptörvény II. cikke szerinti emberi méltósághoz való alapjogukat, mert a bíróságok nem döntöttek minden kereseti kérelemről.
- [8] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való sérelmét is állították az indítványozók, arra tekintettel, hogy a támadott határozatok szerintük „nem vizsgálták felül az új kereset korábbi keresethez viszonyított ítélt dolgot kizáró kérelemtartalmát, illetve a szerződés akarathány miatti léte nem jöttét vagy semmisségét.”

- [9] Ezen felül az indítványozók álláspontja alapján az eljáró bíróságok „nem indokolták meg, hogy milyen tényekre és bizonyítékokra alapozták az elutasításokat”.
- [10] Az indítványozók hivatkoztak továbbá az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog sérelmére is. Érvelésük szerint ugyanis „nem történt meg az elsőfokú ítélet és a kereseti kérelem részletes és kellő mélységű analízise, amely feltárta volna az ellentmondásokat.”
- [11] 2. Az alkotmányjogi panasz az alábbiak miatt nem befogadható.
- [12] 2.1. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria ítélete ellen benyújtott alkotmányjogi panasz határidőben érkezett és azt az Abtv. 27. §-a szerint benyújtásra jogosult és érintett indítványozók terjesztették elő jogorvoslati joguk kimerítését követően. Az indítvány – az alábbi kivételtől eltekintve – határozott kérelmet tartalmaz, amelyben az indítványozó megjelöli a megsemmisíteni kért bírói döntéseket, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését és indítványához indokolást fűzött.
- [13] Az indítványozók ugyanakkor az Alaptörvény II. cikkének sérelmét csak állították, de nem tudták alkotmányjogi érvekkel alátámasztani, hogy az emberi méltósághoz való alapjog milyen érdemi összefüggésben áll az előadott aggályokkal. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja értelmében a kérelemnek tartalmaznia kell alkotmányjogilag értékelhető indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. A panasz tehát ebben a tekintetben nem felel meg a határozott kérelem követelményének.
- [14] 2.2. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be. Ez a feltétel a jelen ügyben benyújtott panasz vonatkozásában nem teljesült.
- [15] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a hatalommegosztás rendszerében a többi állami szervnek a bíróságok jogértelmezését – különösen, ha az értelmezés a Kúria határozatában jelenik meg – el kell ismernie [lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]].
- [16] Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy alkotmányjogi panasz alapján eljárva is csak az alkotmányossági szempontokat vizsgálja, tartózkodik attól, hogy a jogszabályok értelmezésére és azok alkalmazására hivatott bíróságok tevékenységét törvényességi-jogalkalmazási kérdésekben felülbírálja. „Az a tény, hogy az eljáró bíróságok az indítványozó által irányadónak tartott értelmezéstől eltérően értelmezték az alkalmazott jogi normát, önmagában nem veti fel a támadott bírói döntéseket érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem” [3060/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [41]].
- [17] A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét az indítványozók részben arra alapozták, hogy a bíróságok helytelenül jutottak arra a következtetésre, hogy a keresetlevélben foglaltak „ítélt dolognak” minősülnek, részben pedig arra, hogy döntésüket nem indokolták meg az indítványozók által elvárt mélységben.
- [18] Az indítványozók ezen érveiket az alapeljárásban is előadták, a bírósági ítéletek vizsgálatát tehát valójában nem alkotmányossági szempontból kérték, hanem azt kívánták elérni, hogy a tények értékelése, és az abból levont következtetések tekintetében elfoglalt bírói álláspontot változtassa meg az Alkotmánybíróság.
- [19] A bírói indokolás kellő terjedelmét kritizáló indítványozói aggályok vonatkozásában az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a támadott bírói döntések részletes indokolást tartalmaznak annak tekintetében, hogy a kereset tárgyává tett követelés jogcímét megalapozó tények megegyeznek a korábban folyamatban volt perben felperesek által hivatkozott tényekkel, illetőleg alkalmazni kívánt jogkövetkezményekkel. Következésképpen azon okból, hogy a bíróságok az indítványozók érvelésétől eltérő álláspontra helyezkedtek, nem helytálló az indítványozók azon kifogása, hogy a bíróságok nem indokolták kellőképpen döntésüket.
- [20] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint tehát az indítványozó panasa a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog tekintetében nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik, a bíróság jogalkalmazását vonja kritika alá, és a támadott végzésekben foglalt döntéseket, azok hátrányos voltát tekinti alapjogi sérelemnek, a döntések Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében.
- [21] Az indítványozók állították továbbá a jogorvoslathoz való alapvető jog sérelmét is. Az Alkotmánybíróság értelmezésében a jogorvoslathoz való jog lényegi tartalma a jogalkotótól azt követeli meg, hogy a hatóságok érdemi,

ügydöntő határozatai tekintetében tegye lehetővé a valamely más szervhez, vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetőségét. Megállapítható, hogy az indítványozók a jelen ügyben éltek a részükre törvényben biztosított rendes és rendkívüli jogorvoslati lehetőséggel. Mindemellett tartalmilag az bíróságok indokolási kötelezettsége vélt hiányosságaiból vezetik le a jogorvoslathoz való jog sérelmére vonatkozó érveiket, amely aggályok nem hozhatók érdemi alkotmányos összefüggésbe az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével.

[22] Az indítvány nem tartalmaz olyan pontosan körülírt alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntéseket érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését.

[23] 3. Fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a jelen ügyben nem merült fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, így az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. és 29. §-aiban foglaltaknak nem felelt meg. Az Alkotmánybíróság ezért az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján, az 56. § (3) bekezdésére figyelemmel, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontjára tekintettel az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2018. október 2.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/354/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3318/2018. (X. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Siófoki Járásbíróság 6.P.20.773/2016/5. számú ítélete, a Kaposvári Törvényszék 1. Pf.20.330/2017/4. számú ítélete, valamint a Kúria Pfv.III.22.615/2017/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó – jogi képviselője (dr. Czirmes György ügyvéd, 1035 Budapest, Szél utca 21.) útján – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Siófoki Járásbíróság 6.P.20.773/2016/5. számú ítélete, a Kaposvári Törvényszék 1.Pf.20.330/2017/4. számú ítélete, valamint a Kúria Pfv.III.22.615/2017/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kéri, melyeket ellentétesnek tart az Alaptörvény II. cikkével, V. cikkével, XIII. cikk (1) és (2) bekezdéseivel, XV. cikkével, illetve XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel.
- [2] 2. Az indítványozó a panasszal támadott bírósági döntések alapjául szolgáló peres eljárás felperese. Az indítványozó Sz. község területén található ingatlantulajdonának egy részét az M7-es autópálya építése céljára kisajátították, úgy, hogy ingatlanát az autópálya kettévágta, és ennek következtében a nyomvonalra kisajátított területek mindkét oldalán egy-egy ingatlanrész maradt vissza. A kisajátított ingatlanrész esetében az indítványozó kártalanítást, a két megmaradt, használhatóságában az autópálya közelsége mint értékcsökkentő tényező miatt elértéktelenedett ingatlanrészek esetében pedig egy korábbi peres eljárásban kártérítést kapott. Ezen korábbi peres eljárás a II. és III. Kerületi Bíróság előtt folyt. Ebben a II. és III. Kerületi Bíróság ítéletével arra kötelezte az alperes Állami Autópályakezelő Zrt.-t, hogy az fizessen meg az értékcsökkenés formájában bekövetkezett kár miatt a kereseti követelés szerinti 400 000 Ft-ot, valamint annak 2006. október 20-tól, a kár bekövetkeztének a napjától járó törvényes kamatait a felperesnek. A kár bekövetkeztének tényét a II. és III. Kerületi Bíróság egy szakértői vélemény alapján mondta ki. A szakértői vélemény ugyanakkor 400 000 Ft-nál jóval nagyobb mértékű kárt állapított meg, amely miatt a bíróság felhívta a későbbi indítványozót, hogy kereseti kérelmét emelje fel a szakértői véleményben foglalt mértékre. Ezt az indítványozó a bíróság többszöri felhívása ellenére sem tette meg az elsőfokú tárgyalás berekesztéséig, így a bíróság, kötve lévén a kereseti kérelemhez, 400 000 Ft-os kártérítést állapított csak meg az indítványozó részére, mely ítéletet az abban az ügyben másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék – lévén a fellebbezési eljárásban a keresetfellebbezés nem megengedett – helybenhagyott (a Kúria pedig a jogerős döntéssel szembeni felülvizsgálati kérelmet elutasította).
- [3] Ezt követően a felperes újabb pert indított az alperes ellen, melyben – dologi jogi igényként megnevezve – kártalanítás jogcímén az előbbi különbözet, a két ingatlanrészre összesen 1 100 000 Ft megfizetésére kérte azt kötelezni. Az alperes a kereset elutasítását kérte, részben ítélt dologra, részben elévülésre hivatkozva. A Siófoki Járásbíróság 6.P.20.773/2016/5. számú ítéletével a felperes indítványozó keresetét elutasította, elévülés miatt. Mindenekelőtt az igényt nem dologi jogi, hanem kötelmi jogi igénynek minősítette, lévén e perben nem kisajátítás miatti kártalanításról, hanem a megmaradt ingatlanrészeknek az autópálya közelsége miatti értékcsökkenéséről, azaz kártérítési igényről volt szó. A kötelmi jogi igények azonban a kár bekövetkeztekor, 2006-ban hatályos, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 324. § (1) bekezdése alapján öt év alatt elévülnek, az elévülés pedig a régi Ptk. 326. § (1) bekezdése értelmében akkor kezdődik, amikor a követelés esedékessé vált. Ez alapján az elévülés 2011. október 20-án következett volna be; ám a régi Ptk. 326. § (2) bekezdése szerint, ha a követelést a jogosult menthető okból nem tudja érvényesíteni, az akadály megszűnésétől számított egy éven belül – egyéves vagy ennél rövidebb elévülési idő esetében pedig három hónapon belül – a követelés akkor is érvényesíthető, ha az elévülési idő már eltelt, vagy abból egy évnél, ille-

tőleg három hónapnál kevesebb van hátra. Jelen esetben az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes igényét mindaddig menthető ok miatt nem tudta érvényesíteni, amíg a kár mértékéről adott szakértői véleményt meg nem ismerte. E szakvéleményt a felperes részére 2012. július 25-én kézbesítették, így az elévülés nyugvását követő határidő, melyben az igényt még sikerrel érvényesíteni lehetett volna, 2013. július 25-ig tartott. Mivel a felperes ezen időn belül sem indította meg a kártérítés miatti peres eljárást, hanem azt csak 2016. november 3-án tette meg, ezért a kereseti követelés elévült, melyet a bíróságnak, különös tekintettel arra is, hogy az elévülésre a felperes kifejezetten hivatkozott, figyelembe kellett vennie. Rámutatott a bíróság arra is, hogy még abban az esetben is, ha az elévülés nyugvásának végét a II. és III. Kerületi Bíróság előtti korábbi perben született másodfokú, jogerős ítélettől számítanánk (ahogyan arra a felperes hivatkozott), a határidő akkor is letelt volna, mivel a Fővárosi Törvényszék e jogerős döntését az indítványozó 2015. június 27. napján vette kézhez, vagyis a határidő 2016. június 27-én akkor is letelt volna.

- [4] A Siófoki Járásbíróság ítélete ellen a felperes fellebbezett, a másodfokon eljáró Kaposvári Törvényszék azonban 1.Pf.20.330/2017/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét – annak helyes ténybeli és jogi indokaira tekintettel – helybenhagyta. Ezt követően a jogerős ítélettel szemben a felperes felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Kúriához, a Kúria azonban azt mint törvényben kizártat Pfv.III.22.615/2017/2. számú végzésével hivatalból elutasította, mivel hárommillió forintot meg nem haladó értékű vagyoni jogi ügyben az akkor hatályos, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 271. § (2) bekezdése alapján felülvizsgálatnak nincs helye.
- [5] 3. Az indítványozó a felülvizsgálati döntést követő hatvan napon belül alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz mind a Siófoki Járásbíróság 6.P.20.773/2016/5. számú ítélete, mind a Kaposvári Törvényszék 1.Pf.20.330/2017/4. számú ítélete, mind a Kúria Pfv.III.22.615/2017/2. számú végzése ellen, azok alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve. Az indítványozó szerint e döntések ellentétesek az Alaptörvény II. cikkével, V. cikkével, XIII. cikk (1) és (2) bekezdéseivel, XV. cikkével, illetve XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel. Erre tekintettel kérte a támadott bírósági döntések alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, továbbá kérte a „végrehajtás felfüggesztését”.
- [6] Az indítványozó szerint a támadott döntések az Alaptörvény II. cikkében biztosított emberi méltósághoz való jog sérelmét azáltal okozták, hogy nem döntöttek a kereseti kérelméről. Az indítványozó érvelése szerint ugyanis számára a tulajdonjog megsértése miatti kártalanítást kellett volna a bíróságoknak megállapítaniuk, és nem egy kötelmi jogi kártérítési igényről kellett volna dönteniük. Az indítványozó szerint „[A]z emberi méltósághoz tartozik az egyén szabad rendelkezési joga. A szabad rendelkezési jogból levezethető önrendelkezési jog magában foglalja a kereseti kérelemhez való kötöttség elvét is. [...] A határozatok nem merítették ki az eljárás jog alapján fennálló kötelezettségüket, mert [...] nem döntöttek minden kereseti kérelemről.”
- [7] Az Alaptörvény V. cikkének sérelmét (mely cikk szerint „mindenkinek joga van törvényben meghatározottak szerint a személye, illetve a tulajdona ellen intézett vagy az ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához”) még ilyen távoli összefüggésben sem indokolja az indítványozó, e körben az indítvány indokolása lényegében a tulajdonhoz való jognak az indítványozó szerinti sérelmét tárgyalja.
- [8] Az Alaptörvény XIII. cikkének (1) és (2) bekezdéseit a bíróságok az indítványozó szerint azzal sértették meg, hogy aránytalanul alacsony kártérítést ítélték meg a részére, amivel sérült a tulajdonkorlátozás értékegyensúlyának, értékazonosságának az elve. Az indítványozó (betűhű) megfogalmazásában: „a bírósági döntések megsértették az értékazonosság elvét, mivel a tulajdon kisajátítással-közérdekű adásvétellel illetve az ingatlan részjogosítványának-a kisajátítás kapcsán az ingatlan használatának birtokának korlátozása ellenértékeként a szakvélemények alapján megállapított teljes kompenzációs ellenérték megállapítása hiányában megsértették a tulajdonhoz való jogát a felpereseknek. Ahelyett annak csupán csak egy részét állapították meg. A bírósági döntések így alkotmányos indok nélkül korlátozták a tulajdonosokat alkotmányos jogaik gyakorlásában, azaz az arányos azonnali és teljes kártalanításhoz való jutás megakadályozása tekintetében”.
- [9] A XV. cikk sérelmét az indítványozó ugyanezen ok miatt állította (nevezetesen hogy más, de meg nem nevezett ingatlantulajdonosokhoz képest aránytalanul alacsony kártalanítást kapott). A XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmeként egyrészt arra hivatkozott, hogy „a jelen vizsgált ügyben az ellenérdekű fél domináns pozíciót foglalt el az eljárásban és jelentős befolyást gyakorolt a bírósági értékelésre”; másrészt hogy – arra többször is, visszatérően kitérve – a bíróságok a felperes tulajdonjogi hivatkozásának megalapozottságát nem állapították meg; harmadrészt hogy a bíróságok nem ítélték meg számára a szakértő által megállapított teljes kárát; negyedrészről hogy – tulajdonképpen összefoglalva a korábbiakat – szerinte „az ítéletek nem indokolták meg, hogy mi-

lyen tényekre és bizonyítékokra alapozták az elutasításokat”. A XXVIII. cikk (7) bekezdése végül azért sérült, mert a másodfokú eljárásban hozott döntés nem tárta fel a szerinte az elsőfokú eljárásban felmerült ellentmondásokat, a bírósági határozatok pedig nem adtak számot az indokolásukban az ügy lényeges körülményeiről (nevezetesen ismét arról, hogy miért nem tartották tulajdonjogi igénynek az értékcsökkenésből eredő kereseti követelést).

- [10] 4. Az Alkotmánybíróságnak mindenekelőtt azt kellett vizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz alkalmas-e az érdemi elbírálásra. Ennek alapján arra a megállapításra jutott, hogy az nem fogadható be, és érdemben nem bírálható el, mert nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt azon feltételnek, miszerint „az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be”.
- [11] Összességében ugyanis az indítványozó tartalmilag azt sérelmezi, hogy a bíróságok nem (el nem évülő) tulajdonjogi igénynek, hanem kötelmi jogi igénynek minősítették a kereseti kérelmét (mely ennek következtében elévülhetett, és a konkrét esetben ténylegesen el is évült); valójában azonban ennek indokáról az ügyben érdemben döntő bíróságok – az ítéleti indokolásokból megállapíthatóan – az ügy bonyolultságához igazodó mértékben, kellő módon számot adtak. Az indítványozó ténylegesen ezen bírói jogértelmezéssel nem ért egyet, és végső soron valamennyi felhívott alaptörvényi rendelkezés esetében ezt a bírói jogértelmezést sérelmezi. A tényállás megállapítása és az ehhez vezető bizonyítékok felvétele és értékelése, valamint a jogszabályok értelmezése (mindezek körébe értve annak megállapítását is, hogy egy követelés kötelmi jogi vagy dologi jogi igényként bírálható-e el, és ha utóbbiként, akkor a követelés elévült-e) azonban a bíróságok, nem pedig az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó kérdés. Az Alkotmánybíróság továbbá már a 3325/2012. (XI. 12.) AB végzésben kifejtette, ezzel kapcsolatos gyakorlata pedig azóta is töretlen, hogy „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. [...] [A]z Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban [...] a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]}” {3325/2012. AB végzés, Indokolás [13]}.
- [12] 5. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság a Siófoki Járásbíróság 6.P.20.773/2016/5. számú ítélete, a Kaposvári Törvényszék 1.Pf.20.330/2017/4. számú ítélete, valamint a Kúria Pfv.III.22.615/2017/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította. A visszautasításra tekintettel a „végrehajtás felfüggesztése” iránti kérelemről az Alkotmánybíróságnak nem kellett külön döntenie.

Budapest, 2018. október 2.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/566/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3319/2018. (X. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság tanácsa a Kúria Pfv.I.20.965/2016/11. számú részítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Dr. Altrichterné Albert Katalin (a továbbiakban: indítványozó) – személyesen eljárva – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az egyedi ügyben felperesként vett részt. Az indítványozó házassága megromlott, ami miatt az indítványozó 2006 áprilisában elköltözött a közös otthonukból és a visszaköltözés feltételül szabta, hogy házastársa az alkoholproblémáját kezeltesse, illetve elhelyezkedik. Az indítványozó házastársa 2006. október 21-én végintézkedés hátrahagyása nélkül elhunyt. Az indítványozó özvegyi haszonélvezeti jogát kizárólag a közös ingatlanuk vonatkozásában érvényesítette. Később az indítványozó fizetési meghagyás kibocsátását kérte a Tatai Városi Bíróságtól a későbbi I., II. és III. rendű alperesekkel – a néhai házastársával közös gyermekeivel – szemben, amely az utóbbiak ellentmondása folytán perré alakult. Az I. rendű alperes viszontkeresetében kérte a bíróságot, hogy a felek jogviszonyára irányadó, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 600. § *b*) pontjára, valamint 601. § (1) bekezdésére tekintettel állapítsa meg, hogy az indítványozónak nem áll fenn özvegyi joga. Az elhúzó eljárás során a Tatai Járásbíróság 1.P.20.524/2009/155. számú részítéletében a viszontkereset alapján megállapította, hogy az indítványozó az öröklésből kiesett. Döntésének indokolását két konjunktív feltétel fennállására alapította: az öröklés megnyíltának időpontjában az indítványozó és néhai házastársa között nem állt fenn életközösség, és az életközösség visszaállítására nem is volt kilátás. A járásbíróság mindezt azért látta megállapíthatónak, mert az indítványozó elhatározását hosszabb megfontolás előzte meg, visszatérését feltételekhez kötötte, továbbá az elköltözését követően külső párkapcsolat létesítésére tett kísérletet. Az indítványozó fellebbezése nyomán a járásbíróság részítéletét a Tatabányai Törvényszék 1.Pf.20.270/2015/6. számú részítéletével a perköltség tekintetében módosította, egyebekben helyben hagyta.
- [3] Az indítványozó felülvizsgálati kérelme nyomán a jogerős részítéletet a Kúria Pfv.I.20.965/2016/11. számú részítéletével hatályában fenntartotta. A Kúria a döntésében kiemelte, hogy csak azokkal a kérdésekkel foglalkozik, amelyek az első- és másodfokú eljárásnak is tárgyai voltak. Ezért vizsgálatát egyrészt az illetékszámításra korlátozta – amely tekintetében megállapította, hogy a bíróságok helyesen jártak el –, másrészt pedig a hagyatéki eljárásról szóló 2010. évi XXXVIII. törvény alkalmazásának helyességére – amellyel összefüggésben megállapította, hogy mindössze az alkalmazott törvényhely megjelölésében történt tévedés, ami azonban nem volt lényeges kihatással az ügy érdemi elbírálására.
- [4] Az indítványozó a jogerős ítélettel szemben perújítási kérelemmel fordult a Tatai Járásbírósághoz, mely azonban a kérelmet elutasította, majd az elutasító végzést az indítványozó fellebbezése nyomán a Tatabányai Törvényszék helyben hagyta. Az indítványozó ezután ismételten perújítási kérelmet terjesztett elő a Tatai Járásbíróságon, mely a kérelmet a 10.P.20.288/2017/4. számú végzésével a megengedhetőség tárgyában elutasította. Ezt a végzést az indítványozó fellebbezése nyomán a Tatabányai Törvényszék 2.Pkf.50.036/2018/4. számú végzésével helyben hagyta.
- [5] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, majd azt hiánypótlással kiegészítette. Indítványában a Kúria részítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte a Tatabányai Törvényszék, valamint a Tatai Járásbíróság részítéleteire kiterjedően, mert álláspontja szerint

a megsemmisíteni kért bírói döntések ellentései az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésével, VI. cikk (1) bekezdésével, XIII. cikk (1) bekezdésével, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel. Az indítványozó elsősorban a Tatai Járásbíróság és a Tatabányai Törvényszék ítéleteit kifogásolja, szerinte ugyanis a bíróságok sorozatos anyagi jogi és eljárásjogi jogszabálysértései eredményezték pervesztességét, jogsértő eljárásuk pedig az Alaptörvényben biztosított jogait is sértette. A bíróságok a régi Ptk. 599. § (1) bekezdésével és 615. § (1) bekezdésével ellentétesen állapította meg az indítványozó öröklésből való kiesését, továbbá a régi Ptk. 601. § (3) bekezdése alapján az alperesek nem voltak jogosultak az öröklésből való kiesésre hivatkozni. A bíróságok eljárása ellentétes a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény 27. § (1) bekezdésével, melynek értelmében a házastársak osztatlan közös tulajdona mindaz, amit a házassági életközösség ideje alatt akár együttesen, akár külön-külön szereztek. Az eljáró bíróságoknak ezek az anyagi jogi jogsértései az indítványozó tulajdonhoz és örökléshez, valamint tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát, valamint az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdését sértették.

- [6] Az indítványozó álláspontja szerint az eljáró bíróságok megsértették az indítványozó tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát, valamint az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdését azáltal is, hogy a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 130. § (1) bekezdés g) pontja, valamint 157. § a) pontja ellenére nem utasította el idézés kibocsátása nélkül az alperesek viszontkeresetét, illetve nem szüntette meg az eljárást a viszontkereset vonatkozásában, annak ellenére, hogy az alpereseknek e tekintetben nem volt perbeli legitimációja. Úgyisntén az Alaptörvény felhívott rendelkezéseit sértette az, hogy a bíróságok az indítványozóra nézve hátrányosan számították ki az illeték összegét.
- [7] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt, észszerű időn belüli döntéshez való jogának sérelmét is állította, amiért a 2007-ben kiadott fizetési meghagyásból kialakult perben az alapkereset tekintetében a panasz benyújtásának időpontjáig nem született ítélet.
- [8] Végül az indítványozó az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében biztosított, magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jogának sérelmét állította, amiért a bíróság a per folyamán az indítványozó házasságán kívüli és azt követő párkapcsolatait, valamint szexuális életét illetően tett fel kérdéseket a tanúknak, ami megalázó volt a számára.
- [9] 3. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az alábbiakat állapította meg.
- [10] Az Abtv. 27. §-a szerint az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése nem minősül Alaptörvényben biztosított jognak, ezért az indítvány az e rendelkezésre alapított részében nem felel meg az Abtv. 27. §-ának.
- [11] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [12] Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét állította panaszában, és a sérelem megvalósulását abban látta, hogy a Kúria jóváhagyta a Tatai Járásbíróság és a Tatabányai Törvényszék részítéleteit, jöllehet azok nem vették figyelembe az indítványozó által állított tényeket, illetve nem az általa helyesnek talált jogi álláspontra helyezkedtek, és mindezt nem indokolták meg kellően. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének részét képező indokolt bírói döntéshez való jog tartalmát kifejtve azt az alkotmányos követelményt támasztotta a bíróságokkal szemben, hogy azok „a döntéseik alapjául szolgáló indokokat kellő részletességgel mutassák be”, fenntartva, hogy az egyedi ügy összes körülményének függvénye, hogy mikor kellően részletes az indokolás. Ez egyfelől nem jelenti azt, hogy a bíróságot a felek valamennyi érvelése tekintetében részletes indokolási kötelezettség terhelné, az azonban feltétlen elvárás, hogy a bíróság az ügy lényegi részeit a szükséges alapossgal vizsgálja meg, és erről a vizsgálatáról a határozatának indokolásában is adjon számot [lásd mindehhez: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [31]]. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jognak és így az arra alapított alkotmányjogi panaszok nyomán történő alkotmányossági vizsgálatnak korlátját jelenti, hogy az Alkotmánybíróság nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helyt-

állóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság nem vizsgálja azt sem, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelt-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenn tartott feladat {3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}.

- [13] A jelen ügyben a Kúria számot adott azokról a jogi indokokról, amelyek a felülvizsgálat körét korlátozták. Ezen túlmenően a felülvizsgálati kérelem érdemben vizsgált részeit illetően megindokolta, miért helytálló az illetékszámítás, illetve miért nem az ügy érdemi elbírálására lényegesen kiható eljárási szabálysértés az alkalmazott jogszabályhely téves – de tartalmilag helytálló – megjelölése. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság nem észlelt sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, sem a Kúria döntését érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet.
- [14] Az Alkotmánybíróság nem észlelt a Tatai Járásbíróság, illetve a Tatabányai Törvényszék ítéleteiben sem olyan alaptörvény-sértést, amely az Abtv. 29. §-ában a befogadást indokolná. Az eljárási bíróságok részítéleteikben bemutatják az eljárásuk alapjául szolgáló eljárásjogi rendelkezéseket, továbbá megjelölik azokat a tényeket és anyagi jogi rendelkezéseket, amelyek alapján eldöntötték a részítéletek tárgyául szolgáló kérdéseket. Az Alkotmánybíróságnak – a fentebb kifejtettek tekintetével – nem áll hatáskörében az, hogy felülbírálja ezeket a ténybeli és jogi állásfoglalásokat.
- [15] Nem veti fel az Abtv. 29. §-ában meghatározott követelmények teljesülését a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben a független és pártatlan bírósághoz való jog sérelmének állítása. Az indítványozó álláspontja szerint az eljárási bíróságok kifogásolt eljárása azok részrehajlását igazolja. Ezek az eljárások azonban a fent kifejtetteknek megfelelően nem indokolták az indokolt bírói döntéshez való jog sérelmének érdemi vizsgálatát, az indítványozó pedig a kedvezőtlen eredményen túlmenően nem mutatott rá olyan körülményre, amely alapján a bíróságok függetlensége vagy pártatlansága megkérdőjelezhető volna.
- [16] Az Alkotmánybíróság az észszerű időn belüli elbírálás követelményéhez fűződő alapjog megsértésével összefüggésben kiemeli, hogy polgári ügyekben „önmagában az észszerű időn belüli befejezés követelményének esetleges megsértése nem vezethet a támadott ítélet megsemmisítéséhez” {3113/2016. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [19]}. A jelen indítvány nem tartalmaz arra irányuló indokolást, hogy a bírósági eljárás időtartama mennyiben befolyásolta a kifogásolt kúriai döntést, ebből kifolyólag az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti alapvető jog szempontjából való érdemi vizsgálat szükségességét az észszerű időn belüli döntéshez való jog megsértése sem vetette fel {legutóbb: 3111/2018. (IV. 9.) AB végzés, Indokolás [25]}.
- [17] Az indítványozó a tulajdonhoz és az örökléshez való jogának sérelmét a bíróságok tisztességtelen eljárásával indokolja. Mivel azonban az indítvány nem veti fel a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmének a lehetőségét, ezért az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben sem teljesülnek az Abtv. 29. §-ában nevesített feltételek.
- [18] Az indítványozó az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében foglalt magán- és családi élethez való jogának sérelmeként nevesíti azt, hogy a bíróságok a párkapcsolati és nemi életéről tettek fel kérdéseket a tanúknak. A Tatai Járásbíróság ítélete kitér az indítványozó kapcsolataira, az erre irányuló fejtegetésekből azonban világosan kitűnik, hogy ennek célja az, hogy a bíróság – a régi Pp. 163. § (1) bekezdésében, valamint 206. § (1) bekezdésében biztosított hatáskörében eljárva – meggyőződjön a viszontkereset elbírálása – az öröklésből való kiesés megállapítása – szempontjából releváns tényekről. Sem az indítványban foglaltak, sem az indítványozó által csatolt tárgyalási jegyzőkönyv nem tartalmaznak olyan körülményt, amely felvetné az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének sérelmét. Az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételek ezért ebben a vonatkozásban sem teljesültek.
- [19] 4. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt – figyelemmel az Abt. 56. § (3) bekezdésére – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjai alapján visszautasítja.
- [20] 5. Az indítványozó kérte, hogy az Alkotmánybíróság a jogerős részítélet végrehajtását az alkotmányjogi panasz eljárásának befejezéséig függessze fel. Az Alkotmánybíróság kivételesen, az Abtv. 61. § (1) bekezdésében foglalt

körülmények fennállása esetén hívhatja fel a bíróságot a kifogásolt döntés végrehajtásának felfüggesztésére, jelen ügyben azonban a visszautasításra tekintettel erről nem kellett rendelkeznie.

Budapest, 2018. október 2.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/88/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3320/2018. (X. 16.) AB VÉGGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.IV.21.077/2017/6. számú végzése, valamint a Fővárosi Ítéletábla 2. Pf.20.936/2016/3/II. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselővel (Bass és Tasnádi Ügyvédi Iroda, dr. Bass László ügyvéd, 1055 Budapest, Falk Miksa utca 18–20., 4. emelet 7.) eljárva, a Fővárosi Törvényszék útján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] 1.1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybírósághoz, melyben kérte a Fővárosi Ítéletábla 2. Pf.20.936/2016/3/II. sorszámú jogerős ítélete, valamint a Kúria Pfv.IV.21.077/2017/6. sorszámú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [3] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló peres eljárásban megállapított tényállás szerint egy internetes hírportál, melynek üzemeltetője az alperes, meghatározott időpontokban közölt cikkei, valamint a szintén az alperes által üzemeltetett internetes oldalon tárolt egyik televíziós csatorna által sugárzott híradó meghatározott adásai, amelyeket az adott hírportálon tároltak, az indítványozó hozzájárulása nélkül hozták nyilvánosságra az indítványozó nevét, korábbi munkahelyeinek megnevezését, élettársi kapcsolatának tényét és élettársának nevét, valamint élettársa családi kapcsolatait, ezen keresztül az indítványozó tágabb értelemben vett családjával kapcsolatos adatokat. Az indítványozó személyiségi jogsértése miatt pert indított a hírportált üzemeltető alperes ellen, mert nézete szerint a fenti közlésekkel az alperes megsértette a magánélethez és a személyes adatok védelméhez fűződő személyiségi jogát. Továbbá azok azt a való tényt, hogy a felperes korábban egy befektetési gazdasági társaság vezérigazgatójának a titkárságán dolgozott, illetve a felperes élettársa adott személynek a lánya, és a befektetési gazdasági társaság által jelentős számú befektető károsodott a társaság szabálytalansága során, az alperes abban a hamis színben tüntette fel, hogy a felperes büntetőjogi értelemben véve is felelős lehet a felhozott ügyben történt visszaélések kapcsán, élettársának édesapja miatt a büntetőjogi felelősségre vonást elkerülte. A felperes részese a felhozott ügyben eddig felelősségre vont személy(ek) és a Legfőbb Ügyész(ség) közötti (a cikkek által sugallt) összeesküvésnek, amellyel az alperes megsértette a felperes jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát. Keresetében a felperes kérte továbbá az alperes kötelezését a jogsértés abbahagyására, valamint a további jogsértéstől történő eltiltásra, egyben az alperes saját költségén, sajnálkozását kifejező, nyilvánosságra hozható levél formájában történő elégtétel-adásra való kötelezését.
- [4] Az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék a 68.P.24.319/2015/7. számú ítéletében a keresetet elutasította. Az indítványozó fellebbezését a Fővárosi Ítéletábla 2. Pf.20.936/2016/3/II. számú ítélete az alábbiak szerint részben alaposnak találta. A Fővárosi Ítéletábla az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya tekintetében helybenhagyta. Ugyanakkor az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és megállapította: az alperes azzal, hogy az általa üzemeltetett internetes oldalon a felperes által kifogásolt napon közzétett cikkében, valamint ugyanezen a honlapon tárolt televízió meghatározott híradói adásaiban a felperes nevét közzétette, megsértette a felperes személyes adatok védelméhez fűződő személyiségi jogát. A másodfokú ítélet az alperest ezekre nézve a további jogsértéstől eltiltotta és kötelezte az elkövetett jogsértés vonatkozásában meghatározott formában 15 napon belül sajnálkozása kifejezésére, továbbá feljogosította a felperest ezen levél nyilvánosságra hozatalára. Az indítványozó felperesként a Kúriánál felülvizsgálati kérelemmel élt, amelyet a Kúria Pfv.IV.21.077/2017/6. sorszámú végzésével a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 273. § (1) bekezdése alapján hivatalból elutasított, utalva az 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. pontjában foglaltakra is. A felperes a fe-

lülvizsgálati kérelemben ugyanis nem jelölte meg, hogy a jogerős ítélet miért jogszabálysértő, továbbá az a megsértett jogszabályhelyet szintén nem tartalmazta, ezért az nem felelt meg a régi Pp. 272. § (2) bekezdésében foglalt követelményeknek.

- [5] Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben formálisan a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.936/2016/3/II. sorszámú jogerős ítélete, továbbá a Kúria Pfv.IV.21.077/2017/6. sorszámú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését is kérte. Indokolása szerint, mivel a Kúria az indítványozó felülvizsgálati kérelmét érdemi vizsgálat nélkül utasította el, ezért az érdemi döntést nem tartalmaz, így a Kúria végzésére nézve az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerinti indokolást nem tud előterjeszteni. Ezért arra nézve a jogerős döntésre vonatkozó okfejtését tartja fenn.
- [6] Az indítványozó a Fővárosi Ítéltábla jogerős ítéletének alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének, illetve az I. cikk (3) bekezdése sérelme folytán állította. Az indítvány – az emberi méltóságból fakadó személyiségvédelem, továbbá a véleménynyilvánítás közéleti szereplőkre vonatkozó határai alkotmánybírói gyakorlatának bemutatását követően – kifejtette, hogy a jogerős határozat alaptörvény-ellenessége – álláspontja szerint – abban áll, hogy az nem foglalt állást a szükségesség-arányosság kérdésében. Azaz szükséges volt-e és milyen indokok alapján az adott ügyben a közvélemény tájékoztatása során felfedni és nyilvánosságra hozni az indítványozó legbelsőbb magánéleti vonatkozásait. Érvéle szerint a jogerős ítélet azt sem vizsgálta, hogy a magánélet ilyen mértékű feltárásával okozott sérelem arányos volt-e a magánéleti adatok közreadásával okozott nyilvánvaló hátrányhoz képest. Azzal, hogy az eljáró bíróságok ítéleteinek indokolásai az alapjogi tesztet nem végezték el, illetve mérlegelésük eredményét nem jelenítették meg indokolásaikban, megsértették az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében foglaltakat. Ezzel összefüggésben az indítvány kifejtette, hogy a jogerős ítélet nem vizsgálta továbbá az Emberi Jogok Európai Bírósága joggyakorlatában kimunkált azon szempontokat, amelyeket a tagállami bíróságoknak figyelembe kell venniük azokban az esetekben, amikor közérdeklődésre számot tartó ügyekben az érintett magánéleti vonatkozásainak védelme és a véleménynyilvánítás szabadsága ütközik egymással. Nézete szerint a bíróságoknak az egyedi ügyekben – az Alkotmánybíróság korábbi határozatai alapján – abban is állást kellett volna foglalniuk, hogy volt-e az alkotmányos cél elérésére kevesebb alapjogi korlátozással járó megoldás, mint amit adott esetben alkalmazott, illetve milyen más módon lehetett volna tájékoztatni a közvéleményt, amely nem sérti az érintettek magánélet védelméhez fűződő jogait. Az indítványozó álláspontja szerint az alapjogi teszt vizsgálatának hiánya folytán a jogerős ítélet sérti az indítványozó magánélet védelméhez fűződő, Alaptörvényben védett jogát is. Utalt továbbá arra, hogy a bíróságok nem vették figyelembe, hogy az indítványozó nem részese az ítélet által hivatkozott közügynek.
- [7] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján jelen ügyben tanácsban jár el. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt, ennek során a tanács megvizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. Az Abtv. 56. § (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [8] 3. Az Alkotmánybíróság fenti vizsgálata eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz – az alábbi okokra tekintettel – nem fogadható be.
- [9] 3.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát egyrészt a Kúria Pfv.IV.21.077/2017/6. sorszámú végzése ellen nyújtotta be. Az indítványozó a Kúria végzését 2018. február 28-án vette át, alkotmányjogi panaszát 2018. március 13-án, tehát az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti rendelkezésére álló törvényes határidőn belül terjesztette elő. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezést, a sérelmezett bírói döntést, és kifejezetten kérte annak megsemmisítését. Az indítványozó az alkotmányjogi panasz benyújtására vonatkozó jogosultságát igazolta. Ugyanakkor maga az indítvány is azt tartalmazza, hogy miután a kúriai döntés nem érdemi, az Abtv. 52. § (1) bekezdése alapján megkívánt határozott kérelmet nem tudta az indítványozó azzal összefüggésben előterjeszteni.
- [10] Az Abtv. 27. §-ának *a)* és *b)* pontjai értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet akkor fordulhat alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást

befejező döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

- [11] Az Alkotmánybíróság többek között a 3269/2016. (XII. 20.) AB végzésében kifejtette, hogy „a Kúria mint felülvizsgálati bíróság [...] az indítványozó felülvizsgálati kérelmét – törvénybe foglalt kizáró ok fennállása alapján – hivatalból elutasító végzése nem minősül sem az ügy érdemében hozott döntésnek, sem pedig a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló bírósági eljárást érdemben a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság [...] végzése zárta le. [...] Az indítványozó a jogerős végzés ellen törvényes határidőn belül alkotmányjogi panaszt nem terjesztett elő. Az, hogy az indítványozó az Alaptörvényben biztosított jog sérelme kapcsán – egyebek mellett – az eljárás egészét illető törvényességi kifogásokat is tett, a Kúria érdemi elbírálást nem tartalmazó végzésének alkotmányossági vizsgálatát nem alapozza meg” (Indokolás [17]).
- [12] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria felülvizsgálati kérelmet – a régi Pp. 273. § (1) bekezdése alapján – hivatalból elutasító végzése jelen ügyben nem minősül az ügy érdemében hozott döntésnek, ezért az az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panasszal nem támadható meg.
- [13] 3.2. Jelen ügyben a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.936/2016/3/II. sorszámú jogerős ítélete minősül a bírósági eljárást érdemben lezáró, eljárást befejező döntésnek, amely ellen szintén alkotmányjogi panasszal élt az indítványozó.
- [14] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.597/2016/3/II. sorszámú jogerős ítéletét – a tértivevény szerint – 2017. január 25-én vette át, míg az alkotmányjogi panaszát 2018. március 13-án, tehát a rendelkezésére álló törvényi határidőt meghaladóan, elkésztett terjesztette elő.
- [15] 3.3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései alapján eljárva, – a fentiekre figyelemmel – az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *d)* és *h)* pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2018. október 2.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1158/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3321/2018. (X. 16.) AB VÉGGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény 41/A. §-a, 75. § (18) bekezdése, a civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi CLXXXI. törvény 53. § (3) bekezdése, valamint a Fővárosi Törvényszék 77.Pk.64.904/1991/68. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A Csepeli Munkásotthon Alapítvány (székhelye: 1215 Budapest, Árpád út 1–3. képviseli: Nagy József a kuratórium elnöke; jogi képviselője: Zárai Ügyvédi Iroda, dr. Zárai Eszter ügyvéd 1211 Budapest, Központi út 55/B. II/215. a továbbiakban: indítványozó) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése, valamint 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságnál. Indítványában elsősorban az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény (a továbbiakban: Ectv.) 41/A. §-a és 75. § (18) bekezdése, valamint a civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi CLXXXI. törvény (a továbbiakban: Cet.) 53. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, másodlagosan a Fővárosi Törvényszék 77.Pk.64.904/1991/68. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozta.
- [2] Az indítványozó sérelmezte az Ectv.-nek a közhasznú jogállású alapítványokra vonatkozó kiegészítő szabályait. A rendelkezések szerint, ha közhasznú jogállású alapítványban az alapító — több alapító esetében valamennyi alapító — halála vagy jogutód nélküli megszűnése miatt az alapítói jogokat a kuratórium (kurátor) vagy a bíróság gyakorolja, és az alapítvány közhasznú tevékenységei között legalább három a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény szerinti önkormányzati feladat, az alapítói jogok gyakorlójává az indítvánnyal támadott rendelkezés szerint javasolt személy válik. Az alapítvány székhelye szerinti települési önkormányzat képviselő-testületét az alapítói jogok gyakorlójának személyére vonatkozóan javaslatteletti jog illeti meg. A képviselő-testület csak az önkormányzat 100%-os tulajdonában álló gazdasági társaságot javasolhat az alapítói jogok gyakorlójának.
- [3] Az indítványozó álláspontja szerint az Ectv., a Cet. támadott rendelkezései, valamint a Fővárosi Törvényszék 77.Pk.64.904/1991/68. számú végzése – tekintettel arra, hogy az indítvánnyal támadott rendelkezéseken alapul – sértik az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdését, a VIII. cikk (2) bekezdése szerinti szervezetek létrehozásának szabadságához való jogot, a XV. cikk (1) bekezdése szerinti törvény előtti egyenlőség elvét, a XXIV. cikkben garantált tisztességes eljáráshoz való jogot, valamint a XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jogot.
- [4] Az Ectv. támadott rendelkezései – indítványozó szerint – azért korlátozzák a szervezetek létrehozásának szabadságához való jogot [Alaptörvény VIII. cikk (2) bekezdése] mert az alapítói jogkört gyakorló személy kijelölésének eljárása során figyelmen kívül hagyják az alapítói jogokat aktuálisan gyakorló szándékát, és az Ectv. indítvánnyal támadott rendelkezése elvonja az alapítói jogokat gyakorló személytől a kijelölés szabadságát.
- [5] Indítványozó az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének sérelmét abban látja, hogy a jogalkotó különbséget tesz a gazdálkodó szervezetek között azzal, hogy csak a székhely szerint illetékes helyi önkormányzat képviselő testülete járhat el és csak a 100 %-ban nyilvánvalóan a helyi önkormányzat tulajdonában álló gazdasági társaság kérhető fel az alapítói jogok gyakorlására.
- [6] Az Alaptörvény XXIV. cikke, valamint XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmét indítványozó szerint az Ectv. rendelkezéseinek hiányossága okozza, nem épített be ugyanis a jogalkotó az eljárásba jogorvoslati lehetőséget, sem a kuratórium sem más számára (még az ügyészség számára sem), a települési önkormányzat képviselő-

testületének javaslattételéről szóló normatív határozatával szemben, ezen kívül az alapítói jogkört gyakorló részéről még kijelölés sem szükséges.

- [7] 2. A Fővárosi Törvényszék 2014. november 24-én kelt, 77. Pk.64.904/1991/62. számú végzésével állapította meg, hogy az indítványozó alapítvány közhasznú szervezet, amelynek megfelelően alapító okiratát módosította. Az alapítvány kuratóriuma 2015. július 15-én, valamint 2015. július 29-én az alapító okirat módosítására irányuló változásbejegyzési kérelmet terjesztett elő, amely arra irányult, hogy egyrészt az alapítói jogokat az alapító által az alapító okiratban kijelölt személy vagy alapítványi szerv, ennek hiányában a kuratórium gyakorolja, másrészt hogy az alapítói jogokat gyakorló kuratórium az alapítói jogok gyakorlását másra ruházza át.
- [8] E kérelmet – mint nem jogosulttól származót – a Fővárosi Törvényszék 2015. szeptember 16-án kelt, 77.Pk.64.904/1991/68. számú végzésével a Cet. 29. § (1) bekezdés *f*) pontja alapján – tekintettel az Ectv. 41/A. § (1) bekezdésére – elutasította. Az indítványozó e végzés ellen 2015. október 1-jén postai úton nyújtott be fellebbezést, majd az elsőfokú bíróság hiánypótlásra való felhívása után elektronikusan is előterjesztette a fellebbezést. A Fővárosi Ítéltábla 2015. december 17-én kelt, 4.Pkf.27.228/2015/2. számú végzésével a Cet. 29. § (1) bekezdés *c*) pontja alapján a fellebbezést elutasította, mivel azt nem elektronikus úton terjesztették elő. A postai úton határidőben beadott fellebbezés hatálytalan – szól a Fővárosi Ítéltábla indokolása – az ezt követően elektronikus úton előterjesztett fellebbezés pedig határidőn túl érkezett a bíróságra. A Kúria 2016. november 9-én kelt, Pkf.IV.25.116/2016/4. számú végzésével hasonló indokok alapján a Fővárosi Ítéltábla végzését helyben hagyta. Döntésének indokolásában mind a Fővárosi Ítéltábla, mind pedig a Kúria kitért arra, hogy a változásbejegyzési eljárásban előterjesztett fellebbezést indítványozónak elektronikus úton kellett volna előterjesztenie, a postai úton benyújtott fellebbezés nem hatályos, tehát a postai feladás időpontját a fellebbezési határidő megtartásának vizsgálatánál nem lehet figyelembe venni. Éppen ezért – a Kúria döntésének indokolása alapján – az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszéknek a postai úton előterjesztett fellebbezést elkésztéséig okán, hivatalból el kellett volna utasítania, azt a hiánypótlásra történő felhívás nem teszi hatályossá.
- [9] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. Az Abtv. 56. § (3) bekezdése értelmében a befogadás visszautasítása esetén az Alkotmánybíróság rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [10] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem befogadható, mert az alkotmányjogi panasszal szemben támasztott tartalmi követelményeknek nem felel meg: az indítványozó nem merítette ki a rendelkezésre álló jogorvoslatokat, ami mind az Abtv. 26. § (1) bekezdés *b*) pontja, mind pedig 27. § *b*) pontja alapján az alkotmányjogi panasz benyújtásának előfeltétele.
- [11] Bár az indítványozó a Fővárosi Törvényszék panasszal támadott 77.Pk.64.904/1991/68. számú végzése ellen fellebbezést terjesztett elő, ám az olyan formai hibában szenvedett, amely miatt érdemben sem a másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla, sem pedig a Kúria nem vizsgálta. Formailag hibásan terjesztette elő fellebbezését annak ellenére, hogy erre az első fokon eljáró bíróság hiánypótlással felhívta és jogi képviselővel eljárva tisztában kellett lennie azzal, hogy a Cet. fellebbezés előterjesztésére vonatkozó szabályainak megszegése a kérelem hivatalból történő elutasítását vonja maga után.
- [12] Az indítványozó tehát látszólag ugyan kimerítette a rendelkezésre álló jogorvoslatokat, fellebbezett a panasszal támadott végzés ellen, ténylegesen azonban – mivel fellebbezése formai hibában szenvedett – nem [lásd: 3069/2013. (III. 14.) AB végzést].
- [13] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései, 26. § (1) bekezdése, 27. §-a és az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *e*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2018. október 2.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/366/2017.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3322/2018. (X. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.I.35.302/2017/6. sorszámú ítélete ellen benyújtott alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A Dr. Kises Éva Ügyvédi Iroda (1016 Budapest, Orom utca 18/A. 2/3.) által képviselt gazdasági társaság (a továbbiakban: indítványozó) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő a Kúria Kfv.I.35.302/2017/6. sorszámú ítéletével szemben. Kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Kúria ítéletének alaptörvény-ellenességét, és az Abtv. 43. §-ának megfelelően semmisítse meg azt, mivel az sérti az Alaptörvény XXVIII cikkének (1) és (7) bekezdéseit, illetve az azokban biztosított, tisztességes eljáráshoz való jogot és jogorvoslathoz való jogot.
- [2] A beadvány adatai szerint az indítványozónál a Nemzeti Adó- és Vámhivatal illetékes szerve a 2010. és 2011. adóévekre kiterjedően, valamennyi adónemre vonatkozóan, bevallások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzést végzett. Az ellenőrzés megállapításai alapján a NAV Észak-budapesti Adóigazgatósága 3033571103 iktatószámú elsőfokú határozata és az azt helybenhagyó, a NAV Fellebbviteli Igazgatóságának 3144706461 iktatószámú másodfokú határozata az indítványozó (mint szétváló társaság) részvételével végbement 2011. évi átalakulásról azt állapította meg, hogy az valódi tartalma alapján ingyenes üzletrész átadás volt. Erre tekintettel az adóhatóság a számvitelről szóló 200. évi C. törvény (a továbbiakban: Számv. tv.) és a (társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény, a továbbiakban: Tao tv.) együttes alkalmazásával társasági adókülönbözetet (valamint adóbírságot és késedelemi pótlékot) állapított meg az indítványozó terhére.
- [3] A jogerős adóhatározat bírósági felülvizsgálata iránt az indítványozó keresetet terjesztett elő. A kereset alapján indult peres eljárásban a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 22.K.32.382/2016/12. sorszám alatt meghozott ítéletével az indítványozó keresetét elutasította. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítélete ellen az indítványozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. A Kúria az indítványozó felülvizsgálati kérelme alapján indult felülvizsgálati eljárásban a Kfv.I.35.302/2017/6. sorszámú ítéletével a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletét hatályában fenntartotta.
- [4] 2. Az indítványra okot ügyben az indítványozó szerint az indítványozóból mint szétváló társaságból egy külföldi társaság a társasági vagyon egy részével kivált, és a kiváló társaság egyidejűleg egy másik kft-be, mint átvevő társaságba beolvadt. Az adóhatóság szerint az átalakulásnak ésszerű gazdasági indoka nem volt, az valódi tartalma szerint ingyenes üzletrész átruházásnak minősül.
- [5] 2.1. Az alkotmányjogi panasz szerint az adóhatározat bírósági felülvizsgálatára irányuló perben első fokon eljáró Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (továbbiakban: bíróság vagy elsőfokú bíróság) az ügy elbírálásához elengedhetetlenül szükséges számviteli kérdéseket, a kereset Számv. tv.-nyel összefüggő hivatkozásait és kérelmeit nem vizsgálta meg, nem bírálta el, és azokkal – mint álláspontja szerint az ügy eldöntése szempontjából lényegtelen, szükségtelen kérdésekkel – egyáltalán nem foglalkozott. A bíróság ugyanezen indokolással, a számviteli kérdések irrelevanciájára hivatkozással, az indítványozó bizonyítási indítványait elutasítva – az indítványozót terhelő bizonyítási kötelezettség ellenére – nem tette lehetővé, hogy az indítványozó a Számv. tv. alapján tett adóhatósági megállapítások (és azoknak a Tao tv. alapján tett adóhatósági megállapításokkal való összefüggései) körében az álláspontja helyességét bizonyítsa, és hogy megfelelő számviteli szakértelemmel rendelkező, a számviteli kérdéseket értő, a számviteli elszámolások és a társasági adóalap közötti összefüggéseket átlátó személyek (igazságügyi szakértő, könyvvizsgáló) állást foglalhassanak az ügyről és az adóhatósági megállapításokról. Az indítványozó az Alaptörvényben biztosított jogorvoslati jogát akkor gyakorolhatta volna

teljes körűen, hatékonyan és ténylegesen, és a bírósági eljárás akkor felelt volna meg a tisztességes eljárás követelményeinek, ha az indítványozó keresetének a Számv. tv.-nyel összefüggő hivatkozásaival, a számviteli kérdésekkel és összefüggésekkel – melyek az ügyben a Kúria által is elismerten relevánsak voltak – már az elsőfokú bíróság foglalkozik, azokat elbírálja [a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 213. § (1) bekezdése], és azok körében döntését megfelelően indokolja [Pp. 221. § (1) bekezdése], egyúttal a perben a régi Pp. 164. § (1) bekezdése alapján bizonyításra kötelezett indítványozó számára a régi Pp. 8. § (1) bekezdésének megfelelően biztosítja a bizonyítás lehetőségét, és bizonyítási indítványainak megfelelően egyrészt igazságügyi szakértőt rendel ki az adóhatósági megállapítások számviteli összefüggéseinek, a Számv. tv. alapján tett adóhatósági megállapításoknak a Számv.-tv.-nek való megfelelése tárgyában, másrészt tanúként hallgatja meg az indítványozó könyvvizsgálóját, aki számviteli szakemberként szintén érdemben tudott volna nyilatkozni az indítványozó számviteli elszámolásainak és az adóhatósági megállapításoknak az összefüggéseiről, az adóhatósági megállapítások Számv. tv.-be ütközéséről.

- [6] Az indítvány szerint a Kúria a bíróság ítélete ellen benyújtott felülvizsgálati kérelem elbírálása során akkor hozott volna az Alaptörvény rendelkezéseinek [XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése] megfelelő döntést, és akkor biztosította volna a tisztességes eljáráshoz való jog és a jogorvoslati jog érvényesülését, ha a fenti jogsérelmeket észelve a bíróság ítéletét a régi Pp. 275. § (4)–(5) bekezdésének megfelelően hatályon kívül helyezi, egyúttal a bíróságot új eljárásra utasítja, kötelezve arra, hogy annak során egyrészt döntsön a Számv. tv.-nyel összefüggő kereseti kérelmekről és hivatkozásokról is [a régi Pp. 213. § (1) bekezdésének és a 221. § (1) bekezdésének megfelelően], másrészt az indítványozó bizonyítási indítványát teljesítve [a régi Pp. 8. § (1) bekezdésének és a 164. § (1) bekezdésének megfelelően] rendeljen ki igazságügyi szakértőt a Számv. tv.-el összefüggő, indítványozó által megjelölt kérdések tárgyában.
- [7] A panasz hangsúlyozza, hogy a Kúria ítéletében elismerte, hogy a számviteli kérdések relevánsak, így a bíróság jogszabályt sértett, hiszen foglalkoznia kellett volna a számviteli összefüggésekkel, vagyis az indítványozó keresetének a Számv. tv. alkalmazásával összefüggő hivatkozásaival, kérelmeivel. A Kúria, ennek ellenére, a bíróság ezen jogszabálysértését nem megfelelően értékelve, újabb jogszabálysértést elkövetve, nem helyezte hatályon kívül a bíróság ítéletét. Hanem a számviteli kérdésekkel az ügyben először – az elsőfokú bíróság helyett annak hatáskörét átvéve – maga döntött, méghozzá úgy, hogy a kapcsolódó kérdés elbírálásához szükséges számviteli szakértelemmel maga sem rendelkezett, és az indítványozó részére továbbra sem biztosította annak lehetőségét, hogy az ügy alapját képező számviteli kérdéseket igazságügyi szakértővel vizsgálathassa meg, és bizonyíthassa az ügy alapját képező számviteli kérdésekben az igazát, vagyis az adóhatározat jogszabálysértő voltát. A Kúria ezzel maga is megsértette az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogorvoslati jogát és tisztességes eljáráshoz való jogát. Az elsőfokú bíróság jogszabálysértő eljárása és a Kúriának a jogszabálysértő ítéletet hatályában fenntartó ítélete azt eredményezte, hogy a számviteli kérdésekben az indítványozó keresetét első fokon nem bírálták el, az ezen kérdésekben a bíróság helyett elsőként állást foglaló Kúria döntésével szemben az indítványozó már jogorvoslatot nem tudott igénybe venni, és az indítványozónak sem a bíróság, sem a Kúria eljárása során szakértői bizonyítás felvételére, igazságügyi szakértő igénybevételére nem volt lehetősége. Ezzel sérült a tisztességes eljáráshoz való jog részét képező fegyveregyenlőség követelménye; az indítványozó – annak ellenére, hogy az adóhatósági megállapítások jogszabálysértő voltát ő volt köteles bizonyítani, és a bizonyítatlanság az ő terhére esett – nem vehette igénybe az összes lehetséges e célból rendelkezésre álló bizonyítási eszközt, és nem volt arra lehetősége, hogy a számviteli kérdések tárgyában igazságügyi szakértőt szólaltathasson meg az ügyben.
- [8] Az alkotmányjogi panasz szerint a bíróság és a Kúria eljárása olyan helyzetet eredményezett, melyben az indítványozó nem tudta a jogorvoslati jogát ténylegesen és hatékonyan gyakorolni. Az az indok, amivel az elsőfokú bíróság elutasította az igazságügyi szakértő kirendelésére irányuló bizonyítási indítványt (a számviteli kérdések nem relevánsak az ügyben), megdőlt (ebben a Kúria szerint is tévedett a bíróság), a Kúria maga pedig nem adta annak indokát, hogy annak ellenére, hogy a számviteli kérdések mégis relevánsak az ügyben, miért nem kellett igazságügyi szakértőt kirendelni. Nemcsak azzal valósult meg a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme, hogy a Kúria a bíróságot nem kötelezte új eljárásra a bizonyítási indítvány teljesítésére (vagyis szakértő kirendelésére) való utasítás mellett, hanem azzal is, hogy a Kúria ezen döntését nem indokolta.
- [9] 2.2. A panasz szerint az alaptörvény-ellenesség az ügy elbírálását érdemben befolyásolta, arra érdemben kihatót, hiszen ha igazságügyi szakértőként egy számviteli szakember vizsgálhatta volna meg a Számv. tv. alapján tett adóhatósági megállapítások és a Tao tv. alapján tett adóhatósági megállapítások, illetve a számviteli ered-

mény és a társasági adóalap összefüggéseit, és esetlegesen arra a következtetésre jutott volna, hogy az indítványozónak van igaza, és az adóhatóság tévesen állapította meg a számviteli összefüggéseket (pl. tévesen, a Számv. tv.-be ütköző módon vett figyelembe egy számviteli eredményt növelő tételt, és valójában az indítványozónak az adóhatósági megállapítások helyes könyvelése mellett ugyanakkora maradt a társasági adókötelezettsége, mint amekkora eredetileg volt), akkor az azt jelenti, hogy az indítványozó terhére jogszabálysértő módon állapították meg társasági adó adónemben adókülönbötetet és annak járulékaként adóbírságot és késedelmi pótlékot.

- [10] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy szól, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [11] Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [12] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság tartalmi feltételeinek nem felel meg, az Alaptörvénynek a panaszban felhívott szabályaival összefüggően az indítvány olyan alkotmányjogi kérdést, amely a panasz befogadását eredményezhetné, nem vet fel az alábbiak szerint.
- [13] 3.1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt rámutat, hogy az Abtv. 27. §-ából következően nem tekinthető általános felülbírálati fórumnak, és valójában e hatásköre is – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának védelmén keresztül – az Alaptörvény védelmét biztosítja [Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdés]. A rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések ezért önmagukban nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz előterjesztésére [lásd: 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]].
- [14] Az Alkotmánybíróság jogköre – a fentiekben hivatkozottak szerint – az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja és az Abtv. 27. §-a értelmében arra terjed ki, hogy kiküszöbölje a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet. Következésképpen a bizonyítékok bírói mérlegelésének, és a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel [lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]].
- [15] 3.2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a Kúria jogértelmezését vitatja, az Alaptörvény mindkét sérelmesnek vélt rendelkezése tekintetében kifejezetten a jogalkalmazók jogszabály-értelmezéséből vezette le a megjelölt alaptörvény-ellenességet.
- [16] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a hatalommegosztás rendszerében a többi állami szervnek a bíróságok jogértelmezését – különösen, ha az értelmezés a Kúria határozatában jelenik meg – el kell ismernie [lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]]. Kirívó jogértelmezési hibák megvalósulásának hiányában a jogszabályokat a bíróságok önállóan értelmezik, és az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki [3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]].
- [17] A felülvizsgálati eljárás során jogkérdésben kellett a Kúriának döntenie. Arról, hogy a bíróság a jogszabályoknak megfelelően fogadta-e el azt az adóhatósági megállapítást, hogy az elvégzett átalakulással az indítványozónak az átvevő társaságban fennálló üzletrésze az ügylet végeredményeként a külföldi alapító javára történő átadására ingyenesen került sor. A Kúria az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art) 1. § (7) bekezdése, 2. § (1) bekezdése, és a Tao tv. 6. § (1) bekezdése, 8. § (1) bekezdés *d)* pontja hatályos rendelkezéseinek, valamint a számviteli elszámolás és társasági adó alapja meghatározása jogalkalmazói értelmezésével, a konkrét ügy sajátosságaira tekintettel hozta meg döntését. A Kúria a bírósági ítélet indokolásával összefüggő, szakértő kirendelésére vonatkozó és számviteli kérdésekkel kapcsolatos indítványozói felvetéseket elbírált (kúriai ítélet indokolása [38]). Figyelemmel arra is, hogy az Alkotmánybíróság alapvetően tartózkodik jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról való állásfoglalástól, az alkotmányjogi panaszban előadott érvek alapján kirívó jogértelmezési hiba vizsgálatának szükségességét sem találta megalapozottnak. Az a körülmény pedig, hogy a Kúria az indítványozó által irányadónak tartott értelmezéstől eltérően alkalmazott jogi normákat, önmagában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem tekinthető alapvető

alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek sem. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság a panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, az Abtv. 56. § (3) bekezdése alkalmazásával visszautasította.

Budapest, 2018. október 2.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1064/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3323/2018. (X. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv. IV. 37. 582/2017/5. sorszámú ítélete ellen benyújtott alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A Dr. Végh Ügyvédi Iroda (4026 Debrecen, Péterfia utca 46., ügyintéző: dr. Végh Sándor ügyvéd) által képviselt indítványozó (a továbbiakban: indítványozó) a Kúria Kfv.IV.37.582/2017/5. sorszámú ítélete ellen az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő. Kérte, hogy az Alkotmánybíróság a bírói döntést semmisítse meg.
- [2] Az indítványozó mint vevő, szántó művelési ágú ingatlanra adásvételi szerződést kötött. A mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény (a továbbiakban: Földforgalmi törvény) értelmében földtulajdonjogának megszerzésére irányuló szerződést a mezőgazdasági igazgatási szervnek jóvá kell hagynia. A jóváhagyáshoz a mezőgazdasági igazgatási szervnek be kell szereznie a helyi földbizottság állásfoglalását. A hatóságnak meg kell tagadnia a szerződés jóváhagyását, ha földbizottság a szerződés szerinti vevő vonatkozásában nem támogatja az adásvételi ügylet létrehozását. A helyi földbizottság jogkörében eljáró Magyar Agrár-, Élelmiszergazdasági és Vidékfejlesztési Kamara Megyei Elnöksége (a továbbiakban: Agrárkamara) FOBIR-21074-4/2016. számú állásfoglalásában nem támogatta az adásvételi szerződés jóváhagyását, mivel a szerződés értékelt féllal való létrejötte nem járul hozzá a Földforgalmi törvény azon céljának érvényesüléséhez, hogy a mezőgazdaságban a közepes méretű agrárüzemek elterjedjenek, valamint a kisgazdaságok stabil működése és további fejlődésük biztosított legyen. Az állásfoglalás értelmében az indítványozó magatartásával sorozatosan megsérti a helyi gazdálkodókat, károkozásaival megnehezítve az érintettek boldogulását. Az Agrárkamara rögzítette, hogy az indítványozó állatai számát folyamatosan növeli, az ehhez szükséges területet azonban csak úgy tudja biztosítani, hogy a saját tulajdonú, vagy bérelt földterületei mellett más földekre is ráhajtja az állatokat, az eljárás eredménye azonban legfeljebb bírság, amelynek megfizetése után minden folytatódik tovább, ahol pedig nincs tettenérés, ott nincs kármegállapítás sem, így a tulajdonos kénytelen elfogadni a helyzetet és végül eladni a földjét a folyamatosan érdeklődő vevőnek, azaz az indítványozónak. Az Agrárkamara állásfoglalása ellen az indítványozó által előterjesztett kifogást a helyi önkormányzat képviselő-testülete 192/2016. (VI. 30.) Z. Önk. számú határozatával elutasította. A határozat ellen az indítványozó bírósághoz fordult, a keresetét a közigazgatás és munkaügyi bíróság elutasította, a törvényszék az ítéletet helybenhagyta, a jogerős határozatot a Kúria hatályaiban fenntartotta.
- [3] A panasz értelmében a Kúria ítélete ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, I. cikk (3) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (7) bekezdése, P) cikke, R) cikke, 28. cikke szabályaival.
- [4] 2. Az alkotmányjogi panasz szerint a közigazgatási eljárásban abban a jogkérdésben kellett az Agrárkamara álláspontját támadó kifogást elbíráló képviselő-testületnek állást foglalnia, hogy birtokháborítást, illetve mezei szabálysértés elkövetőjét a földbizottság hatáskörében eljáró Agrárkamara kizárhatja-e termőföld tulajdonának megszerzése lehetőségéből, a helyi gazdálkodói közösség érdekei összhangban vannak-e valamilyen földpolitikai céllal. A földbirtok-politikai célokat a Földforgalmi törvény preambuluma sorolja fel. Ezek között nevesítve van azon földbirtok-politikai cél, amelyhez a törvényhozó a földműves zavartalan mezőgazdasági termelésének folytathatóságát tette kapcsolódó földbirtok-politikai célnak. Ezen földbirtok-politikai cél törvényi szövegezése a következő: a birtokelaprózódások hátrányos következményei a mezőgazdaság tulajdoni szerkezetét ne terheljék, a földműves zavartalan mezőgazdasági termelést folytathasson. Más földbirtokpolitikai-célhoz a törvényalkotó nem rendelte hozzá a földműves zavartalan mezőgazdasági termelésének folytathatóságát. A földműves

zavartalan mezőgazdasági termelésének folytathatósága egyedül és kizárólag a Földforgalmi tv. preambuluma utolsó franciabekezdésében megfogalmazott földbirtok-politikai célnál érvényesül és más földbirtokpolitikai-céloknál nem. A földbirtok-politikai célokat a Földforgalmi törvény preambuluma sorolja fel. Ezek között az utolsó szakasz – amely egyedül utal a földműveseket megillető zavartalan működésre – értelmezésével összefüggésben téves a képviselő-testület és az eljáró bíróságok jogértelmezése. A törvényhely szövege a következő: „birtokelaprózódások hátrányos következményei a mezőgazdaság tulajdoni szerkezetét ne terheljék, a földműves zavartalan mezőgazdasági termelést folytathasson”. A földműves zavartalan mezőgazdasági termelésének folytathatósága nem a képviselő-testület, illetve az eljáró bíróságok állítása szerint valósul meg a jogalkotói szándék szerint, hanem a birtokelaprózódások hátrányos következményei megakadályozásával. A képviselő-testület, és érvelését magáévá tevő bíróságok nyelvtani értelmezéssel próbálják meg a jogalkotó szándékot megkeresni és a szövegkörnyezetből kiragadják a „zavartalan mezőgazdasági termelés” kifejezést. A jogi szabályozás ezen értelmezési módja nem felel meg a kívánalmaknak, ugyanis a nyelvtani értelmezésen túl szövegkörnyezeti és logikai elemzésnek is alá kell vetni a kérdéses rendelkezést. A preambulum ezen szakaszát megelőző rendelkezéseivel is össze kell vetni az utolsó szakasz rendelkezését, mert így van értelme azon elvárásnak, hogy a birtokelaprózódások ne zavarják a földműves zavartalan termeléshez való jogát. A földműves termelését egyébként számtalan zavaró tényező befolyásolhatja, de ezek közül a jogalkotó egyet emel ki és helyez védelem alá, mégpedig a birtokelaprózódások negatív hatását. A földműves mezőgazdasági termelését zavaró egyéb magatartások megakadályozása nem földbirtok-politikai cél. A mezei szabálysértések zavarhatják a földműves mezőgazdasági termelését, zavarhatja továbbá a terményeinek eltulajdonítása, vagy a földműves személyét érintő tevőleges, vagy nem tevőleges támadás, egyéb magatartás is. Ezek mind jogellenes magatartások lehetnek, de nem minősülnek földbirtok-politikai célok megvalósulását akadályozó törvényben deklarált, védett helyzeteknek. Ezen további jogellenes magatartások szankcionálása nem a földbizottságok, a kifogást elbíráló képviselő testületek hatáskörébe tartoznak.

- [5] 2.1. Az indítvány szerint a Földforgalmi törvény preambuluma megfogalmazásánál a jogalkotó nevesítette azon földbirtok-politikai célt, amikor is a földműves zavartalan mezőgazdasági termelés folytathatóságának biztosítását földbirtok-politikai célként kívánta figyelembe venni. Amennyiben a földműves zavartalan mezőgazdasági termelés folytathatóságának biztosítása valamennyi – a preambulum utolsó francia bekezdését megelőzően felsorolt – földbirtok-politikai céloknál is figyelembe veendő tényező lenne, azaz a jogalkotó a preambulumban felsorolt valamennyi földbirtok-politikai cél esetén a földműves zavartalan mezőgazdasági termelés folytathatóságának biztosítását megkövetelte volna az adott földbirtok-politikai cél megvalósításának feltételként, úgy ezen jogalkotói szándékot a törvényben elő kellett volna írnia és nem csak az utolsó francia bekezdésében – általánosításra okot nem adó megjegyzés nélkül – felhívnia. Jogszabályi rendelkezés hiányában jogalkalmazás során nem lehet olyan törvényi szabályozáson túlnyúló következtetést levonni, hogy a földműves zavartalan mezőgazdasági termelése folytathatósága biztosításának elmaradása valamennyi földbirtok-politikai cél megvalósulását veszélyezteti. A jogalkalmazók nem vehetik át a jogalkotó hatáskörét. Sem az állásfoglalást kiadó Agrárkamara, sem a kifogást elbíráló képviselő-testület, sem az ügyben eljáró bíróság, sem a felülvizsgálati kérelmet elbíráló Kúria nem veheti át a törvényalkotó feladatát, eljárása során nem alkothat jogot, a meglévő joganyagot pedig kizárólag az alaptörvénnyel összhangban értelmezheti, és a jogértelmezésének meg kell felelnie a józan észnek: amit a jogszabály nem tartalmaz, az nem jogi norma.
- [6] A Kúria a felülvizsgálati eljárásában hozott ítéletében nem jogot értelmezett, hanem jogot alkotott. Jogi normává tette, hogy a Földforgalmi törvény preambuluma felsorolt valamennyi földbirtok-politikai célnak megvalósulását sértheti a földműves zavartalan mezőgazdasági termelés folytathatósága biztosítása feltételének elmaradása, illetve akadályozása. A helyi gazdálkodói közösség érdekeinek érvényesítése, valamint a földműves zavartalan mezőgazdasági termelése folytathatóságának biztosítása kizárólag a Földforgalmi törvény preambuluma francia utolsó bekezdésében nevesített földbirtok-politikai cél elérése esetében kerül összhangba, más esetekben nem. A Kúria ítélete mindezekre figyelemmel alaptörvény-ellenes.

- [7] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy szól, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [8] Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [9] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság tartalmi feltételeinek nem felel meg, az Alaptörvénynek a panaszban felhívott szabályaival összefüggően az indítvány olyan alkotmányjogi kérdést, amely a panasz befogadását eredményezhetné, nem vet fel az alábbiak szerint.
- [10] 3.1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt rámutat, hogy az Abtv. 27. §-ából következően nem tekinthető általános felülbírálati fórumnak, és valójában e hatásköre is – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának védelmén keresztül – az Alaptörvény védelmét biztosítja [Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdés]. A rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések ezért önmagukban nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz előterjesztésére [lásd: 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]].
- [11] Az Alkotmánybíróság jogköre – a fentiekben hivatkozottak szerint – az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja és az Abtv. 27. §-a értelmében arra terjed ki, hogy kiküszöbölje a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet. Következésképpen a bizonyítékok bírói mérlegelésének, és a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel [lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]].
- [12] 3.2. Bár az indítványozó az Abtv. 27. §-ára alapítottan terjesztette elő a Kúria alaptörvény-ellenesnek vélt jogszabály-értelmezését támadó panaszát, az indítvány valójában alkotmányossági érvet nem, kizárólag a jogalkalmazó jogszabály-értelmezésére vonatkozó cáfolatot tartalmaz.
- [13] Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben az alábbiakat kívánja hangsúlyozni. Önmagában a jogszabályok értelmezése, valamint a bírósági joggyakorlat egységének biztosítása nem az Alkotmánybíróság, hanem a bíróságok, kiemelten pedig a Kúria feladata [Alaptörvény 26. cikk (3) bekezdése, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény III. fejezete], ezt az Alkotmánybíróság a jogbiztonságra és az alapjogokra figyelemmel sem vonhatja magához [lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]]. Kirívó jogértelmezési hibák megvalósulásának hiányában a jogszabályokat a bíróságok önállóan értelmezik, és az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki [3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]].
- [14] A felülvizsgálati eljárás során abban a jogkérdésben kellett a Kúriának döntenie, hogy a képviselő-testületnek milyen kötelezettsége van a földbizottság jogkörében eljáró Agrárkamara állásfoglalásának tartalmi vizsgálatára, és ennek érdekében a tényállás feltárására irányuló kötelezettsége mire terjed ki. Tartalmilag a kérdés továbbá az, hogy a termőföld adásvételéhez szükséges jóváhagyás megtagadható-e a helyi gazdálkodói közösség érdekeinek érvényesítésére hivatkozással (kúriai ítélet indokolása [19] bekezdés).
- [15] A Kúria a Földforgalmi törvény hatályos rendelkezéseinek [24–25. §, 86. § (3) bekezdése, a preambulum negyedik francia bekezdése] jogalkalmazói értelmezésével és a korábbi bírói gyakorlat alapján, a konkrét ügy sajátosságaira tekintettel hozta meg döntését (kúriai ítélet indokolása [20]–[27]). Figyelemmel arra is, hogy az Alkotmánybíróság alapvetően tartózkodik jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról való állásfoglalástól, az alkotmányjogi panaszban előadott érvek alapján kirívó jogértelmezési hiba vizsgálatának szükségességét sem találta megalapozottnak. Az a körülmény pedig, hogy a Kúria az indítványozó által irányadónak tartott értelmezéstől eltérően alkalmazott jogi normákat, önmagában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem tekinthető alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek sem.

[16] Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság a panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, az Abtv. 56. § (3) bekezdése alkalmazásával visszautasította.

Budapest, 2018. október 2.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/880/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3324/2018. (X. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a Szombathelyi Törvényszék 13.G.40.011/2017/11-I. számú ítélete, valamint a Győri Ítéltábla Gf.1.20.244/2017/5/1. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a lakásszövetkezetekről szóló 2004. évi CXV. törvény 15. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Dr. Ragán Erzsébet (a továbbiakban: indítványozó) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában a Szombathelyi Törvényszék 13.G.40.011/2017/11-I. számú ítélete, valamint a Győri Ítéltábla Gf.1.20.244/2017/5/1. számú ítélete, továbbá a lakásszövetkezetekről szóló 2004. évi CXV. törvény (a továbbiakban: Lsztv.) 15. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege – a bírósági döntésekben megállapított tényállás és az indítványozó előadása alapján – a következőképpen foglalható össze.
- [3] Az alkotmányjogi panasz előzményét jelentő bírósági eljárás alperese, egy lakásszövetkezet, 1972-ben alakult. Az indítványozó 1985-ben benyújtott egy „belépési nyilatkozat” elnevezésű okiratot a lakásszövetkezetnek, melyben bejelentette, hogy az alperesi lakásfenntartó szövetkezet tagja kíván lenni. Nyilatkozott arról is, hogy a lakásszövetkezet alapszabályában foglaltakat magára nézve kötelezőnek elismeri. Az elsőfokú bíróság által rögzített tényállás szerint az alperesnél nem lelhető fel okirat arról, hogy a felperes tagi felvételéről az igazgatóság határozott volna, ennek ellenére a tagjegyzékben az indítványozót nyilvántartja.
- [4] Az alperes az Lsztv. rendelkezéseinek megfelelően, küldöttgyűlésén 2005. május 11-én új alapszabályt alkotott, melynek III/3. pontja szerint a küldöttgyűlés hatáskörébe tartozik az alapszabály megállapítása, módosítása; míg a III/2. pont szerint a küldöttek megválasztása, visszahívása a részközgyűlés hatáskörébe tartozik.
- [5] Az indítványozó eredeti kereseti kérelmében a 2005. május 11-én kelt alapszabály, hatályon kívül helyezését kérte; majd az eljárás során több kereseti kérelmet terjesztett elő, melyekben – többek között – annak megállapítását kérte, hogy az 1-14/2012. (05. 10.) számú, és az 1-10/2013. (05. 16.) számú alperesi küldöttgyűlési határozatok, valamint a 2014. május 20. napján hozott alapszabály-módosítás érvénytelenek, és kérte azok hatályon kívül helyezését.
- [6] A Szombathelyi Törvényszék 13.G.40.007/2015/38. számú ítéletével az indítványozó keresetét elutasította. A Győri Ítéltábla a Gf.I.20.014/2016/17/I. számú részítéletével az elsőfokú ítélet fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatta, és a 2012. május 10-én, valamint a 2013. május 16-án tartott küldöttgyűlésen hozott határozatok tekintetében az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot a per új tárgyalására és új határozat meghozatalára utasította.
- [7] 1.2. A fentieknek megfelelően megismételt – az alkotmányjogi panasz közvetlen előzményét jelentő – eljárás során az indítványozó további, pontosított kereseti kérelmeket terjesztett elő.
- [8] Előadta, hogy szerinte az alperes létesítő okirata, annak módosításai hatályosan nem jöttek létre, a 2005. május 11-ei alapszabály-módosítás törvénybe ütközött, és ezt követően valamennyi küldöttgyűlési határozattal elfogadott alperesi alapszabály-módosítás érvénytelen, mivel arról nem a közgyűlés döntött. Ennek megfelelően továbbra is kérte a fentebb felsorolt alperesi küldöttgyűlési határozatok – köztük kiemelten az alapszabály-mó-

dosítások – érvénytelenségének megállapítását. Pontosított kereseti kérelmében kérte továbbá, hogy a bíróság a törvényes rend helyreállítása érdekében az alperest kötelezze a hatályos törvényeknek megfelelő alapszabály megalkotására; valamint kérte, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy az alperes létesítő okirata, illetve annak módosításai nem felelnek meg a hatályos cégtörvénynek, és hívja fel az illetékes cégbíróságot a törvényes állapot helyreállításához szükséges intézkedések megtételére.

- [9] A Szombathelyi Törvényszék – az alkotmányjogi panasszal támadott – 13.G.40.011/2017/11-I. számú ítéletével az indítványozó keresetét elutasította. Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Győri Ítéltábla Gf.1.20.244/2017/5/1. számú ítéletével a 2005. május 11-i alapszabály-módosítás érvénytelenségének megállapításával kapcsolatos kérelmet az egyéb kereseti kérelmektől elkülönítette, e tekintetben – ítélt dologra hivatkozással – a pert megszüntette, és az elsőfokú ítélet vonatkozó elutasító rendelkezését hatályon kívül helyezte; míg a per főtárgya tekintetében az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [10] 2. Az indítványozó a küldöttgyűlési határozatok hatályon kívül helyezése iránti pert követően fordult alkotmányjogi panaszával az Alkotmánybírósághoz, kérve a Szombathelyi Törvényszék 13.G.40.011/2017/11-I. számú ítélete, a Győri Ítéltábla Gf.1.20.244/2017/5/1. számú ítélete, valamint az Lsztv. 15. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Álláspontja szerint a támadott bírói döntések ellentétesek az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdésével, II. cikkével, XIII. cikkével, XXIV. cikk (1) bekezdésével, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésével; míg az Lsztv. támadott rendelkezése sérti az Alaptörvény T) cikk (3) bekezdését.
- [11] 3. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát. Vizsgálata eredményeként az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy a határidőben érkezett alkotmányjogi panasz az alábbiak szerint nem fogadható be.
- [12] 3.1. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése alapján az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az 52. § (1b) bekezdés pedig meghatározza, hogy a kérelem mikor tekinthető határozottnak. E rendelkezés *b)* és *e)* pontjai alapján a kérelem akkor tekinthető egyértelműen határozottnak, ha az indítványozó megjelöli az Alaptörvényben biztosított joga sérelmének lényegét; valamint ha indokolást ad elő arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés, vagy bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.
- [13] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a bírói döntések alaptörvény-ellenességét állító panaszok a határozott kérelem fent megjelölt követelményeinek nem felel meg. Az indítványozó csak felsorolta az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit, azonban e rendelkezések tekintetében nem adott elő alkotmányjogilag értékelhető indokolást, illetőleg nem fejtette ki Alaptörvényben biztosított joga sérelmének lényegét. Az alkotmányjogi panasz bírói döntések alaptörvény-ellenességét állító részében az indítványozó – már a kereseti kérelmeiben és fellebbezésében is hangsúlyozott – azon álláspontja húzódik meg, hogy a lakásszövetkezet alapszabályának módosítására kizárólag a közgyűlés jogosult. Az Lsztv. 15. § (2) bekezdése azonban lehetővé teszi, hogy az alapszabály bizonyos hatásköröket a küldöttgyűlés részére delegáljon (ahogy erre már a Győri Ítéltábla is rámutatott ítéletében). Mivel az indítványozó alkotmányjogi panaszában a küldöttgyűlés határozatainak érvénytelenségére vonatkozó érvelésen túl az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt követelményeknek megfelelő indokolást nem adott elő, így az Abtv. 27. §-a szerinti indítványa nem volt érdemben vizsgálható.
- [14] 3.2. Az indítványozó alaptörvény-ellenesnek, az Alaptörvény T) cikk (3) bekezdésébe ütközőnek tartja az Lsztv. 15. § (2) bekezdését. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság hangsúlyozza: az Abtv. 26. § (1) bekezdése értelmében alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata értelmében

az Alaptörvény T) cikk (3) bekezdése nem tekinthető az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának, így arra alkotmányjogi panasz sem alapítható {lásd például: 3120/2018. (IV. 9.) AB végzés, Indokolás [15]; 3214/2018. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [10]}.

- [15] 3.3. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 26. § (1) bekezdésében, valamint 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjaiban foglalt követelményeknek, ezért befogadására nincsen mód. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2018. október 2.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/734/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3325/2018. (X. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szombathelyi Törvényszék 12.Pf.20.562/2017/5/II. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó magánszemély (a továbbiakban: indítványozó) jogi képviselője útján (dr. Fabók András ügyvéd, F/G Partners Ügyvédi Társulás, 2143 Kistarcsa, Szabadság út 54.) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Szombathelyi Törvényszék 12.Pf.20.562/2017/5/II. számú, a Sárvári Járásbíróság 2.P.20.301/2016/2. számú ítélete, valamint a Gércei Közös Önkormányzati Hivatal jegyzőjének 1032-5/2015. számú határozata alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az indítvány benyújtására okot adó ügynek az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges elemei a következők.
- [3] 2.1. Az indítványozó és testvére $\frac{1}{2}$ – $\frac{1}{2}$ részben tulajdonosai voltak egy lakóingatlanoknak. Az indítványozó és testvérének lánya (a perbeli alperes, a továbbiakban: alperes) 2015. május 24-én „lakáshasználati megállapodás”-t kötöttek a fenti ingatlanra, mely megállapodásban az alperes használatba vevőként szerepelt. A megállapodás alapján egyrészt az indítványozó és házastársa, másrészt az alperes és élettársa is jogosult volt a két lakrészrel rendelkező ház mindkét lakrészének a korlátlan használatára (az alperes folyamatos jelleggel, az indítványozó az időnkénti ott-tartózkodása során). A megállapodás rögzítette: „bármilyen átalakítást, átrendezést, vagy víz, villany vezetékek módosítást kíván a használatba vevő megvalósítani, azt előzetesen egyeztetni köteles a használatba adó [... indítványozóval], mint tulajdonossal.”
- [4] 2.2. Az indítványozó testvére a tulajdonában álló ingatlanrészt az alperesnek ajándékozta, így 2015. június 23-ától az ingatlan az alperes már tulajdonosként használta.
- [5] 2.3. Az indítványozó 2015. október 19-én kérelmet nyújtott be az illetékes jegyzőhöz, birtokvédelmi eljárás megindítása céljából. A birtoksértő magatartás nézete szerint a következők miatt valósult meg: az alperes lezárta az első lakrész utcai szobáját (a közös használatú nappalinak szánt szobát), ebből a szobából a bútorokat és a szőnyeget abba a szobába vitte át, ahol az indítványozó ott-tartózkodása alatt aludni szokott, a házba a megkérdezése nélkül cirkó-fűtést kívánt bevezetni, valamint a nappaliban – szintén az ő megkérdezése nélkül – kandalló fűtést kívánt kialakítani, amelynek egyes alkatrészeit már ott el is helyezte. Kérte, hogy a jegyző kötelezze az alperest a nappali szoba kinyitására, onnan a fűtési alkatrészek eltávolítására, a szobából áthelyezett bútorok visszahelyezésére, valamint a fürdőszobából kivitt piperecikkek visszahelyezésére. Mivel nem volt arról tudomása, hogy a cirkó, illetve kandallófűtés időközben beszerelésre került-e, ezért kérte, hogy ha az megtörtént, a jegyző kötelezze az alperest az eredeti állapot helyreállítása mellett azok eltávolítására. Kérelmében arra hivatkozott, hogy az alperes megsértette a lakáshasználati megállapodásban foglaltakat.
- [6] 2.4. A jegyző – helyszíni szemlét követően – 2015. november 6-án kelt határozatában a birtokvédelem iránti kérelmet elutasította. A helyszíni szemle során az nyert megállapítást, hogy a kandalló és cirkófűtés nem került beszerelésre, az ingatlanban átalakítási munka nem folyt. A lakóhelyiségek egyike sem keltette bútorraktár érzetét. A belső ajtók nem voltak kulcsra zárva. Az alperes előadta, hogy 2015. május 1-je óta életvitelszerűen az ingatlanban él. A fűtéskorszerűsítésre (és ehhez egyes alkatrészek beszerzésére) azért kerülne sor, mert

az ingatlan általuk használt első része a régi kályhával nem fűthető be. Az indítványozó az elmozdított bútorokat korábbi tulajdonostársa (testvére) megkérdezése nélkül vitte az ingatlanba, azok áthelyezését is a korábbi tulajdonos végezte el. Elismerte, hogy előfordult olyan, hogy a nappali szoba ajtaja zárva volt, mivel ha nem tartózkodnak otthon, ezt a szobát kulcsra zárják. Előre nem ismerhető, hogy az indítványozó mikor érkezik az ingatlanba, ezért, ha nincsenek otthon, zárva lehet ez a szoba, de amint hazaérnek, kinyitják azt.

- [7] A jegyző elutasító határozatát arra alapította, hogy az alperes az ingatlant résztulajdonosként, ténylegesen használja, az ingatlan tényleges birtokában van. Döntését a jegyző hatáskörébe tartozó birtokvédelmi eljárásról szóló 17/2015. (II. 16.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kr.) 7. § (1) bekezdés a) pontja és (2) bekezdése alapján hozta meg.
- [8] 2.5. Az indítványozó 2015. november 19-i dátummal keresetet nyújtott be a Sárvári Járásbíróságon, melyben a jegyző határozatának megváltoztatását, a birtokháborítás tényének megállapítását, az eredeti birtokállapot helyreállítását és a birtoksértéstől való eltiltást, valamint – az álláspontja szerint – hatályban lévő használatmegosztásnak megfelelő birtoklásra kötelezést kérte. Az indítványozó ismét leírta, hogy nézete szerint mely cselekmények valósították meg a birtokháborítást, többek között: „az első lakrésznek a lakáshasználati megállapodásban közös használatúvá tett nagy szobájába nem tudtam bemenni, mivel alperes azt lezárta és csak hazajövele után nyitotta ki”. Sérelmezte, hogy a helyszíni szemléről nem értesült, valamint, hogy az alperes nyilatkozatára nem tudott nyilatkozni. Hivatkozott arra, hogy álláspontja szerint érvényben van a használatmegosztási megállapodás, az alperes nemcsak birtokháborítást követett el, hanem ezt is megsértette.
- [9] A Járásbíróság a keresetet elutasította. Hivatkozott a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 341/I. § (1) bekezdésére, mely szerint ha a birtokvédelmi határozat érdemben helyes, a bíróság a keresetet elutasítja. Indokolása szerint mivel az alperes az ingatlant már nem szívességi használóként, hanem tulajdonostársként használja és ott életvitelszerűen tartózkodik, tulajdonosi minőségénél fogva jogosult az ingatlan birtoklására, ezért a jegyző az ügy érdemében helyes döntést hozott. Amennyiben a tulajdonostársak között a dolog birtoklásában illetve használatában vita merül fel, úgy a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 5:79. § (3) bekezdése alapján a birtoklás és a használat módját a bíróság szabályozhatja.
- [10] 2.6. A Járásbíróság ítéletével szemben az indítványozó nyújtott be fellebbezést a Szombathelyi Törvényszékre. Ebben arra hivatkozott, hogy nézete szerint az első fokú bíróság a jogszabályok téves értelmezésével, iratellenesen, nem megfelelően és hiányosan megállapított tényállás alapján és a rendelkezésre álló bizonyítékok helytelen mérlegelésével hozta meg ítéletét. Ennek megítélése szerint az az oka, hogy a bizonyítási indítványainak a bíróság nem adott helyt, a tanúk meghallgatására nem került sor. (Az indítványozó ezekkel a bútorok korábbi elhelyezésének módját kívánta bizonyítani.) Nézete szerint a bíróság az ítélet indokolására vonatkozó kötelezettségének sem tett eleget. Jogi érvelése szerint a használati megállapodás hatályban maradt a felek között még akkor is, ha az egyik fél birtoklásának a jogcíme megváltozott.
- [11] A Törvényszék a Járásbíróság ítéletét helybenhagyta. Utalt arra, hogy a bíróságnak abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a jegyző által meghozott birtokvédelmi határozat helytálló-e; e körben nincs jelentősége a határozat meghozatalát követően utóbb felmerült, a fellebbezésben hivatkozott használati kérdéseknek, vitáknak. A Törvényszék osztotta a jegyzőnek és a Járásbíróságnak azon álláspontját, hogy a lakáshasználati megállapodás az alperes tulajdonszerzésével túlhaladottá vált, az alperes tulajdonossá válásával új használati megállapodás megkötése lett volna indokolt. Ennek hiányában a Ptk. 5:79. § (3) bekezdése alapján a tulajdonostársak között felmerülő használati vita esetén a birtoklás és a használat módját – kérelemre – a bíróság szabályozhatja. A pernek azonban nem ez, hanem a jegyzőnek a birtokvédelem tárgyában hozott határozata képezte tárgyát; a jegyző helytállóan döntött és a Járásbíróság a határozat megváltoztatása iránti kérelmet megalapozottan és jogszerűen utasította el.
- [12] 3. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát, melyet – miután az Alkotmánybíróság főtítkára hiánypótlásra szólította fel – kiegészített. Indítványában az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének, XXVIII. cikk (1) bekezdésének, XIII. cikk (1) bekezdésének és VI. cikk (1) bekezdésének a sérelmére hivatkozott. Nézete szerint a kifogásolt döntések „alaptörvény-ellenes módon, az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében foglaltakkal ellentétben, szükségtelenül és aránytalanul korlátozták” a felsorolt alapjogait.

- [13] 3.1. Az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének a sérelme miatt valósult meg, mert a jegyzői eljárásban nem hallgatták meg; nem is idézték meg, tehát kifejezetten el volt zárva attól, hogy érveinek jogi és ténybeli alapját részletesen kifejtsse. Több, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséhez kapcsolódóan hozott alkotmánybíróági döntésre hivatkozott, ezek nézete szerint *mutatis mutandi* alkalmazandók az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése vonatkozásában is. Nézete szerint „az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése lényegében nem más, mint a XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való jognak a hatósági eljárásokra történő vonatkoztatása, így tartalmát tekintve sem lehet attól kevesebb, nem biztosíthat alacsonyabb védelmi szintet”.
- [14] 3.2. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét az indítványozó szerint az okozza, hogy a bíróságok a jegyzőnek – az álláspontja szerint a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogát sértő – határozatát hatályában fenntartották.
- [15] 3.3. Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tulajdonhoz való joga az indítványozó nézete szerint azért sérült, mert az e jogból eredő, birtokláshoz való jogát a jegyzői határozat nem biztosította, bár ez lenne a birtokvédelem Alkotmánybíróság által is elismert és alkotmányosan is igazolható célja. Állítása szerint a birtokláshoz való jogát egyáltalán nem gyakorolhatja; a jegyzői határozatot helybenhagyó bírósági döntések sem reparálták ezt az alapjogsérelmet. Így a bírói döntések is ellentétesek az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével, mivel azt szükségtelenül és aránytalanul korlátozzák. E körben hivatkozott még arra, hogy az Emberi Jogok Európai Egyezménye és a strasbourgi gyakorlat is védi a birtoklás tényét; az „Alkotmánybíróság által biztosított jogvédelem szintje pedig semmilyen módon nem lehet alacsonyabb a nemzetközi fórumok által biztosított alapjogvédelem szintjénél”.
- [16] 3.4. Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdését az indítványozó nézete szerint azért sértik a kifogásolt döntések, mert „nem állapították meg az ellenérdekű fél birtokháborítását, nem szüntették meg az ellenérdekű fél birtokháborítását, tekintettel arra, hogy a lakáshasználati megállapodásban megállapított közös használatban lévő helyiségek használati jogát nem biztosították az indítványozó részére, hanem az ellenérdekű fél ezeket a helyiségeket lezárta”.
- [17] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek. A testület megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [18] 4.1. Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hivatkozik arra az évek óta folytatott és az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésére visszavezethető, következetes gyakorlatára, amely szerint – mivel a testület „az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve”, ezért – eljárása során nem vizsgálhatja felül a támadott bírói döntés jog-, illetve törvényszerűségét. Ezt már csak azért sem teheti meg, mert ez esetben az Alaptörvény 25. cikk (1) bekezdése szerint a bíróságok számára megfogalmazott, a 25. cikk (2) bekezdésében konkretizált igazságszolgáltatási hatáskörben, következőképpen alaptörvény-ellenesen járna el. Ezért „[ö]nmagukban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [19] Hatásköre értelmezésével kapcsolatban az Alkotmánybíróság korábbi döntéseiben kifejtette, hogy „az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}” {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}. „Sem a jogállá-

miság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el” {először lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}.

- [20] Az Alkotmánybíróság az eljárt hatóság és bíróságok – az Alkotmánybíróság által a fentiek szerint felül nem bírálható – jogkörébe tartozónak tekintette annak a kérdésnek a megítélését, hogy hatályban van-e a 2015. május 24-én kötött „Lakáshasználati megállapodás”, illetve van-e annak jelentősége, hogy az előbb szívésségi lakáshasználó alperes utóbb tulajdonossá vált, valamint az ezekből levont jogi következtetéseket, végső soron a birtokháborítás megállapításának elutasítását. Az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében és VI. cikk (1) bekezdésében foglalt jogainak a sérelmét arra alapította, hogy a kifogásolt döntések nem biztosították számára a birtokvédelmet. Ez azonban az előzőekben kifejtettekből következően nem alkotmányossági kérdés.
- [21] 4.2. Az Alkotmánybíróság az indítványnak az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdéséhez, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdéséhez kapcsolódó része tekintetében az alábbiakat állapította meg.
- [22] Az Abtv. 29. §-a szerint „az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.” Ez alternatív feltétel, bármelyik megléte indokot ad a befogadásra. Az Alkotmánybíróság vizsgálata során először azt állapította meg, hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségűnek tekinthető kérdést az indítványozó nem fogalmazott meg. Ezt követően azt vizsgálta a testület, hogy az indítványban felhozott érvek alapján felmerülhet-e a bírói döntések alaptörvény-ellenességének a kételye.
- [23] 4.3. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével kapcsolatban az Alkotmánybíróság az alábbiakra mutat rá. Az indítványozó keresetében és alkotmányjogi panaszában is kifogásolta a jegyző eljárását, arra hivatkozva, hogy őt az eljárásban nem hallgatták meg és nem nyilatkozhatott az alperes nyilatkozatára. Sem keresetében, sem alkotmányjogi panaszában nem jelölte azonban meg, hogy a jegyző melyik, a birtokvédelmi eljárással kapcsolatos szabályt sértette meg. A jegyző eljárása abban az esetben ütközhetne az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésébe, ha valamely, a tisztességes hatósági eljárást biztosító eljárási szabályt megsértene és ez kihatna a fél joggyakorlására, a meghozott döntésre.
- [24] A birtokvédelmi eljárás eljárási szabályait a Kr. tartalmazza, az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a jegyzői határozat meghozatalakor a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól 2004. évi CXL. törvény) háttérjogszabályként kizárólag a végrehajtás során alkalmazható. Az indítványozó által felvetett tisztességes hatósági eljáráshoz való jogát esetlegesen érintően a Kr. 1. §-a tartalmazza az eljárás alapelveit, 15. § (1) bekezdése biztosítja a felek nyilatkozattételi jogát és lehetőséget ad a felek egyidejű meghallgatására (de nem állapít meg ilyen kötelezettséget), a 18. § (2) bekezdése pedig biztosítja az iratbetekintéshez való jogot. Az indítványozó azonban egyik Kr.-beli rendelkezés megsértését sem állította.
- [25] Ha és amennyiben az indítványozó álláspontja szerint az eljáró hatóság (itt a jegyző) tételes eljárásjogi szabályt nem sértett, azonban az Alaptörvényben biztosított, a tisztességes hatósági eljáráshoz való joga mégiscsak sérült, úgy ezen állításából az következne, hogy az eljárást szabályozó jogszabály nem felel meg az alaptörvényi követelményeknek, így az Alkotmánybíróságnak a jogszabályt kellene megvizsgálnia. Az indítványozó azonban az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján, erre irányuló indítványt nem terjesztett elő. Az indítvány e tekintetben tehát nem alkalmas arra, hogy a bírói döntések alaptörvény-ellenességének a kételyét felvesse.
- [26] Az Alkotmánybíróság e körben utal arra, hogy legutóbb a 3223/2018. (VII. 2.) AB határozatában mutatott rá az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti „tisztességes bírósági eljáráshoz való jog”, valamint a XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti „tisztességes hatósági eljáráshoz való jog” védelmi köre közötti különbségekre, ezért az Alkotmánybíróságnak a XXVIII. cikk (1) bekezdéséhez kapcsolódó döntései automatikusan (az indítványozó szóhasználatával élve *mutatis mutandis*) nem alkalmazhatóak a XXIV. cikk vonatkozásában.
- [27] 4.4. Az indítványozó a bírói döntéseknek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe ütközését nem a bíróságok eljárásához kapcsolódóan, hanem kifejezetten csak amiatt állította, mert a bíróságok nem orvosolták a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogának nézete szerinti sérelmét. Tekintettel arra, hogy az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése sérelmének a valószínűsítésére az indokolás [13] bekezdésében részletezett indítvány nem volt alkalmas, ezért értelemszerűen az ettől függő, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét

állító indítványi elem tekintetében sem merülhet fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség.

[28] A fentiek alapján az indítvány befogadásának feltételei nem állnak fenn.

[29] 5. Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1)–(2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Abtv. 29. §-ára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjaira tekintettel – visszautasította.

Budapest, 2018. október 2.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/196/2018.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3326/2018. (X. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.220/2015/18. számú ítélete, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 54. § (1) bekezdésének „– az első fokú ítélet hozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig –” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó magánszemély (a továbbiakban: indítványozó) az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) és e) pontjai, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.220/2015/18. számú ítélete, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 54. § (1) bekezdésének „– az első fokú ítélet hozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig –” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az indítvány benyújtására okot adó ügynek az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges elemei a következők.
- [3] 2.1. Egy gyógyszer-kiskereskedelemmel foglalkozó gazdasági társaság (a továbbiakban: Gyógyszertár) két, gyógyszer-nagykereskedelemmel foglalkozó szállítójával (a továbbiakban: Nagykereskedők) olyan szállítási szerződést kötött, amely alapján a számlák kiegyenlítésére a szállítást követően 30, illetve 60 nap állt rendelkezésre. A két Nagykereskedő 2010-ben a szállítási szerződéseket felmondta, és azt követően nem szállított gyógyszert a Gyógyszertárnak. Az egyik Nagykereskedő – amely a szerződést a benyújtott számláinak ki nem egyenlítése miatt mondta fel – 2010. augusztus 11-én felszámolási eljárást kezdeményezett a Gyógyszertárral szemben. A Gyógyszertár tényleges működése 2011 augusztusára befejeződött, 2011. augusztus 2-án az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat Országos Tisztifőorvosi Hivatala a Gyógyszertár működési engedélyét visszavonta. A Gyógyszertár 2011. augusztus 19-i dátummal keresetet nyújtott be az illetékes bírósághoz, amelyben szerződések érvénytelenségének megállapítását, valamint azt kérte, hogy a bíróság egyetemlegesen kötelezze a Nagykereskedőket kártérítés jogcímén, elmaradt haszon illetve nem vagyoni kár okán összességében több mint 200 000 000 forint megfizetésére. A keresetet a Gyógyszertár jogi képviselőjeként az indítványozó nyújtotta be. Utóbb – a 2010 augusztusában kezdeményezett felszámolási eljárás következtében – az illetékes bíróság elrendelte a Gyógyszertár felszámolását, melynek kezdő időpontja 2012. február 14. volt. A felszámolási eljárásban az indítványozó határidőben hitelezői igényt jelentett be, melyet nem vitatottként nyilvántartásba vettek. A felszámoló továbbra is az indítványozót bízta meg azzal, hogy a kártérítési perben a Gyógyszertárat képviselje. A Budapest Környéki Törvényszék 2013. május 3-án hozott ítéletében a kerestet elutasította. A Gyógyszertár fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla 2014. május 30-án az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A Gyógyszertár felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Kúriához, amelynek eredményként a Kúria 2015. január 22-én kelt végzésében megállapította, hogy az eljárás – az egyik Nagykereskedő jogutódlással történő megszűnése miatt – 2013. december 31-én félbeszakadt, ennek következtében a Fővárosi Ítéltábla ítélete, valamint a felek által teljesített minden perbeli cselekmény, így a felülvizsgálati kérelem is hatálytalan. A Fővárosi Ítéltábla 2015 áprilisától a jogutódlás megállapítását követően a pert folytatta. A felszámoló 2015. július 17-i dátummal az indítványozónak a kártérítési per vitelére vonatkozó ügyvédi meghatalmazását visszavonta. A kártérítési perrel párhuzamosan a Gyógyszertár felszámolásához kapcsolódó más eljárások is (csődbűncselekmény miatt büntetőeljárás, felszámolási eljárás felfüggesztése, és a felszámoló felmentésére

irányuló per) folytak, melyekben – a kártérítési perben kapott képviseleti megbízásának megszűnte után – jogi képviselőként, illetve félként az indítványozó is részt vett.

- [4] 2.2. Az indítványozó a 2016. március 21-én kelt, a Fővárosi Ítéltáblához benyújtott iratában bejelentette, hogy a másodfokon folyamatban lévő kártérítési perbe be kíván avatkozni. Kifejtette, hogy a Gyógyszertár pernyertességéhez amiatt fűződik érdeke, mert a Gyógyszertár által 2010 áprilisában felvett hitel visszafizetésére készfizető kezességet vállalt. Hitelezői igénye nyilvántartásba vételre került; a Gyógyszertár pernyertessége esetén az megtérülne. A Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.220/2015/10. számú végzésével a beavatkozás iránti kérelmet a régi Pp. 54. § (1) bekezdésére hivatkozva elutasította. A döntés – a régi Pp. 56. § (3) bekezdése és 233/A. §-a alapján – fellebbezési jogot biztosított a beavatkozás elutasításáról szóló végzés ellen. A Kúria mint másodfokú bíróság Gf.V.30.532/2016/2. számú végzésével a Fővárosi Ítéltábla végzését 2016. december 15-i dátummal helybenhagyta.
- [5] 2.3. A Fővárosi Ítéltábla az alkotmányjogi panasszal támadott, 16.Gf.40.220/2015/18. számú ítéletét 2017. május 31-én hozta meg.
- [6] 3. Az indítványozó ezt követően, határidőben nyújtotta be alkotmányjogi panaszát az elsőfokú bírósághoz. Indítványát utóbb – miután az Alkotmánybíróság főtítkára hiánypótlásra szólította fel – kiegészítette. Indítványában érintettségét azzal kívánta igazolni, hogy a Gyógyszertár felszámolási eljárásában hitelezői igényt nyújtott be, melyet nyilvántartásba vettek. „A perben a saját nevem alatt ugyan nem vettem részt, de azt az érdekemet, hogy megtérüljön a hitelezői igényem a [...] Gyógyszertár] képviselte. A személyes érintettségem körében hivatkozom arra a tényre, hogy amikor a Fővárosi Ítéltábla előtt – miután a felszámoló a [...] Gyógyszertár] jogi képviselőjére vonatkozó ügyvédi meghatalmazásomat visszavonta – hitelezőként beavatkozási kérelmet terjesztettem elő, az ezt elutasító 16.Gf.40.220/2015/10. számú végzésében [...] a Fővárosi Ítéltábla biztosított számomra jogorvoslati jogot.” Az indítvány-kiegészítés tartalmaz ezen kívül olyan érvet, amelyet bár nem érintettsége igazolására hozott fel az indítványozó, de az ebben a körben az Alkotmánybíróság által esetlegesen figyelembe vehető: a Fővárosi Ítéltáblának – az indítványozó által állított – eljárási jogsértései miatt neki „mint a felszámoló által elismert és nyilvántartásba vett magánszemély hitelezőnek érdekeim, törvényes és alkotmányos jogaim sérültek azzal, hogy az alperesek kártérítési felelőssége megállapításának elmaradása miatt nem jutottam hozzá az elismert hitelezői igényemhez”.
- [7] 3.1. Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján benyújtott, a régi Pp. 54. § (1) bekezdésének „– az első fokú ítélet hozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig –” szövegrésze alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogának sérelme okán kérte megállapítani. Nézete szerint a jogorvoslati joga azáltal sérül, hogy a Fővárosi Ítéltábla a régi Pp. ezen rendelkezésére hivatkozva elutasította a beavatkozás iránti kérelmét. „Megítélésem szerint a [régij]Pp. 54. § (1) bekezdése ésszerű indok nélkül szűkíti le a beavatkozás lehetőségét az elsőfokú eljárásra.” Ezen túl az alábbiakat fejtette ki: „[m]iután a per félbeszakadásának a [régij]Pp. 111. §-ában, továbbá a jogutód perbe lépésének és perbe vonásának a [régij]Pp. 61. §-ában rögzített előírásai egyaránt a Pp. Első Részében található, ugyanakkor nem tartalmazzák azt a megszorító kitéletet, hogy ezek az előírások csak az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig alkalmazhatók, a [régij]Pp. 54. §-a (1) bekezdésének az a mondatrésze, hogy a beavatkozás csak – az elsőfokú ítélet hozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig – lehetséges, alkotmányellenes”. Indítvány-kiegészítésében pedig az alábbiakat állította: „[a] jogorvoslati jogom sérelme a megsemmisíteni kért jogszabályi előírásnak a Fővárosi Ítéltábla előtt 16.Gf.40.220/2015. számon folyamatban volt ügyben történt alkalmazása során következett be, mert a perbe a másodfokú eljárásba során történő beavatkozás iránti kérelmemet a bíróság a fellebbezésem elutasításával nem engedélyezte.”
- [8] Az indítványozó a beavatkozási kérelem elutasításával szemben benyújtott fellebbezést elbíráló, a Kúria mint másodfokú bíróság Gf.V.30.532/2016/2. számú végzéséhez kapcsolódóan indítványt nem terjesztett elő.
- [9] 3.2. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett, a Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.220/2015/18. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelme miatt kérte. E körben részletesen vitatkozott és kritikát fogalmazott meg a különböző ügyekben és különböző fokokon eljáró bíróságok eljárásaival szemben. A Fővárosi Ítéltábla ítéletével kapcsolatban kifogásolta pl. hogy egy,

az elsőfokú döntés meghozatalát követően, más ügyben készült szakértői véleményt – amelyet ő kívánt beavatkozónak benyújtani, de amelyet a beavatkozás elutasítása miatt a bíróság értelem szerűen nem fogadott be – nem vett figyelembe. Összefoglalóan az alábbiakkal érvelt az indítványozó: a „Fővárosi Ítélet tábla sem biztosította a felperesnek a per tisztességes lefolytatásához való jogát ([rég]Pp. 2. § (1) bekezdése), nem biztosította, hogy a felek a jogukat rendeltetés szerűen gyakorolják [rég]Pp. 8. § (1) bekezdés. Nem akadályozta meg az I. rendű alperesnek és perbeli köteleltéknek eleget tenniük. Nem akadályozta meg az I. rendű alperes jogi képviselőjének a [rég]Pp. 8. §-ának (2) bekezdésébe ütköző, emiatt rendeltetés ellenes és a jóhiszemű joggyakorlás követelményébe magatartását. [...] Ennek következtében megalapozatlan, súlyosan jogellenes egyúttal az ügy érdemére kihatóan alaptörvény ellenes jogerős ítélet született. A per hivatából, a [rég]Pp. 152.§-ának (1) bekezdése alapján – a [rég]Pp. 8. §-ának (2) bekezdése alapján történő felfüggesztése a felszámoló és a felszámoló jogi képviselőjének rosszhiszemű magatartásának megakadályozására is alkalmas lett volna.”

- [10] Az indítványozó a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmével kapcsolatban hivatkozott a bíróság indokolási kötelezettségének elmulasztására is.
- [11] 3.3. Az indítványozó indítványában az Alaptörvény 28. cikkének a sérelmét is állította, ezt az indítványát azonban indítvány-kiegészítésében visszavonta.
- [12] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek. A testület megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett.
- [13] 4.1. Az indokolás [7]–[8] bekezdéseiben ismertetett, az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján benyújtott indítvány kapcsán az Alkotmánybíróság az alábbiakra mutat rá. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az (1b) bekezdés e) pontja alapján pedig a kérelem akkor határozott, ha indokolást tartalmaz arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével. Az indítványozó csak megnevezte az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt, a jogorvoslathoz való jogát, mely nézete szerint sérelmet szenvedett, ám – ahogyan az az indokolás [7]–[8] bekezdéseiben ismertetettekben kitűnik – azt, hogy ez a sérelem miben áll, nem indokolta meg. Nem nevezte meg, hogy mely joga tekintetében nem gyakorolhatta a jogorvoslathoz való jogát, hiszen az ügyben alperes Nagykereskedőkkel az indítványozó semmilyen jogviszonyban nem állt, a beavatkozást elutasító döntéssel szemben pedig a Fővárosi Ítélet tábla végzése biztosította a jogorvoslathoz való jogát, amelynek kezdeményezésével élt is. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti indítvány tehát ezen okokból nem felel meg a befogadás feltételeinek, érdemben nem bírálható el.
- [14] 4.2. Az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott, az indokolás [9]–[10] bekezdéseiben részletezett indítvány a kifogásolt ítéletet megelőző (és több más, párhuzamosan folyamatban volt más) bírósági eljárást és a Fővárosi Ítélet tábla ítéletét, és nem a Fővárosi Ítélet táblának a beavatkozás elutasítása tárgyában hozott döntését vitatja. Az Abtv. 27. §-a alapján az „egyedi ügyben érintett személy” nyújthat be alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybírósághoz (ha annak egyéb feltételei is fennállnak). Az Abtv. 52. § (4) bekezdése szerint: „[a]z alkotmánybírósági eljárás feltételeinek fennállását az indítványozónak kell igazolnia”. Az indítványozó érintettségét arra hivatkozással kérte megállapítani, hogy elismert érdeke fűződik a Gyógyszertár pernyertességéhez, illetve, hogy a Fővárosi Törvényszék biztosított számára fellebbezést a beavatkozást elutasító végzéssel szemben. Az Alaptörvényben biztosított, megsértett jogként kizárólag az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére hivatkozott. Ahogyan azt az Alkotmánybíróság a 3125/2018. (IV. 9.) AB végzésében már kifejtette: „[a] tisztességes bírósági eljárásból való jog az eljárásban részt vevők, alapvetően a felek eljárási jogainak érvényesülését biztosítja, és ez az alapjog nem biztosít jogosultságot bárki számára, aki az eljárásnak nem résztvevője” (Indokolás [12]). Az indítványozó az eljárásban nem vett részt, hiszen beavatkozási kérelmét elutasították, a jogerős ítélet reá nézve rendelkezést nem tartalmaz. Az indítványozó nem hivatkozott arra, hogy a per alperesével szemben bármilyen személyes követelése fennállna; követelése a per felperesével, a Gyógyszertárral szemben áll fenn. Az indítványozó követeléséért a Gyógyszertár (lett volna) köteles a saját vagyonával helyt állni; az, hogy az adott kártérítési per nem vezetett eredményre, az indítványozó és a Gyógyszertár közötti jogviszonyt nem érinti. A sikeres kártérítési per kétségtelenül nagyobb eséllyel biztosította volna az indítványozó hitelezői igényének megtérülését.

sét, azonban ez a kártérítési és a hitelezői igény sikerét illetően olyan távoli oksági kapcsolat, amely a jelen ügyben, az Alaptörvény XXVIII. cikkének sérelmére hivatkozó indítvány esetén az indítványozó érintettségét nem alapozza meg. Erre tekintettel az indítvány nem felel meg az Abtv. 27. §-ában foglalt feltételnek, így érdemben nem bírálható el.

[15] A fentiek alapján az indítvány befogadásának feltételei nem állnak fenn.

[16] 5. Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1)–(2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Abtv. 27. §-ára, 52. § (1) bekezdésére és (1b) bekezdésének e) pontjára, 52. § (4) bekezdésére, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) és h) pontjaira tekintettel – visszautasította.

Budapest, 2018. október 2.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1702/2017.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3327/2018. (X. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék 3.Pf.20.236/2017/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó magánszemély (a továbbiakban: indítványozó) az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Budapest Környéki Törvényszék 3.Pf.20.236/2017/3. számú, valamint a Dabasi Járásbíróság 9.P.20.938/2015/17. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Kérte továbbá, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 61. § (1) bekezdése alapján hívja fel a Dabasi Járásbíróságot a jogerős ítélet végrehajtásának felfüggesztésére.
- [2] 2. Az indítvány benyújtására okot adó ügynek az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges elemei a következők.
- [3] 2.1. Az indítványozó (a perbeli alperes) és a felperes telekzsomszédok, az indítványozó háza a telekhatáron helyezkedik el, így a ház fala a felperes telkével kb. 12–13 méter hosszúságban határos. Az indítványozó 2012. július 26-án birtokvédelmi kérelmet nyújtott be Sülysáp Polgármesteri Hivatal Jegyzőjéhez amiatt, mert a felperes a saját ingatlanán az indítványozó házfalának tövében kaspókat helyezett el és azokat rendszeresen locsolta, egyes virágok levelei a házfalhoz is hozzáérték. Előfordult olyan is, hogy a felperes a műanyag zsákban összegyűjtött hulladékot is az indítványozó házfalánál helyezte el. A jegyző 2012. október 16-án kelt, 7177-9/2012. számú határozatával az indítványozó által előterjesztett kérelemnek részben helyt adott. Kötelezte a felperest, hogy „a saját ingatlanán úgy helyezzen el cserepes virágokat, szemetet, növényeket és minden egyéb tárgyat, hogy azok ne érjenek hozzá [... az indítványozó] házának falához, és abban kárt ne okozhassanak, ennek megfelelően a házfalat jelenleg érintő növényeket és tárgyakat a házfaltól megfelelő távolságra kell elhelyezni”. Egyben kötelezte arra, „hogy a közvetlenül a fal tövébe ültetett virágokat a jelenlegi helyükről távolítsa el, és azokat úgy ültesse el a kertjében, hogy azok locsolása a szomszédos házban kárt ne okozhasson.” A felperes a határozattal szemben keresetet nyújtott be a Monori Városi Bírósághoz (jelenleg: Monori Járásbíróság), mely a keresetet elutasította. A Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság az ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.
- [4] 2.2. Az indítványozó kizárási kérelme következtében a megismételt elsőfokú eljárást a Dabasi Járásbíróság (a továbbiakban: Járásbíróság) folytatta le. A felperes a jegyző határozatának hatályon kívül helyezését, az alperes birtokvédelmi kérelmének elutasítását kérte; vitatta, hogy kifogásolt cselekményei kárt okoznának az indítványozó házában. Az indítványozó állította a károkozást, mivel a növényeket naponta hosszabb időn keresztül slaggal locsolták, az eláztatta a házfalat és repedés is keletkezett rajta. A felperes önkormányzati rendeletet is sértett, mivel a virágok elhelyezésekor nem tartotta meg a kötelező telepítési távolságot. Kérte a per megszüntetését arra tekintettel, hogy a felperes keresetének előterjesztésekor anyagi jogi határidőt mulasztott. E körben arra hivatkozott, hogy „rendelkezésére áll” egy 2012. november 9-én, valamint egy 2012. december 13-án érkezett keresetlevél, valamint egy 2012. december 21. napján kelt keresetlevelet elutasító végzés. Hivatkozott arra, hogy a békés birtoklásban megzavart fél jogosultságát vélelmezni kell, ezért a felperes köteles annak bizonyítására, hogy jogosult volt az alperes birtoklásának zavarására, arra jogalapja volt, illetőleg, hogy eljárása nem volt zavaró, háborító, így a bíróság [ti. a korábbi ítéletet hatályon kívül helyező másodfokú bíróság] helytelenül „osztotta ki” a bizonyítási terhet. A Járásbíróság ítéletében a jegyző határozatát megváltoz-

tatta és megállapította, hogy „a felperes azzal, hogy 2012. májusától – 2012. októberéig saját ingatlanán, az alperes házfalának tövében kaspóban virágokat helyezett el, és azokat esős napok kivételével napi rendszerességgel locsolta, továbbá azzal, hogy az általa műanyag-zsákban összegyűjtött hulladékot az alperes házában falához helyezte el; birtokháborítást nem követett el, így a bíróság e körben az alperes birtokvédelmi kérelmét elutasítja”.

- [5] A Járásbíróság az indítványozónak a per megszüntetésére irányuló kérelme kapcsán megállapította, hogy a felperes határidőben benyújtott keresetlevelével kapcsolatban a Monori Városi Bíróság hiánypótlásra hívta fel a felperest, a hiánypótlás azonban tévesen új ügyként került lajstromozásra. Ezért került sor a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasítására, majd a tévedés észlelésekor a Monori Városi Bíróság az ügyeket egyesítette és az az eredeti ügyszámon folyt tovább. A Járásbíróság az indítványozónak a bizonyítási teher megállapításával kapcsolatos kifogását illetően részletesen kifejtette az álláspontját; megjelölve, hogy az indítványozó mely tényeket tartozott bizonyítani. E körbe tartozik a locsolás rendszerességének, intenzitásának, valamint annak bizonyítása – szükség szerint szakértői bizonyítás kezdeményezésével –, hogy a virágok locsolása károsítja az ingatlanát. A Járásbíróság sem azt nem találta bizonyítottnak, hogy a locsolás a házfalat eláztatta, sem azt, hogy a felperes a műanyag zacskókat hónapokig a házfal mellett tartotta. A Járásbíróság rámutatott arra, hogy az ingatlan károsítását (a fal megrepedését) az indítványozó semmilyen körülmények között nem köteles túrni, azonban ennek tényét és az oksági kapcsolatot az indítványozó bizonyítani nem tudta, szakértő bevezetését a perbe nem kérte, holott ennek szükségességéről, a bizonyítási kötelezettségéről a bíróság kioktatta. Az indítványozó által csatolt, statikus, vezető tervező, szakértő által készített szerkezeti ismertető magánszakértő véleménynek minősül és a bíróság is ekként értékelheti. Az okirat egy általános ismertetőt tartalmaz arról, hogy milyen következményekkel járhat, ha az épület alapozásának alapkörnyezetében a talaj lokálisan átnedvesedik, de a bíróság álláspontja szerint ez nem alkalmas annak alátámasztására, hogy a házfalon található repedés az indítványozó által kifogásolt locsolás következtében keletkezett. Az indítványozó által benyújtott, az internetről letöltött tanulmány szintén nem rendelkezik bizonyító erővel. A CD-n rendelkezésre bocsátott felvétel az indítványozó állítása szerint 2013-ból való, így az nem a perbeli időszakra vonatkozik, ezért bizonyítékként nem vehető figyelembe. Az indítványozó egyébként maga állította azt, hogy a repedések az ingatlanon már 2010-ben, a virágok odahelyezése előtt megjelentek. Az indítványozónak azon érveléssel kapcsolatban, amely szerint a felperes önkormányzati rendeletet sértett, a bíróság azt állapította meg, hogy a közigazgatási szabályok esetleges megsértése közömbös a zavarás szükségtelen mértékének megállapítása szempontjából. Tekintettel arra, hogy a felek egyező előadása alapján a virágok már nincsenek a házfalnál elhelyezve és a házfalon levő repedés már a vizsgált időszak előtt dokumentálásra került, a Járásbíróság az indítványozó helyszíni szemle tartására irányuló bizonyítási indítványát elutasította.
- [6] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Budapest Környéki Törvényszék az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [7] 3. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát, melyet – miután az Alkotmánybíróság főtktára hiánypótlásra szólította fel – kiegészített. Az indítványozó az ítéletek alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésének, I. cikk (1) bekezdésének, V. cikkének, VI. cikk (1) bekezdésének, XIII. cikkének, XXI. cikk (2) bekezdésének, XXIV. cikk (1) bekezdésének, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseinek, 25. cikk (3) bekezdésnek, 26. cikk (1) bekezdése első fordulatainak, 28. cikkének a sérelmére hivatkozva kérte. Az ítéletek álláspontja szerint ellentétesek az Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: EJE) 6. cikk 1. pontja és 13. cikke rendelkezéseivel, valamint az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának (a továbbiakban: EJENY) 17. cikkével is. Hivatkozott továbbá arra, hogy álláspontja szerint a bíróságok eljárása olyan mértékű megalapozatlanságot eredményez, hogy a Kúria által követett következetes bírói gyakorlat szerint az ítéletek hatályon kívül helyezése lenne indokolt.
- [8] 3.1. Az indítványozó vitatta a bíróságoknak a keresetlevél befogadásával kapcsolatos döntését. Álláspontja szerint a hiánypótlásként értékelt irat megegyezik a korábbi keresetlevellel, így az elutasításának lett volna helye. Eredeti indítványában ezt jogszabálysértésnek tekintette, indítvány-kiegészítésében pedig ehhez kapcsolódóan az ítélet olyan súlyú megalapozatlanságot állította, amely a hatályon kívül helyezését teszi szükségessé, mivel sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, a tisztességes eljáráshoz való jogot.
- [9] 3.2. Az indítványozó idézte, hogy a felperes keresetében a jegyző határozatának hatályon kívül helyezését és az indítványozó birtokvédelmi kérelmének az elutasítását kérte. Álláspontja szerint az ügyében irányadó,

a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 192. §-a alapján a felperes kizárólag a jegyző határozatának a megváltoztatását kérhette volna, a döntés hatályon kívül helyezését nem kezdeményezhette volna. Hivatkozott továbbá az akkor hatályos, a polgári perrendtartásról szóló, 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 341/D. § és 341/I. § (1) bekezdésére. Mindezekből következően nézete szerint a bíróság vagy elutasítja a keresetet, vagy megváltoztatja a jegyző birtokvédelmi határozatát, azonban a birtokvédelmi kérelmet elutasító döntést nem hozhat. Nézete szerint a bíróságok megsértették a régi Ptk. és a régi Pp. hivatkozott szabályait és a felperes kereseti kérelmén is túlterjeszkedtek, megsértve ezzel a régi Pp. 215. §-át is. Mindezek az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdésének, 26. cikk (1) bekezdése első fordulatának, 28. cikkének, XXIV. cikk (1) bekezdésének, XXVIII. cikk (1) bekezdésének, valamint az EJEE 6. cikk 1. pontjának a sérelméhez vezettek.

- [10] 3.3. Az indítványozó álláspontja szerint a bíróságok a régi Ptk. 188. § (1) bekezdésébe és 192. § (3) bekezdésébe ütköző módon megfordították a bizonyítási terhet és ezzel megsértették az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében és XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított, a részrehajlás nélküli, pártatlan és tisztességes eljárás-hoz való alapvető jogát, valamint az állam elsőrendű kötelezettségére vonatkozó, Alaptörvény I. cikk (1) bekezdését is. Az indítványozó álláspontja szerint ő a perben bizonyította mindazokat a tényeket, amelyeket a bíróságok nem találtak bizonyítottnak. Az indítványozó vitatta a bíróságoknak a magánszakértői véleménnyel kapcsolatos álláspontját valamint azon döntését, hogy nem állapították meg a birtokháborítást. Ez nézete szerint sérti az Alaptörvény XXI. cikk (2) bekezdését, „a XXIV. cikk (1) bekezdését, ideértve a bíróság indokolási kötelezettségének súlyos megsértését, a XXVIII. cikk (1) bekezdését a pártatlan bírói és tisztességes eljárás-hoz való alapjogomat, [...] az I. cikk (1) bekezdését, amikor az állam szándékos károkozás elleni védelmi kötelezettségét nem teljesíti és sérti az R. cikk (2) bekezdését is, amikor a birtoksértőre vonatkozóan a törvényi kötelezettségek nem vonatkoznak a tisztességes eljárás-hoz való jog súlyos sérelme okán”.
- [11] Az indítványozó vitatta a bíróságok azon álláspontját, hogy az indítványozó által állított, az önkormányzati rendelet „esetleges megsértése közömbös a zavarás szükségtelen mértékének megállapítása szempontjából”. Nézete szerint pervesztességéhez az vezetett, hogy a bíróságok nem alkalmazták az önkormányzati rendeletet; ez az eljárás sérti az Alaptörvény 28. cikkét és 26. cikk (1) bekezdését.
- [12] Az indítványozó tulajdonjogának a sérelmével kapcsolatban állította, hogy a felperes magatartása tulajdonának a károsodását idézte elő és ennek veszélye azóta is fennáll; a perköltség megfizetésére való kötelezés pedig ugyancsak sérti a tulajdonjogát. E körben az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének, V. cikkének, VI. cikk (1) bekezdésének, az EJENY 17. cikkének és az EJEE 6. cikk 1. pontjának és 13. cikkének a sérelmére hivatkozott.
- [13] Az indítványozó szerint önmagában az, hogy a birtokvédelmi perben hozott ítélet ellen „a felhívott szabályhely értelmében” nincs helye felülvizsgálatnak, valamint emiatt a bírói ítéletek is sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében és az EJEE 13. cikkelyében foglalt hatékony jogorvoslathoz való jogot.
- [14] Az indítványozó álláspontja szerint a bíróságok a tényállást iratellenesen állapították meg, a bizonyítékokat hibásan mérlegelték. Ez nézete szerint az ítéletek olyan mértékű megalapozatlanságát jelenti, amely a Kúria által követett következetes bírói gyakorlat szerint az ítéletek hatályon kívül helyezését indokolná. Kifogásolta, hogy a CD-n benyújtott bizonyítékot a bíróság nem tekintette meg. A bíróságok eljárása nézete szerint sértette a jogbiztonság elvét, az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdését, XXIV. cikk (1) bekezdését, XXVIII. cikk (1) bekezdését valamint 28. cikkét.
- [15] Az indítványozó indítvány-kiegészítésében korábbi indítványát fenntartotta; hangsúlyozta, hogy álláspontja szerint az ítéletek megállapításai iratellenesek, ellentmondanak a perbeli bizonyítékoknak, a súlyos anyagi és eljárásjogi szabálysértések sértik az Alaptörvény V. cikkét, VI. cikk (1) bekezdését, XIII. cikk (1) bekezdését, XXIV. cikkét, valamint az EJEE 6. cikk 1. pontját, 13. cikkét és az EJENY 17. cikkét.
- [16] A Budapest Környéki Törvényszék ítéletével kapcsolatban az indítványozó kifogásolta, hogy az lényegében nem tartalmaz indokolást, ezáltal sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt, tisztességes eljárás-hoz való jogát.
- [17] A Járásbíróság eljárásával kapcsolatban az indítvány-kiegészítésben hivatkozott először arra az indítványozó, hogy a „bíró a tárgyalásokon személyemmel folyamatosan ordított, felperesi előadásra vonatkozó reflexióimat, észrevételeimet megakadályozta, eljárási jogaim gyakorlásában megakadályozott”. Mindez a tisztességes eljárás-hoz való alapjogát sérti. Az indítványozó erre vonatkozóan „bizonyítás engedélyezést” kérte az Alkotmánybíróságtól.

- [18] Az indítványozó kérte továbbá, hogy az Alkotmánybíróság rendelkezzen a perrel kapcsolatosan felmerült költségei megtérítéséről.
- [19] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket – az indokolás [24]–[25] bekezdéseiben részletezettek kivételével – kimerítette.
- [20] 4.1. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az (1b) bekezdés e) pontja alapján pedig a kérelem akkor határozott, ha indokolást tartalmaz arra nézve, hogy a kifogásolt bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével. Az indítványozó az Alaptörvény V. cikkét, XXI. cikk (2) bekezdését, 25. cikk (3) bekezdését, illetve 26. cikk (1) bekezdését csak megjelölte, azonban semmilyen indokolást nem terjesztett elő arra nézve, hogy a bírói döntések miért sértik az Alaptörvény ezen rendelkezéseit, így az indítvány e részeiben nem felel meg a fenti törvényi követelménynek.
- [21] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével kapcsolatos indítványi elem sem felel meg a határozottság követelményének; az indítványozó mind a bírósági ítéletek, mind – az általa konkrétan meg nem nevezett – régi Pp. rendelkezései kapcsán pusztán azt kifogásolja, hogy ügyében nincs helye felülvizsgálatnak. E körben az Alkotmánybíróság utal arra a számos döntésében kifejtett érvelésére is, mely szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése kizárólag a rendes jogorvoslatok vonatkozásában értelmezhető, „[t]artalma szerint pedig az érdemi határozatok tekintetében a más szervhez vagy magasabb fórumhoz fordulás lehetősége” {36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [60]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a „[f]elülvizsgálat – mint rendkívüli jogorvoslat – az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt rendelkezéssel nem hozható összefüggésbe” {3025/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [24]}.
- [22] 4.2. Az indítványozó hivatkozott az EJEE, illetve az EJENY egyes rendelkezéseinek sérelmére is, a tisztességes eljáráshoz való jogának, illetve a tulajdonjogának sérelméhez kapcsolódóan. Az Alkotmánybíróság ezeket a hivatkozásokat nem tekintette önálló, érdemi elbírálásra alkalmas indítványi elemeknek, ugyanakkor ezzel összefüggésben megjegyzi, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés f) pontja alapján kizárólag jogszabály (és nem bírói ítélet) nemzetközi szerződésbe ütközésének a vizsgálata kérhető, az is csak az Abtv. 32. § (2) bekezdésében meghatározott indítványozói kör által, nem alkotmányjogi panasz keretében; tehát az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panasz esetén nincs lehetőség a bírói döntés nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatára.
- [23] 4.3. Az Abtv. 27. § a) pontja alapján csak az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelme esetén nyújtható be alkotmányjogi panasz. Az Alkotmánybíróság gyakorlata következetes abban a kérdésben, hogy az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdését, önmagában az I. cikk (1) bekezdését és 28. cikkét nem tekinti olyan, az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát tartalmazó alaptörvényi rendelkezésnek, amelyre alkotmányjogi panasz alapítható {legutóbb lásd pl. 3075/2018. (II. 26.) AB végzés, Indokolás [24]–[26]; 3070/2018. (II. 26.) AB végzés, Indokolás [15] illetve 3266/2017. (X. 19) AB végzés, Indokolás [8]}. Ezért az Alkotmánybíróság az ezekre alapított indítványi elemeket nem vizsgálhatta.
- [24] 4.4. Az indítványozó álláspontja szerint sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes, ezen belül pártatlan eljáráshoz való joga amiatt (is), ahogyan a Járásbíróság bírója vele szemben eljár. Ezt az állítását először indítvány-kiegészítésében adta elő, e körben „bizonyítás engedélyezését” kérte az Alkotmánybíróságtól. Az indítványban foglaltak „bizonyítására” engedélyt nem kell, de nem is lehet kérni az Alkotmánybíróságtól, mivel állításainak igazolása az indítványozónak az Abtv. 52. § (6) bekezdéséből fakadó kötelezettsége („[a]z indítvány mellékleteként meg kell küldeni az Alkotmánybíróság részére azokat a dokumentumokat, amelyek az indítványban foglaltakat igazolják”); az Abtv. 57. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság a rendelkezésére álló iratok alapján dönt. Így az Alkotmánybíróság az indítványhoz csatoltan megküldött dokumentumok alapján vizsgálta ezt az indítványi elemet.
- [25] Ezen – az indokolás [17]–[18] bekezdéseiben részletezett – panaszelem tekintetében az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy a pártatlan eljárást megkérdőjelező esetleges bírói megnyilatkozásokkal szemben a régi Pp.

szerint is rendelkezésre álltak perjogi eszközök (lásd pl. régi Pp. 114. §), végső soron a bíróval szemben elfogultsági kifogás benyújtása. Ha a polgári eljárásjogban létezik megfelelő eszköz, amely elősegíti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás esetleges sérelmének már a bírósági eljárás során történő orvosolását, úgy azt az indítványozónak – ha arra lehetősége van – már a bírósági eljárás során igénybe kell vennie, és csak ennek sikertelensége esetén kifogásolhatja azt az Alkotmánybíróság előtt. E nélkül ugyanis az Alkotmánybíróság értelmezése szerint az adott vonatkozásban az indítványozó nem merítette ki a jogorvoslathoz való jogát, így az indítvány nem felel meg az Abtv. 27. § b) pontjában foglalt követelménynek (hasonlóan lásd: 3015/2015. (I. 27.) AB végzés, Indokolás [14]). Az indítványhoz csatolt iratanyagból kitűnően az indítványozó ilyen, egyébként a rendelkezésére álló eszközzel nem élt, és ilyen irányú sérelmére a fellebbezésében sem hivatkozott, vagyis sem az első-, sem a másodfokú eljárásban nem vitatta a Járásbíróság pártatlanságát, ezért az indítványozó e körben nem merítette ki a jogorvoslathoz való jogát. Mindezekre tekintettel az indítvány e vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 27. §-ában foglalt követelménynek.

- [26] 4.5. Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hivatkozik arra az évek óta folytatott és az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésére visszavezethető, következetes gyakorlatára, amely szerint – mivel az Alkotmánybíróság „az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve”, ezért – eljárása során nem vizsgálhatja felül a támadott bírói döntés jog-, illetve törvényszerűségét. Ezt már csak azért sem teheti meg, mert ez esetben az Alaptörvény 25. cikk (1) bekezdése szerint a bíróságok számára megfogalmazott, a 25. cikk (2) bekezdésében konkretizált igazságszolgáltatási hatáskörben, következőképpen alaptörvény-ellenesen járna el. Ezért „[ö]nmagukban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” (elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]).
- [27] „Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel (elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]). Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon (elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4])” (3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]). „Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el” (elsőször lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]).
- [28] Az Alkotmánybíróság a bíróság – az Alkotmánybíróság által a fentiek szerint felül nem bírálható – tényállás-megállapítási hatáskörébe tartozónak tekintette a keresetlevél befogadhatóságának kérdését (lásd: Indokolás [8]), az indítványozó által a kereseti kérelemhez kötöttség megsértésével kapcsolatban felhozott érveket (lásd: Indokolás [9]), a bizonyítási teher kiosztásával kapcsolatos indítványozói érveket (lásd: Indokolás [10]), a tényállás megállapításával, illetve a bizonyítékok mérlegelésével kapcsolatos indítványozói érveket (lásd: Indokolás [14]–[15]).
- [29] 4.6. Az Abtv. 29. §-a szerint „az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.” Ez alternatív feltétel, bármelyik megléte indokot ad a befogadásra. Ezért az Alkotmánybíróság, miután megállapította, hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségűnek tekinthető kérdést az indítványozó nem fogalmazott meg, azt vizsgálta, hogy az indítványban felhozott érvek alapján felmerülhet-e a bírói döntések alaptörvény-ellenességének a keltete.
- [30] 4.7. Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének a sérelmével kapcsolatban – a tulajdonjog állított sérelméhez kapcsolódóan – az indítványozó álláspontja szerint „az ítéletek sértették a magán- és családi életem, otthonom tiszteletben tartásához való alapvető jogomat [...] azáltal, hogy törvényi kötelezettségük ellenére nem alkalmazták a törvény rendelkezéseit ezen alapvető jogaim védelmében.” Tekintettel arra, hogy az indítványozó

e körben is a döntések jogellenességére utal, azok tartalmát (ti. a birtokvédelmi kérelem elutasítását) vitatja – ám ezeknek a kérdéseknek a felülvizsgálatát az Alkotmánybíróság az indokolás [24]–[25] bekezdései szerint nem végezheti el –, e körben fel sem merülhet a bírói döntés alaptörvény-ellenességének a kételye.

- [31] 4.8. Az indítványozó részletesen, az Alkotmánybíróság döntéseit és szakirodalmat is idézve kifejtette érveit azzal kapcsolatban, hogy álláspontja szerint miért sérült a tulajdonhoz való joga. E körben azonban megkerülhetetlen abban a ténykérdésben való döntés, hogy a felperes magatartása és az indítványozó házában bekövetkezett károsodás között van-e ok-okozati összefüggés. A Járásbíróság ítéletében részletesen indokolta, hogy az ok-okozati összefüggést miért nem tartotta bizonyítottnak, a birtokháborítást (a tulajdonjog sérelmét) megalapozottnak. Az Alkotmánybíróság a bíróságoknak ebben a ténykérdésben hozott döntését – az indokolás [24]–[25] bekezdéseiben foglaltak okán – nem bírálhatja felül, ebből következően az Alaptörvény XIII cikk (1) bekezdésével kapcsolatban felvetett indítványozói érvek alapján sem merül fel a bírói döntés alaptörvény-ellenességének kételye.
- [32] 4.9. Az indítványozó a tisztességes eljáráshoz fűződő jogával kapcsolatban mind az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésére, mind a XXVIII. cikk (1) bekezdésére hivatkozott; e jogának sérelmét több szempontból is állította. Bár az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot biztosítja (amely szerv – a jegyző – eljárását az indítványozó nem kifogásolta), az Alkotmánybíróság ezt az indítványozói hivatkozást tartalma szerint, a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti indítványként értékelte.
- [33] A tisztességes bírósági eljáráshoz fűződő alapjogra az Alkotmánybíróság az eddigiekben követett gyakorlatában a hatósági és a bírósági eljárásokkal szembeni elvárásként tekintett. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében nem kétségesen eljárási természetű alapjogot ismer el, amelynek elvi alapját az eljárás egészének minőségében lehet megragadni. Az Alkotmánybíróság által a 7/2013. (III. 1.) AB határozatában (Indokolás [29]) alkalmazhatónak ítélt 6/1998. (III. 11.) AB határozata értelmében a tisztességes eljáráshoz való jog „olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembe vételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes” (ABH 1998, 91, 95.).
- [34] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséhez kapcsolódóan az indítványozó érveinek egy része azt kifogásolja, hogy sem a Járásbíróság, sem a Törvényszék nem indokolta megfelelően a döntését. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint „az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. [...] Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Ugyanebben a döntésében arra is rámutatott az Alkotmánybíróság hogy „az indokolt hatósági döntéshez való jog semmiképpen sem jelentheti azt, hogy az ügyben eljáró bíróságot a felek valamennyi érvelése tekintetében részletes indokolási kötelezettség terhelné” (Indokolás [31]).
- [35] A Járásbíróság részletesen, koherens módon megindokolta mind a bizonyítási teher kiosztásával kapcsolatos álláspontját, mind pedig azt, hogy egyes állításokat miért nem talált bizonyítottnak; az ítéletében foglalt egyéb megállapításokat, így összességében az ítéletét. Bár a Törvényszék ítélete nem tartalmaz részletes indokolást, azonban az elsőfokú ítélet helybenhagyásának indokait tartalmazza: „[A]z elsőfokú bíróság a perbeli jogvita elbírálásának alapjául szolgáló tényállást helyesen állapította meg, és helyes volt az arra alapított jogi döntése is. Az [...]indítványozó] fellebbezésében olyan új tényt, körülményt, vagy bizonyítékot nem hozott fel, amely alkalmas lehetett volna az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás és döntés megváltoztatására [...]. A fellebbezésben foglaltak kapcsán megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróság által elkövetett eljárási szabálysértés nem volt megállapítható, az eljárási szabályok maradéktalanul betartásra kerültek, így az alperes által indítványozott hatályon kívül helyezés nem volt indokolt. A fellebbezésben csupán általánosságban konkrét megjelölés nélkül sérelmezett pontatlan, téves, illetve hiányos ítéleti tényállásra való hivatkozás megalapozatlannak tekinthető”.
- [36] Az, hogy ezt az indokolást az indítványozó vitatja, nem tartja elégségesnek, illetve álláspontja szerint annak másra is ki kellett volna térnie, nem veti fel az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmének a gyanúját.

[37] Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1)–(2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Abtv. 27. § a) pontjára, 29. §-ára, 52. § (1) bekezdésére és (1b) bekezdésének e) pontjára, 52. § (6) bekezdésére, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjaira tekintettel – visszautasította. Az indítvány visszautasítására tekintettel az Alkotmánybíróságnak a jogerős ítélet végrehajtásának a felfüggesztése kérdésében nem kellett döntést hoznia. Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasznak helyt adó döntése esetén sem rendelkezhetett volna az indítványozónak a perrel kapcsolatosan felmerült költségeinek a megtérítéséről.

Budapest, 2018. október 2.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2218/2017.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3328/2018. (X. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvényt módosító 2017. évi LVI. törvény 90. § 13. pontja és 90. § 16. pontja, valamint az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról szóló 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet 68. § *b*) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselő nélkül eljáró jogi személy indítványozók (WWF Magyarország Alapítvány, 1141 Budapest, Álmos vezér útja 69/A, képviseli: Sipos Katalin igazgató, a továbbiakban: Indítványozó1., és Kerekerdő Alapítvány, 9700 Szombathely, Kőszegi utca 3., képviseli: Gyöngyössy Péter elnök, a továbbiakban: IndítványozóII.) közösen benyújtott alkotmányjogi panaszt terjesztettek elő az Alkotmánybíróságnál, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján, melyben kérték az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvényt módosító 2017. évi LVI. törvény 90. § 13. pontja és 90. § 16. pontja, valamint az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról szóló 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet 68. § *b*) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 1.1 Az indítványozók olyan civil szervezetek, amelyek fő tevékenységi körébe a környezet és természet védelme tartozik. IndítványozóII. létesítő okiratán túlmenően több melléklettel dokumentáltan igazolta, hogy korábban részt vett az Őrségi Nemzeti Parkhoz tartozó körzeti erdőtervezési eljárások véleményezési szakaszában, abban érdemi észrevételeket is előterjesztett. IndítványozóII. az érintettség igazolására számos, az Őrségi Nemzeti Parkhoz tartozó erdőkre vonatkozó, általa készített, illetőleg kiadott szakmai publikációt is megjelölt, mint amelyek igazolják, hogy szakmai tevékenységének keretein belül hosszú idő óta folyamatosan figyelemmel követi az adott térségben levő erdők helyzetét. IndítványozóI. érintettségét a létesítő okiratában megjelölt szakmai tevékenységi körök bemutatásával igazolta.
- [3] 1.2 Az indítványozók álláspontja szerint a támadott jogszabályhelyek 2017. szeptember 1. napjával megszüntették a civil szervezetek részvételi lehetőségét a körzeti erdőtervezési eljárásokban, ekként ezen jogszabályhelyek velük mint korábban részvételre jogosult szervezetekkel szemben közvetlenül hatályosultak. Az indítványozók azt is kiemelték, hogy miután az erdőtervezési eljárásokban a civil szervezetek részvétele nem hatósági és nem bírósági eljárás részeként valósult meg, ezért a részvételi lehetőség megszüntetésével szemben jogorvoslati eljárás sem áll rendelkezésükre.
- [4] Az alkotmányjogi panasz szerint a szabályozás módosítása érinti az indítványozó szervezetek korábban meglévő jogait, nevezetesen az egészséges környezethez való jog [P] cikk és XXI. cikk] intézményvédelmi oldalát, amely a 28/1994. (V. 20.) AB határozatból következően garantálja, hogy a természet (környezet) jogszabályokkal garantált védelmi szintje nem csökkenhet. Az indítványozók megítélése szerint a P) cikk (1) bekezdése ugyan nem jogokat, hanem állami kötelezettségeket fogalmaz meg, ám ezen kötelezettségeket együtt kell értelmezni a XXI. cikk (1) bekezdésével. Érvelésük szerint az egészséges környezethez való alapjog intézményvédelmi garanciáit mindenki számon kérheti az államtól, akit ez a jog megillet. Az indítványozók kiemelték, hogy a jogalkotó oly módon törölte el a körzeti erdőtervezés során a civil részvételt, hogy ahelyett nem alkotott más egyeztető mechanizmust. A természet védelmének jogszabállyal garantált szintjéhez és annak intézményvédelmi oldalához pedig hozzátartozik a szervezetek és eljárások szabályozása is. Amennyiben ezen szervezeti és eljárási keretekben változás történik, és ez a változás a védelmi szint csökkenését jelenti, úgy a jogok jogosított-

jai (természetes személyek) és a jogok egyéb jogszabályok által feljogosított védelmezői (civil szervezetek) sérelmezhetik a bekövetkezett jogsérelmet. Mindezen szempontokra figyelemmel az indítványozók kérték az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvényt módosító 2017. évi LVI. törvény 90. § 13. pontja és 90. § 16. pontja, valamint az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról szóló 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet 68. § b) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.

- [5] 2. Az indítványozók alkotmányjogi panaszukat az Abtv. 26. § (2) bekezdésére alapítottan terjesztették elő, amely szerint az Alkotmánybíróság eljárása kivételesen akkor is kezdeményezhető, ha az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette.
- [6] 2.1 Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a 26. § (2) bekezdésében meghatározott esetben az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított száznolcvan napon belül lehet írásban benyújtani. A 2017. évi LVI. törvény 90. § 13. pontja és 90. § 16. pontja 2017. szeptember 1. napján, a 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet 68. § b) pontja pedig 2017. december 29. napján lépett hatályba, az alkotmányjogi panasz pedig 2018. február 28. napján, határidőben került benyújtásra. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben rámutat, hogy amennyiben egy jogszabályi rendelkezés hatályosult, és ez az indítványozó szerint alapjogi sérelmet okozott, a vizsgálat – határidőben érkezett kérelem esetében – akkor is lefolytatható, ha a támadott jogszabályi rendelkezést a jogalkotó időközben módosította vagy hatályon kívül helyezte, ugyanakkor ezzel az állított alapjogi sérelem nem szűnt meg. Különösen igaz ez akkor, ha az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszban az indítványozó egy hatályon kívül helyező rendelkezés alaptörvény-ellenességét állítja, mely hatályon kívül helyező rendelkezés a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 12. § (1) és (2) bekezdéseinek megfelelően a végrehajtottá válást követő napon automatikusan hatályát is veszti {hasonlóan: 4/2018. (IV. 27.) AB határozat, különösen Indokolás [41]–[44]}.
- [7] 2.2 Az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti kivételes panasz esetében, mivel az közvetlenül a norma ellen irányul, kiemelt jelentősége van az érintettség vizsgálatának, melyet az Alkotmánybíróság az indítvány tartalmi vizsgálatát megelőzően végez el. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben következetesen hangsúlyozza, hogy „a panaszos alapjogában való személyes, közvetlen és aktuális sérelme különbözteti meg a kivételes panaszt az *actio popularis*-tól” {3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [27], legutóbb például: 3175/2018. (V. 22.) AB végzés, Indokolás [8]}. Figyelemmel arra, hogy az Abtv. 54. § (4) bekezdése értelmében az alkotmánybírói eljárás feltételeinek fennállását az indítványozónak kell igazolnia, ekként az Alkotmánybíróság az indítványozók érintettségének vizsgálatát az alkotmányjogi panasz mellékleteként benyújtott dokumentumok alapján végezte el.
- [8] A személyes érintettség az érintett saját alapjogában való sérelmét jelenti. Egy indítványozó azonban nem csak akkor lehet személyesen érintett, ha ő a norma címzettje. A személyes érintettség követelménye akkor teljesül, ha az indítványozó alapjogi pozíciója és a norma között szoros kapcsolat áll fenn {3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [28]}. Az Alaptörvény XXI. cikk (1) bekezdése szerinti egészséges környezethez való jog, és az annak részét képező visszalépés tilalmának elve egyaránt vonatkozik a környezetre vonatkozó anyagi jogi, eljárási és szervezeti szabályozásra, tekintettel arra, hogy ezek együttesen biztosíthatják csak az elv maradéktalan, az Alaptörvényből következő érvényesülését {3223/2017. (IX. 25.) AB határozat, Indokolás [28]}. Mindez azt jelenti, hogy adott esetben, különösen valamely eljárási vagy szervezeti szabályozás változása esetén jogi személyek esetében is teljesülhet a személyes érintettség követelménye az Alaptörvény XXI. cikk (1) bekezdésével összefüggésben. Önmagában azonban az a tény, hogy valamely jogi személy létesítő okiratában megjelölt tevékenységi köre kapcsolatba hozható a támadott jogszabályi rendelkezéssel, még nem elegendő a jogi személy személyes érintettségének igazolására. Elfogadható azonban az indítványozó személyes érintettsége akkor, ha azt igazolja, hogy a létesítő okiratában megjelölt tevékenységi körében eljárva valamely, a támadott jogszabály által szabályozott eljárásban vett részt. Mindez azt jelenti, hogy a személyes érintettség követelménye kizárólag Indítványozóll. vonatkozásában teljesült, míg Indítványozóll. a személyes érintettségét nem igazolta. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság a továbbiakban a közvetlen és aktuális érintettség követelményét kizárólag Indítványozóll. vonatkozásában vizsgálta.

- [9] A közvetlen érintettség követelménye akkor teljesül, ha a kifogásolt jogszabály maga érinti az indítványozó alapjogát. Abban az esetben, ha a jogszabály érvényesüléséhez konstitutív hatályú végrehajtási aktus szükséges, az indítványozónak először ezt az államhatalmi aktust kell megtámadnia {3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [30]}. Tekintettel arra, hogy az erdőtervezési eljárásokban a civil szervezetek részvétele nem hatósági és nem bírósági eljárás részeként valósult meg, ezért a részvételi lehetőség megszüntetésével szemben jogorvoslati eljárás sem állhatott rendelkezésükre. Mindez azt jelenti, hogy a támadott szabályozással összefüggésben az IndítványozóII. közvetlen érintettsége is megállapítható.
- [10] Az aktuális érintettség követelménye azt jelenti, hogy az érintettségnek az alkotmányjogi panasz benyújtásakor fenn kell állnia {3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [31]}. Az aktuális érintettség követelménye akkor is teljesül, ha a jogszabály alkalmazására, érvényesítésére szolgáló cselekmények még nem történtek, de jogszabály erejénél fogva olyan jogi helyzet keletkezett, amelyből egyértelműen következik, hogy a panaszolt jogszabály közvetlenül belátható időn belül kényszerítően bekövetkezik {33/2012. (VII. 17.) AB határozat, Indokolás [66]}. Elfogadta az Alkotmánybíróság az indítványozó aktuális érintettségét olyan esetben, amikor egy jogszabályi rendelkezés hatályon kívül helyezése miatt valamely eljárási cselekményre biztosan nem kerül sor, miközben az indítványozó igazolta, hogy a rá vonatkozó eljárás a hatályon kívül helyező rendelkezés hatályba lépésekor folyamatban volt {4/2018. (IV. 27.) AB határozat, Indokolás [28]}. IndítványozóII. alkotmányjogi panaszának mellékletében azt igazolta, hogy korábban részt vett erdőtervezési eljárásokban, ugyanakkor az alkotmányjogi panasz maga is utal arra, hogy a korábbi években hivatalos értesítést kapott az IndítványozóII. az aktuális erdőtervezési munka megkezdéséről, „megadva a lehetőséget az írásos véleményezésre és az egyeztető tárgyalásokon való részvételle. 2017 őszén hiába várta ezt az értesítést.” Ennek megfelelően maga az IndítványozóII. sem állította, hogy a támadott jogszabályi rendelkezések hatályba lépésekor részt vett volna valamely folyamatban levő erdőtervezési eljárásban, ami pedig az aktuális érintettség megállapíthatóságának feltétele.
- [11] 3. Az Alkotmánybíróság a fentiekre tekintettel – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az IndítványozóI. személyes érintettsége és az IndítványozóII. aktuális érintettsége hiányában nem felel meg az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti feltételeknek, ezért a további vizsgálatot mellőzve az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében előírtakra is, visszautasította.

Budapest, 2018. október 2.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/363/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3329/2018. (X. 16.) AB VÉGGÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.VI.22.231/2016/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság (a továbbiakban: indítványozó) jogi képviselője útján (Dr. Mester Csaba Ügyvédi Iroda, 1082 Budapest, Üllői út 46. II/17.) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria Pfv.VI.22.231/2016/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 1.1 A panasz alapjául szolgáló ügyben az indítványozó vételi ajánlatot tett bérlőtársával együtt az általuk bérelt ingatlan megvásárlására. A tulajdonos azonban az ingatlan 1/2 részére először a bérlőtárssal kötötte meg a szerződést, az indítványozóval a másik 1/2 tulajdoni hányad vonatkozásában csak pár nappal később. A földhivatal az indítványozó tulajdon bejegyzési kérelmét elutasította arra hivatkozással, hogy a már bejegyzett bérlőtárs tulajdonostársként nem tett az elővásárlásról lemondó nyilatkozatot. Néhány hónappal később a bérlőtárs a másik tulajdoni hányadot is megvásárolta az eladótól.
- [3] Az indítványozó kereseti kérelmét arra alapozta, hogy az adásvétel az ajánlat elfogadásával közte és az eladó között létrejött, ráadásul a bérlőtárs által megkötött adásvételi szerződés vele szemben hatálytalan is, mivel egymás között úgy állapodtak meg a bérlőtársak, hogy az elővásárlási jog gyakorlására az indítványozó jogosult.
- [4] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította, mert az ajánlat elfogadásával tulajdonjog bejegyzéséhez alkalmas szerződés nem jött létre, míg a bérlőtársak közötti szerződés jogszabályba ütközött és így érvénytelen volt. A másodfokú bíróság az ítéletet részben megváltoztatta és megállapította, hogy az adásvételi szerződés az eladó és az indítványozó között létrejött. A Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság döntését hagyta helyben.
- [5] 1.2. Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria döntése sérti az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tulajdonhoz való jogát. Előadta, hogy téves a Kúria abbéli álláspontja, hogy jelen ügyben nem elővásárlási jog gyakorlása történt. Ugyanígy abban a tekintetben is megalapozatlan a döntés, hogy ne jött volna létre a szerződés az ajánlat elfogadásával. Ráadásul vitatta a Kúria ún. többszöri eladásra vonatkozó értelmezését is. Az indítványozó szerint a Kúria alaptalanul tulajdonított perdöntő jelentőséget annak, hogy az indítványozót az ingatlan vonatkozásában megillető jog elővásárlási jognak minősül-e, továbbá annak, hogy a felek számára egyértelmű jognyilatkozatok nem összefüggésükben vizsgálva nem egyértelműek, valamint annak is, hogy a vevő tulajdonjoga már bejegyzésre került. Álláspontja szerint emiatt az ítélet sérti a tulajdonhoz való jogát, mivel jog- és szerződésszerűen megszerzett tulajdonától fosztotta meg.
- [6] Továbbá előadta azt is, hogy sérült a XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való alapjoga is, mivel a Kúria az Alaptörvény 28. cikkében foglalt köteletségét megszegve úgy foglalt állást, hogy az értékesítési ajánlat nem tartalmazta egyértelműen a szerződés tárgyát. Szerinte ugyanis a józan ész csak azt kívánja meg, hogy a jognyilatkozat egyértelműen dekódolható legyen a felek számára, ezen felül minden egyéb követelmény csak járulékos jellegű lehet.

- [7] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) és (2) bekezdéseiben meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [8] 2.1. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 27. §-ára alapozza, amely szerint alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [9] 2.2. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó jogi képviselője a Kúria ítéletét 2017. november 21. napján vette át, az alkotmányjogi panaszát pedig 2018. január 22. napján, határidőben nyújtotta be. A jogi képviselővel eljáró indítványozó a jogi képviselő meghatalmazását csatolta. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ra alapított alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítvány megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés szerinti, a határozott kérelemre vonatkozó formai követelményeknek is.
- [10] 2.3. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint e befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [11] Az indítványozó a tisztességes eljáráshoz való jogot garantáló XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét és a tulajdonhoz való jogot garantáló XIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét is arra hivatkozással állítja, hogy a bíróság jogértelmezése nem volt helytálló. Számos érvet sorakoztat fel emellett, hogy a bíróság mérlegelése miatt észszerűtlen.
- [12] Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben rámutat, hogy „[a]z alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. A jogszabályok *contra legem* értelmezése és alkalmazása legfeljebb abban az esetben lenne alkotmányjogilag értékelhető és alapozhatná meg a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét, ha az eljáró bíróságok döntéseiket a hatályos jogszabályi rendelkezések figyelmen kívül hagyásával hozták volna meg {20/2017. (VII. 18.) AB határozat, különösen Indokolás [21]–[24]}. Az indítványozó által támadott bírói döntések ugyanakkor az indítványozó által sem vitatott módon a hatályos jogszabályokat értelmezték, az indítványozó pedig a tisztességes eljáráshoz való joggal és a tulajdonhoz való joggal összefüggésben valójában az értelmezés eredményét vitatja. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e. Ugyanígy azt sem vizsgálja, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4], az újabb gyakorlatból például: 3137/2017. (VI. 8.) AB végzés, Indokolás [10]}. Ennek megfelelően az indítvány a tisztességes eljáráshoz való joggal és a tulajdonhoz való joggal összefüggésben olyan jogértelmezési kérdéseket kifogásol, melyek törvényességi és nem alkotmányossági kérdések. Az Alkotmánybíróság tanácsa ezért megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ban foglalt feltételnek, mivel az sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, sem bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet nem vetett fel.

- [13] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2018. október 2.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/144/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3330/2018. (X. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.I.22.412/2017/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy lényege szerint az egyik indítványozó 2005-ban lakásvásárlás céljából deviza alapú kölcsönszerződést kötött, amelyet szerződő partnere 2013-ban nemfizetés miatt felmondott. Az ezt követően indult végrehajtási eljárásba bevonták a másik indítványozó tulajdonában álló, a kölcsön megfizetésének garanciájaként jelzálogjoggal terhelt ingatlanokat is. Az indítványozók a végrehajtási eljárás megszüntetését kérték a Budai Központi Kerületi Bíróságtól a kölcsönszerződés érvénytelenségére való hivatkozással. A bíróság 2.P.21.128/2017/2. számú végzésével a keresetlevelet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 130. § (1) bekezdés *i*) pontja alapján – hivatkozva a régi Pp. 124. § (2) bekezdés *a*) pontjára és a 121. § (1) bekezdés *d*) pontjára (amely szerint a keresetlevélben fel kell tüntetni „azokat az adatokat, amelyekből a bíróság hatásköre és illetékessége megállapítható”) – idézés kibocsátása nélkül elutasította. A másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék 47.Pkf.635.419/2017/3. számú végzésével az elsőfokú végzést helyben hagyta. Megállapította, hogy fellebbezésükben helytállóan hivatkoztak az indítványozó felperesek arra, hogy a végrehajtás megszüntetése iránti perben a bíróság hatásköre és illetékessége a régi Pp. 367. §-a értelmében nem függ a per tárgyának értékétől, továbbá a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasításának nem lehet indoka „az a körülmény, ha a felperesek keresetlevelükben a perértéket nem jelölik meg”. Mindazonáltal a felperesek a II., V. és VI. rendű alperesek vonatkozásában „az első fokon eljáró bíróság illetékességét megalapozó tényállítást nem tettek”, továbbá a II-VII. rendű alperesek vonatkozásában „nem jelölték meg az érvényesíteni kívánt konkrét jogot, az annak alapjául szolgáló tényeknek és azok bizonyítékainak előadásával” [rég. Pp. 121. § (1) bekezdés *c*) pont]. A másodfokú bíróság szerint a „keresetlevél csak egységesen bírálható el, ezért helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az nem alkalmas a tárgyalás kitűzésére”.
- [3] Az indítványozók felülvizsgálati kérelmét a Kúria a régi Pp. 273. § (2) bekezdés *a*) pontja alapján – a felülvizsgálat kizártsága miatt – hivatalból elutasította. Az indokolás szerint a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasító végzés sem jogerős ítéletnek, sem az ügy érdemében hozott jogerős végzésnek nem minősül [rég. Pp. 270. § (2) bekezdés], főszabály szerint ezért felülvizsgálati kérelemmel nem támadható. Kivételt jelentenek a régi Pp. 270. § (3) bekezdése szerint a régi Pp. 130. § (1) bekezdés *a)–h*) pontjai alapján meghozott végzések. A konkrét ügyben azonban a döntést a régi Pp. 130. § (1) bekezdés *i*) pontja alapján hozta meg az alsóbb fokú bíróság.
- [4] Az indítványozók ezt követően fordultak az Alkotmánybírósághoz, és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján benyújtott kérelmükben a Kúria Pfv.I.22.412/2017/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését kérték – az alsóbb fokú bíróságok által hozott végzésekre is kiterjedő hatállyal – az Alaptörvény R) cikk (3) bekezdésének, XXVIII. cikk (1) bekezdésének, XXVIII. cikk (7) bekezdésének és 28. cikkének a sérelme miatt. A második indítványozó később kiegészítette a kérelmét az Alaptörvény II. cikkének és XV. cikk (1)–(2) bekezdésének a sérelmére való hivatkozással is. Az indítványozók mindegyik megjelölt alaptörvényi rendelkezés kapcsán alapvetően azt sérelmezték, hogy a bíróság nem bírálta el érdemben a kereseti kérelmüket és nem döntött a kölcsönszerződés általuk állított érvénytelensége tárgyában. E körben kitértek arra, hogy a régi Pp. 121. § (1) bekezdés *d*) pontjára alapított elutasítás a régi Pp. 367. §-ába foglalt kizárólagos illetékességi szabály fényében miért volt megalapozatlan. Bővebb

kifejtés nélkül utalt továbbá a második indítványozó arra, hogy az ügyel kapcsolatban „fennáll az »irányított« szignálás lehetősége, amely kétséssé teheti a pártatlan ítélezést”.

- [5] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenképp azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [6] A Kúria támadott végzése 2017. november 8-án kelt, az alkotmányjogi panaszt 2018. január 4-én adták postára, tehát az indítványozók az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtották be kérelmüket.
- [7] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget, nem tartalmaz ugyanis Alaptörvényben biztosított jogot az Alaptörvény R) cikke és 28. cikke [lásd a legutóbbi gyakorlatból pl. 3276/2017. (X. 19.) AB végzés, Indokolás [13]].
- [8] Megállapítható volt továbbá, hogy az indítványozók által a felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasító kúriai végzést követően előterjesztett alkotmányjogi panaszban felhozott indokok csak Budai Központi Kerületi Bíróság elsőfokú és a Fővárosi Törvényszék másodfokú, jogerős végzése alaptörvény-ellenességének az alátámasztására irányulnak. Kizárólag azt kifogásolták ugyanis az indítványozók, hogy az alsóbb fokú bíróságok megalapozatlanul – jogszabálysértően – utasították el a keresetlevelüket idézés kibocsátása nélkül. A keresetlevelé szerintük megfelelt a jogszabályi feltételeknek, ezért az érdemi vizsgálat hiánya sérti a fent megjelölt, Alaptörvényben biztosított jogait. A Kúria támadott, Pfv.I.22.293/2016/2. számú végzésével összefüggésben az indítványozók nem terjesztettek elő indokolást. Pusztán röviden utaltak arra, hogy a régi Pp. 270. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem elbírálható lett volna, ezen állításukat azonban nem indokolták, és nem hozták alkotmányjogi összefüggésbe a megjelölt alapjogokkal.
- [9] Az Alkotmánybíróság emlékeztet rá: „[a]z, hogy az indítványozó az Alaptörvényben biztosított jog sérelme kapcsán – egyebek mellett – az eljárás egészét illető törvényességi kifogásokat is tett, a Kúria érdemi elbírálást nem tartalmazó végzésének alkotmányossági vizsgálatát nem alapozza meg” [3269/2016. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [17]; hivatkozva pl. 3214/2018. (VI. 21.) AB végzés, indokolás [8]]. Az alsóbb fokú bírósági döntések önálló megtámadására az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nincs lehetőség, ugyanis az Abtv. 43. § (4) bekezdése alapján csak a bírói döntés megsemmisítése esetén kerülhet sor a döntéssel felülvizsgált más – alsóbb fokú – bírósági vagy hatósági döntés megsemmisítésére.
- [10] Az Alkotmánybíróság ezért azt állapította meg, hogy az indítvány a kúriai döntés vonatkozásában nem tesz eleget a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjaiban írt követelményének [hasonlóképpen lásd 3279/2017. (XI. 2.) AB végzés, Indokolás [7]], ezért annak elbírálására nincs mód. Az alsóbb fokú bírósági döntésekkel összefüggésben előterjesztett és tartalmilag e döntések törvényességét kifogásoló indokolás a vizsgált ügyben a támadott kúriai döntés vonatkozásában érdemi alkotmányossági vizsgálatra nem ad lehetőséget.
- [11] Mivel a kifejtettek alapján az alkotmányjogi panasz nem felel meg a befogadhatóság feltételeinek, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2018. október 2.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/97/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG NORMATÍV HATÁROZATAI, VALAMINT AZ EGYÉB SZERVEZETI, MŰKÖDÉSI ÉS SZEMÉLYI ÜGYEKBEN HOZOTT HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG ELNÖKÉNEK 3/2018. (IX. 26.) ELNÖKI UTASÍTÁSA

egyesbírók kijelöléséről

Az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 11. §-a alapján, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 55. § (5) bekezdésben meghatározott eljárásban eljáró egyesbíróként 2018. október 1-től 2018. december 31-ig terjedő időtartamra *dr. Czine Ágnes* és *dr. Juhász Imre* alkotmánybírókat jelölöm ki.

Budapest, 2018. szeptember 26.

Dr. Sulyok Tamás s. k.

Alkotmánybírósági ügyszám: XXV/1478/2018.

Az Alkotmánybíróság Határozatait az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg. A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza. Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtárgyalója
layout: www.estercom.hu

Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó, Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu
Felelős kiadó: Köves Béla ügyvezető
HU ISSN 2062-9273